

Zdravotníctvo a sociálna práca

vedecký časopis | ročník 7, 2012 | číslo 4
Supplementum

| Ošetrovateľstvo | Sociálna práca | Verejné zdravotníctvo |

Burza informácií - pre študentov a absolventov stredných škôl - I. ročník, Prešov

Adresa: Zertiva, a.s. - Mlynska 100 - 820 27 Hlohovec - Slovenská republika
Zertiva a.s. - org. jednotka Občod. - Aspark Tower - Hlavná 24 - 857 01 Bratislava - Slovenská republika
Tel.: 02 / 33 100 100 - fax: 02 / 33 100 119 - E-mail: zertiva@zertiv.sk - www.zertiva.sk
Dátum prijímy materiálu: október 2019 / Kód materiálu: SK.TMS.12.10.02

ZENTIVA
SPOLČNOST SKUPINY SANOFI

OBJEDNÁVKA

na časopis Zdravotníctvo a sociálna práca / Zdravotnictví a sociální práce

Vychádza 4 - krát ročne. Cena za kus 1,60 EUR / 50 Kč. Celoročné predplatné: 6 EUR / 200 Kč.

Pre študentov zdravotníckych a sociálnych odborov: za kus 1,30 EUR / 40 Kč. Celoročné predplatné 5 EUR / 180 Kč.

Závazne si objednávam:

☐ celoročné predplatné	Počet kusov
☐ časopis č.	Počet kusov
Meno	Priezvisko
Organizácia.....	
IČO	IČ DPH
Adresa pre doručenie.....	
Tel.	Fax
E - mail	Podpis

Objednávky posilať

Objednávky pre SR

Ing. Lucia Andrejiová
Dilongova 13, 080 01, Prešov, SR
mobil: 00421 905565624
e-mail: landrejiova@gmail.com
č. účtu: 2925860335/1100 SR

Objednávky pre ČR

Časopis Zdravotníctvo a sociálna práca
VSZ o. p. s., Dušková 7, 150 00 Praha 5, ČR
mobil: 00420/777/17 22 58
e-mail: skorpikova@vszdrav.cz
č. účtu: 246152872/0300, ČR

Vydavateľstvo SR

SAMOSATO, s.r.o., Bratislava
Plachého 53, P.O. BOX 27
840 42 Bratislava 42, SR
IČO: 35971509
IČ DPH: SK 202210756

Vydavatelství ČR

Maurea, s. r. o.
ul. Edvarda Beneše 56
301 00 Plzeň, ČR
IČO: 25202294

Vedecký časopis Zdravotníctvo a sociálna práca • ročník 7. • 2012, Supplementum

Vydáva: SAMOSATO, s. r. o., Bratislava, SR a MAUREA, s. r. o., Plzeň, ČR

Redakcia: prof. MUDr. Miron Šramka, DrSc. - šéfredaktor; Ing. Lucia Andrejiová - tajomníčka redakcie.

Editor: prof. MUDr. Miron Šramka, DrSc., Co-editor: doc. PharmDr. Pavol Beňo, CSc.

Redakčná rada: doc. PharmDr. Pavol Beňo, CSc. (Trnava); doc. Ing. Štefan Bugri, PhD. (Prešov); prof. PhDr. Paweł Czarnecki, PhD (Warszawa); prof. PhDr. Pavol Dancák, PhD. (Prešov); Dr.h.c.Prof. Dana Farkašová, PhD (Bratislava); prof. MUDr. Štefan Galbavý, DrSc. (Bratislava); doc. MUDr. Štefan Durdík, PhD. (Bratislava); prof. MUDr. Jenő Julow, PhD. (Budapešť); prof. MUDr. Peter Juriš, CSc. (Košice); prof. PhDr. Mária Kilíková, PhD. (Rožňava); prof. MUDr. Vladimír Krčméry, DrSc, Dr.h.c.mult. (Bratislava); doc. PhDr. Michal Oláh, PhD. (Bratislava); prof. MUDr. Anna Sabová, PhD., (Nový Sad); Mons. PhDr. Milan Šášik, Th. lic. (Užhorod); prof. PhDr. Milan Schavel, PhD., (Bratislava); prof. MUDr. Miron Šramka, DrSc. (Bratislava); prof. MUDr. Igor Šulla, DrSc. (Košice); prof. PhDr. Valéria Tothová, PhD., (České Budejovice); doc. MUDr. Omeljan Trompak, CSc.(Mukačevo); Doc. PaedDr. Ilona Mauritzová, PhD. (Plzeň); Doc. PhDr. Jitka Němcová, PhD. (Praha); JUDr. Alexander Gros (Nadlac); Doc. PhDr. Dagmar Kalátová, PhD (Příbram); doc. Ing. Aurel Dostál, PhD. (Martin), doc. PhDr. Vlastimil Kozoň, PhD. (Wien); Prof. JUDr. Robert Vlček, PhD., MPH (Bratislava)

Časopis je recenzovaný. Za obsahovú a formálnu stránku zodpovedá autor. Texty neprešli jazykovou korektúrou.

Adresa redakcie: Časopis Zdravotníctvo a sociálna práca, Klinika stereotaktickej rádiokirurgie, OÚSA, SZU a VŠZaSP sv. Alžbety, Heydukova 10, 812 50 Bratislava, Slovenská republika, č. účtu: 2925860335/1100, SR e-mail adresa redakcie: msramka@ousa.sk

Adresa pobočky redakcie: Časopis Zdravotnictví a sociální práce, VSZ o.p.s., Dušková 7, 150 00 Praha 5, Česká republika, č. účtu: 246152872/0300, ČR,

Pretlač je dovolená s písomným súhlasom redakcie • Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú • 4 vydania ročne • EV 4111/10, Zaregistrované MK SR pod číslom 3575/2006 • ISSN 1336-9326 • Zaregistrované MK ČR pod číslom E 19259 • ISSN 1336-9326

Cena za číslo 1,60 EUR. Cena za dvojčíslo: 3,20 EUR

Link na online verziu časopisu: www.zdravotnictvoasocialnapraca.sk, www.zdravotnictviasocialni prace.cz

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Abstrakty VIII. Vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou
“Dopady hospodárskej krízy na kvalitu života, zdravia a sociálnu oblasť“

<i>Andrejiová, L., Kollárová, Ž.</i>	11
Vznik, priebeh a príčiny vzniku súčasnej hospodárskej krízy Formation, development and reasons of formation of present economic crisis	
<i>Andrejiová, L.</i>	12
Význam komunitného sociálneho pracovníka v marginalizovaných skupinách Rómov The importance of community social Worker in Roma marginalized groups	
<i>Bayerová, M.</i>	13
Dopady hospodárskej krízy na kvalitu života z pohľadu študentov sociálnej práce Impact of economic crisis on the quality of life in terms of social work students	
<i>Belovičová, M., Belovičová, L.</i>	14
Fenoméni obezity v čase hospodárskej krízy a poškodenie pečene Phenomenon of obesity during business crisis and liver damage	
<i>Bencová, V.</i>	15
Postavenie sociálneho pracovníka v komplexnej starostlivosti o onkologického pacienta: potreba alebo luxus? The position of social worker in the complex care of a cancer patient: need or luxury?	
<i>Beňo, P., Ciberej, J.</i>	17
Porovnanie kvality vôd na kúpanie v prírodných kúpaliskách – Plážové kúpalisko Jazero a Zemplínska Šírava za roky 2008-2010 Comparison of bathing water quality in natural bathing pools – Natural bathing area Jazero and Zemplínska Šírava during period 2008-2010	
<i>Beňo, P., Dávideková, M., Juristý, J., Radková, L.</i>	18
Rodiny so sluchovo postihnutým členom – ich potreby a špecifiká Families with hearing impaired member – their needs and specifics	
<i>Beňo, P., Hužvárová, J., Hudáková, B., Šramka, M.</i>	20
Respiračné infekcie a antibiotická liečba vo vybranej pediatrickej ambulancii v Bardejove v období r. 2009-2010 Respiratory infections and antibiotic therapy in the selected pediatric clinic in Bardejov in the period 2009-2010	
<i>Beňo, P., Macíková, I., Novotná, J.</i>	21
Výskyt VHA a VHB v okrese Michalovce za roky 2005-2010 Incidence of HAV and HBV in the district of Michalovce in the period 2005-2010	
<i>Bielová, M., Bachyncová Giertliová, D.</i>	23
Zdravie – hodnota jednotlivca a rodiny devalvovaná celospoločenskou krízou Health – the value of individual and family devalued crisis of the whole society	
<i>Briššáková J., Hardy, M., Madarová, E., Majchráková, Z.</i>	24
Dobrovoľníctvo v Žilinskom regióne s akcentom na OZ Návrat Volunteering in Žilina region	
<i>Bugri, Š., Pribišová, E., Žák, S., Tomášková, L.</i>	25
Dopad hospodárskej krízy na ekonomiku a kvalitu života občanov SR The impact of economic crisis on the economy and the quality of Slovakian citizen's life	

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

<i>Bujdová, N.</i>	26
Dopad hospodárskej krízy na rodinu a dieťa Impact of economic crisis on the family and child	
<i>Bydžovský, J.</i>	27
Zážitková pedagogika ve zdravotnictví: 3. ročník studentské soutěže „Inter vita met exitum“ Experiential pedagogy in health care: 3rd year of „inter vita met exitum“ competition	
<i>Capíková, S., Beňo, P.</i>	29
Dostupnosť zdravotníckych služieb pre pacientov s postihnutím sluchu Access of health services for patients with hearing impairment	
<i>Cintulová, L.</i>	29
Iniciatíva a hodnoty vysokoškolských dobrovoľníkov Initiative and values of university volunteers	
<i>Derevjaníková, Š.</i>	31
Analýza vybraných problémov sociálnoprávnej ochrany rómskych prisťahovalcov vo Veľkej Británii Analysis kind of issues in social and legal care of Roma new arrivals in Great Britain	
<i>Dimunová, L., Raková, J., Kalátová, D.,</i>	32
Využívanie meracích nástrojov v klinickom praxi The use of measurement instrument in clinical practice	
<i>Duda, M.</i>	33
Wolontariat – współczesną formą pomagania Volunteering – a modern form of helping	
<i>Dujava, J., Obložinská, L.</i>	33
Vplyv hospodárskej krízy na vývoj sociálnej politiky v Slovenskej republike Impact of economic crisis on the development of social politics in the Slovak republic	
<i>Džáčovská, S., Chovanec, J.</i>	34
Ľudský vzťah ako súčasť komunikácie pracovníka pomáhajúcich profesií Human relationship as a part of communication of the worker of helping professions	
<i>Fertaľová, T., Ondriová, I., Derňárová, L., Šantová, T., Cinová, J., Sýkora, A., Šimová, Z., Kuriplachová, G.</i>	36
Simulačné laboratórium pre nácvik ošetrovateľských postupov Simulation laboratory for practicing medical producers	
<i>Furdová, A., Jurkovičová, L., Bondor, P., Kanávor, E., Šramka, M., Chorváth, M.</i>	37
Nádory očnice u dospelých Orbital tumors in adults	
<i>Furdová, A., Jurkovičová, L., Kanávor, E., Šramka, M.</i>	38
Malígný melanóm očnice a spoločenské dôsledky mutilujúcich operačných postupov Malignant melanoma in the orbit and social consequences of disfiguring surgery of the orbit	
<i>Furdová, A., Jurkovičová, L., Kanávor, E., Šramka, M.</i>	40
Malígne nádory mihalnic a okolia oka a následné uplatnenie pacientov v spoločnosti po mutilujúcich operačných postupoch Malignant tumors of the cyclic and periocular tissues and subsequent consequences for patients after radical surgery	
<i>Galbavý, A., Galbavý, Š., Šidlo, J.</i>	41
Modelovanie tukovej embólie The experimental fat embolism	

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

<i>Gažová, Z., Stanová, A.</i>	42
Hospodárska kríza a jej dopad na mladé rodiny s deťmi The economic crisis and its impact on young families	
<i>Giertylová, D., Beňuš, J.</i>	44
Efektivita sociálnych programov a práce sociálneho pracovníka v riešení marginalizovaných skupín v rámci obecnej sociálnej práce Effectiveness of social programs and social work to address the marginalized groups within municipal social work	
<i>Guba, D., Belovič, R., Sestrienková, J.</i>	45
Sú pacienti zo sociálne slabších vrstev abonentmi pre plastickú chirurgiu? The plastic surgery for the patients from the lower social groups (as well)?	
<i>Gwóźdź, M.</i>	46
NaProTECHNOLOGIA alternatywą wobec procedury zapłodnienia in vitro? NaProTECHNOLOGY alternative to the in vitro fertilization procedure?	
<i>Halušková, E., Derevjaniková, Š.</i>	47
Vplyv sociálno ekonomických podmienok Rómskej komunity žijúcej v Košickom kraji na kvalitu ich života The impact of social and economical conditions to Roma people living in the Kosice district for their life	
<i>Hanobik, F., Kubík, F.</i>	48
Komunikácia a doprevádzanie onkologicky chorých pacientov Communication and accompanied oncology ill patients	
<i>Homzová P., Labunová, E., Mikuláková, W.</i>	49
Determinanty životnej úrovne a kvality života ľudí so zdravotným postihnutím Determinants of standard of living and quality of life of people with disabilities	
<i>Hrušková, J. L.</i>	50
Sociálna exklúzia ako dôsledok hlbokého prepadu chudoby obyvateľov segregovanej rómskej osady Social exclusion as a consequence of deep break in the poverty of the segregated romany settlement inhabitants	
<i>Ilnická, M. R.</i>	51
Wolontariat w hospicjum jako forma resocjalizacji skazanych Voluntary service in hospices as a method of social rehabilitation of the convicted	
<i>Jacko, E., Babčák, M.</i>	52
Zlepšenie a modernizácia vzdelávania zdravotníckych pracovníkov v časoch platobnej krízy formou nenávratného finančného príspevku Improving and upgrading training of health workers in times of crisis by paying the grant	
<i>Jacko, E., Kl'oc, J., Babčák, M., Sokolová, B.</i>	53
Súčasný stav ošetrovateľskej rehabilitačnej starostlivosti na Ortopedickej klinike FNsP Prešov po implantácii totálnej náhrady bedrového kĺbu Current state of nursing and rehabilitation care for Orthopedic Clinic Hospital Prešov after implantation of total hip replacement	
<i>Jakubíková, M., Hudáková, A., Novotná, Z.</i>	54
Pacient s autizmom ako komunikačný partner Patient with autism as a partner in communication	
<i>Jancová, E., Kilíková, M.</i>	55
Ošetrovateľská starostlivosť o umierajúcich seniorov v domovoch sociálnych služieb Nursing care for dying seniors in social service establishments	

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

<i>Kalatová, D.</i>	57
Týraný senior a role sestry	
Mistreated and the role of senior nurses	
<i>Kiško, A., Derňárová, L., Magurová D., Šantová, T., Hudáková, A., Šuličová, A., Mrošková, S., Jakubíková, M. ..</i>	59
Nové trendy v rámci skriningového vyšetrenia mladých športovcov za účelom prevencie	
kardiovaskulárnych komplikácií	
New trends in frame of screening investigation of young sportsmen in order to prevention	
of cardiovascular complications	
<i>Kmecová, J.</i>	60
Možnosti riešenia nepriaznivých dopadov hospodárskej krízy prostredníctvom dobrovoľníckej činnosti	
Possibilities of solving of negative impacts of economic crisis through volunteering work	
<i>Knapík, A., Saulicz, E., Rottermund, J., Mysliwiec, A., Kuszewski, M.</i>	61
Problem kinezjofobie i jej relace z aktivnošcia fizyczna oraz samoocena zdrowia osób w starszym wieku	
Problem of kinesiphobia and its correlation with physical activity and health self-evaluation in the elderly	
<i>Kočišová, A.</i>	62
Multidisciplinárny prístup ku kvalite života a zmyslu života onkologicky chorých	
Multidisciplinary approach to the concept of quality of life and the meaning of life of cancer patients	
<i>Krbata, R., Pápayová, G., Lukšová, M., Hodulíková, M.</i>	63
Dopady hospodárskej krízy na prevádzku zariadení pre seniorov	
Impacts of economic crisis on operating facilities for seniors	
<i>Kubicová, M., Hrubá, K., Verešová, A.</i>	65
Specifika ošetrovateľskej péče u pacienta jiné kultury, etnika	
Specifics of nursing care for the patient other culture, ethnicities	
<i>Kucíková, M.</i>	66
Vplyv nezamestnanosti na kvalitu života a zdravia nezamestnaných osôb	
The influence of unemployment on the duality of life and health of unemployed persons	
<i>Lauková, P., Petrová, G., Juriš, P.</i>	67
Životný štýl adolescentov (Prieskum postojov stredoškôľakov k alkoholu, fajčeniu a drogám)	
Lifestyle of adolescents (Survey on second grade students toward alcohol, tobacco and drug consumption)	
<i>Lištiaková, I.</i>	68
Prístupy učiteľov k žiakom s ťažkosťami v učení.	
Approaches to pupils with difficulties in learning	
<i>Mačkinová, M., Štiavnická, D.</i>	69
Znížený sociálny status vplyvom dlhodobej sociálnom nezamestnanosti	
Lowered social status through long term unemployment	
<i>Magurová, D., Magur, M., Magur, M.</i>	70
Informovanosť študentov sociálnom práce o ageizme ako sociálnom probléme	
Informing of students of social work about ageism as social problem	
<i>Majerníková, L., Obročníková, A.</i>	71
Edukačná činnosť budúcich sestier v oblasti prevencie nádorového ochorenia prsníkov	
Educational activity of nursing students in the prevention of breast cancer	
<i>Majerníková, L., Ondriová, I., Fertal'ová, T.</i>	72
Miera ošetrovateľskej záťaže rodiny poskytujúcej starostlivosť chorému príbuznému s demenciou	
The rate of nursing workload families providing care to the sick relative with Dementia	

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNÁ PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

<i>Majerníková, L., Velebířová, E., Hudáková, A.</i>	73
Spokojnosť pacientov/klientov jako hodnotiace kritérium kvality domácej ošetrovateľskej starostlivosti vo vybraných agentúrach domácej ošetrovateľskej starostlivosti Satisfaction of patients/clients as a Benchmark of quality home nursing care in selected home care agencies	
<i>Majzlánová, K.</i>	74
Podmienky pre úspešnú edukáciu sociálne znevýhodnených detí Terms of successful education of socially disadvantaged children	
<i>Markovič, D.</i>	76
Kariérové poradenstvo ako pomoc jednotlivcom počas hospodárskej krízy Career counseling as a help for individuals during the economic crisis	
<i>Markovič, P.</i>	77
Sociálno-etické aspekty finančnej krízy – racionalita alebo iracionalita? Social-ethic aspects of financial crisis – rationality or irrationality?	
<i>Mazalánová, A., Mazalánová, V., Kalátová, D., Bydžovský, J.</i>	78
Etika v ošetrovateľstve a jej základné výchovné ciele. Ethics in nursing and their basis educational objectives	
<i>Michel, R.</i>	79
Dopady hospodárskej krízy na kvalitu života a zdravie človeka The effects of depression on quality of life and human health	
<i>Murgová, A., Wiczmandyová, D.</i>	80
Budúcnosť ošetrovateľstva v období turbulencie Future of nursing in a period of turbulence	
<i>Musilová, E., Štiavnická, D.</i>	81
Nezamestnanosť Unemployment	
<i>Novotný, R., Pažinková, M., Novotná, Z.</i>	82
Bioetika a transkulturná starostlivosť v kontexte humánnej geografie Bioethics and transcultural nursing in context of human geography	
<i>Obročníková, A., Majerníková, L.</i>	84
Využitie sesterských kompetencií v kontexte onkologickej prevencie – výsledky porovnávacej štúdie Use of nursing competences in the context of oncological prevention – results of comparative study	
<i>Ondříková, I., Čmurejová, V., Fertařová, T., Lengyelová, A., Magurová, D., Majerníková, L.</i>	85
Zdravé starnutie z pohľadu ošetrovateľstva Healthy aging from the perspective of nursing	
<i>Orłowska, M.</i>	86
Dziecko w polskiej pomocy społecznej A child in the Polish system of social help	
<i>Pala, M., Příbišová, E., Šramka M.</i>	87
Majetkové poradenství jako jeden z nástrojů zajištění občanů před dopady krize property Consultancy as one of instruments to secure Citizen against impact of crisis	
<i>Pala, M., Příbišová, E., Šramka M.</i>	88
Životní styl manažerů v sociální práci Lifestyle of managers of social work	

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNÁ PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Paľo, M., Eliášová, A., Veselá Z.	89
Sociálny status versus onkologická liečba	
Social status vs. cancer treatment	
Peřinová, N., Baňasová, V.	91
Aspekty starostlivosti o ženy, matky s úzkostnými poruchami v tehotenstve a popôrodnom období	
Aspects of the care of a woman, a mother with anxiety disorder during pregnancy and the postnatal period	
Poloňová, J.	92
Nízkoprahový prístup v službe ľuďom bez domova na zlepšenie kvality ich života a zdravia	
v ošetrovni sv. Alžbety v Bratislave	
A little threshold approach in helping for homeless in St. Elizabeth Ambulance in Bratislava	
Potomová, T.	94
Absencia životných hodnôt segregovanej rómskej mládeže v koherencii s hospodárskou krízou	
The absence of life values in segregated Roma youth in coherence with an economic crisis	
Pribišová, E., Bugri, Š., Lehocký, L., žák, S.	94
Chudoba jako sociálny jav dopadu hospodárskej krízy	
The poverty as the social entity of the impact of economic crisis	
Pstrag, D.	96
Psychosociálne aspekty zjawiska bezdomności jako wyznacznik działań pomocowych	
Psychosocial aspects of homelessness as the indicator of support actions	
Raková, J., Kurková, M.	97
Prínos skupinovej edukácie pre pacientov s narušeným mentálnym zdravím	
The benefit of group education for patients with impaired mental health	
Rejman, J.	98
Reintegracja osób społecznie wykluczonych w Polsce. Aspekty organizacyjne, prawne i pedagogiczne	
Organisational, pedagogical and legislative aspects of social reintegration in Poland	
Rottermund, J., Kvapík, A.	99
Fizjoterapia w leczeniu zawrotów głowy i zaburzeń równowagi pochodzenia przedsionkowego a osób starszych	
Physiotherapy in vertigo and vestibular balance disorder treatment in elderly people	
Sakowicz, T.	100
Sytuacja rodzinna więźniów w Polsce wyzwaniem dla profesjonalnych oddziaływań	
resocjalizacyjnych i pomocy społecznej	
The family situation of Polish prisoners seen as a challenge for professional	
resocializing operations and social support	
Sawa-Czajka, E.	102
Nowe wyzwania dla polityki i pracy socjalnej – próba prognozy	
New challenges for politics and social work – effort for prognosis	
Sedlák, P.	103
Kríza vzťahov a etikoterapia	
Relationship crisis and ethicotherapy	
Slávik, M., Sláviková, N.	104
Hospodárska kríza a jej dopad na jedincov a rodiny	
Economic crisis and its impact on individuals and their families	

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

<i>Szyska, M.</i>	105
Marketing społeczny wobec problemów wykluczenia społecznego Problem of the poverty and social exclusion from the perspective of social marketing	
<i>Šiňanská, K.</i>	106
Možnosti e-learningu pri zvyšovaní kvality života onkologicky chorých adolescentov a pri hľadaní ich zmyslu života Possibilities of e-learning in improving the quality of life of adolescents cancer patients and in searching for their meaning of life	
<i>Šidlo, J., Kuruc, R., Šikuta, J., Galbavý, A.</i>	108
Analýza smrteľných následkov užívania psychoaktívnych látok z pohľadu regiónov Slovenska Analysis of fatal use of psychoactive substance with a regional view of Slovakia	
<i>Šramka, M. Furdová, A., Ružička, J., Galbavý, Š.</i>	110
Možnosti protónovej liečby nádorov mozgu a oka na Slovensku Possibilities of proton treatment of brain and eye tumors in Slovakia	
<i>Šramka, M. Chorváth, M., Galbavý, A.</i>	112
Stereotaktická rádiokirurgia meningeómov v mozgu a jej vplyv na kvalitu života a zdravia Stereotactic radiosurgery applied to treatment of benign intracranial meningeomas, its influence on patient's health and his life	
<i>Švec, J., Bencová, V., Krčméry, V.</i>	113
Hospodárska kríza a manažment zdravotníctva v krajinách Európskej únie Economic crisis and health care management in member countries of European Union	
<i>Tirpáková, M.</i>	115
Rizikové faktory životného štýlu a karcinóm krčka maternice Risk factors of lifestyle and cervical cancer	
<i>Tkáčová, L., Wiczmandyová, D.</i>	116
Spoločenské dôsledky migrácie sester The social consequences of nurses's migration	
<i>Tomášková, L.</i>	117
Absolventský program – šanca pre absolventov škôl Trainee program – chance for school graduates	
<i>Vansač, P., Kubík, F.</i>	118
Etické príčiny hospodárskej krízy podľa Benedikta XVI. Ethical causes of economic crisis according to Benedict XVI.	
<i>Wieczorek, G.</i>	119
Zatradňovanie osôb nepelnospravných na poľskom trhu práce Hiring people with disabilities in the Polish labor market	
<i>Woźniak-Krakowian A., Marzec, D.</i>	121
Nieprzystosovaný anomijny človek Anomijny unadapted man	
<i>Zavacká, D.</i>	122
Zamožnosť rodiny a zachovania zdravotne dorastajúcej mládeže Family prosperity vs. Health-wise behaviour of adolescents	

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNÁ PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

<i>Zawadzka B.</i>	123
Zamożność rodziny a zachowania zdrowotne dorastającej młodzieży	
Family prosperity vs. Health-wise behaviour of adolescents	
<i>Zbroja, B.</i> ,	124
Józef i jego rodzina a kryzys głodu w Egipcie (Rdz 37-50)	
Joseph and his family and the famine crisis in Egypt (Genesis 37-50)	
<i>Zięba, B., Paluch, M.</i>	125
Wychowawcza i opiekuńcza rola pracy socjalnej z rodziną zagrożoną wykluczeniem społecznym	
Educational and Dariny role of social work with family threatened by social exclusion	
<i>Žák, S., Bugri, Š., Pribišová, E.</i>	126
Vztahové příčiny a sociální důsledky současné ekonomické krize v Evropské unii	
Cause and consequences of the current economic crisis social relationship within the European Union	
Pokyny autorom pre písanie abstraktov	128

Abstrakty

VIII. Vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou
“Dopady hospodárskej krízy na kvalitu života, zdravia a sociálnu oblasť”

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

VZNIK, PRIEBEH A PRÍČINY VZNIKU SÚČASNEJ HOSPODÁRSKEJ KRÍZY

¹ Andrejiová, L. ² Kollárová, Ž.

¹ Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove

² Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava

Abstrakt

Úvod: Hospodárska kríza je aj naďalej fenoménom, ktorý sa stal súčasťou každodenného života obyvateľov takmer každej krajiny, inštitúcií pôsobiacich na finančných trhoch, spoločností vykonávajúcich podnikateľskú činnosť a štátov samotných, kde sa dotýka každej jednej sféry národných ekonomík. Je veľký predpoklad, že hospodárska kríza nás bude sprevádzať ešte dlhé obdobie, kým sa odstránia všetky jej dôsledky a svetová ekonomika sa dostane do stavu, ktorý zastávala pred rokom 2007, kedy sa naplno prejavila.

Jadro: Pre úspešné zvládnutie eliminácie alebo aspoň minimalizácie dôsledkov, ktoré za sebou kríza zanecháva je potrebné dôsledne poznať samotné príčiny jej vzniku. Je množstvo autorov, ktorí pojednávajú o množstve rôznych príčin a však nie je úplne správne považovať za jediný dôvod vzniku súčasnej situácie iba americký trh z nehnuteľnosťami a poskytovanie výhodných úverov aj rizikovým skupinám obyvateľov, ale je potrebné sa taktiež zamerať na menej spomínané príčiny, na ktoré nie je až tak často upriamovaná pozornosť, ale takisto zohrávajú vo vzniku a priebehu hospodárskej krízy dôležitú úlohu.

Záver: Keďže sa predpokladá, že dôsledky krízy sa budú ešte dlho odstraňovať, je potrebné sa na tento jav pozeráť aj ako na možnosť pre zmeny a inovácie pre zabezpečenie hospodárskeho rastu každej jednej krajiny a svetovej ekonomiky celej. Je potrebné aby prijaté opatrenia boli čo najefektívnejšie a neostali iba v štádiu teoretických predstáv ale dostali sa do reálnej podoby v praxi

Kľúčové slová: Hospodárska kríza. Finančná kríza. Príčiny. Negatívne dôsledky.

FORMATION, DEVELOPMENT AND REASONS OF FORMATION OF PRESENT ECONOMIC CRISIS

¹ Andrejiová, L., ² Kollárová, Ž.

¹ Institute of social sciences and health of blessed P. P. Gojdič in Prešov

² St. Elizabeth University College of Health and Social Work, Bratislava, Slovakia

Abstract

Introduction: The economic crisis is still a phenomenon that has become part of everyday life of the population of almost every country institutions operating in the financial markets, companies engaged in business activities and states themselves, which touches each and every sector of national economies. It's a big assumption that the economic crisis will accompany us even long term, while removing all its consequences and the world economy will fall into a condition which held until 2007, when it was fully apparent.

Core Work: The successful management of eliminating or at least minimizing the effects of that crisis leaves behind must be thoroughly familiar with its causes alone. There are many authors who deal on a number of different reasons and it is not considered quite right for one reason only of the current situation of the U.S. housing market and provide affordable loans and risk populations, but should also focus on the less-mentioned reasons, which not so often directed attention, but also played in the origin and course of economic crisis role.

Conclusion: As expected, the impact of the crisis will be a long time to remove, you need to look at this phenomenon as well as the opportunity for change and innovation to ensure the growth of each individual country and the entire world economy. It is necessary that the measures are the most effective and did not remain only at the theoretical ideas but to live up to the real form in practice.

Key words: Global crisis. Financial crisis. Causes. Negative impacts.

Literature:

- [1] MENBERE, T. W. et al. – Vývoj a perspektívy svetovej ekonomiky – Globálna finančná a hospodárska kríza. Príčiny-náklady-východiska. Vyd. SAV 2009. ISBN 978-80-7144-175-5 p.s. 15
- [2] World Bank, 2009b, Prospects for the Global Economy. Washington DC: World Bank in Menbere T. Workie et al. – Vývoj a perspektívy svetovej ekonomiky – Globálna finančná a hospodárska kríza. Príčiny-náklady-východiska. Vyd. SAV 2009. ISBN 978-80-7144-175-5 p.s. 17
- [3] MISHKIN, Frederic S. *The economics of money, banking and financial markets*. 7. vyd. Boston: Addison-Wesley, 2004. 189 s. ISBN 0321122356
- [4] BUGRI, Š., PRIBIŠOVÁ, E., ŽÁK, S., PAULOVICHOVÁ, M. – Dopad hospodárskej krízy na nezamestnanosť v Slovenskej republike, Zdravotníctví a sociální práce, vedecký časopis, ročník 6, 2011, č. 3-4, E 19259, ISSN: 1336-9326, str. 47

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

- [5] BUGRI, Š., PRIBIŠOVÁ, E., ŽÁK, S. – Nezamestnanosť v Slovenskej republike ako dôsledok hospodárskej krízy, *Humanum Miedzynarodowe Studia Soczeczno-Humanisticzne* Nr 7(2)2011, str. 265 – 274, Warszawa 2011, ISSN 1898-843

Contact on author: Ing. Lucia Andrejiová, Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove, Jilemnického 1/A; 080 01 Prešov, email: landrejiova@gmail.com

VÝZNAM KOMUNITNÉHO SOCIÁLNEHO PRACOVNÍKA V MARGINALIZOVANÝCH SKUPINÁCH RÓMOV

Andrejiová, L.

Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove

Abstrakt

Úvod: Otázka rómskych obyvateľov, ich komunít a osád, ktoré sa postupne rozrastajú je veľmi aktuálnym a celospoločenským problémom. Slovenská republika v rámci svojej sociálnej politiky, rôzne inštitúcie, organizácie, dobrovoľníci a sociálni pracovníci sa neustále usilujú o integráciu týchto obyvateľov do majoritnej spoločnosti.

Jadro: Rómska komunita je veľmi špecifická svojimi zvyklosťami, tradíciami a súdržnosťou. Je ťažké meniť zmýšľanie už dospelých osôb z tejto komunity, ktoré dlhé roky žili podľa tradícií, ktoré majú zaužívané už niekoľko generácií pred nimi. Preto je potrebné vytvoriť čo najväčšiu snahu o zmenu zmýšľania a správania sa už detí z tejto komunity. Ukázať im správny postoj k životu, pokúsiť sa priviesť ich k zodpovednosti seba samého za svoj vlastný život a pokúsiť sa o ich integráciu do širokej spoločnosti, aby sa stali jej platnými členmi.

Záver: Práve sociálni pracovníci sú tí, ktorí sa s touto komunitou dostávajú do kontaktu a snažia sa o ich nápravu. Častokrát sú však títo pracovníci zaznávaní a v mnohých prípadoch sa ich práca už na počiatku nevníma efektívne. Cieľom tohto príspevku je poukázať na špecifiká tejto komunity a práve na potrebu, úlohu a význam sociálnych pracovníkov v interakcii s rómskou komunitou.

Kľúčové slová: Rómska komunita. Národnostná menšina. Sociálny pracovník. Integrácia.

THE IMPORTANCE OF COMMUNITY SOCIAL WORKER IN ROMA MARGINALIZED GROUPS

Andrejiová, L.

Institute of Social Sciences and Health of blessed P. P. Gojdič in Prešov

Abstract:

Introduction: The issue of Roma people, their communities and settlements, which will gradually grow is very topical and social problem. Slovak Republic in terms of its social policy, various institutions, organizations, volunteers and social workers are constantly seeking to integrate these people into mainstream society.

Core work: The Roma community is very specific by their habits, traditions and cohesion. It is difficult to change the mindset of adults already in the community, which for many years lived by traditions that have been practiced for several generations before them. Therefore, it is necessary to create the greatest possible effort to change the thinking and behavior of the children already in the community. Show them the right attitude to life, to try to bring them to himself responsibility for your own life and try to integrate them into the wider community to become members of the force.

Conclusion: It is social workers are the ones who are in this community are in contact and endeavor to correct them. Often, however, these workers neglected in many cases, their work is already beginning to perceive effectively. The aim of this paper is to point out the specifics of this community and it is the need and importance of the role of social workers in interactions with the Roma community.

Keywords: Roma community. Minority. Social Worker. Integration.

Literature:

1. MAREŠ, P.: Sociální exkluze a inkluze. SIROVÁTKA, T.: Sociální exkluze a infkluze marginalizovaných skupín. 2004, ISBN 80-210-3455-6
2. OLÁH, M., SCHAVEL, M.: Úvod do štúdia a dejín sociálnej práce. 1. vyd. Prešov: VŠ sv. Alžbety, ÚSVaZ, 2006. ISBN 80-9694499-1
3. TOKÁROVÁ, Anna a kolektív: Sociálna práca. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, 2003., ISBN 80-968367-5-7.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

4. PRIBIŠOVÁ, E., BUGRI, Š.: *Sociálna práca s osobami v nepriaznivej životnej situácii a hmotnej núdzi*. 3.kapitola skript Metódy sociálnej práce v praxi. VŠZaSP – ÚSVaZ Prešov 2012. ISBN 978-80-8132-039-2, EAN 9788081320392.
5. PRIBIŠOVÁ, E., BUGRI, Š. *Občan v hmotnej núdzi a jeho možnosti*. Recenzovaný zborník vedeckých prác. ISBN 978-80-8132-044-6. Prešov 2012, str. 207-214

Contact on author: Ing. Lucia Andrejiová, e-mail: landrejiova@gmail.com, Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove, Jilemnického 1/A, 080 01 Prešov.

DOPADY HOSPODÁRSKEJ KRÍZY NA KVALITU ŽIVOTA Z POHLADU ŠTUDENTOV SOCIÁLNEJ PRÁCE

Bayerová, M.

Katedra sociálnej práce, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove

Abstrakt

Úvod: Hospodárska kríza je ekonomickým fenoménom. V histórii ľudskej spoločnosti sa cyklicky opakuje. Globalizácia spôsobila, že v súčasnosti zasahuje v rôznej miere všetky krajiny sveta. Výrazným spôsobom to ovplyvňuje kvalitu života jednotlivcov a ich rodín.

Jadro: Výskumu sa zúčastnilo 39 študentov a študentiek druhého a tretieho ročníka odboru Sociálna práca v dennej forme štúdia. Prostredníctvom ankety sme im položili šesť otázok týkajúcich sa vzniku a rozvoja hospodárskej krízy, jej dopadov na jednotlivca, rodinu a spoločnosť. Zaujímali nás tiež názory študentov na vzťah médií a krízy i vzdelania a krízy.

Záver: Poznanie faktov o hospodárskej kríze a jej dopadoch na spoločnosť, jednotlivcov a ich rodiny má podstatný význam pre prácu sociálnych pracovníkov s rôznymi cieľovými skupinami.

Kľúčové slová: hospodárska kríza, kvalita života, dopady hospodárskej krízy.

IMPACT OF ECONOMIC CRISIS ON THE QUALITY OF LIFE IN TERMS OF SOCIAL WORK STUDENTS

Bayerová, M.

Dept. Of Social Work, Faculty of Philosophy, Prešov University in Prešov

Abstract

Introduction: The economic crisis is an economic phenomenon. In the history of human society, the cycle repeats. Globalisation has meant that now extends to varying degrees, all countries of the world. Significantly affects the quality of life for individuals and their families.

Core of work: The sample consists of 39 male and female students of the second and third year of professional social work in full-time study. Through the survey, we asked them six questions on the origin and development of the economic crisis, its impact on the individual, family and society. We are also interested in students' opinions on the relationship of the media and the education crisis and crisis.

Conclusion: Knowing the facts about the economic crisis and its impact on society, individuals and their families is essential for social workers working with different target groups.

Key words: economic crisis, quality of life, the impact of the economic crisis.

Literature:

- [1] DŽUKA, J. et al. *Psychologické dimenzie kvality života*. Elektronická publikácia [online]. Prešov: PU, 2004, s. 336-344 [cit. 2009-11-26].
- [2] KOVÁČ, T., BENKOVIČ, A. Kvalita života, subjektívna pohoda a stratégie zvládania v kontexte osobnosti. In: DŽUKA, Jozef et al. *Psychologické dimenzie kvality života*. Elektronická publikácia [online]. Prešov: PU, 2004, s. 336-344 [cit. 2009-11-26].
Dostupné na internete: <http://www.pulib.sk/elpub/FF/Dzuka3/index.htm>
- [3] KRUGMAN, P. 2009. *Návrat ekonomické kríže*. Praha : Vyšehrad, 2009. 176 s. ISBN 9788070219843.
- [4] ŠVIHLÍKOVÁ, I. 2010. *Globalizace a krize. Souvislosti a scénáře*. Všeň: Grimmus 2010. 296 s. ISBN 9788087461013.

Contact adress: PhDr. Mária Bayerová, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, Katedra sociálnej práce, Ul. 17. novembra č. 1, 080 78 Prešov. e-mail: mariabayerova@gmail.com / mariabayerova@centrum.sk

FENOMÉN OBEZITY V ČASE HOSPODÁRSKEJ KRÍZY A POŠKODENIE PEČENE

Belovičová M.^{1,2,3}, Belovičová L.¹

¹ VŠ ZaSP sv. Alžbety, pracovisko Bardejov. ²Remedium, s.r.o., Interná ambulancia so zameraním na choroby pečene. ³Bardejovské Kúpele, a.s.

Abstrakt

Úvod: Obezita a nadhmotnosť sú najzávažnejšie rizikové faktory pre vznik chronických neinfekčných chorôb. V Európe je obéznych 10 – 20 % populácie, podmieňuje vznik mnohých chorobných stavov: asi 40 % – 70 % prípadov hypertenzie, asi 58 % prípadov DM 2. typu, 8 – 42 % neoplaziem, endokrinné, respiračné, ortopedické, neurologické problémy, zodpovedá za 100% prípadov tukovatenia pečene. Obezita je na 6. mieste v rebríčku ochorení, ktoré najviac ohrozujú svet. V mnohých hospodársky rozvinutých krajinách ide už o pandémiu. V posledných rokoch však pozorujeme už aj u detí nárast výskytu obezity. Epidemiologické výskumy poukazujú na súvislosti medzi nepravidelným stravovacím režimom a zvýšeným rizikom obezity.

Nealkoholová tuková choroba pečene (NAFLD) predstavuje široké spektrum klinicko-patologických stavov, ktoré sa postupne rozvíjajú od jednoduchšej steatózy pečene - nahromadenia tuku v hepatocytoch cez steatohepatitídu (NASH) až do štádia cirhózy pečene s jej komplikáciami a zlyhaním. Rizikovými faktormi pre rozvoj NAFLD sú napr. obezita, diabetes mellitus 2. typu, hypertriglyceridémia. Štandardom pre potvrdenie diagnózy a prognózy choroby doteraz bola pečenná biopsia. V súčasnosti je však dostupná aj neinvazívna metodika - tranzientná elastografia.

Tranzientná elastografia (TE) je neinvazívna nebolestivá metodika, ktorá meria tuhosť tkaniva pečene (liver stiffness). Hodnotí rýchlosť šírenia nárazovej vlny v pečeni. Používa sa pri posudzovaní stupňa fibrózy pečene (podľa klasifikácie Metavir) pri chronickej hepatitíde B a C, chronických cholestatických chorobách, alkoholovej chorobe pečene, nealkoholovej tukovej chorobe pečene. S vysokou presnosťou potvrdí, resp. vylúči cirhózu pečene. Bola prijatá a štandardizovaná na výročnom európskom hepatologickom kongrese v Kodani v roku 2009 a odporúčená EASL ako štandardná a bezpečná metóda na stanovenie stupňa fibrózy pri vybraných chorobách pečene.

Cieľ: Vyšetriť prostredníctvom tranzientnej elastografie (TE) detských pacientov s obezitou za účelom neinvazívneho stanovenia stupňa fibrózy pečene. Posúdiť stupeň pokročilosti fibrózy pečene u detí s NAFLD.

Metodika: V Remedium, s.r.o. Bardejovské Kúpele sme vyšetrenia TE vykonávali na prístroji FibroScan 502 touch. Používali sme 3 sondy: M-sonda - na vyšetrenie populácie s bežným obvodom hrudníka, S-sonda - detská sonda (jediná v SR) a XL-sonda - na vyšetrenie obéznych ľudí.

Súbor a výsledky: Od januára 2012 do augusta 2012 sme v našej ambulancii vyšetřili prostredníctvom TE 992 pacientov, z čoho 750 tvorili dospelí a 242 bolo detí. Zo skupiny 242 vyšetřených detí bolo 167 obéznych. Absolvovali liečenie v Bardejovských Kúpeľoch zamerané na liečbu obezity.

Z celkového počtu 167 detí sme nález fibrózy pečene (F1-F4) zaznamenali u 72 detí (43.1%). Stupeň 1 fibrózy pečene (podľa klasifikácie Metavir) sme zistili u 41 detí (57.0%), F u15 detí (20.8%), F2-F3 u 7 detí (9.7%), F3 u 5 detí (6.9%), F3-F4u 2 detí (2.8%), F4 u 2 detí (2.8 %)

Záver: NAFLD je celosvetovo najrozšírenejšia forma poškodenia pečene u dospelých a detí a jedna z najčastejších príčin (50%) zvýšenia aktivity aminotransferáz. TE dosahuje vysoký stupeň presnosti pri detekcii fibrózy pečene u pacientov s chronickými chorobami pečene. Dá sa použiť v rámci monitorovania stavu pacienta, ale aj ako skríning chorôb pečene. Vzhľadom na súčasný trend použitia TE a nárast epidémie obezity sa dá očakávať, že sa spektrum použitia TE bude v budúcnosti rozširovať.

Kľúčové slová: obezita, NAFLD, tranzientná elastografia.

PHENOMENON OF OBESITY DURING BUSINESS CRISIS AND LIVER DAMAGE

Belovičová M.^{1,2,3}, Belovičová L.¹

¹ High School of Medicine and Social Work of Saint Elizabeth, Bardejov, ²Remedium s.r.o., Internal policlinic

³Bardejov Spa

Abstract

Introduction: Obesity and overweight are the most important risk factors for the formation of chronic noninfective diseases. In Europe are 10-20% of population obese. Obesity responds for 40-70% cases of hypertension, for 58 % of cases of diabetes mellitus typ 2, for 8-42% of neoplasma, endocrine, respiratory, orthopedic, neurologic problems, for 100% of fatty liver disease. Obesity is on the 6-th position of diseases, which attack the world. Obesity is in numerous of countries pandemic. In the last years we observe an increase of obesity in children.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Nonalcoholic fatty liver disease (NAFLD) includes the group of diseases: fat-containing liver, simple fatty liver, which can progress to steatohepatitis and non-alcoholic steatohepatitis (NASH), which progress to cirrhosis in a certain proportion of patients. Risk factors for the creation of NAFLD are obesity, diabetes, hypertriglyceridaemia. Liver biopsy was till now the standard diagnostic method for detection of liver fibrosis.

Transient elastography (TE) is a noninvasive, painless, standard and safe method which measures the liver stiffness. It enables to consider liver fibrosis (according to Metavir classification) by chronic hepatitis B and C, chronic cholestatic diseases, alcoholic liver disease, nonalcoholic fatty liver disease. With a high prevalence transient elastography excludes liver cirrhosis.

The aim of the study: To investigate obese children with transient elastography and evaluate the degree of liver fibrosis.

Method: In Bardejov Spa we made the investigation on the FibroScan 502 touch. We used 3 probes: M probe, S probe (for children) and XL probe for obese people.

Material and results: From January 2012 till August 2012 we investigated using TE 992 patients (750 adults, 242 children). In the group of 242 children were 167 obese. They were in Bardejov Spa on behalf of treatment of their obesity. We found out the liver fibrosis (F1-F4) at 72 children (43.1%). F1 fibrosis we determined at 41 children (57%), F2 fibrosis at 15 children (20.8%), F2-F3 at 7 children (9.7%), F3 at 5 children (6.9%), F3-F4 at 2 children (2.8%), F4 at 2 children.

Conclusions: NAFLD is a worldwide most prevalent form of liver damage in adults and children and the most common cause (50%) of increase of liver aminotransferases. TE has a high grade accuracy by the detection of liver fibrosis in patients with chronic liver diseases. It can be used for monitoring of liver diseases and such a screening of liver diseases. In consideration of epidemic extension of obesity the spectrum of usage of transient elastography will expand.

Key words: obesity, Non alcoholic fatty liver disease - NAFLD, transient elastography.

Literature:

- 1) DUKÁT A, LIETAVA J, LULIAK M, KRAHULEC B, ČAPRNDA M, VACULA I. Epidemiológia nadváhy a obezity na Slovensku. *Viac practica* 2007, roč. 5(3).
- 2) KALVACHOVÁ B. Hrozí nám obezita? *Alergie Supplementum* 2/2011, 39-41.
- 3) BABINSKÁ K, VITARIUŠOVÁ E, ROSINKY J, BABINSKA ML K, KOŠTALOVÁ Ľ, HLAVATA A, PRIBILINCOVÁ Z, KOVÁCS L. Stravovací režim školákov na Slovensku. *Pediatr. prax*, 2007; 4: 217 – 220.

Contact address: e-mail: mbelovicova@kupele-bj.sk; mriab9@gmail.com

POSTAVENIE SOCIÁLNEHO PRACOVNÍKA V KOMPLEXNEJ STAROSTLIVOSTI O ONKOLOGICKÉHO PACIENTA: POTREBA, ALEBO LUXUS?

Bencová, V.

I. onkologická klinika Lekárskej fakulty UK v Bratislave

Abstrakt

Úvod: Rakovinu môžeme bez zaváhania označiť za najzávažnejšie chronické ochorenie, ktoré má negatívny dopad na kvalitu života každého pacienta. Každoročne postihne na svete približne 10 miliónov ľudí. Na Slovensku je to okolo 23 tisíc novo diagnostikovaných malígnych ochorení ročne. Spôsob zvládania životných ťažkostí je u onkologických pacientov niečím špecifický. Každý jeden by rád poznal konkrétnu odpoveď na otázky týkajúce sa ich ďalšieho života, čo ich čaká a na čo sa majú pripraviť.

Jadro: Psychosociálne dôsledky rakoviny negatívne ovplyvňujú priebeh liečby a veľa krát ostávajú bez povšimnutia. Ak sa naučíme vnímať a identifikovať problémy chorých, ktoré sú často psychosociálneho a duchovného charakteru, budeme vedieť lepšie posúvať pacienta k osvojeniu pozitívneho myslenia (coping) a k ochote spolupracovať, čo môže mať nezanedbateľný význam pri výsledkoch terapie. Správny psychosociálny prístup im môže poskytnúť špeciálne školený, vysokoškolsky vzdelaný, sociálny pracovník [1]. Nezanedbateľnú úlohu, pri starostlivosti o onkologického pacienta, zohrávajú aj rodinní príslušníci a priatelia. Toto závažné chronické ochorenie, akým bezpochyby rakovina je, nesie so sebou okrem telesných zmien, aj psychopatologické zmeny emotivity, ktoré sa prejavujú zvýšenou citovou dráždivosťou a výskytom záporných emócií a majú veľmi veľký predpoklad pre rozvinutie pocitu menejcennosti, čo prispieva k očividnému zhoršeniu medziľudských vzťahov [2].

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Aby sme mohli pacientovi čo najlepšie porozumieť, nesmieme opomenúť skutočnosť, že psychické prežívanie nádorového ochorenia prebieha od oznámenia tejto závažnej a život ohrozujúcej diagnózy v piatich fázach, na ktoré upozornila, ako prvá, americká lekárka E. Kublerová-Rosová. Každá fáza si vyžaduje špecifický prístup k pacientovi, profesionálnu komunikáciu, ľudský kontakt a skutočné porozumenia. Je našou povinnosťou naučiť to nielen lekárov a zdravotný personál, ale aj najbližších príbuzných, s čo najmenším dopadom na ich psychiku a citovú oblasť [3].

Záver: Cieľom predkladanej štúdie je upozorniť na preventívny charakter sociálnej práce a sociálnej intervencie v starostlivosti o onkologického pacienta. Najvhodnejšou formou sociálnej pomoci je emocionálna intervencia, ktorá má byť uplatňovaná od momentu diagnózy, cez zaťažujúce obdobie agresívnej terapie, až po obdobie vyrovnávania sa s chorobou samotnou a jej neblahými dôsledkami na život pacienta samotného, na život jeho rodiny a na jeho interpersonálne vzťahy [4]. V tomto procese hrá odborne pripravený onkologický sociálny pracovník nezastupiteľnú úlohu a preto je dôležité upozorňovať na potrebu ich odbornej výchovy prostredníctvom štúdia psychosociálnej onkológie v rámci štúdia sociálnej práce, ošetrovateľstva, medicíny a pod. (5). Vo väčšine vyspelých európskych a zámorských štátov bola problematika psychosociálnej starostlivosti o onkologického pacienta zaradená do edukačných programov a špeciálne školení sociálni pracovníci tvoria neoddeliteľnú súčasť tímu starajúceho sa o pacienta.

Kľúčové slová: prežívanie, psychosociálna morbidita, kvalita života, psychosociálna intervencia, vzdelávanie.

THE POSITION OF SOCIAL WORKERS IN THE COMPLEX CARE OF A CANCER PATIENT: NEED OR LUXUS?

Bencova, V.

Ist Oncologic Clinic of Faculty of Medicine, Comenius University in Bratislava

Abstract

Introduction: Without any doubt, cancer can be considered as a most serious chronic disease having negative impact onto the quality of life of each cancer patient. Cancer hits yearly nearly 10 million people worldwide. In the Slovak Republic more than 23 thousand newly diagnosed cancer cases are yearly registered. The form of coping with life problems is in case of cancer rather specific: Each patient is keen to know answers to questions dealing with his further life and life expectations and preparation for the nearest future.

The core: Psychosocial consequences, having negative impact onto the treatment course, are frequently neglected. In case will be capable to percept and to identify health-related psychosocial and spiritual problems of ill people, we at the same time will gain the possibility to move patients toward positive thinking (coping) and cooperation.. More cooperation may have unomitable impact onto the treatment outcome. The exact psychosocial intervention can be applied only by a specially educated and qualified graduates from university social work studies [1]. In the supportive care of cancer the cancer patient's relevant, family members and friends are playing an important role. This serious chronic disease without any doubts is along with body changes causing psychopathological emotional changes reflected by enhanced perception irritation and negative emotions having negative impact onto development of inferiority feelings and interpersonal relations [2].

In an attempt to understand the patient's concerns and worries correctly, one has to take into account patient's psychological perception of the disease from the life-threatening cancer diagnosis through five reaction phases originally described by Kubler-Ross. Each phase of patient's psychological reaction requires specific approach, professional communication, human contact, and a real understanding. It is our duty to teach physicians and health care staff, but also family members with these facts possibly without influencing their psychical and emotional feelings [3].

Conclusion: The aim of the present study was to underline preventive character of the social work and social intervention in the cancer care. The most appropriate form to help cancer patients is the emotional intervention which should be applied from the moment of cancer diagnosis through pressing period of aggressive treatment, till the period of coping and acceptance of the disease outcome onto the patient's life, family life and patient's interpersonal relations [4]. Irreplaceable position in this process is ascribed to a well educated and professionally oriented cancer social workers. Therefore, there is an urgent need to emphasize the necessity of appropriate education of professionals as well as health providers in form of psychosocial oncology studies in the framework of social work, nursing, and medicine higher education courses. [5]. In the majority of developed European and overseas countries the psychosocial oncology has been involved into educational programmes and specially educated social workers are participating in the cancer care being involved into the cancer health care teams.

Key words: survival, psychosocial morbidity, quality of life psychosocial intervention, education.

Literature:

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

- [1] MARKOVÁ, M. 2010. Sestra a pacient v paliatívnej péči. Praha: Grada, 2010. 128 s. ISBN 978-80-247-3171-1
- [2] NEZU, A. M., NEZUOVÁ, CH. M., FRIEDMANOVÁ, S. H., et al. 2004. Pomoc pacientům při zvládání rakoviny. Brno: Společnost pro odbornou literaturu, 2004. 311 s. ISBN 80-7364-000-7
- [3] JANÁČKOVÁ, L., WEISS, P. 2008. Komunikace ve zdravotnické péči. Praha: portal, 2008. 134 s. ISBN 978-80-7367-477-9
- [4] TSCHUSCHKE, V. 2004. Psychoonkologie. Praha: Portál, 2004. 214 s. ISBN 80-7178-826-0
- [5] BENCOVÁ, V., MRÁZOVÁ, A., ŠVEC, J. 2010. Psychosocial morbidity – an unfilled gap in undergraduate courses of medicine and nursing. Clinical Social Work 1-2, 39 - 47

Contact: viera.bencova@hafling.sk

POROVNANIE KVALITY VÔD NA KÚPANIE V PRÍRODNÝCH KÚPALISKÁCH – PLÁŽOVÉ KÚPALISKO JAZERO A ZEMPLÍNSKA ŠÍRAVA ZA ROKY 2008-2010

Beňo, P., Ciberej J.

Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Kat. klin. disciplín, Trnava

Abstrakt

Úvod: Počas letnej kúpacej sezóny je na Slovensku každoročne k dispozícii okolo 70 prírodných lokalít, na ktorých sa pravidelne vykonáva kontrola kvality vody orgánmi verejného zdravotníctva. Prvoradými podmienkami zdravého pobytu pri vode je kvalitná, zdravotne bezchybná voda a zdravé životné prostredie, ktoré pri kúpaní a vodných športoch nepredstavujú ohrozenie zdravia návštevníkov kúpalísk. Pobyt na kúpaliskách, umelých, či prírodných, môže mať v letnom období dopad na zdravie rekreantov, hlavne vzhľadom na vysokú koncentráciu návštevníkov na týchto miestach. V súvislosti s prevenciou pri kúpaní počas letných dní je v prvom rade dôležité poznať kvalitu vody, do ktorej vstupujeme.

Súbor a metodika: Podklady boli získané z výročných správ RÚVZ a Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a webovej stránky ÚVZ SR. Zozbierané údaje sledovaných ukazovateľov prírodného kúpaliska – Plážové kúpalisko JAZERO a prírodnej kúpacej oblasti Zemplínska šírava sme porovnali s medznými hodnotami jednotlivých ukazovateľov podľa Nariadenia vlády SR č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská.

Výsledky: Kvalitu vody v prírodnom kúpalisku – Plážové kúpalisko – Jazero môžeme podľa mikrobiologických ukazovateľov hodnotiť v roku 2008 ako výbornú, ale v nasledujúcich rokoch 2009 a 2010 sa kvalita vody v tejto lokalite postupne zhoršila. Medzné hodnoty boli prekročené v ukazovateľoch celkový fosfor, nasýtenie kyslíkom, priehľadnosť a v neposlednom rade prekročenie ukazovateľa cyanobaktérie so schopnosťou tvoriť vodný kvet. Prítomnosť vodného kvetu znamená, že voda je nevhodná na kúpanie. Kvalitu vody na kúpanie v prírodnej kúpacej oblasti Zemplínska šírava na jednotlivých strediskách v sledovaných rokoch 2008 a 2009 môžeme hodnotiť ako výbornú a v roku 2010 ako dostatočnú.

Záver: Kvalita vody prírodného kúpaliska - Plážové kúpalisko Jazero bola naďalej kolísavá, zvyčajne na začiatku sezóny vyhovuje požiadavkám na kúpanie, v priebehu sezóny sa zvyknú premnožiť sinice a následne dochádza k tvorbe vodného kvetu. K zhoršujúcej sa kvalite vody mohli prispieť aj rýchlo sa meniace klimatické podmienky, ktoré mohli ovplyvniť hydrologický cyklus v tejto lokalite a samočistiacu schopnosť vody. Lokalita Plážové kúpalisko - Jazero je výrazne menšia ako lokalita Zemplínska šírava, ktorá vykazuje pomerne vysokú kvalitu vody na kúpanie. Bezpečná voda na kúpanie je významným faktorom vo verejnom zdravotníctve. Nevyhovujúca kvalita vody môže byť príčinou rôznych ochorení. Do budúcnosti je potrebné naďalej sledovať kvalitu vody na kúpanie v prírodných kúpaliskách hľadať možnosti informovať ľudí, aby neznečisťovali svoje životné prostredie, pretože človek je súčasťou životného prostredia a nestojí nad ním.

Kľúčové slová: voda na kúpanie, kvalita vody, medzná hodnota, Plážové kúpalisko – Jazero, Zemplínska šírava.

COMPARISON OF BATHING WATER QUALITY IN NATURAL BATHING POOL – NATURAL BATHING AREA JAZERO AND ZEMPLÍNSKA ŠÍRAVA DURING PERIOD 2008-2010

Beňo, P., Ciberej J.

Trnava University in Trnava, School of Public Health and Social Work, Slovakia

Abstract

Introduction: In Slovakia during summer bathing season it is available yearly about 70 natural localities, where public health agencies perform quality control of water. First rate conditions of healthy stay at natural water is clean water which complies with quality standards and health environment. In order to protect human health and in

accordance with current legislation are carried out in natural bathing areas, laboratory analyzes of water suitable for bathing. Safe water for bathing and swimming is substantial factor in public health.

Material and Methods: The interest of this study was to evaluate the water quality of bathing water in natural bathing area Jazero Košice and natural bathing area Zemplínska Širava. Another objective was to compare the quality of bathing water in natural bathing area Jazero Košice and natural bathing area Zemplínska Širava for the period from 2008 to 2010. Further objective was to classify the presence of cyanobacteria with the ability to create a water bloom observed in natural bathing areas for the period 2008 - 2010. The study was based on materials laboratory analysis of samples of water for bathing to investigate laboratory RÚVZ in Košice. Compared been selected water quality parameters.

Results: Bathing water quality in natural bathing area can be described as excellent. Only sporadically, depending on current conditions, some centers were rated as good and sufficient. Natural bathing area Jazero Košice in 2008 had an excellent bathing water quality, but quality in subsequent years gradually declined and now site is not declared as a location suitable for bathing. Limiting values were exceeded in parameters total phosphorus, saturation with oxygen, transparency and last but not least in indicator cyanobacteria with the ability to create water bloom. The cyanobacteria with the ability to create a water bloom occurred most often *Woronichinia naegeliana*, *Aphanizomenon flos-aquae* and *Microcystis aeruginosa*. The quality of water in Zemplínska Širava in 2008 and 2009 was excellent and in 2010 was sufficient.

Conclusion: Quality of water in natural bathing area Jazero was furthest variable. Usually in the beginning of season was in compliance with quality standards. During the season are appearing microorganisms with the ability to create a water bloom. The locality natural bathing area Jazero is considerably smaller than locality Zemplínska Širava, which assign relatively high quality of water for bathing. Although the water quality of natural bathing areas rated was excellent, it is still necessary to monitor water quality in the natural bathing area and within the public health and health education to contribute to improving our environment. The non-compliance with quality standards can be reason of various affections.

Key words: water for bathing, water quality, limit, cyanobacteria, Zemplínska Širava.

References:

1. KALINA, T. - VÁŇA, J. 2005. Sinice, řasy, houby, mechorosty a podobné organismy v současné biologii. Vyd. Praha: Karolinum, 2005. 608 s. ISBN 978-80-246-1036-8.
2. KOSORÍNOVÁ, E. 2011. Kvalita vôd vhodných na kúpanie na Slovensku v rámci celoeurópskeho hodnotenia za rok 2010. [online]. Úrad verejného zdravotníctva SR, 2011. [cit. 2012 -09 -10]. Dostupné na internete: <http://www.uvzs.sk/docs/info/kupaliska/europska_kvalita_vody_na_kupanie.pdf>
3. Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 87/2008 o požiadavkách na prírodné kúpaliská
4. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach<<http://www.ruvzke.sk>>, monitoring, LTS – prírodné vodné plochy a umelé kúpaliská v pôsobnosti RÚVZ Košice, Vodná nádrž Jazero (pdf)
5. SLÁČIKOVÁ, M. 2012. Riziko infekcií pri kúpaní [online]. Úrad verejného zdravotníctva SR, 2012. [cit. 2012 -09 -17]. Dostupné na internete: <http://www.uvzs.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=948:riziko-infekcii-pri-kupani&catid=59:kupaliska&Itemid=66>.

Contact: e-mail: pavol.beno18@gmail.com

RODINY SO SLUCHOVO POSTIHNUTÝM ČLENOM – ICH POTREBY A ŠPECIFIKÁ

¹ Beňo, P., ² Dávideková, M., ³ Juristy, J., ² Radková, L.

¹ Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Kat. klinických disciplín

² Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Katedra sociálnej práce

³ Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o., Bratislava

Abstrakt

Úvod: Byť rodičom zdravotne postihnutého dieťaťa znamená postihnutie samo o sebe. V prípade rodiny so sluchovo postihnutým členom k tomu pristupuje skutočnosť, že sluchové postihnutie je počujúcou majoritou najmenej chápané zdravotné postihnutie.

Jadro práce: Sluchovo postihnutí ľudia tvoria značne nehomogénnu skupinu. Rodiny so sluchovo postihnutým členom možno rozdeliť na 6 skupín. 1) Obaja partneri sú sluchovo postihnutí 2) Počujúci partner s nepočujúcim

partnerom (nepočujúci partner s počujúcou partnerkou alebo počujúci partner s nepočujúcou partnerkou) 3) Strata sluchu u niektorého z počujúcich partnerov 4) Nepočujúce deti počujúcich rodičov 5) nepočujúce/sluchovo postihnuté deti nepočujúcich/sluchovo postihnutých rodičov alebo počujúce deti nepočujúcich/sluchovo postihnutých rodičov 6) Rodiny s členmi s poruchami sluchu v seniorskom veku. Každá skupina má svoje osobité potreby a špecifiká. Rodiny so sluchovo postihnutými členmi stoja vždy pred rozhodnutím akú formu komunikácie zvoliť (hovorená reč - posunkový jazyk). Pritom väčšina z nich volí orálnu metódu. Prelingválne nepočujúci, ktorí neovládajú hovorenú reč, sú ohrození sociálnou exklúziou. Absolventi integrovanej formy vzdelávania väčšinou používajú hovorený jazyk majority, ktorý má rozličnú úroveň. Deti, ktoré navštevujú školu pre sluchovo postihnutých, inklinujú väčšinou ku komunite (kultúre) Nepočujúcich. Absolventi škôl pre sluchovo postihnutých zväčša ovládajú posunkový jazyk, pri komunikácii s počujúcou majoritou však často potrebujú aj pomoc druhej osoby (tlmočníka posunkového jazyka), aby nedošlo ku problémom (nedorozumeniam) v komunikácii. Postoje mladých sluchovo postihnutých ľudí k rodičovstvu bývajú veľmi často formované postojmi počujúcej spoločnosti. Ak si nepočujúci vezme počujúceho partnera, prikláňa sa skoro vždy do sveta počujúcich, nie opačne.

Záver: Strata sluchu niektorého z počujúcich partnerov predstavuje zaťažujúcu skúšku kvality partnerského vzťahu. Dieťa s postihnutím sluchu preverí osobnostné kvality počujúcich rodičov. Počujúce dieťa v rodine preverí osobnostné kvality nepočujúcich rodičov. U nepočujúcich detí počujúcich rodičov je veľmi dôležitým faktorom včasné odhalenie sluchovej vady. Možnosti integrácie do počujúcej spoločnosti sú podstatne ovplyvnené druhom školy, ktorú deti s postihnutím sluchu navštevujú.

Kľúčové slová: Rodina, deti s postihnutím sluchu, prelingválne nepočujúci, sociálna exklúzia.

FAMILIES WITH HEARING IMPAIRED MEMBER – THEIR NEEDS AND SPECIFICS

¹ Beňo P., ² Dávideková M., ³ Juristy J., ² Radková L.

¹ Trnava university in Trnava, Faculty of Health and Social Work, Dept. Clin. Disciplines

² Trnava university in Trnava, Faculty of Health and Social Work, Department of Social Work

³ St. Elizabeth univerzity of Health and Social Work, n.p.o., Bratislava, Slovakia

Abstract

Introduction: To be a parent of health impaired child is an impairing by itself. In the case of familiy with hearing impaired member is this complicated by fact that hearing impairment is the at least understanding impairing by major hearing society.

Core of work: Hearing handicapped people constitute very non-homogeneous group. Families with hearing impaired member can be divided into 6 groups: 1) Both partners are hearing impaired 2) Hearing partner with non-hearing partner (deaf man and hearing woman or hearing man and deaf woman) 3) Hearing loss in some of hearing partners 4) Hearing impaired children of hearing parents 5) hearin impaired/deaf children of hearing impaired/deaf parents or hearing children of hearing impaired/deaf parents. 6) Families with hearing impaired persons in senior age. Each of them has an unique needs and specificity. Families with hearing impaired members are always confront with the options: how form of communication to choose (oral articulated language or sign language)? Most of them select oral language of hearing society. Prelingually deaf who do not know oral language ate endangered by social exclusion. In generally, the graduates of integrated schools use spoken language of hearing majority, which has various level. The graduates of schools for hearing handicapped use sign language and need often another hearing person (sign language interpreter) to prevent mistakes in communication with hearing society. The approach of young hearing handicapped partners to parenthood is often influenced by approaches of hearing society. When deaf has an hearing parner, he incline to the major hearing society not e contra converso.

Conclusion: Loss of hearing is burdening testing of personal qualities of hearing partner in partnership. Child with hearing impairment is burdening testing of personal qualities in hearing parent. Hearing child is testing of personal qualities in deaf parents. Screening of hearing impairment in children is very important factor in children of hearing parents. The possibility of integration of hearing handicapped are essentially influenced by type of educational institution which attend hearing impaired children.

Key words: Family, children with hearing impairment. Prelingually deaf, social exclusion.

References:

- [1] HRUBÝ, J.: Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu. 1. a 2. díl Septima Praha 1999. ISBN 80-7216-096-6
- [2] MATOUŠEK, O. – KOLÁČKOVÁ, J. – KODYMOVÁ, P. 2005. Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi. Praha: Portál, 2005. 352 s. ISBN 80-7367-002-X

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

- [3] HESOUNOVÁ, P. – BYDŽOVSKÝ, J. Vnímání kvality ošetrovateľskej péče klienty urgentního příjmu. In: Ošetrovateľská péče. 2011, č. 6. ISSN 1213-2330.
- [4] PRIBIŠOVÁ, E., BUGRI, Š.: *Sociálna práca s osobami v nepriaznivej životnej situácii a hmotnej núdzi*. 3.kapitola skript Metódy sociálnej práce v praxi. VŠZaSP – ÚSVaZ Prešov 2012. ISBN 978-80-8132-039-2, EAN 9788081320392.
- [5] PRIBIŠOVÁ, E., BUGRI, Š. *Občan v hmotnej núdzi a jeho možnosti*. Recenzovaný zborník vedeckých prác. ISBN 978-80-8132-044-6. Prešov 2012, str. 207-214.

Contact: Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce TU, Katedra klinických disciplín. Univerzitné nám. 1, 918 43 Trnava; e-mail: pavol.beno@truni.sk

RESPIRAČNÉ INFEKČIE A ANTIBIOTICKÁ LIEČBA VO VYBRANEJ PEDIATRICKEJ AMBULANCII V BARDEJOVE V ODOBÍ R. 2009-2010

¹ Beňo, P., ¹ Hužvárová J., ² Hudáková B., ³ Šramka M.

¹ Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, ² Pediatrická ambulancia v Bardejove a ³ Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. v Bratislave

Abstrakt

Ciele práce: Cieľom našej práce bolo zistiť výskyt respiračných infekcií a sledovanie ATB liečby vo vybranej pediatrickej ambulancii v Bardejove. V našej štúdii sme sledovali respiračné infekcie baktériového pôvodu u detí vo veku 1-6 rokov. V práci sme sa zamerali na problematiku výskytu respiračných infekcií, ich sezonalitu, rizikové faktory a možnosti prevencie.

Materiál a metódy: Reprezentatívnu vzorku nášho súboru celkovo tvorilo 176 detí. Údaje o výskyte respiračných infekcií sme získali zo zdravotných kariet detí v sledovanej pediatrickej ambulancii. Pre zber dát sme použili nami zostavený protokol. Sledovali sme incidenciu respiračných infekcií, vybrané rizikové faktory a antibiotiká najčastejšie používané v liečbe respiračných infekcií.

Výsledky a diskusia: Výskyt respiračných ochorení za rok 2009 bol 71 prípadov ochorenia, pri čom častejšie chorí boli chlapci. Výskyt respiračných ochorení v roku 2010 bol vyšší, v 105 prípadoch a opäť častejšie u chlapcov. Najčastejšie chorou vekovou skupinou v nami sledovanom súbore boli 3 ročné a 5 ročné deti. CRP vyšetrenie nebolo vykonané ani v jednom prípade. Mikrobiologické vyšetrenie však bolo vykonané vo všetkých prípadoch. Medzi najčastejších vyvolávateľov ochorenia patrili *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae* a *Moraxella catarrhalis*. Najčastejšie priradené ATB boli penicilíny, cefalosporíny a makrolidy. Priemerná dĺžka trvania ochorenia v roku 2009 bola 8,7 dní a v roku 2010 7,7 dní. Sezonalita respiračných ochorení bola v našom súbore najvyššia v mesiacoch október a november.

Záver: Vysoká spotreba ATB má za následok nárast rezistencie u niektorých významných pôvodcov infekcií. Tieto trendy boli zaznamenané vo väčšine európskych krajín vrátane Slovenskej republiky, kde je rezistencia u hlavných bakteriálnych patogénov akútnych infekcií dýchacích orgánov v porovnaní so susednými krajinami veľmi nepriaznivá. Infekcie dýchacích orgánov patria medzi najčastejšie v ambulantnej praxi a správne cielené indikované vyšetrenie relevantného biologického materiálu je základom pre racionálnu a cielenú ATB liečbu.

Kľúčové slová: respiračné infekcie, antibiotiká, antibiotická rezistencia.

RESPIRATORY INFECTIONS AND ANTIBIOTIC THERAPY IN THE SELECTED PEDIATRIC CLINIC IN BARDEJOV IN THE PERIOD 2009 - 2010

¹ Beňo, P., ¹ Hužvárová J., ² Hudáková B., ³ Šramka M.

¹ Trnava university in Trnava, School of Health and Social work, Dept. Of clinical disciplines ² Pediatric clinic in Bardejov and ³ St. Elizabeth university college of Health and social work in Bratislava

Abstract

Objectives: The aim of this study was to determine the incidence of respiratory infections and antibiotic therapy in selected pediatric clinic in Bardejov. In our study we observed respiratory infections of bacterial origin in children in the age 1 up to 6 years. We focused on the incidence of respiratory infections, their seasonality, possible risk factors and prevention options.

Materials and methods The concern of our study was children in the age 1 up to 6 years who have a respiratory infection of bacterial origin. Representative sample of our group totally consisted of 176 children. For the data collection we conducted a retrospective study and used our established protocol. Data were obtained from health

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

cards of children in pediatric clinic (casualty ward). We observed the incidence of respiratory infections, most commonest respiratory pathogens and the most commonly used antibiotics in the treatment of respiratory infections and antibiotic resistance problem.

Results and discussion: The incidence of respiratory infections was 71 cases in 2009 and 105 cases in 2010. Boys were frequently ill than girls. In our study the most commonest ill was the group of children in the age 3 and 5 years. C-reactive protein test was not used but the microbial cultivation was performed in all cases. The most commonest bacterial pathogens were *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae* a *Moraxella catarrhalis*. The most prescribed antibiotics were penicillins, cephalosporins and macrolides. The average duration of illness (hospitalisation) was 8,7 days in 2009 and 7,7 days in 2010. These seasonality was the highest in months october and november.

Conclusions: High consumption of antibiotics has as the consequence increase of antibiotic resistance in some bacterial pathogens. This trend was observed in most European countries including Slovakia. The antibiotic resistance in Slovakia is higher in comparison with neighbouring countries. Correct diagnostics, using of CRP test or microbial cultivation and rational (causal) antibiotic therapy and education of physicians are the basis for effort to prevent of increasing of antibiotic resistance and targeted antibiotic therapy.

Keywords: respiratory infections, antibiotics, antibiotic resistance.

References:

- [1] BARTŮ, V. 2009. Antibiotická léčba respiračních infekcí. In Interní medicína pro praxi [online]. 2009, roč.11, č.9 [cit. 2011-12-8]. Dostupné na internete: <<http://www.internimedica.cz/pdfs/int/2009/09/03.pdf>. ISSN 1803 - 5256>.
- [2] BYDŽOVSKÝ, J. 2010. Diferenciální diagnostika nejčastějších symptomů. Praha: Triton, 2010. 144 s. ISBN 978-80-7387-352-3.
- [3] BYDŽOVSKÝ, J. 2008. *Akutní stavy v kontextu*. Praha: Triton, 2008. 456 s. ISBN 978-80-7254-815-6.
- [4] KUČEROVÁ, D. 2010. Makrolidové ATB v léčbě respiračních infekcí. In *Via Practica* [online]. 2010, roč.7, č.2 [cit. 2011-11-13]. Dostupné na internete: <http://www.solen.sk/index.php?page=pdf_view&pdf_id=4382&magazine_id=1>. ISSN 1336-4790.
- [5] SELIGOVÁ J., ČISLÁKOVÁ L., JURÍŠ P., BUGRI Š., PRIBIŠOVÁ E. Epidemiologická surveillance chřipky. Recenzovaný zborník vedeckých prác. ISBN 978-80-8132-044-6. Prešov 2012, str. 187-197

Contact: doc. PharmDr. Pavol Beňo, CSc., Trnavská univerzita, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Katedra klinických disciplín, Univerzitné nám. 1, 918 43 Trnava. e-mail: pavol.beno18@gmail.com

VÝSKYT VHA A VHB V OKRESE MICHALOVCE ZA ROKY 2005-2010.

¹ Beňo, P., ¹ Macíková, I., ² Novotná J.

¹ *Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave, Slovakia*

² *Soukromá vyšší odborná škola sociální, o.p.s., Jihlava, Česká republika*

Abstrakt

Úvod: Vírusové hepatitídy predstavujú závažný zdravotnícky problém ako vo svete, tak aj na Slovensku. Celosvetový výskyt je vyšší v krajinách s nízkych hygienických štandardom a úrovňou zdravotníckej starostlivosti. Cieľom práce bolo zistiť incidencia VHA a VHB v okrese Michalovce za roky 2005-2010.

Metodika a materiál: Podklady boli čerpané z dostupnej literatúry, z mesačných epidemiologických analýz a výročných správ za okres Michalovce SR za roky 2005 - 2010 uverejnených na webových stránkach RUVZ. Výsledky boli porovnávané s dostupnými údajmi pre Košický kraj a Slovenskú republiku.

Výsledky: Z monitoringu vybraných diagnóz sme zistili, že chorobnosť na VHA sa v okrese Michalovce za roky 2005 – 2010 sa pohybovala od 2,74/100 000 obyvateľov v roku 2006 do 149,77/100 000 obyvateľov v roku 2010. Okres Michalovce sa za sledované roky podieľal 15% na celkovom výskyte VHA v Košickom kraji. Najvyššie vekovoštandardizované chorobnosti VHA za sledované roky boli vo vekových skupinách 1-4 ročných a 5-9 ročných. Za sledované obdobie bola chorobnosť na VHA vyššia u mužov, najvyššia chorobnosť bola v roku 2010 (162/100 000 obyv.). Najvyšší podiel osôb žijúcich v nízkom hygienickom štandarde bol zaznamenaný v roku 2008 (85%). Najvyššia proporcia sezonality bola v septembri (19%). Vo výskyte VHB bola situácia priaznivejšia. Za sledované roky 2005 – 2010 v okrese Michalovce boli hlásené štyri prípady ochorenia, chorobnosť sa pohybovala od 0,91/100 000 obyvateľov v rokoch 2005 a 2010 do 1,82/100 000 obyvateľov v roku 2006, v rokoch 2007, 2008

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

a 2009 bol zaznamenaný nulový výskyt. Podiel okresu Michalovce na celkovom výskyte VHB v Košickom kraji za roky 2005 – 2010 bol 4%.

Záver: Aj napriek tomu, že VHA je zvyčajne mierne prebiehajúce ochorenie, jeho výskyt predstavuje závažný sociálno-ekonomický problém, a to najmä pri osobách žijúcich v nízkom hygienickom štandarde. Napriek poklesu ochorení na VHB ostáva problém hepatitídy B stále aktuálny. Hepatitída B patrí medzi 10 najčastejších príčin úmrtia vo svete a je zodpovedná za 60-75% všetkých prípadov hepatocelulárneho karcinómu. Intenzita ich výskytu prekonáva neustále zmeny v čase a mieste v závislosti od zmien v populácii a od podmienok vlastného procesu šírenia nákazy. V súčasnej dobe je ochoreniam VHA a VHB možné účinne predchádzať očkovaním. V rámci prevencie je nevyhnutné vykonávať a zamerať stratégiu na osoby vysokorizikové a stratégiu populačnú, tak aby sa zvýšila kvalita života ľudí.

Kľúčové slová: vírusová hepatitída typu A, vírusová hepatitída typu B, incidencia, Michalovce, nízky hygienický štandard.

INCIDENCE OF HAV AND HBV IN THE DISTRICT OF MICHALOVCE IN THE PERIOD 2005-2010

¹ Beňo, P., ¹ Macíková, I., ² Novotná J.

¹ Trnava university in Trnava, Faculty of Health and Social work, Dept. Clin. Disciplines, Slovakia

² Private High school of social sciences, o.p.s., Jihlava, Czech Republic

Abstract

Introduction: Viral hepatitis remains a serious health problem in the world, as well as in Slovakia. The main goal of our work was to investigate the incidence of HAV and HBV in the county of Michalovce during the years 2005 - 2010.

Methods and material: Data were collected from available epidemiological analyses published by Regional Agency of Public Health. An additional goal of this work was to investigate the distribution by age, gender and social environment with a focus on low standards of hygiene and seasonality of HAV and HBV in the county of Michalovce and to compare the results with available data for the Kosice region and the Slovak Republic.

Results: We found that the VHA morbidity in the county of Michalovce for the years 2005 - 2010 ranged from 2.74/100 000 inhabitants. in 2006 to 149.77/100 000 inhabitants in 2010. Michalovce accounted for 15% of the overall incidence of hepatitis in the Kosice region. during the observed period. Top VHA morbidity was in the age groups 1-4 years and 5-9 years old during the observed period. During the period the morbidity on VHA was higher among men, the highest morbidity was in 2010 (162/100 000 inhabitants.). The highest proportion of people living in low standards of hygiene was observed in 2008 (85%). The highest proportion of seasonality was in September (19%). The incidence of HBV, the situation was favorable. In the observed period 2005 - 2010 there were reported 4 cases of disease in the county Michalovce, morbidity ranged from 0.91/100 000 inhabitants in 2005 to 1.82/100,000 inhabitants in 2010. In 2006, the years 2007, 2008 and 2009 zero incidence was recorded. The share of Michalovce on the overall incidence of HBV in the Košice region during the years 2005 - 2010 was 4%.

Conclusion: A comparison of HBV outbreaks in Michalovce county and in the Slovak Republic during the years 2005 - 2010 shows that for all observed years higher morbidity was recorded in the Slovak republic than in the county of Michalovce. Although the VHA is usually mild ongoing disease, its incidence is a major socio-economic problem, especially for those living in low hygiene standards. Despite the decline in HBV occurrence the problem of hepatitis B is still current. Hepatitis B is one of the top 10 causes of death worldwide and is responsible for 60-75% of all cases of hepatocellular carcinoma. Currently, VHA and VHB diseases are preventable by vaccination.

Keywords: viral hepatitis A, viral hepatitis B, incidence, Michalovce, low standards of hygiene.

References:

1. BAZOVSKÁ, S. a kol. 2007. *Špeciálna epidemiológia*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2007. 340s. ISBN 978-80-223-2301-7.
2. KRISTIAN, P. 2009. Hepatitída B – globálny problém. In *Trendy v hepatológii*, ISSN 1337-9836, 2009, roč. 1, č. 2/2009, s. 4-11
3. PODSTATOVÁ, H. 2009. *Základy epidemiológie a hygieny*. Praha: Galén, 2009. 155 s. ISBN 978-80-7262-597-0.
4. SZILÁGYIOVÁ, M. et al. 2010. *Infektológia pre prax*. 2010, Bratislava : Herba, 2010. 292s. ISBN 978-8089171-66-8.
5. URBANČÍKOVÁ, I. 2010. Vírusová hepatitída A. In *Pediatrica pre prax*. ISSN 1336-8168, 2010, roč. 11, č.1, s. 13 – 16.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

6. BYDŽOVSKÝ, J. 2010. *Diferenciální diagnostika nejčastějších symptomů*. Praha: Triton, 2010. 144 s. ISBN 978-80-7387-352-3.

Contact: doc. PharmDr. Pavol Beňo, CSc., Trnavská univerzita, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Katedra klinických disciplín, Univerzitné nám. 1, 918 43 Trnava. e-mail: pavol.beno18@gmail.com

ZDRAVIE – HODNOTA JEDNOTLIVCA A RODINY DEVALVOVANÁ CELOSPOLOČENSKOU KRÍZOU

¹Bielová M., ²Bachyncová Giertliová D.

¹ Ústav sociálnej práce T. Kolakoviča Trstená

² Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o. v Bratislave,

Abstrakt

Úvod: Zdravie jednotlivca je hodnota tak konkrétneho človeka ako spoločnosti. Jeho sociálny rozmer odzrkadľuje stupeň vyspelosti. Ten začína v rodine. V príspevku sa zamýšľame nad významom správneho videnia, nazerania a slobody v rodine z pohľadu sociálneho rozmeru zdravia.

Jadro: Rodina je jedinečné spoločenstvo s neprenosnou skúsenosťou, v ktorom sa človek učí poznávať, milovať a sebadarovat prostredníctvom príkladu. Príklad v rodine vystupuje ako vzor, model a svedectvo. Vo funkčnej rodine sa láska prejavuje ako obetavosť, spolupráca a dôvera v budúcnosť. Tieto tri kategórie sú vnútorné metódy prejavov života rodiny a zároveň aj jeho ovocím. V patológii sa prejavuje ich opak s rôzne vystupňovanými následkami.

Záver: Právě zdravie tela, ducha a duše nepotiera obdobie choroby. Priznáva, že bola. Aj uzdravený priznal: „Ja som to!“ Stál pri celej svojej osobnosti, ktorú tvorila tmavá minulosť, uzdravená prítomnosť a adorujúca budúcnosť večnosti tvárou v tvár Spasiteľovi.

Kľúčové slová: Rodina. Dôvera v budúcnosť. Láska. Obetavosť. Poznávanie. Sebadarovanie. Spolupráca.

HEALTH - THE VALUE OF INDIVIDUAL AND FAMILY DEVALUED CRISIS THE WHOLE SOCIETY

¹Bielová M., ²Bachyncová Giertliová D.

Ústav sociálnej práce T. Kolakoviča Trstená

Abstract

Introduction: Health of the individual as the value of a particular person as well as society. The social dimension reflects the degree of maturity. It starts in the family, however. In this paper we reflect on the meaning of the right vision and the freedom of looking after the family.

Body: Family is a unique community with an non-transferable experience, where you learn to know, to love and self-donate by an example in family. The example of a family acts as a icon, a model and a testimony. The students of social work at Master's degree check this unusual definition of family in various contexts when there is a need to be solved a family pathology and rehabilitated its relations. In a functional family a love is seen as a dedication, cooperation and belief in the future. These three categories of methods are internal manifestations of family life and also its fruit. In the pathology it's manifested in the opposite way with different escalations.

Conclusion: True health of body, mind and soul does not suppress the disease period. He admits he was. Even healed admitted: "I did not!" He stood for all his personality, which consisted of a dark past, healing presence, worshipping the future.

Key Words: Family. Belief in the future. Love. Self-sacrifice. Cognition. Giving yourself. Cooperation.

Literature:

- [1] BACHYNCOVÁ GIERTLIOVÁ, D.: Uplatnenie nástrojov marketingového mixu vo vybraných sociálnych službách verejnej správy Slovenskej republiky po vstupe do Európskej únie. Habilitačná práca. VŠ ZaSP sv. Alžbety, Bratislava 2012.
- [2] BENEDIKT XVI.: encyklika *Caritas in veritate*, cl. 30. SSV, Trnava 2009. ISBN 978-807162-786-9.
- [3] FAGGIONI, M, P.: *Život v našich rukách*, s.168 – 169, Spišská Kapitula 2007. ISBN 978-80-89170-25-8.
- [4] MATULNÍKOVÁ, L.: Vplyv stresu na tehotnú ženu. VII. medzinárodná konferencia: Mladý človek a rodina, Trstená 2010.

Contact: prof. PhDr. Mária Bielová, PhD., VŠ ZaSP sv. Alžbety, Ústav sociálnej práce T. Kolakoviča, Trstená. E-mail: ambielova@gmail.com

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

DOBROVOĽNÍCTVO V ŽILINSKOM REGIÓNE S AKCENTOM NA OZ NÁVRAT

Briššáková J., Majchráková Z., Madarová E., Hardy M.

Vysoká škola ZaSP sv. Alžbety, n.o., Ústav sociálnej práce Božieho Milosrdenstva Žilina

Abstrakt

Úvod: Základom dobrovoľníctva je spájanie ľudskej a profesionálnej pomoci, ktorá nezriedka obohatí tak darcu, ako aj obdarovaného. Dobrovoľníctvo predstavuje dôležitú oblasť v činnosti tretieho sektora a spoločnosti.

Jadro: V čase hospodárskej krízy, kedy sa zameriavame na jej dopad na spoločnosť v rôznych oblastiach života, je dobré pozrieť sa aj na možnosti, ktoré by zabránili jej rozširovaniu sa v sociálnej oblasti. Dobrovoľnícka práca zasahuje všetky sféry spoločenského života a odráža sa na riešení množstva spoločenských problémov. Aby bola spoločnosť vyspelou demokraciou, musí umožniť svojim občanom a občiankam participovať na riešení celospoločenských problémov, čo sa môže uskutočňovať práve prostredníctvom dobrovoľníctva. Všeobecná deklarácia o dobrovoľníctve, ktorá bola schválená Medzinárodnou asociáciou dobrovoľníckeho úsilia IAVE v Medzinárodnom roku dobrovoľníctva 2001 hovorí, že dobrovoľníctvo je založené na osobnej motivácii a slobodnom rozhodnutí, je to spôsob podpory aktívnej občianskej participácie a záujmu o rozvoj komunity, má formu skupinovej aktivity, vykonávanej predovšetkým v rámci určitej organizácie, zvyšuje ľudský potenciál a kvalitu každodenného života, posilňuje ľudskú solidaritu, poskytuje odpovede na dôležité výzvy našej súčasnosti a snaží sa prispievať k vytváraniu lepšieho a pokojnejšieho sveta.

Záver: Dobrovoľníctvo v našej spoločnosti má veľký význam. Značnou nevýhodou je, že dobrovoľníctvu sa v našej spoločnosti neprikladá väčší potenciál. Mnohé organizácie by radi činnosť dobrovoľníkov využili, ale sú pasívne pri vyhľadávaní a získavaní dobrovoľníkov.

Kľúčové slová: dobrovoľníctvo, dobrovoľník, OZ Návrat

VOLUNTEERING IN V ŽILINA REGION WITH EMPHASIS ON CA RETURN

Briššáková J., Majchráková Z., Madarová E., Hardy M.

St. Elizabeth University of Health and Social Work, Institute of Social Work of Divine Mercy, Žilina

Abstract

Introduction: The basis of volunteering is combining human and professional assistance, which often enriches the giver and the recipient. Volunteering is an important activity in the area of the third sector and society.

Main part: We would like to look for the options which could help to stop spreading economic crisis in the social sphere. Volunteering influences all areas of social life and deals with many social problems. In order to become a mature democracy, society must allow its own people to participate in solving social problems. It can happen just by volunteering. Universal Declaration on Volunteering says that volunteering is based on personal motivation and a free decision; volunteers build a more humane and just society through worldwide cooperation; volunteers help solve social, cultural, economic and environmental problems; volunteering empowers people to exercise their rights as human beings and, thus, to improve their lives. Volunteers provide answers to important challenges of our present and try to contribute to create a better and more peaceful world. We would like to manifest these principles on personal experience volunteering in CA Return.

Conclusion: Volunteering in our society has an eminent importance. A significant disadvantage is that in our society volunteering is not being given a greater potential. Many organisations would like to use the work of volunteers, but they are passive in finding and obtaining volunteers.

Key words: Volunteering, Volunteer, CA Return.

Literature:

- [1] BROZMANOVÁ GREGOROVÁ, A. - MARČEK, E. - MRAČKOVÁ, A. 2009. *Analýza dobrovoľníctva na Slovensku. Analysis of volunteering in Slovakia*. Banská Bystrica : PDCS, Panet, 2009. 113 s. ISBN 978-80-8083-844-7.
- [2] HUDECOVÁ, A. – BELKOVÁ, V. 2002. Kluby náhradných rodín. In *Náhradní rodinná péče. Clubs of foster families*. In *Foster family care*. ISSN 1212-3765, 2002, roč. 5, č. 2, s. 23.

Contact address: brissakova@sopza.sk, Vysoká škola ZaSP sv. Alžbety, Ústav sociálnej práce Božieho Milosrdenstva, Legionárska 8203/2, 010 01 Žilina; St Elizabeth University of Health and Social Work, Institute of Social Work of Divine Mercy, Legionárska 8203/2, 010 01 Žilina

DOPAD HOSPODÁRSKEJ KRÍZY NA EKONOMIKU A KVALITU ŽIVOTA OBČANOV SR

¹Bugri Š., ²Pribišová E., Žák S., Tomášková L.

¹ Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove ² Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove

Abstrakt

Úvod: Spúšťačom súčasnej hospodárskej a ekonomickej krízy vo svete ako aj v SR bola hypotekárna kríza v USA, ktorá sa postupne preniesla na svetové finančné trhy. Finančná kríza prehĺbila neistotu ohľadom solventnosti viacerých významných inštitúcií, čo vyústilo do série bankrotov, nútených predajov a štátnych intervencií ako v USA tak aj v Európe. Neistota ohľadom vývoja a úverová reštrikcia vyvolala výrazný pokles celkového ekonomického rastu.

Jadro práce: Pri predstave, že prichádza hospodárska kríza, kladieme si otázku, ako táto zasiahne bežného človeka. Jednou z najpodstatnejších je, že zrejme postihne veľa ľudí a zníži im životný štandard. Rast hospodárstva Slovenskej republiky sa v roku 2009 oproti roku 2008 výrazne spomalil. Rast slovenskej ekonomiky je naviazaný na eurozónu a súvisí s jej recesiou. Na Slovensku je množstvo spoločností a firiem, ktoré sú závislé od svojich zahraničných materských firiem. Ťažkosti materských spoločností spôsobené globálnou krízou sa preniesli aj na slovenské dcérske spoločnosti, čo sa prejavilo v obmedzení výroby a v niektorých prípadoch dokonca aj ukončení výroby. Vláda pre občanov vychádza z poznania, že v ekonomicky aktívnom období života zohráva kľúčovú úlohu v ich istotách práca vykonávaná formou zamestnania. Práca v zamestnaní je dôležitá nielen pre obživu, ale aj osobnú identitu občana v celkovej sociálnej identite spoločnosti. Neprináša iba materiálne hodnoty vlastníkov hmotných a finančných statkov, ale formuje aj postavenie a životného hodnoty zamestnancov. Pracovné miesta sa tvoria pri procese zhodnocovania ľudskej práce, pričom práca sa považuje v zamestnaneckom pomere za dominantnú pre kvalitu života občanov.

Záver: Riešenie hospodárskej krízy je veľmi náročný nielen ekonomický, ale aj sociálny problém. Nezamestnanosť Slovenskej republiky je výsledkom svetovej hospodárskej krízy. Nezamestnanosť je spojená s poklesom životnej úrovne v určitých skupinách obyvateľstva a v niektorých regiónoch na Slovensku. Dosahy hospodárskej krízy na Slovensku ešte nedosiahli svoj vrchol. Z tohto dôvodu je potrebné i naďalej monitorovať dopady hospodárskej krízy na životnú úroveň obyvateľstva ako aj na celkový ekonomický rast v Slovenskej republike.

Kľúčové slová: Hospodárska kríza. Finančná kríza. Nezamestnanosť. Minimálna mzda. Trh práce. Životná úroveň. Kvalita života. Sociálny štát.

THE IMPACT OF ECONOMIC CRISES ON THE ECONOMY AND THE QUALITY OF SLOVAKIAN CITIZENS' LIFE

Bugri Š., Pribišová E., Žák S., Tomášková L.

The Institute of Social Sciences and Healthcare of bl. P. P. Gojdič in Prešov

Abstract

The introduction: The accelerator of current economic crisis in the world as well as in Slovakia was the mortgage crises in the USA which gradually was carried into the world financial markets. The financial crises deepen the insecurity about the solvency of more important institutions what resulted into the series of bankruptcy, pressed sales and state interventions in the USA and as well as in Europe. The insecurity about the development and loan restrictions called for important decrease of overall economic growth.

The body: With the idea of the arrival of the economic crises, we are asking how this affect the life of common person. One of the most important thing is that probably it will affect many people and decrease their life standards. The growth of the economy of Slovak republic in 2009 as opposed to the 2008 has been significantly showered. The growth of Slovak economy is tied on the Euro zone and is also related with its recession. In Slovakia, there are many companies and firms which are dependent of their foreign base companies. The difficulties of base companies caused by the global crises were carried also on the fillies which has been showed in the restrictions of the production and in some cases also even in the ending of the production. The government came out of the findings that in economic active period of life plays the key role the work performed in the form of employment as the security of the citizens. The work in the employment is important not only for the wellbeing but also for the personal identity of the citizen in the overall social identity of the society. It does not bring only the material values of the owners of the tangible and financial possessions but form the status and life values of the employees. The work positions are created in the process of the evaluation of people's work while the work has been concerned in the employment as the dominance for the quality of citizens' life.

Conclusion: The solution of the economic crises is very difficult as not only economic but also social problem. The unemployment of Slovak republic is the result of the world economic crises. The unemployment is connected to the

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

decrease of the life standards of some citizens' groups and in some regions of Slovakia. From those reasons, it is necessary henceforth monitor the impacts of the economic crises on the life standards of citizens but also on the overall economic growth in Slovak republic.

Key words: The economic crises. The financial crises. The unemployment. The minimal wage. The employment market. The life standards. The life quality. The social state.

Literatúra:

1. KORIMOVÁ, G.: *Predpoklady rozvoja sociálnej ekonomiky*. Banská Bystrica: EF UMB 2007. ISBN 978-80-8083-399-2
2. KREIDL, M.: *Kvalita a udržitelnost života*. Praha. 2001.
3. Ekonomická kríza – nové podnety pre ekonomickú teóriu a prax. Žilina. Eurokódex 2010. Zborník z medzinárodnej konferencie. ISBN 978-80-89453-01-6
4. BUGRI, Š., PRIBISOVÁ, E.: *Veřejná ekonomika*. Brno 2011. ISBN 978-80-86710-30-3
5. Markovič, P.: *Ohodnocovanie finančných nástrojov*. Bratislava 2012. ISBN 978-80-225-3445-1
6. Metodika ŠÚ SR . 2011 [Online]. Dostupné na: <http://portal.statistics.sk>
7. <http://www.statistics.sk>
8. <http://www.employment.gov.sk/>

Contact on author: doc. Ing. Štefan Bugri, PhD., MPH. E-mail: bugri@usvaz.sk

DOPAD HOSPODÁRSKEJ KRÍZY NA RODINU A DIEŤA

Bujdová, N.

Vysoká škola Sládkovičovo, Fakulta sociálnych štúdií

Abstrakt

Úvod: Súčasná rodina reaguje na spoločenské zmeny, ktoré menia spoločnosť a výrazne zasahujú do rodinného systému. Rodina predstavuje prirodzené prostredie pre socializáciu svojich členov a súčasne je v neustálej interakcii so spoločnosťou.

Jadro práce: Rodina je primárnou skupinou, ktorá zabezpečuje svojim členom istoty plynúce z funkcií rodiny. Jednou z funkcií rodiny je aj funkcia ekonomická, ktorej podstatou je zabezpečovanie finančných prostriedkov pre potreby členov rodiny. Hospodárska kríza priniesla so sebou aj zníženie počtu pracovných možností, pracovného uplatnenia sa na trhu práce a tým nemožnosť naplňovania ekonomickej funkcie rodiny. Ekonomické zabezpečenie rodiny sa následne odráža na možnosti vzdelávania a mimoškolských aktivít detí. Vplyvom nedostatku finančných prostriedkov sa rodina častokrát dostáva do dilemy, ktorá plynie z oprávnených požiadaviek detí na vzdelanie a mimoškolské aktivity.

Záver: Rodina je základnou bunkou spoločnosti, je chránená zákonom a rodičovstvo je spoločnosťou mimoriadne uznávaným poslaním ženy a muža. Úlohou spoločnosti je poskytovanie ochrany a starostlivosť rodičovstvu, ale aj hmotnú podporu rodičom. Uvedené plyní zo zákona o rodine. Úlohou spoločnosti je aj vytváranie dostatočných pracovných príležitostí, aby si rodina mohla plniť svoje funkcie voči svojim členom a voči spoločnosti, ktorej je neoddeliteľnou súčasťou.

Kľúčové slová: Kríza. Rodina. Dieťa. Nezamestnanosť.

IMPACT OF ECONOMIC CRISES ON THE FAMILY AND CHILD

Bujdová, N.

Sládkovičovo University, Faculty of Social Studies

Abstract

Introduction: The current family responds to social changes that alter society and significantly affect the family system. The family is the natural environment for the socialization of its members while it is permanent interaction with society.

Core: The family is the primary group that provides its members with certainty, deriving from the operation of the family. One of the functions of the family is the economic function, the essence of which is to provide funds for the needs of family members. The economic crisis has brought about a reduction in the number of job opportunities, job placement in the job market and the impossibility of fulfilling the economic functions of the family. The economic security of the family is then reflected in the educational opportunities and extracurricular activities for children.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNÁ PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Due to shortage of funds , the family often gets into dilemma that stems from the legitimate demands of children to education and extracurricular activities.

Conclusion: The family is the basic cell of society, is protected by law, and parenting is extremely respected by the woman and the man. The role of the company is to provide protection and care of parenthood , but also the material support to parents. These derive from the Family Act. The role of society is the creation of sufficient employment opportunities to the family to fulfill its duties to its members and to the community, which forms an integral part of them.

Keywords: Crises. Family. Child. Unemployment.

References:

- BUJDOVÁ, N., DANCÁK, F. 2011. Služba v láske. VŠZaSP sv. Alžbety, Bratislava, 2011, 69 s. ISBN 97-80-8132-003-3
- OLÁH, M., ROHÁČ, J., 2008. Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela. Bratislava: VŠZ a SP sv. Alžbety, 2008. 256 s. ISBN 978-80-89271-35-1.
- RUSNÁKOVÁ, M., 2007. Rodina. Katolícka univerzita. 2007. 167 s. ISBN 978-80-8084-248-2.
- BUGRI, Š., PRIBIŠOVÁ, E. – Limitujúce faktory slovenského modelu sociálneho zabezpečenia, Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Partizánske 2012, str. 103 – 109, ISBN 978-80-89464-15-9, EAN 9788089464159

Contact address: PhDr. Nataša Bujdová, PhD., Vysoká škola, Sládkovičovo, Fakulta sociálnych štúdií; e-mail: natasabujdova@gmail.com

ZÁŽITKOVÁ PEDAGOGIKA VE ZDRAVOTNICTVÍ: 3. ROČNÍK SOUTĚŽE „INTER VITAM ET EXITUM“

Bydžovský J.

Zdravotnická záchranná služba Středočeského kraje, Příbram, Oddělení urgentního příjmu dospělých Fakultní nemocnice v Motole, Praha. Vysoká škola zdravotnictva a sociální práce sv. Alžbety, Příbram, ČR

Abstrakt

Úvod: Zážitková pedagogika je moderní pedagogický směr rozvíjející se od 90. let 20. století, kladoucí důraz na aktivitu studentů a využívající autentického prožitku jako prostředku vzdělávání a výchovy. Této formě vzdělávání se věnuje i občanské sdružení EMERGENCY sdružení profesních zdravotníků pořádající každoročně též soutěž dvojic studentů zdravotnických oborů VŠ/VOŠ v poskytování odborné první pomoci nazvanou Inter vitam et exitum (Mezi životem a smrtí). 3. ročník se konal v Pardubicích v novém Skautském centru Vinice od 19. do 21.10.2012.

Cíl: Cílem této akce je umožnit studentům především oborů zdravotnický záchranář, všeobecné lékařství a všeobecná sestra, ověřit studiem nabyté vědomosti prakticky, v situacích co možná nejpodobnějších reálné práci zdravotníků. Velký důraz je kladen na nácvik praktických a komunikačních dovedností. Studenti si vyzkoušejí, jak reagují v zátežových, vypjatých, náročných, překvapivých, krizových, složitých nebo neobvyklých situacích. Záměrem je poukazovat na různá diferenciálně diagnostická a jiná úskalí v akutní medicíně.

Metodika: Soutěž je koncipována jako jedna 24hodinová směna na zdravotnické záchranné službě, kdy soutěžní dvojice vyjíždějí ve svém osobním voze v okolí "základny" do terénu i autentických objektů (bytů, obchodů, domova důchodců aj.) ke svým "pacientům" se simulovanými zraněními a onemocněními, které v časovém limitu vyšetří a ošetří. Nikdy předem nevědí, kdy a k jakému výjezdu budou zavoláni. Výzvy k výjezdům se soutěžícím předávají formou SMS zpráv (obdoba pageru) a ti do 3 minut musí na výjezd skutečně vyjet. Oba členové soutěžní dvojice mají při plnění úkolů kompetence lékaře, simuluje se tak práce záchranné služby v tzv. setkávacím systému (rendez-vous), při níž mají možnost ověřit si své vyšetřovací schopnosti nebo znalost farmakologie. Ke své práci využívají skutečné vybavení záchranné služby v kompletním rozsahu, které jim je organizátory akce zapůjčeno. Specifikem této soutěže je důraz na věrohodnost, proto v rámci plnění soutěžních úkolů musí soutěžící provádět jednotlivé vyšetřovací a léčebné úkony co nejvěrohodněji na figurantech či modelech. Během soutěže absolvují všichni soutěžící v různém pořadí stejných 8 soutěžních úkolů. Doprovodnými soutěžními etapami je vědomostní test a úkol "Urgentní příjem", kde vyšetřují a ošetřují pacienta v autenticky simulovaném prostředí nemocničního urgentního příjmu, kde mohou, na rozdíl od soutěžních výjezdů, též požadovat laboratorní a zobrazovací vyšetření.

Výsledky: 3. ročníku soutěže se zúčastnilo 13 soutěžních dvojic: 9 studentů všeobecného lékařství (VŠ), 1 studentka zubního lékařství (VŠ), 3 studenti oboru zdravotnický záchranář (VŠ), 1 studentka oboru všeobecná sestra (VŠ), 10 studentů oboru diplomovaný zdravotnický záchranář (VOŠ) a 2 studentky oboru diplomovaná všeobecná sestra

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNÁ PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

(VOŠ). Soutěžní dvojice získaly od 228 do 623,5 bodu z 1.150 možných. Vítěznou dvojicí byly studentky lékařství z 2. LF UK, Monika Drábová a Kristina Johnová.

Závěr: Zážitková pedagogika ve výuce studentů zdravotnických oborů přináší jedinečnou možnost bezpečně si vyzkoušet své role a práci v budoucí profesi v reálných situacích včetně méně obvyklých a mimořádných. Velmi vhodně tak doplňuje klasickou školní výuku.

EXPERIENTIAL PEDAGOGY IN HEALTH CARE: 3RD YEAR OF „INTER VITAM ET EXITUM“ COMPETITION
Bydžovský J.

Emergency Medical Service of Central Bohemia Region, Příbram, Czech Republic. Emergency Department, University Hospital in Motol, Prague, Czech Republic. St. Elizabeth University of Health and Social Work, Příbram, Czech Republic.

Abstract

Introduction: Experiential pedagogy is a modern pedagogical trend developing since 1990's, accentuating the activity of the students and using an authentic experience as an instrument of training and education. This form of training is also used by „EMERGENCY association of professional health care providers“ arranging a competition of couples of nursing and medical school students in providing professional first aid called Inter vitam et exitum (Between life and death) every year. The 3rd year took place in the new Scouts' centre Vinice in Pardubice from 19th to 21st October 2012.

Aim: The aim of this event is to allow the students, especially of programmes paramedic, general medicine and nurse, proof the gained knowledge practically in the situations as real as possible to the real job of health care professionals. The great accent is put on the training of practical and communication skills. The students will experience how they react in stressing, extreme, demanding, surprising, critical, difficult or unusual situations. The object is to point at particular pitfalls in differential diagnosis in acute medicine.

Methods: The competition is arranged as a one 24hour shift at emergency medical service, when the competing couples are setting off in their private cars to both the terrain and authentic objects (flats, shops, rest home etc.) in the surroundings of the „base“ for their „patients“ with simulated injuries and disorders to be examined and managed in a limited time.

They never know in advance when and where they will be called for a departure. Calls are presented using SMS messages (like using pager) to the competitors who have to really get off within 3 minutes. Both the members of the competing couple have the competence of a doctor when fulfilling the tasks. This simulates the rendez-vous system of emergency medical system when the students have the possibility of proving their examining abilities or the knowledge of pharmacology. They use the full range of real equipment used by emergency medical service that is lent by the organizers.

The specificity of this competition is the emphasis on the fidelity, therefore competitors must carry out all the examining and therapeutic procedures as accurately as possible on the figurants or dummies.

All the competitors will pass in a random order the same 8 tasks. Accompanying rounds are a test of knowledge and the „Emergency Department“ task, where they examine and treat the patient in an authentically environment of a hospital emergency department. They may, unlike in other tasks, ask the laboratory and imaging examinations.

Results: 13 competing couples took part in the 3rd year of the competition: 9 students of general medicine, 1 student of dentistry, 3 paramedic students (universities), 1 nurse student (university), 10 paramedic students (tertiary professional schools) and 2 nurse students (tertiary professional schools). Competing couples earned from 228 to 623.5 points out of 1,150. The winner couple was Monika Drábová and Kristina Johnová, students of 2nd Medical Faculty of Charles University in Prague.

Conclusion: Experiential pedagogy brings the unique opportunity to try out the roles and work in the future profession in the real situations including the less common and extraordinary in the training of nursing and medical school students. It properly supports the classical school education.

References:

- FRANC, D., ZOUNOVÁ, D., MARTIN, A. Učení zážitkem a hrou. Praktická příručka instruktora. Brno: Computer Press, a. s., 2007. ISBN 978-80-251-1701-9.
- FONTANA, D. Psychologie ve školní praxi. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-063-4.
- HANUŠ, R., CHYTILOVÁ, L. Zážitkově pedagogické učení. Praha: Grada, 2009. 192 s. ISBN 978-80-247-2816-2.
- KIRCHNER, J. a kol. Psychologie prožitku a dobrodružství. BizBooks, 2009. 144 s. ISBN 9788025125625.
- NAAR, D., PECHANCOVÁ, E., SLEJŠKA, Z. Manuál prožitkové pedagogiky aneb co potřebujete vědět k realizaci prožitkových kurzů. Liberec: Sdružení Egredior, 2003.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

PELÁNEK, R. Příručka instruktora zážitkových akcí. Praha: Portál, 2008. 208 s. ISBN 9788073673536.
VAŽANSKÝ, M. Volný čas a pedagogika zážitku. Brno: PedF MU, 1992. ISBN 80-210-0428-2.

Contact: bydžovský@vszsp.cz

DOSTUPNOSŤ ZDRAVOTNÍCKYCH SLUŽIEB PRE PACIENTOV S POSTIHNUTÍM SLUCHU

Capíková S.¹ Beňo P.²

¹ Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky, Lekárska fakulta Univerzity Komenského v Bratislave,

² Katedra klinických disciplín, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave.

Abstrakt:

Úvod: V čase hospodárskej krízy sú aktuálne otázky ochrany práv pacientov. Prelom 20. a 21. storočia vo vyspelých krajinách je ovplyvnený demografickým vývojom a tiež ekonomickými faktormi, ktoré formujú verejné politiky, vrátane politiky zdravotníckej.

Jadro práce: Príspevok objasňuje právny inštitút "primeraných úprav", ktorý SR prevzala do vnútroštátnej antidiskriminačnej legislatívy. Ich zmyslom je zabezpečiť rovnaký prístup k zdravotníckym službám, rovnakú možnosť využívať zdravotnícke služby zo strany pacientov s postihnutím sluchu.

Záver: Nakoľko redukcia verejných rozpočtov sa týka citelne sféry zdravotníctva a sociálnych služieb, ochrana pacientov s postihnutím sluchu si bude vyžadovať zapojenie organizácií tretieho sektora vo väčšej miere.

Kľúčové slová: pacienti s postihnutím sluchu, dostupnosť zdravotníckych služieb, primerané úpravy, prístup zameraný na pacienta, posunkový jazyk, efektívna komunikácia.

ACCESS TO HEALTH SERVICES FOR PATIENTS WITH HEARING IMPAIRMENT

Capíková, S.¹ Beňo, P.²

¹ Comenius University in Bratislava, School of Medicine, Institute of Social Medicine and Medical Ethics, Sasinkova 2, 831 02 Bratislava ² Trnava University in Trnava, Faculty of Health and Social Work, Dept. Of Clinical Disciplines, Univerity place 1, 918 43 Trnava, Slovak republic.

Abstract

Introduction: Protection of patient's rights is the issue of high importance in the period of economic crisis. Demographic and economic development at the break of the 20th and the 21st century have strong impact on public policy, health policy especially.

Core of Work: The paper introduces the issue of appropriate accommodations, which is included into the antidiscriminatory legislation in Slovakia. The legislation should guarantee equal access to health care, equal opportunity to use health services also for people with hearing impairment.

Conclusion: As reduction of public budgets has strong impact to health and social services, the protection of patients with hearing impairments requires higher participation of the non-government organizations.

Key Words: patients with hearing impairment, access to health services, appropriate accommodations, patient centered approach, sign language, effective communication.

References:

Act No.365/2004 Coll., as amended.

Convention on Rights of Persons with Disabilities.

HOANG, L., LA HOUSE, S.F., NAKAJI, M.C.: Assessing Deaf Cultural Competency of physicians and Medical Students. In: J Canc Educ (2011) 26: 175-182.

KOSTIČOVÁ, M.: Health of Vulnerable Population Groups. s. 63-73. In: Kostičová, M. a kol.: An Introduction to Social Medicine. Bratislava: Asklepios 2011. ISBN 978-80-7167-153-4.

Contact: Tel.: 02/59357377; e-mail: silvia.capikova@fmed.uniba.sk

INICIATÍVA A HODNOTY VYSOKOŠKOLSKÝCH DOBROVOĽNÍKOV

Cintulová, L.

VŠ ZSP sv. Alžbety, Inštitút zdravotníctva a sociálnej práce sv. Ladislava, Nové Zámky

Abstrakt

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Úvod. Príspevok poukazuje na vplyv dobrovoľníctva ako jedného z faktorov na formovanie hodnôt mladého človeka. Je považované za nástroj podpory profesionálneho rozvoja, neformálneho vzdelávania a aktívneho občianstva. Oblasťou, ktorou sa zaoberáme je hodnotová orientácia vysokoškolákov, ktorí sa angažujú v dobrovoľníctve.

Metodika a materiál. Vysvetľujeme hodnotovú orientáciu mladých ľudí a fenomén dobrovoľníctva v živote vysokoškoláka na základe metodiky Schwartz Value Portrait na teórii kruhového modelu S. Schwartz.

Výsledky. Motivácia vysokoškolských dobrovoľníkov zastúpených v našom súbore je zakotvená do normatívnej i egoistickej dimenzie motivačnej štruktúry, ktorá vychádza z toho, čo tým mladý človek sleduje. Na druhej strane tu prevládajú aj altruistické motívy ako je pocit sebanaplnenia, zmysluplnosti, láska k blížnemu a túžba pomáhať [1]. Z nášho výskumu vyplynulo, že tí, ktorí preferujú neformálne dobrovoľníctvo, viac inklinujú k motívom založeným na individualizme ako sú vlastný osobný rozvoj, nové zážitky, zaujímavá práca, možnosť seberealizácie, únik z rutiny, zábava. A tí, ktorí pracujú v rámci formálneho dobrovoľníctva pod záštitou organizácie uprednostňujú motívy viažuce sa ku kolektivismu, ku ktorým patria: osobné prepojenie s poslaním organizácie, dôvernosť vzťahov, tímová spolupráca, ochota pomáhať, zmysluplnosť, solidarita a empatia. K podobným záverom dospel i Frič [2]. V motivačných pohnutkách dobrovoľníkov sa zároveň odrážajú výhody a benefity, ktoré dobrovoľníctvo poskytuje. Dobrovoľníctvo rozširuje sociálne kontakty jednotlivca, ktoré pomáhajú pri vyrovnávaní stresu a znižujú riziko ochorenia [3]. Výskum nám ukázal, že dobrovoľníctvo sa priamo nepodieľa na zmene hodnôt človeka, ale zistili sme, že preferujúci hodnotový typ osobnosti priamo determinuje jeho postoj k dobrovoľníctvu.

Záver. U mladých ľudí existuje silná túžba vykonávať rôznorodé aktivity a odpovedať na životné výzvy, čo u nich posilňuje skóre hodnoty stimulácie a zároveň hodnota úspechu sa u dobrovoľníkov prejavuje v tom, že je pre nich dôležité, aby ľudia ocenili ich prácu a boli úspešní v tom, čo robia.

Kľúčové slová: hodnoty, hodnotová orientácia, motivácia, dobrovoľníctvo, dobrovoľník.

INITIATIVE AND VALUES OF UNIVERSITY VOLUNTEERS

Cintulová, L.

St. Elizabeth University College Hof Health and Social Work, Institute of Health and Social Work St. Ladislaus, Nové Zámky

Abstract

Introduction. The paper shows the impact of volunteering as one of the factors, along with his family and upbringing for shaping the values of young people. Volunteering is regarded as a tool encouraging professional development, non-formal education and active citizenship. The main area of research interest was the value orientation of university students who participated in voluntary work.

Methods and materials. We explain the value orientation of young people and volunteering phenomenon in the life of university students on the bases methodology of Schwartz Value Portrait containing values based on model theory by S. Schwartz.

Results. Motivation of university volunteers represented in sample is embedded in the body of the selfish dimension of motivation based on what the young person want to achieve by involvement in the volunteer programme. On the other hand, altruistic motives are dominated as well as the experience, altruistic love to others, needs to be useful and helpful [1]. Research results show that those who prefer informal volunteering, are more inclined to motivation based on individualism aimed at personal development, new experiences, interesting work, the possibility to do what they like and eliminate routine, have a fun. And those students who work in formal volunteering within NGO their motivation to volunteering links to collectivism including personal connection with the organization's mission, confidential relationships, teamwork, willingness to help, meaningfulness, solidarity and empathy. The similar conclusions had been reached by Fric [2]. The motivational motives of volunteers also reflect the advantages and benefits that volunteering provides. Volunteering helps to build social contacts that are important for interpersonal balance and getting through the stress and elimination the risk of disease [3]. Research has shown that volunteering is not directly influence changing value orientation of young people, but we found that value system preferred by him directly determines his attitude toward volunteering.

Conclusion. Young people are keen on carrying out a variety of activities and respond to life challenges that empower their value of stimulation. Value of success preferred by volunteers reflects importance that other people appreciate their charitable work and also students succeeded in that what they do.

Keywords: value, value orientation, motivation, volunteering, volunteer.

Literature:

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

- [1] MYDLÍKOVÁ, E. 2002. Dobrovoľníctvo na Slovensku alebo „Čo si počať s dobrovoľníkom“. Bratislava: ASSP, 2002. ISBN 80-968713-0-7.
- [2] FRIČ, P. et al. 2010. Vzorci a hodnoty dobrovoľníctví v české společnosti na začátku 21. století. Praha: Agnes, 2010. 263 s. ISBN 97880-903696-89.
- [3] RADKOVÁ, L. et al. 2011. Dobrovoľníctvo a problémy súčasnej spoločnosti. Trenčín: SpoSoIntE, 2011. ISBN 978-80-89533-07-7.

Contact address: Lucia Cintulová, St. Ladislav Institute of Health and Social Work, Nové Zámky, St. Elizabeth University of Health and Social Work Bratislava; lucia.cintulova@post.sk

ANALÝZA VYBRANÝCH PROBLÉMOV SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY RÓMSKÝCH PRÍSTAHOVALCOV VO VEĽKEJ BRITÁNII

Derevjaníková, Š.

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o., v Bratislave

Abstrakt

Úvod: Príspevok sa zaoberá významnými problémami pri výkone sociálnej práce s ohrozenými deťmi a ich ochranou, ako aj komparáciou poskytovaných medziodborových intervencií vo Veľkej Británii a v Slovenskej republike. Autorka vychádzajúc z vlastnej skúsenosti analyzuje a porovnáva sociálny systém v oboch krajinách, uvádza príklady dobrej praxe z Anglicka a ponúka možnosti zefektívnenia medziodborovej spolupráce so sociálnymi pracovníkmi v SR.

Metodika a materiál: Autorka v článku sa zaoberá životom rómskych prisťahovalcov v Anglicku a analyzuje vybrané problémy sociálnoprávnej ochrany detí a možnosťami ich riešenia anglickými sociálnymi úradmi. Vychádza z osobnej empirie ako sociálnej pracovníčky vo Veľkej Británii a priamej práce s touto skupinou prisťahovalcov

Výsledky: Analýzou vybraných problémov a poukázanie na sociálny systém v Anglicku možno konštatovať diferentný pohľad slovenského a anglického hodnotenia ohrozenia dieťaťa a použitia vhodných foriem ochrany dieťaťa vykonávaných v jeho najlepšom záujme. V anglickom systéme je badať markantnú prepojenosť a flexibilitu všetkých zainteresovaných subjektov v sociálnom systéme.

Záver: Ochrana detí by mala byť významnou súčasťou každej sociálnej politiky štátov EÚ. Snahou autorky bolo poukázať na rozdielny prístup dvoch štátov pri zabezpečovaní najlepšieho záujmu dieťaťa, ale hlavne na prepojenosť a spoluprácu jednotlivých subjektov, ktoré sa v „sociálnoprávnom kruhu ochrany dieťaťa“ nachádzajú, v čom možno SR má ešte rezervy. Prístup k dieťaťu by mal sa mal skvalitňovať nielen v sociálnej prevencii, ale hlavne v sociálnej kontrole a vzájomnom rešpektovaní práv dieťaťa, pretože to nie je len intímnu vecou rodiny, ale povinnosťou celej spoločnosti.

Kľúčové slová: Sociálnoprávna ochrana detí, sociálny systém, komparácia, medziodborová podpora, opatrenia.

ANALYSIS KIND OF ISSUES IN SOCIAL AND LEGAL CARE OF ROMA NEW ARRIVALS IN GREAT BRITAIN

Derevjaníková, Š.

St. Elizabeth University College of Health and Social Work in Bratislava

Abstract

Introduction: The article deals with representative issues in social work with vulnerable children and their protection, the differences in UK and Slovak Republic in multi agency support. The author tries to analyze the social system in both countries due to her own experiences. She shows good messages from UK and offers new way to make more effective multi agency support with social workers in Slovak republic.

Methods: The author deals with life of Roma people in Great Britain and analyze kind of problems social and legal care and opportunities of their results by English Social Services. The author has personal and real experiences as social worker in Great Britain and direct work with these people.

Results: The analysis problems and showing English social system could say that it is different view of assessments in regards risk for children and using suitable methods to safe child and best interest in Slovak and English social system. We can see multi agency support and flexibility all of subjects helping child and working in social system.

Conclusion: The safe of children would be the most important part of social policy in all of European states. The author tries to show different proceeding to place the best interest for child at two states. There are close cooperation and connecting between all subjects staying in „safe cycle for child“. The approach to child would be prime in social

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

prevention but in social control as well and the most important is the respect human rights of child because it is not rights only in family but it's duty of society.

Key words: Social and legal protection of children, social system, comparative, multi agency support, measures.

Literature:

- [1] ROSINSKÝ, R. 2011. Multikultúrna výchova v základných školách. Nitra: FSVaZ UKF, 2011.
- [2] KONTSEKOVÁ, J. Dobré príklady inkluzívneho vzdelávania v Anglicku. In: Kubánová, M-
- [3] VANČÍKOVÁ, K. Dobré príklady inkluzívneho vzdelávania v Anglicku so zreteľom na vzdelávanie rómskych detí. Bratislava, 2011, s.21-25. Dostupné na: <http://www.governance.sk/index.php?id=1835>
- [4] Ústava SR Zákon č. 460/1992 Z. z. z 1. septembra 1992.
- [5] Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov.

Contact: E-mail: stefania.derevjanikova@gmail.com. VŠ ZaSP sv. Alžbety, pracovisko Bl. Mallu v Košiciach,

VYUŽÍVANIE MERACÍCH NÁSTROJOV V KLINICKEJ PRAXI

¹ Dimunová L., ² Raková J., ³ Kalátová D.

^{1,2} UPJŠ Lekárska fakulta, Ústav ošetrovateľstva, Košice

³ Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. v Bratislave, pracovisko Příbram

Abstrakt

Úvod: V rámci kontinuálneho zvyšovania kvality poskytovaných zdravotníckych služieb využívajú sestry vo svojej praxi posudzovacie nástroje, meracie a hodnotiace techniky v podobe stupníc, škál, dotazníkov a testov.

Jadro: Meracie nástroje je možné rozdeliť do piatich kategórií: numerické škály, grafické posudzovacie škály, štandardné posudzovacie stupnice, kumulatívne posudzovacie škály a posudzovacie škály s nútenou voľbou. V príspevku ponúkame prehľad meracích nástrojov podľa biologických, psychických, sociálnych a spirituálnych potrieb.

Záver: Vytvorený prehľad meracích nástrojov podľa holistického konceptu môže byť nápomocný sestram i sociálnym pracovníkom v každodennej praxi.

Kľúčové slová: Meracie nástroje. Kvalita. Ľudské potreby. Sestra. Sociálny pracovník.

THE USE OF MEASUREMENT INSTRUMENTS IN CLINICAL PRACTICE

¹ Dimunová L., ² Raková J., ³ Kalátová D.

^{1,2} UPJŠ Faculty of Medicine, Institute of Nursing, Košice, Slovakia

³ St. Elizabeth University College of Health and Social Work Bratislava, Workplace Příbram, Czech

Abstract

Introduction: As a part of the continuous quality improvement of health services nurses use assessment tools in their practice. Measurement and evaluation techniques are available in the form of scales, questionnaires and tests.

Core: Measuring Instruments can be divided into five categories: numeric range, graphical assessment scales, standard assessment scales, cumulative assessment scales and assessment scales and forced choice. The paper provides an overview of measuring Instruments according to biological, psychological, social and spiritual needs.

Conclusion: The survey measuring Instruments created by a holistic concept may be helpful to nurses and social workers in their daily practice.

Keywords: Measuring Instruments. Quality. Human needs. Nurse. Social worker.

Literature:

- [1] BABČÁK, M., NÉMETH, F. a kol. 2009. Interná propedeutika pre nelekárske odbory. 1. vydanie, Prešov: DAH, s.r.o., 2009. 211 s. ISBN 978-80-969865-3-8
- [2] BÓRIKOVÁ, I., FÚROVÁ, A. 2003. Posudzovacie, hodnotiace a meracie škály a techniky v ošetrovateľskej praxi. In: Žiaková, K., Galajda, P., Šutarík, L. (Eds.) Ošetrovateľstvo vo vnútornom lekárstve. UK Bratislava, JLF UK Martin, 2003. 261 s. ISBN 80-88866-28-6
- [3] Ošetrovateľstvo vo vnútornom lekárstve [CD-ROM]. Eds. K. Žiaková, P. Galajda, L. Šutarík. 1. vyd. Bratislava: JLF UK, 2003. ISBN 200380-88866-28-6.

Contact address: doc. PhDr. Lucia Dimunová, PhD., UPJŠ LF, Ústav ošetrovateľstva, Tr. SNP č. 1, 040 66 Košice; e-mail: lucia.dimunova@gmail.com

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

WOŁONTARIAT – WSPÓŁCZESNĄ FORMĄ POMAGANIA

Duda Małgorzata

Instytut Nauk o Rodzinie, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Polska

Abstrakt

Wprowadzenie: Dynamika współczesnych przemian ekonomicznych i cywilizacyjnych sprawia, że wraz z nimi w zastraszającym tempie narastają potrzeby społeczne, które w sposób szczególny odnoszą się do grup i jednostek niesamodzielnych.

Treść: Sytuacja ta powoduje, że działania państwa na tych obszarach życia, stają się coraz częściej niewystarczające i mało efektywne. Rodzi się zatem potrzeba tworzenia alternatywnych instytucji niezależnych od państwowego systemu pomocy społecznej. Stały się nimi organizacje pozarządowe. To dzięki nim powstał nowy, mało znany model kształtowania relacji międzyludzkich, oparty na zasadach pomocniczości i solidarności – wolontariat.

Zakończenie: Wszędzie, gdzie drugi człowiek potrzebuje pomocy, tam jest wolontariat z konkretną ofertą. Niezależny od polityki państwa wnosi nowe pomysły i świeże spojrzenie na wiele kwestii społecznych.

Słowa kluczowe: pomaganie, dobrowolność, solidarność, wolontariat, pomoc społeczna.

VOLUNTEERING - A MODERN FORM OF HELPING

Duda Małgorzata

Institute of Family Studies, The Pontifical University of John Paul II in Cracow

Abstract

Introduction: The dynamics of today's economic and cultural transformations causes the alarming growth of social needs, which specifically concerns the dependent groups and individuals.

Core work: This particular situation makes the actions of the State in these areas of life inadequate and inefficient. Thus there arises the need to create alternative institutions independent of the state system of social assistance, which in this case are non-governmental organizations. Thanks to them, there appeared volunteering- a new, little-known model of forming relationships, based on the principles of subsidiarity and solidarity.

Conclusion: Wherever the other person needs help, there is a volunteer with a specific offer. Independent of the state policy brings new ideas and a fresh perspective on many social issues.

Keywords: help, voluntary, solidarity, volunteerism, social.

Literature:

MUSIAŁA A. (2003). Prawne aspekty wolontariatu. Wyd. Fundusz Współpracy: Warszawa, s 9, ISBN 83-87116-69-6.

KORAL J. (2011). Wychowanie ludzi młodych do wolontariatu przez Szkolne Koła Caritas. W: Idea św. Brata Alberta we współczesnej pomocy osobom bezdomnym. Red. M. Sieńczyk, B. Aniszczyk. Wyd. Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta: Wrocław 2011, s. 59, ISBN 978-83-932046-4-9.

DĄBROWSKI J. Idea i działalność wolontariatu w Polsce, www.wa.legnica.edu.pl, 10.08.2012.

Contact on author: dr hab. Małgorzata Duda, Katedra Pracy Socjalnej i Profilaktyki Społecznej, Instytut Nauk o Rodzinie, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Polska; Dept. of Social Work and Social Prevention, Institute of Family Studies, The Pontifical University of John Paul II in Cracow; e-mail: malgorzata.duda@upjp2.edu.pl

VPLYV HOSPODÁRSKEJ KRÍZY NA VÝVOJ SOCIÁLNEJ POLITIKY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

¹ Dujava J., ² Obložinská L.

¹ Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove, ² Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o. v Bratislave, Katedra sociálnej práce

Abstrakt

Úvod: Sociálna politika zahŕňa aktivity cieľavedome smerujúce k rozvoju človeka, spôsobu jeho života k zlepšovaniu životných podmienok obyvateľov, k zabezpečeniu sociálnej suverenity či bezpečia v rámci politických a hospodárskych možností krajiny. Aktuálna hospodárska kríza do značnej miery ovplyvňuje fungovanie národného hospodárstva, čo sa následne odráža vo všetkých sféry fungovania krajiny a zasahuje teda aj do sociálnej oblasti.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Jadro práce: Cieľom súčasnej vlády Slovenskej republiky je prehodnotiť aktuálne nastavenie sociálneho systému s dôrazom na medzigeneračnú a generačnú solidaritu, sociálnu spravodlivosť v dávkovej politike a osobný rozsah sociálneho poistenia. V sociálnej oblasti sa vláda SR sústreďuje na podporu rastu životnej úrovne obyvateľstva, a to aj v komplikovanej situácii prebiehajúcej hospodárskej krízy. Preto bude najvyššou prioritou vlády SR v sociálnej oblasti zvyšovanie zamestnanosti a s tým spojená podpora tvorby nových pracovných miest ako najúčinniejšieho prostriedku na zabezpečenie rastu príjmov obyvateľstva.

Záver: Príspevok definuje sociálnu politiku, systém sociálneho zabezpečenia a poukazuje na dopad hospodárskej krízy na smerovanie sociálnej politiky na Slovensku.

Kľúčové slová: Sociálna politika. Hospodárska kríza. Sociálne zabezpečenie.

IMPACT OF THE ECONOMIC CRISIS ON THE DEVELOPMENT OF SOCIAL POLITICS IN THE SLOVAK REPUBLIC

¹Dujava J., ²Obložinská L.

¹ *Institute of Health and Social Sciences, bl. P. P. Gojdic in Presov, external PhD student*

² *College of Health and Social St. Elizabeth n. o. in Bratislava, , student*

Abstract

Introduction: Social politics includes activities purposefully towards the development of man, the way his life to improving the living conditions of the population, to ensure social security and sovereignty in the political and economic possibilities of the country. The current economic crisis is largely affects the functioning of the national economy, which is then reflected in all spheres of functioning of the country and thus extends into the social sphere.

Core work: The present Government of the Slovak Republic is to review the current settings of the social system, with emphasis on intergenerational and generational solidarity, social justice, in a dosage range of personal politics and social insurance. In the social sphere, the government will focus on the growth of living standards of the population, even in a difficult situation, the current economic crisis. The top priority of the Government in the social sector to increase employment and the associated support job creation as the most effective means of ensuring revenue growth of population.

Conclusion: This subscription defining social politics, social security system and highlights the impact of the economic crisis on the direction of social politics in Slovak Republic.

Key words: Social politics. Economic crisis. Social system.

Literature:

Analýza vývoja dopadov hospodárskej krízy na slovenskú ekonomiku" Príspevok MZVSR: Dopad krízy na zahraničnú politiku SR a aktivity MZV SR v boji proti kríze. [online] [cit. 3. 9. 2012] Dostupné z [http://www.foreign.gov.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_09A68CB4A709D58CC125766700525151_SK/\\$File/dopad_krizy_na_ZP_SR.pdf](http://www.foreign.gov.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_09A68CB4A709D58CC125766700525151_SK/$File/dopad_krizy_na_ZP_SR.pdf)

EurActiv: Nezamestnanosť budúci rok vzrastie. [online] [cit. 3. 3. 2010] Dostupné z <<http://www.euractiv.sk/socialna-politika/clanok/nezamestnanost-buduci-rok-vzrastie-014172>>

Európska komisia: „The Commission launches a major Recovery Plan to restore confidence in the European economy“. [online] [cit. 2. 9. 2012] Dostupné z <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=89&langId=sk&newsId=422&furtherNews=yes>

Kontakt na autora: PhDr. Jaroslav Dujava. Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove (*Institute of Health and Social Sciences, bl. P. P. Gojdic in Presov*), externé doktorandské štúdium; e-mail: dujava@alfagroup.eu

ĽUDSKÝ VZŤAH AKO SÚČASŤ KOMUNIKÁCIE PRACOVNÍKA POMÁHAJÚCICH PROFESIÍ

¹Džačovská, S., ²Chovanec, J.

¹ *Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava, Regionálne pracovisko MPC Prešov*

² *Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava, Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove*

Abstrakt

Úvod: Človek je spoločenský tvor, ktorý využíva komunikáciu ako jeden z najdôležitejších nástrojov ľudského spolužitia. Prostredníctvom komunikácie budujeme ľudské vzťahy, a to je to, na čom skutočne v živote záleží.

Jadro: Primeraná a efektívna komunikácia je základným pracovným nástrojom, ktorým pracovník pomáhajúcich profesií buduje kvalitný vzťah so svojim klientom. Poznať jej zákonitosti a pravidlá by sa malo stať neoddeliteľnou súčasťou prípravy pracovníka v pomáhajúcich profesiách. Slovo komunikácia [2] sa vyvinulo z latinského - *communicare*, čo znamená zverovať sa, deliť sa. Komunikácia zas v pôvodnom význame slova znamená spájať sa, byť jedno. V širšom zmysle je komunikácia výmena informácií a myšlienok medzi jedincami prostredníctvom spoločného systému znakov. Jej cieľom je vytvoriť porozumenie v myšliach. Komunikáciu determinujú rozličné faktory. Interpersonálnu komunikáciu [2] ovplyvňujú tieto činitele: odosielateľ, prijímateľ, správa/informácie. Komunikáciu [2] je možné deliť podľa rôznych kritérií, funkcií a hľadísk. Typy sociálnej komunikácie: formálna, neformálna, vertikálna, horizontálna, intrapersonálna, interpersonálna, masová. Pri komunikácii [3] využívame tri komunikačné kanály: verbálny prejav, vokálny kanál a reč tela. Podľa spôsobu prenosu - komunikačného kanála - rozlišujeme druhy sociálnej komunikácie [2]: verbálna, neverbálna (podľa Belza et al. [1] zhŕňa v sebe reč tela, reč objektov a reč priestoru), meta alebo paralingvistická, komunikácia činom, sprostredkovaná komunikácia. Znalosť rozdielných foriem komunikácie rôznych spoločenských vrstiev [1] je dôležitá najmä preto, že stojí v pozadí mnohých bariér v komunikácii. Je teda nutné, aby súčasťou prípravy pracovníka pomáhajúcej profesie bolo aj zvládnutie prekonávania bariér v komunikácii.

Ak nebude pracovník pomáhajúcej profesie na sebe neustále pracovať a nebude zdokonaľovať svoju komunikáciu, prípadne nezvládne emocionálnu záťaž, stáva sa nositeľom syndrómu vyhorenia. Práca s emóciami pre pracovníkov pomáhajúcich profesií si vyžaduje [4] čas, pevnú vôľu, trpezlivosť, a najmä musí to toho pracovníka baviť.

Záver: Umením komunikácie v pomáhajúcej profesii je pomáhať komunikujúcemu partnerovi - klientovi, aby cítil, že je prijímaný ako rovnocenný a má nárok na pravdivé, úplné a presné informácie. Je dôležité nielen to, čo povieme, ale viac to, ako tomu porozumie klient. Ak zvládne pracovník pomáhajúcej profesie [2]: umenie klásť otázky, umenie počúvať, asertivitu a empatiu, je vysoká pravdepodobnosť, že jeho komunikácia s klientom bude v sebe niesť jej základné funkcie - oznamovať, ovplyvňovať, nadviazanie kontaktu, zbliženie, zverovanie, spovedanie, posilňovanie a motivovanie - s dodržiavaním etických pravidiel, najmä diskretnosti. Zmysluplný ľudský vzťah je základnou súčasťou prípravy pracovníka pomáhajúcej profesie. Komunikácia s klientom založená na kvalitnom ľudskom vzťahu, pravdepodobne zvýši tak aj úroveň kvality života klienta.

Kľúčové slová: Komunikácia verbálna a neverbálna, Komunikačné kanály, Emócie, Klient, Človek, Sociálna starostlivosť, Ľudská dôstojnosť, Pomáhajúce profesie.

HUMAN RELATIONSHIP AS A PART OF COMMUNICATION OF THE SOCIAL WORKER OF HELPING PROFESSIONS

¹ Džačovská, S., ² Chovanec, J.

¹ Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava, Regionálne pracovisko MPC Prešov

² Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava, Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove

Abstract

Introduction: Man is a social creature who uses communication as one of the most important tools of human fellowship. According to communication we create human relationships and this is the most important thing in our life.

Core: Suitable and effective communication is the main working tool of the worker helping professions who is building the quality relationship with the client. The word communication [2] is from Latin – *communicare*, it means to compare to confide. The original meaning of the communication is to join, to be one. Communication is also the exchange of information and ideas among persons by means of common system of signs. The aim is to create the understanding in minds. The communication is determined by various factors. Interpersonal communication [2] is influenced by these factors: **sender, recipient, news/information**. Communication [2] is divided according to various criteria, functions and ways. The types of social communication: formal, informal, vertical, horizontal, interpersonal, intrapersonal. In communication [3] we use three communicative channels: verbal, vocal and body language.

According to communicative channel there are these kinds of social communication [2]: *verbal communication*, *Nonverbal communication* (according to Belz et al. [1] it is body language, speech of objects, speech of zones and territories), *Meta or Paralinguistic communication*[2], *Act communication*, *Communication according to some communicative techniques*. Knowing different forms of communication of various social types [1] is important mainly for barriers in communication. So it is very important for the worker helping professions to know how to surmount these barriers in communication, to improve own communication, to manage emotional difficulties.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Conclusion: The art of communication is to help partner - client to accept him and to tell him true and clear information for understanding of client. The most important things for the worker helping professions are: the art of giving the questions, the art of listening to client, assertive and empathy. Basic functions are to announce, to influence, to contact, to give the strength, to motivate. The human relationship is the basic part of preparation of worker helping professions. Good preparation for communication is the base for managing difficult communicative situations. Communication with client is based on human relationship and thanks to effective communication of worker helping professions there is a new dimension of goodness, sensibility and equitable nature.

Keywords: Verbal and nonverbal communication, Communication channels, Emotions, Client, Human, Social care, Human dignity, Helping professions.

Literature:

- [1] BELZ, H., et al. 1997. Basic competencies and their development. Praha: Portál, 2011. s. 187 – 196. ISBN 978-80-7367-930-9.
- [2] DELINČÁK, J., et al. 2011. Communication. [\(http://www.vyrozpravajsa.sk/index.php/clanky/13-rozpravanie/17-komunikacia\)](http://www.vyrozpravajsa.sk/index.php/clanky/13-rozpravanie/17-komunikacia). (15.09.2012).
- [3] GURSKÝ, J., HANOBIK, F.: Communication with client in hospice care. In: The results from international scientific conference Bardejov: 2011, s. 89-99. ISBN 978-80-8132-016-3.
- [4] HÁJEK, K.: The work in emotions for helping professions. Praha: Portál, 2007. s. 8-10. ISBN 978-80-7367-346-8.

Contact: Džačovská Slávka, e-mail: dzacovskas@gmail.com

SIMULAČNÉ LABORATÓRIUM PRE NÁCVIK OŠETROVATEĽSKÝCH POSTUPOV

Fertaľová, T., Ondriová I., Derňárová, L., Šantová, T., Cínová, J., Sýkora, A., Šimová, Z., Kuriplachová, G.
Fakulta zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove

Abstrakt

Úvod: Profesia sestry je spoločensky akceptovaná a hodnotená relatívne vysoko: v rámci 70 povolání sa umiestňuje na 7. až 10. mieste. Naznačuje to významnú pozíciu i prestíž povolania sestry, hoci jeho celkový imidž sa zlepšuje len veľmi pomaly. Vysoko humánna, zmysluplná, ale predovšetkým zodpovedná práca zdravotníckych pracovníkov kladie veľký dôraz na profesionálnu a osobnostnú prípravu. Vzdelávacie inštitúcie majú preto morálnu povinnosť neustále ju skvalitňovať a pri príprave budúcich zdravotníkov aktuálne reagovať na potreby súčasnej spoločnosti.

Jadro : Hlavným cieľom projektu je vybaviť nové laboratórium simulačnými modelmi ľudského tela, ktorý umožní zvýšenie kvality výučby predmetu ošetrovateľskej techniky. Novo vybavené priestory fakulty umožnia v jednom z najmodernejších simulačných laboratórií prezenčnú, kombinovanú a celoživotnú formu štúdia v národných a medzinárodných študijných programoch. Praktické nadobúdanie zručností študentov je založené na viacnásobnom opakovaní, precíznom vykonaní a koordinácii. Zámerom výučby v simulačnom laboratóriu je dbať na harmóniu kognitívneho, afektívneho a psychomotorického učenia. Simulačné laboratórium zamerané na rozvoj zručností a schopností vykonávať sesterské činnosti výrazným spôsobom zvýši atraktivitu štúdia nelekárskych odborov. Katedra ošetrovateľstva Fakulty zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove preto pod vedením vedúcej projektu doc. PhDr. Ľubice Derňárovej, PhD., MPH, reagovala na potrebu modernizácie a skvalitnenia výučby študentov nelekárskych odborov riešením 3-ročného projektu č. 017 PU-4/2012 KEGA s názvom Simulačné laboratórium pre nácvik ošetrovateľských postupov.

Záver: Pacient má právo na humánnu, ohľaduplnú, vysoko odbornú starostlivosť, ktorá je poskytovaná kvalifikovanými pracovníkmi. Sestra sa stáva kvalifikovanou na základe ukončeného štúdia. Popri teoretických poznatkoch musí ovládať ošetrovateľské techniky, ktoré sú každodennou súčasťou jej profesionálnej praxe. Túto komplexnú profesionálnu prípravu sestier sú vzdelávacie inštitúcie schopné zabezpečiť len s kvalitnými pracovníkmi a potrebným materiálno-technickým vybavením.

Kľúčové slová : Pacient, Sestra, Simulačné laboratórium, Ošetrovateľské postupy.

SIMULATION LABORATORY FOR PRACTICING MEDICAL PRODUCERS

Fertaľová, T., Ondriová I., Derňárová, L., Šantová, T., Tin, J., Sýkora, A., Šimová, Z., Kuriplachová, G.
Faculty of Health professions, Prešov university in Prešov

Abstract

Introduction: Professions sister is socially accepted and evaluated relatively high: the 70 occupations is placed in the 7th to 10 place. This indicates an important position and prestige of the profession sisters, although its image is improving very slowly. Highly humane, sensible, but is primarily responsible health professionals work places great emphasis on professional training and personality. Educational institutions therefore have a moral obligation to continually improve it and in the training of health professionals.

Core: The main objective of the project is to equip the new laboratory simulation models of the human body, which will increase the quality of the teaching of nursing techniques. The newly equipped facilities enable faculty in one of the most advanced simulation laboratories presence, combined a lifetime of study in the form of national and international study programs. The acquisition of practical skills of students is based on multiple repetitions, precise execution and coordination. The aim of the simulation teaching laboratory is to ensure the harmony of the cognitive, affective and psychomotor learning. Simulation Laboratory to develop skills and abilities to perform activities of affiliates significantly increases the attractiveness of non-medical fields of study. Department of Nursing Faculty of Health unions University of Prešov therefore under the leadership of the project doc. Dr. Ľubica Derňárovej, PhD., MPH, has responded to the need to modernize and improve student learning solution for non-medical fields of 3-year project no. 017 PU-4/2012 **KEGA Simulation laboratory for practicing medical procedures.**

Conclusion: The patient has the right to humane and considerate way, highly specialized care that is provided by qualified staff. The nurse becomes qualified by graduation. In addition to theoretical knowledge must operate nursing techniques that are an everyday part of their professional practice. Comprehensive professional training nursing educational institutions are able to provide only quality personnel and the necessary material and technical equipment.

Key words: Patient, Nurse, Simulation Laboratory, Nursing procedures.

References:

1. KUTNOHORSKÁ, J. *Etika v ošetrovatelství*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2007, 163s. ISBN 978-80-247-2069-2.
2. MAJTÁN, M. a kolektív *Manažment*. Bratislava: Sprint, 2005, 430s. ISBN 80-89085-17-2.
3. PAUKNEROVÁ, D. a kolektív *Psychologie pro ekonomy a manažery*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2006, 256s. ISBN 80-247-1706-9.

Contact adress: PhDr. Terézia Fertaľová PhD. E-mail: tfert@unipo.sk

NÁDORY OČNICE U DOSPELÝCH

Furdová A.¹, Jurkovičová L.¹, Bondor P.², Kanávor Ľ.², Šramka M.³, Chorváth M.³

¹ *Klinika oftalmológie LFUK a UNB, Nemocnica Ružinov, Bratislava* ² *ALFA- DENT s.r.o., Bratislava* ³ *Klinika stereotaktickej rádioterapie OÚSA a Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava*

Abstrakt

Úvod: Nádory očnénice tvoria veľmi rôznorodú skupinu, z benígnych nádorov sa najčastejšie vyskytujú dermoidné cysty a hemangiómy a osteómy. Z malígnych nádorov v dospelom veku sa najčastejšie vyskytujú karcinómy ale aj sarkómy a lymfómy, v oblasti slznej žľazy sa vyskytuje malígny pleomorfny adenóm. Sekundárne malígne nádory prerastajú do očnénice z mihalníc alebo aj priamo z oka (bazocelulárny karcinóm, malígny melanóm). Chirurgická liečba v pokročilých štádiách, keď nádor prerastá do okolie, vedie k exenterácii očnénice prípadne aj k rozsiahlejším radikálnym operáciám v oblasti tváre.

Materiál a metodika: Súbor pacientov liečených na Klinike oftalmológie LF UK a UNB v Bratislave v r.2007 – 2010 s nádorom očnénice.

Výsledky: V súbore 21 pacientov z rokov 2007-2010 bolo 9 mužov a 12 žien. Priemerný vek bol 64,19 rokov. Najnižší vek, v ktorom sa nádor vyskytol bol 33 rokov, najvyšší bol 81 rokov. U mužov bol najnižší vek 33 rokov, najvyšší bol 81 rokov. Priemerný vek bol 62,8. U žien bol najnižší vek 50 rokov a najvyšší bol, 81 rokov. Priemerný vek bol 65,25. Z celkového počtu bolo 7 primárnych nádorov, čiže 33% a najčastejšie sa vyskytujúci bol lymfóm. Z celkového počtu sekundárnych nádorov bolo 14, čiže 67% a najčastejšie sa vyskytujúci bol bazocelulárny karcinóm.

Záver: Liečba malígnych nádorov očnénice je náročná, vo väčšine prípadov je indikovaná chirurgická liečba s doplnujúcou rádioterapiou a chemoterapiou. Malígne nádory očnénice v pokročilom štádiu treba riešiť radikálne – chirurgicky, pričom vzniká veľký defekt v oblasti tváre. Pacienti s defektom tváre sú po zákrokoch znevýhodňovaní

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

pri zaradení do pracovného procesu, čo vedie k vážnym socio-ekonomickým problémom. Pacientom po stabilizovaní celkového stavu umožní epitéza plnohodnotné uplatnenie v súkromnom ale aj pracovnom živote.

Kľúčové slová: nádory očnice, exenterácia očnice, rádioterapia, epitéza

ORBITAL TUMORS IN ADULTS

Furdová A.¹, Jurkovičová L.¹, Bondor P.², Kanávor L.², Šramka M.³, Chorváth M.³

¹ Department of Ophthalmology, Faculty of Medicine and University Hospital, Ružinov Hospital, Bratislava ² ALFA-DENTSro., Bratislava ³ Department of stereotactic radiosurgery and Oncology Institute, St. Elizabeth University of Health and Social Work, Bratislava

Abstract:

Introduction: Orbital tumors are a very diverse group of malignant and benign lesions. Orbital benign tumors include dermoid cysts and hemangiomas, and osteomas. The malignant orbital tumors in adults are carcinomas and sarcomas and lymphomas. In lacrimal gland occurs malignant pleomorphic adenoma. Secondary malignant tumors growing into the orbit from the eyelashes or even directly from the eye are most frequent basal cell carcinoma and malignant melanoma. Surgical treatment of the advanced stages, when the tumor is growing into surrounding tissue, is performed as exenteration of the orbit or even the larger radical surgery of the face.

Materials and Methods: Group of patients treated at the Department of Ophthalmology, Faculty of Medicine and UNB in Bratislava in 2007 - 2010 with orbital tumors.

Results: In the group of 21 patients in period from 2007-2010, there were 9 male and 12 female patients. Mean age was 64,2 years. Minimum age at which the tumor occurred was 33 years, the highest age of the patient was 81. In male, the minimum age was 33 years, the oldest patient was 81 years old. The average age was 62,8. In female group, the minimum age was 50 years and the maximum, 81 years. The average age was 65,3 years. In the whole group there were 7 primary tumors (33%). The most frequent malignant tumor was lymphoma. In the group of patients with secondary orbital tumors – 14 (67%) the most frequent malignant tumor was basal cell carcinoma.

Conclusion: The treatment of malignant tumors of the orbit is difficult, in most cases, surgical treatment is indicated with additional radiotherapy and chemotherapy. Malignant tumors of the orbit in an advanced stage is indicated to the radical surgery, resulting in a large defect in the facial area. Patients with facial defects after the radical surgery are disadvantaged by their job, this situation is leading to serious socio-economic problems. Patients with an individually created prosthesis get a possibility to overcome the problems in the private as well as professional life.

Keywords: tumors of the orbit, exenteration of the orbit, radiotherapy, prosthesis.

References:

1. FURDOVÁ Alena: Nádory oka, orbity a adnexov. In: Jurga, L. M. a kol.: Klinická a radiačná onkológia. 2 diel. - Martin: Osveta, 2010. - S. 807-848. - ISBN 978-80-8063-302-8
2. FURDOVÁ A., SLEZÁK P., CHORVÁTH M., WACZULÍKOVÁ I., ŠRAMKA M., KRÁLIK G.: No differences in outcome between radical surgical treatment (enucleation) and stereotactic radiosurgery in patients with posterior uveal melanoma. Neoplasma. - Vol. 57, No. 4 (2010), s. 377-381
3. CHYNORANSKÝ M., FURDOVÁ A., OLÁH Z.: Ochorenia očnice. Československá oftalmologie. - Roč. 50, č. 2 (1994), s. 98-104
4. CHYNORANSKÝ M., FURDOVÁ A., OLÁH Z.: Exoftalmus podmienený ochorením slznej žľazy. Československá oftalmologie. - Roč. 50, č. 1 (1994), s. 48-51
5. CHYNORANSKÝ M., FURDOVÁ A., OLÁH Z.: Exenterácie očnice. Československá oftalmologie. - Roč. 50, č. 2 (1994), s. 92-97
6. BYDŽOVSKÝ, J. Diferenciální diagnostika nejčastějších symptomů. Praha: Triton, 2010. 144 s. ISBN 978-80-7387-352-3.

Contact: e-mail: alikafurdova@gmail.com

MALÍGNY MELANÓM OČNICE A SPOLOČENSKÉ DÔSLEDKY MUTILUJÚCICH OPERAČNÝCH POSTUPOV

Furdová A.¹, Jurkovičová L.¹, Kanávor L.², Šramka M.³

¹ Klinika oftalmológie Lekárskej fakulty UK a UNB, Nemocnica Ružinov, Bratislava ² ALFA-DENTSro., Bratislava

³ Klinika stereotaktickej rádiochirurgie OÚSA a Vysoké školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava

Abstrakt

Úvod: V oblasti očnice sa malígný melanóm vyskytuje ako prerastanie vnútroočného melanómu. Malígný melanóm je najčastejšie sa vyskytujúci vnútroočný nádor u dospelých. Stúpajúci trend výskytu nebol zaznamenaný, ročne je incidencia okolo 1,0 na 100 000 obyvateľov, ale pokročilé štádium ochorenia má vzhľadom na svoju malignitu výrazný vplyv na pacienta. Štúdium vplyvu rizikových faktorov týchto nádorov na zdravotný stav obyvateľstva a sledovanie rizika ich závažnosti v populáciách rôznych regiónov sveta má svoje opodstatnenie.

Materiál a metodika: Retrospektívne zhodnotenie výskytu malígneho melanómu v oblasti očnice v súbore pacientov Kliniky oftalmológie LFUK a UN v Bratislave v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2011. Pacienti po exenterácii očnice majú možnosť riešiť kozmetický defekt formou epitézy.

Výsledky: V priebehu sledovania sme zaznamenali výskyt malígneho melanómu v oblasti očnice u 3 pacientov. U pacientov bola indikovaná exenterácia očnice. Po zhojení defektu dostali pacienti individuálnu epitézu na prekrytie defektu. U jedného pacienta s rozsevom ochorenia a tvorbou metastáz bola indikovaná aj rádioterapia a následná ďalšia onkologická liečba.

Záver: Prognóza pacienta po liečbe malígneho melanómu očnice závisí od štádia nádoru aj celkového stavu pacienta. Pacient aj ostáva až do konca života v dispenzárnom sledovaní, lebo nádory môžu metastázovať aj po desiatkach rokov. Pri dobrej spolupráci pacienta s lekárom aj po radikálnom výkone - teda po enukleácii postihnutého očného bulbu - je prognóza pacienta dobrá, po radikálnom výkone – exenterácii očnice, teda odstránení očnej gule aj s okolitými štruktúrami pri prerastaní nádoru, je prognóza horšia. Individuálna očná protéza, ktorú pacient dostane po zahojení operačnej rany, je kozmeticky veľmi vyhovujúca. Exenterácia očnice je síce mutilujúci výkon, ktorý vedie k veľkému defektu v oblasti očnice až po kosť, ale riešenie formou epitézy umožní pacientovi plnohodnotné spoločenské uplatnenie krytím defektu v oblasti tváre.

Kľúčové slová: malígný nádor oka, malígný melanóm oka, malígný melanóm očnice, exenterácia, enukleácia, epitéza.

MALIGNANT MELANOMA OF THE ORBIT AND SOCIAL CONSEQUENCES OF DISFIGURING SURGERY OF THE ORBIT

Furdová Alena¹, Jurkovičová Lenka¹, Kanávor Ľuboš², Miron Šramka³

¹. Department of Ophthalmology, Faculty of Medicine and UNB, Ružinov Hospital, Bratislava

². ALFA-DENT sro., Bratislava ³. Department of Stereotactic radiosurgery OUSA and St. Elizabeth University of Health and Social Work, Bratislava

Abstract

Overview: In the orbit, the malignant melanoma occurs as overgrowth of intraocular melanoma. Malignant melanoma is the most common intraocular tumor in adults. The incidence is 1.0 per 100 000 inhabitants, but the advanced stage of the disease is due to its strong influence on malignancy patients. Studying the impact of risk factors for these tumors to population health monitoring and risk their severity in populations of different regions of the world is justified.

Material and Methods: Retrospective evaluation of malignant melanoma of the orbit in patients of the Dpt. of Ophthalmology, Faculty of Medicine and the UN in Bratislava in the period from Jan 2009 to Dec 2011. Patients with orbital exenteration have the opportunity to address the cosmetic defect by prosthesis.

Results: During follow-up we recorded the incidence of malignant melanoma of the orbit in 3 patients. The patients were indicated for orbital exenteration. After healing the defect, patients received individual prosthesis for covering defects. One patient with relaps and metastasis was indicated for subsequent radiotherapy and other cancer treatments.

Conclusion: The prognosis of patients after treatment of malignant melanoma orbit depends on the stage of the tumor and the general condition of the patient. The patient should stay under control until the end of life because malignant melanoma can metastasize even after decades. With good cooperation with the patient's physician after radical performance (after enucleation of the affected eye globe) the prognosis of the patient is good. The prognosis after radical performance – exenteration of the orbit, thus removing the eyeball and the surrounding structures due to the overgrowth of the tumor, the prognosis is worse.

Individual ocular prosthesis, the patient gets after healing of the wound is cosmetically very satisfactory. Exenteration of the orbit is indeed surgery, which leads to a large defect in the eye socket to the bone, but the solution by the form of prosthesis allows the patient to exercise full social coverage of the defect in the facial area.

Key words: malignant tumor of the eye, eye, malignant melanoma, malignant melanoma orbit exenteration, enucleation, prosthesis

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

References:

1. FURDOVÁ, A., OLÁH, Z.: Maligny melanóm v uveálnom trakte. Asklepios, Bratislava, 2002, 175 s.
2. FURDOVÁ, A., OLÁH, Z.: Nádory oka a okolitých štruktúr. CERM, Brno, 2010, 151 s.
3. SHIELDS, J.A., SHIELDS, C.L.: Intraocular tumors: an atlas and textbook. Kluwer Health, Lippincott Williams & Wilkins, 2007, 574 s.
4. BYDŽOVSKÝ, J. Diferenciální diagnostika nejčastějších symptomů. Praha: Triton, 2010. 144 s. ISBN 978-80-7387-352-3.

Contact on author: e-mail: alikafurdova@gmail.com

MALÍGNE NÁDORY MIHALNÍC A OKOLIA OKA A NÁSLEDNÉ UPLATNENIE PACIENTOV V SPOLOČNOSTI PO MUTILUJÚCICH OPERAČNÝCH POSTUPOCH.

Furdová A.,¹ Jurkovičová L.,¹ Kanávor L.,² Šramka M.³

¹ Klinika oftalmológie LFUK a UNB, Nemocnica Ružinov, Bratislava

² ALFA- DENTSro., Bratislava ³ Klinika stereotaktickej rádiokirurgie OÚSA a Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava

Abstrakt

Úvod: Najčastejšie sa vyskytujúci malígný nádory v oblasti oka je bazocelulárny karcinóm. Stúpajúci trend výskytu bazaliómov a karcinómov mihalníc orbity vedie k štúdiám a vedeckým sledovaniam, ktoré priniesli a stále prinášajú množstvo nových poznatkov o ich vplyve týchto nádorov na zdravotný stav obyvateľstva, ich závažnosti v populáciách rôznych regiónov sveta. Tieto poznatky zároveň prispievajú k odhaleniu potenciálnych rizikových a protektívnych faktorov. V neposlednom rade tvoria tiež základ na plánovanie adekvátnych liečebných a diagnostických metód, podieľajú sa na monitorovaní dopadov a výsledkov liečby v zmysle recidív ochorenia.

Radiačná liečba v minulosti bola obvyklým spôsobom liečby. S rozvojom chirurgických techník a ďalších liečebných postupov, je vhodná najmä pre recidivujúce nádory. Môže byť použitá u primárnych lézií, ktoré si vyžadujú zložitú alebo rozsiahlu okuloplastickú operáciu. Týmto sa zníži potreba transplantácie kože po operácii, ktorá by mala za následok rozsiahlejší defekt. Kozmetické výsledky sú vo všeobecnosti dobré až výborne s menšou hypopigmentáciou alebo teleangiektáziami na pôvodnom mieste. K nežiadúcim účinkom radiácie patrí dermatitída, keratinizácia spojoviek a chronická keratitída.

Materiál a metodika: Cieľ práce je zhrnutie poznatkov z epidemiológie, etiológie, diagnostiky a liečby jednotlivých foriem bazaliómov a karcinómov mihalníc a orbity z dokumentácie Kliniky oftalmológie LFUK a UNB v Bratislave.

Výsledky: Retrospektívne zhodnotenie výskyt novozistených bazaliómov a karcinómov oblasti mihalníc a orbity v súbore pacientov Kliniky oftalmológie LFUK a UN v Bratislave v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010. Posúdenie ich vzťah ku vybraným demografickým a klinickým faktorom. Na vyhodnotenie zrealizovanej štúdie bola použitá metóda percentuálneho zastúpenia jednotlivých zistených údajov. Pacienti po exenterácii očnice majú možnosť riešiť kozmetický defekt formou epitézy.

Záver: Prerastanie malígneho nádoru z mihalnice do oblasti očnice (orbitálna invázia) je potenciálnou komplikáciou orbitálnych neoplaziem. Rýchle stanovenie symptómov a znakov je dôležité v správnej diagnóze. Tieto nádory sú dobre prístupné pre diagnostiku aj samotný chirurgický výkon, ktorý však pri rozsiahlych nádoroch v pokročilých štádiách môže byť zložitý a vyžadujúci až interdisciplinárnu spoluprácu. Liečba býva účinná, ak sú rozpoznané a liečené včas a dostatočne kvôli preventívnemu rozšíreniu za mihanicu. Výsledkom mojej práce bolo zhrnúť najdôležitejšie a aktuálne teoretické i klinické poznatky tejto tématiky, poskytnúť podrobnejší informačný základ pre využitie všetkých prístupných prostriedkov na zistenie a oddiferencovanie rozvoja nádorových procesov v tejto lokalite a zároveň skvalitnenie oftalmo - onkologickej starostlivosti. Pacienti, ktorí podstúpia exenteráciu očnice, čo je mutilujúci zákrok s následným veľkým defektom, sú handicapovaní vo svojom budúcom živote. Orbitálne epitézy, ktoré sa individuálne zhotovujú pre konkrétneho pacienta, mu pomôžu vrátiť sa do spoločnosti.

Kľúčové slová: malignity mihalníc, epitéza, bazocelulárny karcinóm mihalníc, dlaždicovo-bunkový karcinóm mihalníc, exenterácia orbity, resekcia mihalnice, chirurgická terapia

MALIGNANT TUMORS OF THE CYCLIC AND PERIOcular TISSUES AND SUBSEQUENT CONSEQUENCES FOR PATIENTS AFTER RADICAL SURGERY

Furdová Alena¹, Jurkovičová Lenka¹, Kanávor Ľuboš², Miron Šramka³

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

¹. Department of Ophthalmology, Faculty of Medicine and UNB, Ružinov Hospital, Bratislava

². ALFA-DENTSro., Bratislava ³. Department of Stereotactic Radiosurgery OÚSA and St. Elizabeth College of Health and Social Work, Bratislava

Abstract

Background: The most commonly occurring malignant tumor in the eyelid and surrounding tissues is the basal cell carcinoma. The upward trend in the incidence of cancer and basalomas of the eyelids and orbit leads to scientific studies and monitoring. This brought and still brings a lot of new knowledge about the impact of these tumors on the health of the population, their severity in populations of different regions of the world. These findings also contribute to the detection of potential risk and protective factors. Finally, also form the basis for planning adequate treatment and diagnostic methods to assist in monitoring impacts and results of treatment in terms of disease recurrence.

Radiation therapy was performed in the past very often. Surgical techniques are particularly suitable for recurrent tumors. Overgrowth of the tumor inside the orbit results to an extensive defect.

Materials and Methods: The objective of this work is a summary of the knowledge of the epidemiology, etiology, diagnosis and treatment of various forms of cancer and basalomas of the eyelid and the orbit at Department of Ophthalmology and UNB Faculty of Medicine in Bratislava.

Results: Retrospective evaluation of the incidence of newly diagnosed cancers and basalomas the eyelids and orbit in patients of the Department of Ophthalmology, Faculty of Medicine in Bratislava and the UNB in the period from 2009 to 2011. Patients with orbital exenteration have the opportunity to solve the defect cosmetically through prosthesis.

Conclusion: The proliferation of malignant tumor of the eyelid into the eye socket (orbital invasion) is a potential complication of orbital neoplasms. Rapid determination of symptoms and signs is important in the correct diagnosis. These tumors are easily accessible for diagnosis and surgery itself, which, however, in large tumors in advanced stages can be complicated and require to interdisciplinary collaboration. Treatment is usually effective if detected and treated early enough and due to expansion of the eyelid. Patients who undergo orbital exenteration, which leads to defect of the orbit and face handicap them in their next life. Orbital prostheses that are individually designed and manufactured for a particular patient, help them get back in society.

Key words: eyelid malignancy, prosthesis, basal cell carcinoma of the eyelid, exenteration of the orbit, eyelid resection, surgical therapy

References:

1. FURDOVÁ, A., OLÁH, Z.: Maligny melanóm v uveálnom trakte. Asklepios, Bratislava, 2002, 175 s.
2. FURDOVÁ, A., OLÁH, Z.: Nádory oka a okolitých štruktúr. CERM, Brno, 2010, 151 s.
3. FURDOVÁ, A., SVETLOŠÁKOVÁ, Z.: Bazaliómy v oblasti oka a mihalníc. Dermatológia pre prax, 2009; 3(3), s.115-117
4. BYDŽOVSKÝ, J. Diferenciální diagnostika nejčastějších symptomů. Praha: Triton, 2010. 144 s. ISBN 978-80-7387-352-3.

Contact: alikafurdova@gmail.com

MODELOVANIE TUKOVEJ EMBÓLIE

¹Galbavý, A., ^{2,3}Galbavý, Š., ^{2,3}Šidlo, J.

¹Ústav verejného zdravotníctva Bratislava, ²Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, ³Ústav súdneho lekárstva, Lekárskej fakulty Univerzity Komenského, Bratislava

Abstrakt

Úvod: Mnohé štúdie ukazujú veľmi vysoký výskyt tukovej embólie u prípadov traumatického poranenia, najmä v prípadoch so sprevádzajúcou zlomeninou. Ačkoľvek úmrtnosť priamo na tuku embóliu je nízka, priebeh je nepredvídateľný. S ohľadom na túto skutočnosť je cieľom tejto štúdie objasniť správanie postihnutého voči tukovej embólii a objasniť faktory, ktoré by mohli mať vplyv na odpoveď.

Materiál a metódy: Tuková embólia bola navodená u potkanov hmotnosti 200 g oboch pohlaví, injekciou makového oleja do chvostovej žily. Rýchlosť podávania bola 0,1 ccm. za minútu. Po injekcii, boli zvieratá sledované a zaznamenávané zmeny dýchania srdcovej a mozgovej činnosti. Zvieratá boli utratené v rôznych časových intervaloch v éterovej narkóze. Tkanivá odobraté boli spracované štandardnou parafín formovou technikou a farbené hematoxylinom a eozínom. Vybrané vzorky boli spracované aj zmrazovačovou technikou na

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

dôkaz tukových látok pri farbení SUDANOM III. Pre potreby elektronovomikroskopického vyšetrenie v transmisnom elektrónovom mikroskope boli použité ultratenké rezy zaliate do DURCOPANU. Rezy boli zhotovené diamantovým nožom. Po kontrastovaní soľami olova boli umiestnené na medené siete.

Záver: Vstrekovanie makového oleja do venózneho riečiska potkanov viedlo k mortalite vo vzťahu k rýchlosti a objemu podaného oleja. V doposiaľ používaných modeloch sa používal trioleín v boluse ktorý vytvoril jednu veľkú časticu. V našom modeli sa podarilo vytvoriť mikroemboly čo viac imituje skutočnú situáciu v hemoragicko-traumatickom šoku. Častice by preto teoreticky boli schopné migrovať hlboko do kapilár v pľúcach a cez stenu kapilár do iných orgánov. Časový priebeh týchto javov je jednoznačný, a analýza trendov ukazuje na súvisiace korelácie, ktoré budú premetom výskum v budúcnosti.

Kľúčové slová: tuková embólia, traumatické poranenie, zvierací model.

THE EXPERIMENTAL FAT EMBOLISM

¹Galbavý, A., ^{2,3}Galbavy, S., ^{2,3}Sidlo, J.

¹Health care surveillance authority, Bratislava, ²Institute of Forensic Medicine, Faculty of Medicine Comenius University, ³St. Elizabeth University College of Health and Social Sciences

Abstract

Introduction: Such studies reveal a very high incidence of fat embolism among cases of traumatic injury, especially with fractures, although the mortality due directly to fat embolism is low and unpredictable. In view of this, the present study was planned to elucidate the behavior of the host toward fat embolism and to clarify the factors which might affect the response either favorably or adversely.

Methods: Fat embolism was produced in rats weighing in gaps 200 g of both sexes, by the injection of poppyseed oil into the tail vein. Injections of this oil were made into the vein at a rate approximating 0.1 cc. per minute, so calculated to permit formation of small, separate fat globules in the vein. The droplet could be visualized by transmitted light. After injections, the animals were returned to their cages and observed for respiratory, cerebral, and cardiac abnormalities. The animals that died were autopsied, the organs examined for gross alterations, and ample representative portions fixed in a 4 per cent solution of formaldehyde. The tissues were subsequently embedded in paraffin, and stained with hematoxylin and eosin. From selected samples of the formalin-fixed lung and liver, frozen sections were taken and stained with Sudan III.

Summary and conclusions: Injection of poppyseed oil into guinea pigs causes a mortality and mode of death correlated closely with the dosage given. Mortality is increased by either dehydration or tourniquet shock. Death by fat embolism is determined not only by the quantity and quality of fat entering the circulation, but it is influenced by the preconditioning of the animal, which alters its response to the injected oil.

Key words: fat embolia, traumatic injury, animal model.

References:

- CHEN Y, JIAO C.J.: Ultra-structural pathological study of pulmonary fat embolism in rabbits Fa Yi Xue Za Zhi. 2011 Jun;27(3):174-7.
- HÖGEL F, GERLACH U.V., SÜDKAMP N.P., MÜLLER C.A.: Pulmonary fat embolism after reamed and unreamed nailing of femoral fractures. Injury. 2010 Dec; 41(12): 1317-22. Epub 2010 Sep 17
- ZHOU FH, YUE H, JI J, SONG Q.: Experimental study of early blood purification in the treatment of post traumatic pulmonary fat embolism. Zhongguo Wei Zhong Bing Ji Jiu Yi Xue. 2009 Nov; 21 (11): 672-5.
- OBERST M, HERGET G, RIEDE U, KREIM SY, KONRAD G, SÜDKAMP N.P., HABERSTROH J.: Fat marrow embolism during intramedullary bone endoscopy: an experimental study in sheep. J Orthop Res. 2009 Aug; 27 (8): 1060-6
- BAIK SK, KIM YW, KIM HJ, LEE JW, CHO BM, KIM DH, CHOI SH, LEE SH, CHANG KH. Proton magnetic resonance spectroscopic findings of cerebral fat embolism induced by triolein emulsion in cats. Acta Radiol. 2008 Dec; 49 (10): 1174-81

Contact: e-mail: sgalbavy@ousa.sk; stefan.galbavy@gmail.com

HOSPODÁRSKA KRÍZA A JEJ DOPAD NA MLADÉ RODINY S DEŤMI

Gažová, Z., Stanová, A.

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o., Bratislava

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Abstrakt

Úvod: O hospodárskej kríze sa začalo hovoriť už začiatkom roku 2007, ale málokto však očakával že bude mať taký dosah a nátlak na celý svet.

Jadro práce: Hospodárska kríza sa neustále prehľbuje a zviditeľnila sa napriek už existujúcim problémom súčasnej spoločnosti. Neuveriteľne sťažila životnú situáciu a zapríčinila takpovediac sociálnu nestabilitu pre každého. Strach o udržanie zamestnania, nízka minimálna mzda, vysoká nezamestnanosť spôsobujú neustály nárast chudoby a s tým spojené rôzne sociálno-ekonomické problémy.

Medzi hlavné príčiny hospodárskej krízy zaradujeme:

- a) Regulácia finančníctva b) Stratila sa spotreba strednej triedy
- c) Neprehľadné siete korporácií d) Biliónové zadlženie

Následne od toho sa odvíja aj ekonomická situácia mladých rodín

Minimálna podpora mladomanželov zo strany štátu túto situáciu ešte viac prehľbuje a sťažuje. Jediné o čo sa mladé rodiny môžu opierať sú úvery a pôžičky pre mladomanželov. Na mladé rodiny sa kladie mnoho nárokov od vlastnej rodiny ako aj od spoločnosti. Na to aby si rodina vedela uspokojiť všetky svoje životné potreby, musí plniť funkcie rodiny. Medzi základnú a zároveň najdôležitejšiu zaradujeme ekonomickú funkciu. Od uspokojenia tejto funkcie sa odvíja stabilita sociálnej rodiny.

- biologická funkcia - sociálna funkcia
- výchovná funkcia - psychologická funkcia

Záver: Do popredia by sa mal dostať prvotný problém hospodárskej krízy. Treba si však uvedomiť, že málo peňazí sa rovná málo detí, z toho nám vyplýva nárast starnúcej populácie. Najväčšia podpora by mala vyplývať zo štátu. Pociť stability mladým ľuďom by zabezpečili napríklad daňové zvýhodnenie, vyššie prídavky na deti, vyššia minimálna mzda a iné. Treba si uvedomiť, že podpora mladých rodín zo strany štátu a sociálneho systému je najlepšou investíciou. Prvotným a hlavným cieľom by mala byť šťastná rodina.

Kľúčové slová : hospodárska kríza, minimálna mzda, nezamestnanosť.

THE ECONOMIC CRISIS AND ITS IMPACT ON YOUNG FAMILIES

Gažová, Z., Stanová, A.

St. Elizabeth University of Health and Social Work, Bratislava

Abstrakt:

Introduction: The economic crisis started talking in early 2007, but few, however expect that it will have such an impact and put pressure on the entire world.

Core work: The economic crisis continues to grow despite a visible existing problems of existing community. Incredibly exacerbated current life situation and social instability caused almost for everyone. Fear of job retention, low minimum wages, high unemployment caused by the steady increase in poverty and the associated variety of socio-economic problems.

The main causes of the economic crisis include:

- Regulating finance, Loss of middle class consumption
- Opaque corporate network, Trillions of dollars of debt

Then it is derived from the economic situation of young families

Minimum support for newly married couples from the state this situation makes even more difficult and deeper. All of which are young families may rely is borrowing the money from the banks. For young families put a lot of demands from their own families as well as society. In order to satisfy all the family subsistence, must perform the functions of the family. The basic and most important we include also economic function. By satisfying this function is based family social stability.

Basic functions of the family: Economic function, Biological function, Social function, Educational function, Psychological function

Conclusion: At the forefront should get a primary challenge of the economic crisis. It should be noted, that little money is equal to little children, of which we show the increase of aging population. The greatest support should follow the government. The sense of stability of young people could ensure tax preferences, higher child benefits, a higher minimum wage and others. It should be noted that support for young families by the state and social system is the best investment. The primary and main objective should be a happy family.

Key words: unemployment, minimum wage, economic crisis.

References :

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

- MÁTEL, A. – ROMAN, T. – JANECHOVÁ, L. (eds.) 2012. Aplikovaná sociálna politika, Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Bratislava : VŠZaSP sv. Alžbety, s. 364 ISBN 978-80-8132-061-3
- HEJDIŠ M., KOZONĽ A., Sociálna a ekonomická núdza – bezpečnosť jedinca a spoločnosti, 1 Česko – Slovenská vedecká konferencia, Bratislava : VŠZaSP sv. Alžbety, 2009, s.555, ISBN: 978-80-8927-63-4
- SEDLÁKOVÁ M., ŠOLSÁR D., Budovanie spoločnej cesty v sociálnej inklúzii, Zborník z príspevkov z vedeckej konferencie z medzinárodnou účasťou, Košice, 2010, ISBN : 978-80-970543-1, EAN : 9788097054311
- BUGRI Š., PRIBIŠOVÁ E. – Limitujúce faktory slovenského modelu sociálneho zabezpečenia, Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Partizánske 2012, str. 103 – 109, ISBN 978-80-89464-15-9, EAN 9788089464159
- PRIBIŠOVÁ, E., BUGRI, Š. *Občan v hmotnej núdzi a jeho možnosti*. Recenzovaný zborník vedeckých prác. ISBN 978-80-8132-044-6. Prešov 2012, str. 207-214.

Contact: e-mail: gazova@vssvalzbety.sk and stanova@vssvalzbety.sk

EFEKTIVITA SOCIÁLNYCH PROGRAMOV A PRÁCE SOCIÁLNEHO PRACOVNÍKA V RIEŠENÍ MARGINALIZOVANÝCH SKUPÍN V RÁMCI OBECNEJ SOCIÁLNEJ PRÁCE

Giertliová, D., Beňuš, J.

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o., Bratislava, Ústav sociálnej práce Tomislava Kolakoviča, Trstená

Abstract

Úvod: Pre účel nášho príspevku budeme chápať konkrétnym sociálnym programom, konkrétne formy práce s klientmi sociálnych služieb. Program bude teda súbor plánovaných a riadených činností, v ktorých poskytovateľ reaguje na potrebu cieľovej skupiny. Je potrebné zdôrazniť, že poskytovateľ predpokladá, že situácia cieľovej skupiny bude vďaka jej participácii na

sociálnom programe vyriešená alebo zlepšená. V rámci obecnej sociálnej práce môžeme sociálnym programom považovať, také programy, ktoré sa pre cieľové skupiny realizujú v ich komunite. V praxi sú to predovšetkým sociálne programy, ktoré sú zamerané na zamestnávanie dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie. Práve tieto sociálne programy predstavujú v rámci regionálnej sociálnej práce v podmienkach Oravy, kľúčovú otázku, a to z dôvodu, že v súčasnosti sa hlavne dlhodobá nezamestnanosť ukazuje ako najpálčivejšia téma spomínanej lokality Slovenska.

Jadro práce: Práca má teoreticko-aplikačný charakter. Čerpá z mnohých odborníkov, ktorí sa danej problematike venujú na vedeckej aj praktickej rovine. Jednotlivé údaje, fakty sa snažíme v práci komparovať a to tak, aby výsledky práce pomohli čitateľovi uchopiť problematiku sociálnych služieb. Základným cieľom príspevku je priblížiť aplikáciu sociálnych služieb v samospráve miest a obcí s akcentom na obec Bziny. V príspevku chceme poukázať na zamestnanosť rizikových cieľových skupín, medzi ktoré patria predovšetkým osoby, ktoré patria medzi znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. ako autor v príspevku uvádza: „je nutnosť venovať sa týmto cieľovým skupinám, pretože aj oni sú členmi komunity.

Záver: V závere by sme chceli zdôrazniť základnú filozofiu A. Smitha, ktorú rozpracoval vo svojej monografii *Neviditeľná ruka trhu*. Po analýze spomínaného diela, konštatujeme, že sociálne služby by mali byť také, aby klienta aktivizovali ku sebestačnosti.

Kľúčové slová: Dobrovoľníctvo. Komunitné plánovanie. Miestna komunita. Partnerstvo. Samospráva. Sieťovanie. Sociálne služby.

EFFECTIVENESS OF SOCIAL PROGRAMS AND SOCIAL WORKS TO ADDRESS THE MARGINALIZED GROUPS WITHIN MUNICIPAL SOCIAL WORK

Giertliová D., Beňuš J.

St. Elizabeth University College of Health and Social Work, Bratislava, Institute of social work of Tomislav Kolakovič, Trstená

Abstract

Introduction: For the purpose of our paper we understand a particular social agenda, particularly through work with clients of social services. The program will serve as the file for planning and management activities, in which the provider responds to the needs of target groups. It should be stressed that the provider assumes that the situation will be the target group through its participation in the Social Agenda resolved or improved. The municipal social work

can be considered social programs, such programs are implemented for target groups in their community. In practice, particularly social programs that are focused on the employment of unemployed job seekers. It is these social programs are in the regional social work in terms of Orava, a key issue, and because of that, at present, especially long-term unemployment as the most pressing topic above localities of Slovakia.

Core of work: The work includes both approaches, theoretical and applicative. It is based on the work of a number of experts who have been approaching this problem from both levels, scientific and practical. Particular data and information are compared at the work, so that it was easier for

readers to better understand this problem and community social work. The main goal of this article is to present application of social services in municipalities, with special focusing on community Bziny. We would like to point out to the employability of target groups at risk. These groups mainly include job seeker with disadvantages. As the author of this article claims: "There is a need to take attention to these target group, because they are members of our community."

Conclusion: Finally, we would like to point out a basic philosophical idea of A. Smith, that was described at his monograph Invisible Hand of Market. Having analyzed this work, we think that social services should activate clients to be self-sufficient.

Key words: Volunteering. Community planning. Networking. Social services.

References:

- ARTIMOVÁ, M., - WOLEKOVÁ, H. 2008. Manuál komunitného plánovania sociálnych služieb. 1. vyd. Prešov: Cofin Prešov, 2008. 66 s. ISBN 978-80-967145-1-3.
BUCHELOVÁ, J. – FILIPOVÁ, M. 2009. Sociálna pomoc po novom 2. 1. vyd. Dr. Josef Raabe Slovensko, 2009. 113 s. ISBN 978-80-89182-35-0.

Contact on author: danielagiertliova@zoznam.sk

SÚ PACIENTI ZO SOCIÁLNE SLABŠÍCH VRSTIEV ABONENTMI PRE PLASTICKÚ CHIRURGIU?

Guba, D., Belovič, R., Sestrienkova, J.

Ústav lekárskej Kosmetiky, Oddelenie plastického chirurgie, Bratislava

Abstrakt

Úvod: Plastická chirurgia je v povedomí väčšiny skloňovaná najmä s chirurgickou problematikou a riešením estetických problémov tváre, prsníkovej problematiky, či niektorých iných výkonov, ktoré sú určené skôr pre skupinu obyvateľstva viac solventnú. Či je to tak, alebo nie - nám prezentujú autori vo svojom príspevku.

Metodika a materiál: Autori na základe svojej praxe a štatistických údajov prezentujú záujem a početnosť pacientov zo slabších sociálnych skupín (detští pacienti, matky na MD, nezamestnaní, sociálne odkázaní, pacienti na ID, starobný dôchodcovia), ktorí podstúpili operačné riešenie v neštátnom súkromnom pracovisku v odbore plastická chirurgia a cievná chirurgia v období rokov 2006-2011. Poukazujú na rozdielnosť záujmu k jednotlivým diagnózam i v rámci jednotlivých vekových a sociálnych skupín.

Výsledky: Na základe takmer 5 ročnej sledovanosti v rámci rozloženia sociálnych skupín obyvateľstva, autori poukazujú na výrazne rozdielny záujem o plasticko-chirurgické zákroky. Nielen v oblasti voľby operátora a pracoviska (vzhľadom na to, že sa jedná prevažne o elektívny výkon), ale i v oblasti diagnóz, ktoré autori prehľadne dokumentujú. Taktiež sa zaoberajú sociálnymi a psychologickými aspektami, ktoré vedú pacientov k voľbe a výberu pracoviska, ktoré má elektívny, plasticko-chirurgický výkon realizovať.

Záver: Napriek určitým ekonomickým problémom, ktorú sú v našej súčasnej slovenskej spoločnosti realitou, záujem o výkony v neštátnych zdravotníckych pracoviskách pomerne časté. Platí to i pre plastickú chirurgiu, pri niektorých diagnózach zvlášť. Vhodným riešením, podľa autorov by bolo reálne zhodnotenie a prínos týchto zariadení. vonkoncom nie pre ich finančný benefit, ale naopak, pre pacientov ako takých.

Kľúčové slová: Jednodňová chirurgia, sociálne slabé vrstvy, chirurgia ruky, EVLT, tumory kože, hypertrofia prsníkov, plastická chirurgia.

THE PLASTIC SURGERY FOR THE PATIENTS FROM THE LOWER SOCIAL GROUPS (AS WELL)?

Guba, D., Belovič, R., Sestrienková, J.

Department of Plastic Surgery, Institute of Medical Cosmetics, Bratislava

Abstract

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Introduction: Many people know the plastic surgery as a solution for surgery problems or solving an aesthetic problems of the face, or breast's forming, or other operations which are addressed more for the more solvent population. If there is a truth – the authors present in the lecture.

Methods and materials: Based on the experience and statistical data, the authors present the interest and the number of patients from lower social groups (infantile patients, maternity leave's woman, unemployed, old-age pensioner, retiree.) who has been operated in a private dep. of plastic surgery and vascular surgery in the 2006-2011. They mention to the diversity of interests of individual diagnoses and within different age and social groups.

Results: The authors present different interests of the different social groups in different kinds of plastic surgery operations. Not only the choice of the surgeon and the department of plastic surgery is different, but the diagnosis are different as well.

The authors are also interested in a different psychological aspects, that - move the patients to visit the private department of plastic surgery.

Conclusion: In this time of economical problems in Slovak reality, it still takes very often an interest to visit a private medical departments, especially a dep. of plastic surgery, and very often in very special and similar situation and problems.

Keywords: Day surgery, socially underprivileged, hand surgery, EVLT, tumors of the skin, breast hypertrophy, plastic surgery.

Literature

1. J. HERMAN a kol: Chirurgie varixu dolních končetin (Grada, 2003, ISDN 80 24702525)
2. D.P. GREEN, S.W.WOLFE: Green's operative hand surgery, Philadelphia, Saunders/Elsner, 2011
3. M. MERLE: Elective hand surgery, ISDN 978-981-4277-87-7
4. D. GUBA: Chirurgia ruky v jednodňovom režime, Liek, 12/2009, str. 31-32.
5. P.REGNAULT, R.K. DANIEL: Aestheticplastic surgery, Boston, Little, Brown,1984, ISDN 0-316-73851-4

Contact address: MUDr. Dušan Guba, PhD., Tematínska 3, Bratislava, 851 05; Phone: 0903 478 339 - e-mail: d.guba@ul.k.sk

NaProTECHNOLOGIA ALTERNATYWĄ WOBEC PROCEDURY ZAPŁODNIENIA *IN VITRO*?

Gwóźdź, M.

Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, stanowisko: asystentka doktorantka w Zakładzie Prawa Kanonicznego

Abstrakt

Wstęp: W ramach zaproponowanego tematu planowane jest podjęcie problematyki bezpodstawnego porównywania NaProTECHNOLOGII czyli wsparcia naturalnej prokreacji z procedurą zapłodnienia *in vitro*.

Metody: Zaproponowany temat zostanie opracowany zgodnie z zasadami metody analitycznej, ze szczególnym uwzględnieniem analizy porównawczej oraz analizy krytycznej.

Wnioski: NaProTECHNOLOGIA jest postępowaniem, którego celem i zasadą jest rozpoznawanie zaburzeń stanowiących przyczynę niepłodności małżonków. Skupiając się na szukaniu przyczyny, odpowiedniej diagnozie i leczeniu, szanuje godność osób, małżeństwa oraz aktu małżeńskiego. Uwzględnia również zasady odpowiedzialnego rodzicielskiego, zgodnie z którymi dziecko ma prawo bycia powołanym do życia z miłości i w akcie miłości. NaProTECHNOLOGIA pozwala też na uzyskanie wielu cennych informacji na temat funkcjonowania organizmu kobiety i mężczyzny.

Wspomniana w tytule procedura zapłodnienia *in vitro* nie może być alternatywą względem NaProTECHNOLOGII, ponieważ nie jest to metoda leczenia niepłodności lecz pozaustrojowe, nienaturalne łączenie gamet kobiety i mężczyzny w celu powołania do życia nowego człowieka. Procedura, poza takimi wadami jak niska skuteczność, ryzyko występowania wad rozwojowych u powołanych do życia osób, przyczynia się do przedmiotowego traktowania istot ludzkich, zezwala na ich zamrażanie oraz selekcję to jest odmawianie niektórym osobom prawa do życia.

Słowa kluczowe: NaProTECHNOLOGIA, zapłodnienie *in vitro*, dar życia, godność osoby ludzkiej

NaProTECHNOLOGY ALTERNATIVE TO THE *IN VITRO* FERTILIZATION PROCEDURE?

GWÓŹDŹ Monika

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNÁ PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Theological Faculty of the University of Silesia in Katowice, Position: assistant, student of a doctoral seminar in the Canon Law Institution

Abstraction

Introduction: In connection to the suggested topic, it is planned to take the issue of unjustified comparison of NaProTECHNOLOGY, which supports natural procreation, to the in vitro fertilization procedure.

Methods: Suggested topic will be developed according to the rules of the analytical method, with particular emphasis on comparative and critical analysis.

Conclusions: NaProTECHNOLOGY is proceeding, which aim and principle is to identify disorders which cause the infertility of spouses. Focusing on finding the cause, proper diagnosis and treatment, it respects the dignity of people, marriage and the conjugal act. It also respects the principles of parental responsibility, according to which the child has the right to be called to life with love and by an act of love. NaProTECHNOLOGY also allows you to gain valuable information about the functioning of the body of man and woman.

Mentioned in the title, the in vitro fertilization procedure may not be an alternative to the NaProTECHNOLOGY, because it is not a treatment for the infertility, but bypass, unnatural combining of male and female gametes to bring into being a new human being. The procedure, apart from defects such as low efficiency, the risk of malformations among people appointed for life, contributes to treating human beings like objects, allows them to freeze and make selection, so it means to deny some people the right to life.

Key word: NaProTECHNOLOGY, in vitro fertilization, the gift of life, the dignity of the human being

Bibliography:

Barcentewicz M., *NaProTechnology – nowa wizja NPR w Polsce. Diagnostyka i leczenie niepłodności*, w: „Życie i płodność” 2 (2009), s. 83-91.

Paweł VI, *Encyklika „Humanae vitae” o zasadach moralnych w dziedzinie przekazywania życia ludzkiego*, 1968.

Plodność. Powrót do źródeł, red. M. M. Zimonow, Bielsko-Biała 2012.

Warzeszak S., *Czy życie z próbówki jest darem Boga? Żyjemy na zaproszenie, nie na zamówienie*, w: „Zeszyty Naukowe INER” 4 (2008), s. 27-32.

Wasilewski T., *Medyczne i etyczne aspekty programu in vitro*, w: „Życie i płodność” 2 (2009), s. 53-56.

Contact: E-mail: monika.gwozdz@us.edu.pl

VPLYV SOCIÁLNO-EKONOMICKÝCH PODMIENOK RÓMSKEJ KOMUNITY ŽIJÚCEJ V KOŠICKOM KRAJI NA KVALITU ICH ŽIVOTA

¹ Halušková, E., ² Derevjaniková, Š.

¹ VŠ ZaSP sv. Alžbety, n.o., v Bratislave, Ústav bl. M. D. Trčku v Michalovciach

² VŠ ZaSP sv. Alžbety, n.o., v Bratislave.

Abstrakt

Úvod: Sociálna exklúzia nesie riziko marginalizácie a vylúčenia pre jednotlivcov i celé skupiny vo viacerých oblastiach života. Rómovia ako celok majú oproti majorite nižšiu kvalitu života, ktorá sa prejavuje najmä v nižšej úrovni vzdelania, vysokou nezamestnanosťou, vysokou kriminalitou, horším zdravotným stavom a nízkou úrovňou stravovania a bývania.

Jadro práce: Autorky sa v príspevku zaoberajú najväčšími bariérami a rizikami efektívnej terénnej sociálnej práce, medzi ktoré patrí nedostatočná spolupráca inštitúcií, nízky status sociálneho pracovníka, nedostatok financií na zapojenie sa obce, VÚC a neziskových organizácií do pomoci rodinám. Najpálčivejším problémom však zostáva ako motivovať rodiny na spoluprácu so sociálnymi pracovníkmi, a tiež regionálne limity sociálnej práce.

Záver: Na rómsku problematiku je nutné nazerať v celej jej špecifickosti a komplexnosti a pri jej riešení je potrebné uplatňovať princíp pozitívnej stimulácie, čo však neznamená finančné zvýhodňovanie sociálne slabších rodín oproti ostatnej populácii, ale osobitným prístupom zohľadniť všetky špecifiká tejto marginalizovanej skupiny a naučiť ich zodpovednosti za svoje konanie.

Kľúčové slová: Sociálne vylúčenie. Diskriminácia. Rómska komunita. Sociálna práca. Prevencia.

THE IMPACT OF SOCIAL AND ECONOMICAL CONDITIONS TO ROMA PEOPLE LIVING IN THE KOSICE DISTRICT FOR THEIR LIFE

¹ Halušková, E., ² Derevjaniková, Š.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

¹ VŠ ZaSP sv. Alžbety, n.o., v Bratislave, Faculty of bl. M.D. Trčka in Michalovce

² St. Elizabeth university College of Health and Social Work, Bratislava.

Abstract

Introduction: Social exclusion carries the risk of marginalization and exclusion for individuals and groups in several areas of life. Roma have compared to the majority of lower quality of life. It seen in the lower level of education, high unemployment, high crime, poor health and low levels of nutrition and housing.

Sum and Substance: In the article there, the authors deal with the biggest barriers and risks of effective terrain social work, among them are belonging: insufficient cooperation of institutions, flat status of social worker, lack of money to join the municipalities and non-profit organizations into the process to help family and also that regional limits of social work.

Conclusion: The view of the Roma problem could be in its whole particularity and specific background. the The principle of resolution this problem must be on positive stimulation, but it not means to financial favouritism of families in need as against whole population. The specific approach is in the several contrast of this group. The necessary is teaching to take the responsibility to their hand.

Key words: Social exclusion. Discrimination. Roma community. Social work. Prevention.

References:

- [1] AMBRÓZOVÁ, A et. al. 2006. Proceeding of outreach work in Social exclusion community. Bratislava: Partners for Democratic Change Slovakia, 2006,
- [2] ČAMBÁLIKOVÁ, M., SEDOVÁ, T. 2007. Exclusion and social situation in Slovakia. Zborník príspevkov z konferencie. Sladkovičovo: Fakulta sociálnych štúdií, 2007,
- [3] DRAGANOVÁ, H. et. al. 2006. Social Care. Martin: Osveta, 2006.

Contact: e-mail: evah.haluskova@gmail.com; stefania.derevjanikova@gmail.com

KOMUNIKÁCIA A DOPREVÁDZANIE ONKOLOGICKY CHORÝCH PACIENTOV

¹ Hanobik, F., ² Kubik, F.

¹ Ústav Kráľovnej Pokoja z Medžugorja v Bardejove, ² Detašované pracovisko saleziánium v Žiline

Abstrakt

Úvod: Kvalita života je určujúcou hodnotou každého jednotlivca. Napriek tomu nie každý človek ju môže prijímať v rovnakej miere. Predovšetkým ľudia trpiaci smrteľnou chorobou a umierajúci ľudia potrebujú dôstojnú starostlivosť a kontakt s kruhom svojich blízkych. Tieto želania a potreby ťažko chorých sa snažia uspokojiť pracovníci v hospicioch.

Jadro: V súčasnej dobe sa presadzuje myšlienka, podľa ktorej hlavným cieľom medicíny nieje len predlžovanie života, ale v prípade terminálne chorých aj pomoc pri zmiernení utrpenia. Základom starostlivosti o terminálne chorých je rešpektovanie ich práva zomrieť pokojne a dôstojne. Hospicová starostlivosť je alternatívou nemocničnej liečby, ponúka pacientom väčšie súkromie a kontakt s rodinou a blízkymi.

Záver: Môžeme konštatovať, že starostlivosť o terminálne chorých si zaslúži verejný záujem, nakoľko reprezentuje hlavné hodnoty úcty k ľudskému životu a dôstojnosti aj napriek dlhodobému nepriaznivému zdravotnému stavu, ktorý je často vnímaný ako ekonomická a sociálna záťaž spoločnosti práve z pohľadu samotných pacientov.

Kľúčové slová: Hospicová starostlivosť. Komunikácia a duchovná služba. Sociálna práca. Terminálne chorí.

COMMUNICATION AND ACCOMPANIED ONCOLOGY ILL PATIENTS

¹ Hanobik, F., ² Kubik, F.

¹ Department of Queen of Peace of Medjugorje in Bardejov. ² Branch of Saleziánium in Zilina

Abstract

Introduction: Quality of life is the defining value of each individual. Nevertheless, not everyone can make it to the same extent. In particular, people suffering from terminal illness and dying people need decent care and contact with the circle of their loved ones. The wishes and needs of severely ill try to accommodate workers in hospices.

Core: Currently, promotes the idea according to which the main aim of medicine is not only prolong life, but in the case of terminally ill and the relief of suffering. The basis for the care of terminally ill is to respect their right to die peacefully and with dignity. Hospice care is an alternative to inpatient treatment, offering patients more privacy and contact with family and loved ones.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Conclusion: We conclude that care for terminally ill deserve the public interest as it represents the core values of respect for human life and dignity, despite the long-term health condition that is often seen as an economic and social burden of law from the perspective of the patients themselves.

Keywords: Hospice care. Communications and spiritual service. Social work. Terminally ill.

Literature:

- [1] DOBRIKOVA-PORUBCANOVA, P. et al. 2005th *Terminally ill at the moment*. Trnava:Society of St. Adalbert, 2005. 286 s. ISBN 80-7162-581-7.
- [2] HANOBIK, F. 2011. *Current perspectives on social counseling - Man in the terminal stage of the disease in the context of social counseling and guiding spirit*. Chelm 260. ISBN 978-83-61149-37-8.
- [3] PRIBIŠOVÁ E., ŽÁK S., BUGRI Š. – Klient paliatívnej starostlivosti a bezpečnosť práv pacienta – *Medzinárodná konferencia, Bardejov 2011*, ISBN: 978-80-8132-016-3, EAN: 9788081320163, Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Bardejov 2011

Adress for correspondence: doc. PhDr. Frantisek Hanobik, PhD., m.prof., Mickova 36, 085 01 Bardejov, e-mail: hanobikf@stonline.sk.

ThDr. PaedDr. Ing. Ferdinand Kubík, PhD., Detašované pracovisko Saleziánium, Rajecká 17, 010 01 Žilina

DETERMINANTY ŽIVOTNEJ ÚROVNE A KVALITY ŽIVOTA ĽUDÍ SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Homzová, P., Labunová, E., Mikuľáková, W.

Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta zdravotníckych odborov, Katedra fyzioterapie

Abstrakt:

Úvod: Práca prezentuje vplyv životnej úrovne na kvalitu života ľudí so zdravotným postihnutím.

Metodika a materiál: Prieskum bol realizovaný s využitím dotazníka WHOQOL-BREF a SWLS, pričom nás zaujímali len vybrané položky z týchto dotazníkov.

Záver: Výsledky nášho prieskumu potvrdzujú, že najväčší vplyv na subjektívne hodnotenie životnej úrovne má u našich respondentov druh zdravotného postihnutia. Osoby s telesným a kombinovaným postihnutím vnímajú svoju životnú úroveň najhoršie.

Kľúčové slová: Životná úroveň. Kvalita života. Ľudia so zdravotným postihnutím.

DETERMINANTS OF STANDARD OF LIVING AND QUALITY OF LIFE OF PEOPLE WITH DISABILITIES

P. Homzová, E. Labunová, W. Mikuľáková,

Prešov University in Prešov, Fakulta zdravotníckych odborov, Dept. of Physiotherapy

Abstract

Úvod: This paper focuses on the impact of the standard of living on the quality of life of people with disabilities.

Methods and materials: The survey was realized by using the questionnaires WHOQOL-BREF, SWLS and London handicap scale. We chose the selected items from the questionnaires.

Results: The results of our survey revealed that the greatest impact on the subjective assessment of living standards among our respondents has the kind of disability. The worst perceive the standard of living persons with physical and combined disabilities.

Conclusion: The standard of living is determined by factors including the basic necessities of life, liberty and the possibility of making decisions, health, good social relations and security. Is closely linked with Quality of Life.

Key words: The standard of living. The Quality of Life. People with disabilities.

Literatúra:

1. ŠMAJS, Josef. Práce – téma k zamyšlení. In: BUCHTOVÁ, B a kol.: NEZAMĚSTNANOST Psychologický, ekonomický a sociální problém. Praha: Grada Publishing. 2002, 240 s. ISBN 80-247-9006-8.
2. WHO. Definícia Quality of Life. 1991. [online] [Citované 29. júl 2009]. Dostupné na: <http://www.who.int/substance_abuse/research_tools/whoqolbref/en/>
3. DRAGOMIRECKÁ, E. – BARTOŇOVÁ, J.: WHOQOL-BREF – WHOQOL-100 World Health Organization Quality of life Assessment, Příručka pro uživatele české verze dotazníků kvality života Světové zdravotnické organizace, Vyd. 1., Praha: Psychiatrické centrum, 2006, 92 s., ISBN 80-85121-82-4.
4. BABINČÁK, Peter.: *Spokojnosť so životom ako psychologická dimenzia kvality života*. Prešov: FF PU v Prešove, 2008. ISBN 978-80-8068-749-6.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

5. KOCIOVÁ, K.: Handicap a šport zdravotne postihnutých. In GURSKÝ, K. a kol. Šport a pohybová aktivita v prevencii a liečbe. Prešov: PU FZ. 2008, 116s. ISBN 978-80-8068-789-2.

Contact: PhDr. Petra Homzová, e-mail: petra.homzova@unipo.sk , tel. 051/7562466, Fakulta zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove, Katedra fyzioterapie, Partizánska 1, 08001 Prešov, Slovenská republika

**SOCIÁLNA EXKLÚZIA AKO DÔSLEDOK HLBOKÉHO PREPADU CHUDOBY OBYVATEĽOV
SEGREGOVANEJ RÓMSKEJ OSADY**

Hrušková L. J.

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, pracovisko: Výskumno-vzdelávacie a poradenské centrum, Spišská Nová Ves

Abstrakt

Úvod: Príspevok si všima vážne dôsledky pretrvávajúcej chudoby na praktický život v mnohopočetnej rómskej rodine, na deformácie rodinných interakcií a výrazné oslabenie sociálneho kapitálu.

Metodika a materiál: Empirická časť nášho výskumu je založená na terénnom výskume, ktorý spočíval v pozorovaní, rozhovoroch, interakcii a každodennej vzájomnej výmene názorov. Predmetom výskumu sú príslušníci rómskeho etnika žijúci v sociálnej exklúzii v chudobných osídleniach v okrese Spišská Nová Ves.

Výsledky: Hlboký prepád chudoby obyvateľov segregovaných Rómskych osídlení vyúsťuje do sociálnej exklúzie. Takéto znevýhodnenie a nemožnosť plne participovať na živote spoločnosti má ekonomickú, sociálnu, politickú a kultúrnu dimenziu. Tieto limity, výrazne charakterizujúce život obyvateľov chudobných segregovaných rómskych osád, sa v konečnom dôsledku premenia na vážny sociokultúrny hendikep.

Záver: Celková sociálna situácia Rómov so sociokultúrnym hendikepom je charakteristická celou škálou sociálnych problémov, ktorých riešenie je veľmi zložitý, zasahuje do všetkých oblastí ich života, nie je záležitosťou krátkodobého horizontu a nie je realizovateľné len vlastnými silami dotknutých jedincov a sociokultúrnych skupín. Rozhodujúcou stratégiou pri ich riešení na Slovensku je politika sociálnej inklúzie, ktorá vychádza zo zásadných dokumentov Európskej únie, uvedených do politického života členských krajín.

Kľúčové slová: chudoba, sociálna exklúzia, sociálny kapitál, rómske etnikum.

**SOCIAL EXCLUSION AS A CONSEQUENCE OF A DEEP BREAK IN THE POVERTY OF THE
SEGREGATED ROMANY SETTLEMENT INHABITANTS**

Hrušková L. J.

Constantine the Philosopher University in Nitra. Faculty of Social Sciences and Health Care, workplace: Research and Training and Consulting Centre in Spišská Nová Ves.

Abstract

Introduction: The paper deals with serious consequences of ongoing poverty in the practical life in a Romany family, in deformity of family interactions and in strong weakening of the social capital.

Methodics and the material: Empirical part of our research is based on the field research which consists in observation, interviews, interaction and daily mutual exchange of views. The research is focused on the members of the Romany ethnicity living in social exclusion in poor settlements in the district Spišská Nová Ves.

Results: Deep break in the poverty of the segregated Romany settlement inhabitants ends in the social exclusion. This handicap and impossibility of full participation in the life of society has its economical, social, political and cultural dimension. These limits, that markedly define the life of inhabitants of poor segregated Romany settlements, ultimately transform into a serious socio-cultural handicap.

Conclusion: For the social situation of Romany people with socio-cultural handicap is typical a range of various social problems. Their solution is very difficult, interferes with all life spheres, is not a short-time matter and it is not possible to realise it only on the own potency of the aggrieved individuals and socio-cultural groups. We consider the politics of social inclusion, which starts from the European Union documents, as the decisive strategy for the solution of the above mentioned problems in Slovakia.

Key words: poverty, social exclusion, social capital, Romany ethnicity.

Literature:

- [1] REICHEL, J. 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výskumů*. Praha : Grada Publishing, 2009. 192 s. ISBN 978-80-247-3006-6.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

- [2] ROGERS, C. 1951. *Client-centered Therapy: Its Current Practice, Implications and Theory*. Londýn : Constable, 2003. 560 s. ISBN 1-84119-840-4.
- [3] TAJFEL, H. *The Social Psychology of Minorities*. London : Minority Rights group, 1978. 20 s. ISBN 978-0903114-516.

Contact: Mgr. Lenka Jalilah Hrušková, e-mail: lenka.jalilah.hruskova@ukf.sk, Výskumno-vzdelávacie a poradenské centrum, Spišská Nová Ves

WOLONTARIAT W HOSPICIUM JAKO FORMA RESOCJALIZACJI SKAZANYCH

Ilnicka Renata Małgorzata

Uczelnia Zawodowa Zagłębia Miedziowego w Lubinie

Abstrakt

Wstęp: Opracowanie odnosi się do wolontariatu jako jednej z form oddziaływań resocjalizacyjnych wobec osób skazanych na karę pozbawienia wolności. Kontakt ze śmiercią innych osób pozwala więźniom na dokonanie przemyśleń nad własną śmiertelnością, a to może stać się czynnikiem wywołującym zmianę postaw wobec własnego życia. Fakt ten jest od kilku lat wykorzystywany jako forma resocjalizacji w polskich zakładach karnych.

Zawartość metodyczna: Autorka w artykule ukazuje pracę w hospicjach wykonywaną przez osadzonych w zakładach półotwartych i otwartych, odbywających wyrok w systemie programowego oddziaływania i wyróżniających się postępami w resocjalizacji. Główną przesłanką tej formy oddziaływań jest uwrażliwienie więźniów na drugiego człowieka i rozwój empatii. Wolontariat skazanych ma też stać się sposobem na przełamanie barier i uczenie społeczeństwa akceptacji dla osób odbywających wyrok. Niezmiernie ważna w pracy hospicyjnej jest możliwość zmiany wizerunku skazanych w społeczeństwie.

Wnioski: Praca wolontarystyczna jest rzeczywiście efektywna zarówno w rozumieniu personelu penitencjarnego tworzącego programy, współpracujących z zakładami karnymi przedstawicieli instytucji społecznych, niepełnosprawnych ale także osób pozbawionych wolności. Dzięki temu założeniu skazany prawidłowo odbiera i rozumie potrzebę oraz użyteczność swojej pracy, przez co należycie spełnia ona swoje cele w procesie readaptacji, dając osadzonym nadzieję na nowy, lepszy i bardziej świadomy etap życia po opuszczeniu placówki penitencjarnej.

Słowa kluczowe: wolontariat, hospicjum, resocjalizacja, zakład karny, oddziaływania penitencjarne.

VOLUNTARY SERVICE IN HOSPICES AS A METHOD OF SOCIAL REHABILITATION OF THE CONVICTED

Ilnicka Renata Małgorzata

Uczelnia Zawodowa Zagłębia Miedziowego w Lubinie

Abstract

Introduction: This article refers to voluntary service as a form of social rehabilitation of the imprisoned. Exposure to death of others helps the prisoners to think about their own mortality which in turn might lead to change of their own attitude towards their lives. This fact has been used for several years in Polish prisons as a method of social rehabilitation.

Methodical content: The author describes work done in hospices by the prisoners in half-open and open units, completing the sentence within programmed rehabilitation system and displaying extinguishing rehabilitation progress. The main premise of this form of influence is increasing the sensitivity of prisoners to others and empathy development. Voluntary service of the imprisoned is also supposed to break barriers and teach society to accept people completing prison sentences. The opportunity to change the image of the imprisoned in society is of vital importance.

Conclusions: Indeed, voluntary work is effective according to prison personnel creating the programmes, representatives of social institutions cooperating with prisons, the disabled and the imprisoned as well. Thanks to such assumption an imprisoned person appropriately perceives and understands the usefulness and the need for his/ her work which helps them correctly accomplish their goals in the re-adaptation process giving them hope for a new, better and more conscious stage of life after completing the sentence.

Key words: voluntary service, hospice, social rehabilitation, penal institution, penitentiary influence.

Bibliography:

DYBALSKA I., *Przygotowanie do społecznej readaptacji skazanych w polskim systemie penitencjarnym realizowane przez Służbę Więzienną w zakładach karnych i aresztach śledczych*, [w:] B. Skafiriak (red.), *Pomoc*

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

postpenitencijarna w kontekście strategii działań resocjalizacyjnych, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2007, ISBN 83-7308-792-7.

JAWORSKA A., *Więźniowie w wolontariacie opieki paliatywnej*, [w:] D. Apanel (red.) *Opieka i wychowanie – tradycja i problemy współczesne*, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2009, ISBN: 978-83-7587-184-5.

SKIBA R., *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, Warszawa 2004, ISBN 83-913486-6-0.

Contact: ilnickarenata@interia.eu

ZLEPŠENIE A MODERNIZÁCIA VZDELÁVANIA ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV V ČASOCH PLATOBNEJ KRÍZY POMOCOU NENÁVRATNÉHO FINANČNÉHO PRÍSPEVKU.

Jacko, Ľ., Babčák, M.

Ortopedická klinika FNsP J.A.Reimana v Prešove a I. Interná klinika FNsP J.A.Reimana v Prešove

Abstrakt

Úvod: Príspevková organizácia, ktorou je Fakultná nemocnica s poliklinikou v Prešove je zdravotníckym zariadením, kde nie je nič nezvyčajné, ak výsledok hospodárenia tvorí strata a nie zisk. Zisk sa strieda so stratou a ako každoročne rastú náklady, tak nemocnici spôsobuje čoraz väčší problém ich financovať iba z vlastných prostriedkov. Situácia sa zhoršila najmä vznikom platobnej krízy v eurozóne, ktorej dopady pociťuje aj naše zdravotníctvo.

Jadro: Zákon č. 578/2004 stanovuje povinnosť pre zdravotníckeho pracovníka sústavne sa vzdelávať a Nariadenie vlády SR č. 296/2009 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania taktiež určuje ďalšie spôsoby vzdelávania zdravotníckych pracovníkov. Ako zamestnávateľ je nemocnica povinná svojim zamestnancov umožniť sústavne sa vzdelávať. Projekt „Primum non nocere“ z operačného programu „Vzdelávanie“ použije nemocnica na zlepšenie a modernizáciu vzdelávania zdravotníckych pracovníkov. Projekt bude realizovaný v týchto po sebe prebiehajúcich fázach :

1. Tvorba študijných materiálov pre kurzy a konferenciu (CD, DVD, Zborník)
2. Realizácia kurzov 3. Realizácia konferencie 4. Tvorba monografie

Pre efektívne zrealizovanie kurzov, ktoré sú hlavne zamerané na získanie vedomostí potrebných pre prax je nevyhnutné prenajať prístroje, ktoré budú zaobstarané verejným obstarávaním. Finančný príspevok operačného programu „Vzdelávanie“ pre anesteziologickú časť projektu je 521 634,10 € a pre urologickú časť projektu 431 904,48 €.

Záver: To, ako sa môže rozvíjať zdravotnícka organizácia záleží na jej prístupe ako k pacientom, tak aj k zamestnancom. FNsP J. A. Reimana chce byť dlhodobo jednou z najkvalitnejších a najlepších nemocníc na východnom Slovensku, a tak sa rozhodla pre strategický cieľ, ktorým je: Vzdelávacími aktivitami prehĺbiť kvalifikáciu zdravotníckych pracovníkov a zvyšovať kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti v zdravotníckych zariadeniach.

Kľúčové slová: štátna príspevková organizácia, operačný program „Vzdelávanie“, realizácia vzdelávacích kurzov.

IMPROVING AND UPGRADING TRAINING OF HEALTH WORKERS IN TIMES OF CRISIS BY PAYING THE GRANT.

Jacko, Ľ., Babčák, M.

Orthopedic Surgery University J.A.Reiman Hospital in Prešov

I. Department of Internal Medicine, University J.A.Reiman Hospital in Prešov

Abstract

Introduction: Allowance organization, which is the University Hospital in Prešov a medical facility, where it is not unusual if profit is not profit and loss. Profit is alternated with a loss as costs rise every year, so the hospital is causing a growing problem they only fund from its own resources. The situation has deteriorated notably the emergence of payments crisis in the euro area, which felt the impact our health.

Core: Act. 578/2004 lays down the obligation for health professional to continuously educate and Government Regulation no. 296/2009 Z. of. of competency to perform the medical profession also determines other ways of training of health workers. As an employer, the hospital is required to allow its employees to continuously vzdelávať. Projekt "Primum non nocere" of the Operational Programme "Education" hospital used to improve and modernize the training of health workers. The project will be implemented in the ongoing consecutive phases:

- 1st** Development of study materials for courses and conference (CD, DVD, Proceedings)

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

2nd: Implementation of courses **3rd** Implementation Conference **4th** Creating memoir

For efficient execution of courses, which are mainly aimed at the acquisition of knowledge necessary for the practice is necessary to rent equipment, which will be tendered procurement. **Conclusion:** It can be developed as a health care organization in its approach to the patient, as well as personnel. Hospital J. A. Reiman wants to be consistently one of the highest quality and best hospitals in eastern Slovakia, and so opted for a strategic objective, which is: educational activities to enhance skills of health workers and improve the quality of health care provided in hospitals.

Keywords: state contributory organization, Operational Programme "Education", giving training courses

Literature:

1. JACKO, E.: Vedenie štátnej príspevkovej organizácie v jednotlivých etapách životného cyklu podniku. Diplomová práca. Sales Manager akademie, Bratislava, 2012, s.28-46.
2. JACKO, E.: Vedenie štátnej príspevkovej organizácie v jednotlivých etapách životného cyklu podniku. Diplomová práca. Sales Manager akademie, Bratislava, 2012, s.54.
3. Operačný program VZDELÁVANIE, 2008, s. 30-33.

Contact: MUDr. Ľubomír Jacko, Ortopedická klinika FNsP Prešov, Hollého 14, 080 01 Prešov. E-mail: lubojacko@gmail.com

SÚČASNÝ STAV OŠETROVATELSKEJ A REHABILITAČNEJ STAROSTLIVOSTI NA ORTOPEDICKEJ KLINIKE FNSP PREŠOV PO IMPLANTÁCII TOTÁLNEJ NÁHRADY BEDROVÉHO KLÍBU.

Jacko, E., Kľoc, J., Babčák, M., Sokolová, B.
Ortopedická klinika FNsP J.A.Reimana v Prešove
I. interná klinika FNsP J.A. Reimana v Prešove

Abstrakt

Úvod. Problematike implantácie totálnej náhrady bedrových kĺbov sa na ortopedickom oddelení FNsP v Prešove venujeme od roku 1976, kedy sme uskutočnili prvú náhradu bedrového kĺbu. Výber pacientov, realizácia operácie a sledovanie pacienta po operácii sú súčasťou každodennej práce lekárov a ostatných pracovníkov nášho oddelenia. V súčasnosti implantujeme okolo 300 bedrových kĺbov ročne a patríme na Slovensku medzi tri pracoviská s najväčším počtom týchto operácií.

Jadro. V práci uvádzame rozpracované ošetrovateľské a rehabilitačné postupy na ortopedickej klinike, ktoré štandardne používame u pacientov po operácii- implantácii totálnej náhrady bedrového kĺbu. Pooperačná starostlivosť má zvlášť veľký význam pre prognózu pacienta. Uvádzame prostriedky a metódy, vedúce k zabráneniu komplikácií po operácii a vyzdvihujeme informovanosť a edukáciu samotných pacientov. Súčasťou prednášky je postup pri sledovaní pacientov po operácii a jednotlivé kroky, ktoré vedú k včasnej diagnostike možných komplikácií.

Záver: Na ortopedickej klinike NsP Prešov máme vypracovaný štandardný postup ošetrovateľskej a rehabilitačnej starostlivosti osobitne po implantácii cementovaných a necementovaných náhrad bedrového kĺbu, ktorý sme posledných 30 rokov modifikovali na základe aktuálnych poznatkov a chceli by sme ponúknuť ako štandardný postup aj ostatným pracoviskám.

Kľúčové slová: totálna náhrada bedrového kĺbu, ošetrovateľská a rehabilitačná starostlivosť po operácii.

CURRENT STATE OF NURSING AND REHABILITATION CARE FOR ORTHOPEDIC CLINIC HOSPITAL PREŠOV AFTER IMPLANTATION OF TOTAL HIP REPLACEMENT.

Jacko, E., Kloc, J., Babčák, M., Sokolova, B.
Orthopedic Surgery University J.A. Reiman Hospital in Prešov
I. Internal Medicine University J.A. Reiman Hospital in Prešov

Abstract

Introduction. With the implantation of total hip replacement in the orthopedic department of University Hospital in Prešov devoted since 1976, when we made the first hip replacement. Patient selection, implementation and monitoring of the operation of the patient after surgery are part of the everyday work of doctors and other staff of our

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

department. Currently, about 300 implanted hip joints annually and Slovakia belong among the three departments with the largest number of these operations.

Core. The paper presents developed nursing and rehabilitation procedures for orthopedic clinic, which normally use in patients after surgery-implantation of total hip replacement. Postoperative care is especially important for the prognosis of the patient. Here are the means and methods, leading to the prevention of complications after surgery, and highlights the awareness and education of the patients themselves. The lecture is the procedure for monitoring patients after surgery and the steps that lead to early diagnosis of potential complications.

Conclusion: Orthopaedic Clinic Hospital in Prešov we have developed a standard practice of nursing and rehabilitative care, especially after implantation of cemented and cementless hip replacements, we modified the last 30 years based on current knowledge and we would like to offer as a standard approach to other workplaces.

Key words: total hip replacement, nursing and rehabilitative care after surgery.

Literature:

- BABČÁK, M., NÉMETH, F., SABOLOVÁ, G. a kol.: Vybrané kapitoly z internej propedeutiky, výživy a ošetrovateľstva. Nakladateľstvo DAH Prešov, 2009, ISBN 978-80-969865-5-2, s.228.
- JAHO DA, D., SOSNA, A., NYČ, O. a kol: Infekční komplikace kloubních náhrad. Nakladateľstvo Triton, 2008, ISBN 978-80-7387-158-1, s. 11.
- JAHO DA, D., SOSNA, A., NYČ, O. a kol: Infekční komplikace kloubních náhrad. Nakladateľ. Triton, 2008, ISBN 978-80-7387-158-1, s. 29.
- JAHO DA, D., SOSNA, A., NYČ, O. a kol: Infekční komplikace kloubních náhrad. Nakladateľstvo Triton, 2008, ISBN 978-80-7387-158-1, s. 30.
- Németh, F., Derňárová, E., Hudáková A.: Komplexné geriatrické hodnotenie a ošetrovanie seniorov. Vydala Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta zdravotníckych odborov, 2011, ISBN 978-80-555-0381-1, s. 216.
- TRAMPUZ, A., PIPER, K. E., HANSEN, A. D., OSMON, D.R., COCKERILL, F.R., STECKELBERG, J. M., PATEL, R.: Sonication of explanted prosthetic components in bags for diagnosis of prosthetic joint infection in associated with risk of contamination. J.Clin. Microbiol., 2006; 44(2): 628-631

Contact: MUDr. Ľubomír Jacko, Ortopedická klinika FNsP Prešov, Hollého 14, 080 01 Prešov, Slovakia.
e-mail: lubojacko@gmail.com

PACIENT S AUTIZMOM AKO KOMUNIKAČNÝ PARTNER

M. Jakubíková, A. Hudáková, Z. Novotná

Fakulta zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove, Katedra ošetrovateľstva

Abstrakt

Úvod: Autizmus predstavuje multifaktoriálne pervazívne poškodenie centrálného nervového systému u detí. Ochorenie sa prejavuje najneskôr do dva a pol až tretieho roku veku a je 3- 4- krát častejšie u chlapcov ako u dievčat. Zasahuje celú osobnosť človeka v oblasti sociálnej interakcie, sociálnej komunikácie a správania. Žiadna účinná liečba autizmu neexistuje, najúčinnnejším je zvyšovanie sociálnej integrácie osôb s autizmom adekvátnym prístupom vo výchove a cieľavedomím rozvíjaním ich osobnosti. Pri komunikácii s pacientom s autizmom je dôležité poznanie účinných komunikačných stratégií a ich uplatňovanie.

Jadro: Pretože autizmus je nielen postihnutie reči, ale celej osobnosti, komunikačné bariéry sa obvyklými nápravnými postupmi neodstránia. Komunikačné zvláštnosti, ktoré pozorujeme pri autizme sú echolálie, nekoordinovaná reč, obmedzené neverbálne prejavy, chýbanie očného kontaktu, spätnej väzby, zotrvávanie na jednej téme, neprimerané reakcie, hyperrealistické myslenie. Abnormality v správaní jedinca sa prejavujú vo všetkých situáciách, pričom ich stupeň môže byť rôzny. V komunikácii je nutné zjednodušovanie obsahu, neštandardné vysvetľovanie, vizuálna podpora- využívanie predmetov, obrázkov, piktogramov, znázorňovanie telom. Priamu komunikáciu je treba prispôsobiť úrovni myslenia človeka s autizmom. Nepoužívať dlhé vety, neznáme slová, abstrakcie, hovoriť pomalšie, hlasnejšie a výrazne intonovať. V praxi sa osvedčil tzv. obrázkový komunikačný systém- vzájomné odovzdávanie obrázkov s jasnou a výstižnou symbolikou, ktorý je vhodným spôsobom komunikácie aj medzi sestrou a pacientom s autizmom.

Záver: Ochota komunikovať a hľadať adekvátny prístup k pacientovi s autizmom je jedinou cestou k vzájomnému priblíženiu dvoch výrazne rozdielnych svetov .

Kľúčové slová: Autizmus. Komunikácia. Pacient. Sestra.

PATIENT WITH AUTISM AS A PARTNER IN COMMUNICATION

M. Jakubíková, A. Hudáková, Z. Novotná

Fakulta zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove, Katedra ošetrovateľstva

Abstract

Introduction: Autism is a multifactorial pervasive defect of children central nervous system. The disease appears between 2.5 to 3 years of age and it's 3 to 4 times more frequent among boys, than girls. It is impacting whole personality in social interaction, communication and behavioral area. There is no effective therapy for autism. One of the most effective ways is increase of social integration together with adequate approaches in education and purposeful development of autistic patients' personality. In communication with patients, the knowledge of effective communication strategies and their implementation is very important.

Core of work: Autism is a disability not only regarding speech, but disability of the whole person, so communication barriers cannot be removed by conventional remedial methods. Autistic communication traits are characterized as bizarre: Echolalia, uncoordinated speech, limited nonverbal expressions, lack of eye contact, lack of feedback, insisting on one topic, inappropriate reactions, hyper-realistic thinking. Behavioral abnormalities are reflected in all situations, the level of significance may vary. When communicating, it is necessary to simplify the content, use extra explanations and support visualization by using objects, graphics and body language. Direct communication should be adapted to the level of patients' thinking. It is highly recommended to not use long sentences, unfamiliar words, abstractions and speak slowly, loudly as well as dramatically intone. In practice, it has proved so called "image communication system" exchange of images with a clear and concise symbolism. Mentioned communication method it's also suitable for autistic patient and nurse.

Conclusion: Willingness to communicate and seek for an adequate approach to the autistic patient is the only way to mutual converge of two significantly different worlds.

Keywords: Autism. Communication. Patient. Nurse.

Literature:

- [1] GVOZDIAKOVÁ, A. et al. 2011. *Autizmus u detí a koenzým Q10. Revue medicíny v praxi* 9, 2011, č. 3, s.11-12. ISSN 1336-202X.
- [2] RICHMAN, S. 2006. *Výchova dětí s autismem*. Praha: Portál, 2006. 128 s. ISBN 80-7367-102-6.
- [3] SLOWÍK, J. 2010. *Komunikace s lidmi s postižením*. Praha: Portál, 2010. 160 s. ISBN 978-80-7367-691-9.
- [4] ŮRGE, O. et al. 2009. *Autizmus u detí- možnosti diagnostiky a liečby. Lekársky obzor LVIII, 2009, č.2, s.44-46. ISSN 0457-4214.*

Contact address: PhDr. Mgr. Marta Jakubíková, PhD., FZO PU v Prešove, Katedra ošetrovateľstva, Partizánska 1, 080 01 Prešov e-mail: marta.jakubikova@unipo.sk

OŠETROVATEĽSKÁ STAROSTLIVOSŤ O UMIERAJÚCICH SENIOROV V DOMOVOCH SOCIÁLNYCH SLUŽIAB

¹Jancová, E., ²Kilíková, M.

¹Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča Prešov – študentka externého štúdia

²Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o. v Bratislave, Detašované pracovisko Rožňava – vedúca pracoviska

Abstrakt

Úvod: V domovoch sociálnych služieb sa poskytuje sociálna ako aj ošetrovateľská starostlivosť, ktorá je u umierajúceho seniora poskytovaná prostredníctvom paliatívnej starostlivosti. Paliatívna starostlivosť potvrdzuje život a umieranie pokladá za normálny proces, poskytuje úľavu od bolesti, neurýchlí ani neodsúva smrť, ponúka podporný systém pacientovi a rodine, je indikovaná od začiatku ochorenia, poskytuje tímovú starostlivosť a je zameraná predovšetkým na dosiahnutie čo najlepšej kvality života nevyliciteľne chorých pacientov a ich rodín [2]. Seniori prichádzajú do DSS, len vtedy, keď už doma nič bezpečne nezvládajú, ich samota sa stáva neznesiteľnou pretože žijú sami a nemôžu očakávať pomoc a starostlivosť od svojej rodiny. V DSS je ošetrovateľská starostlivosť zameraná predovšetkým na uspokojovanie potrieb, ktoré závisia od individuality a závažnosti choroby. Komplexná ošetrovateľská starostlivosť o umierajúcich v DSS patrí z profesionálneho pohľadu medzi najťažšie práce sestier, ako po stránke manažérskej, fyzickej, psychickej, etickej právnej, kultúrnej, multikultúrnej, sociálnej aj duchovnej.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Každý umierajúci si vyžaduje od sestry individuálny prístup. Pretože človek umiera za neopakovateľných a jedinečných okolností, prah smrti prekračuje sám, cieľom zdravotníkov je zabezpečiť odbornú a vysoko humánnu ošetrovateľskú starostlivosť [1]. Naším cieľom bolo monitorovať názory zdravotníckych pracovníkov na uspokojovanie potrieb umierajúcich seniorov v DSS, zistiť ich názory na integráciu alternatívnych postupov starostlivosti a zmapovať názory na potrebu zapojenia rodinných príslušníkov do ošetrovateľskej starostlivosti.

Metodika a materiál: Prieskum sme realizovali metódou anonymného neštandardizovaného dotazníka vlastnej konštrukcie, ktorý obsahoval 22 položiek, z ktorých prvých 5 položiek meralo identifikačné údaje respondentov. Ostatné položky boli zamerané na monitorovanie názorov respondentov na uspokojovanie potrieb a na zistenie názorov na integráciu alternatívnych postupov starostlivosti o umierajúcich seniorov v DSS. Dve položky boli zamerané na skúmanie potreby prítomnosti a zapojenie rodinných príslušníkov do ošetrovateľskej starostlivosti. Distribúovali sme a vrátilo sa nám 75 dotazníkov. Výber prieskumnej vzorky bol zámerný. Tvorilo ho 75 zdravotníckych pracovníkov zo SUBSIDIA - Špecializovaného zariadenia, zariadenia pre seniorov a DSS v Rožňave, LUMEN - Špecializované zariadenie, zariadenie pre seniorov a DSS v Trebišove a ONDAVA – DSS v Rakovci nad Ondavou.

Výsledky: Z celkového počtu respondentov bolo 40% sestier, 33% opatrovateľ/ka a 27% sanitár/ka. Pri uspokojovaní potrieb o umierajúcich seniorov sme predpokladali, že respondenti kladú najväčší dôraz na uspokojovanie biologických potrieb. Z výsledkov prieskumu vyplynulo zistenie, že až 80% respondentov kladlo najväčší dôraz na uspokojovanie psychických potrieb. Hypotéza č. 1. sa nepotvrdila. V súčasnosti vystupuje do popredia implementácia alternatívnych postupov starostlivosti, najmä u seniorov. Z výsledkov prieskumu vyplýva, že 56% respondentov považovalo bazálnu stimuláciu a 44% respondentov biblioterapiu za dôležité implementovať do ošetrovateľskej starostlivosti. 44% respondentov význam pripisovalo muzikoterpiu a 43% respondentov aromaterapiu. Hypotéza č. 2 sa nám potvrdila. Pozitívne je zistenie, že 79% respondentov považuje prítomnosť rodinných príslušníkov pri umierajúcom za dôležitú a 12% za nevyhnutnú. Iba 5% respondentov posudzuje prítomnosť rodinných príslušníkov ako menej dôležitú. Nielen prítomnosť, ale aj zapájanie rodinných príslušníkov do ošetrovateľskej starostlivosti o umierajúceho je veľmi dôležité, aby boli v neustálom kontakte a aby umierajúci cítil, že je súčasťou rodiny a je pre rodinu dôležitý. Až 68% respondentov považovalo zapájanie rodinných príslušníkov do ošetrovateľskej starostlivosti za dôležité a 21% respondentov za menej dôležité. Hypotéza č. 3 sa nám potvrdila.

Záver: Umieranie a smrť patria k životu, tak ako narodenie. Fázy umierania u seniorov môžu trvať rôzne dlhý čas, sú to dni, týždne, mesiace a niekedy aj roky. Poskytnúť umierajúcemu zdravotnú a sociálnu pomoc je to úloha multidisciplinárneho tímu. Zdravotnícky pracovníci sú umierajúcemu predovšetkým oporou, útechou, nádejou, povzbudením a stoja pri ňom do posledných chvíľ jeho života.

KLúčové slová: Paliatívna starostlivosť. Umieranie. Smrť. Ošetrovateľská starostlivosť. Senior.

NURSING CARE FOR DYING SENIORS IN SOCIAL SERVICE ESTABLISHMENTS

¹Jancová, E., ²Kilíková, M.

¹*Institute of Health and Social Sciences, bl. P. P. Gojdic in Presov – external studies student*

²*St. Elizabeth University College of Health and Social Work in Bratislava, Field Office Rožňava – head of office*

Abstract

Prologue: Social care as well as nursing care is offered to dying seniors in social services establishments (DSS). It is provided as lenitive care which further affirms life and dying is seen as ordinary process. It brings relief to pain, does not accelerate or delay death, it provides support to patient and to the family, it is offered from the beginning of illness, it is a mean of team care and is primarily oriented to achieve possibly the best life quality for terminally ill patients and their families [2]. Seniors come to the social services establishments only when they are not able to take care of themselves at home, their loneliness is becoming unbearable as they live alone and cannot expect help or care from their families. In the DSS the nursing care is mainly focused on needs satisfaction that is individually dependent on the illness. Complex nursing care for dying clients in DSS is one of the most difficult tasks of nurses' jobs, not only from managerial point of view, but also from physical, psychical, ethical, legal, cultural, multicultural, social but also spiritual. Every dying person demands individual nurses' individual approach. As the process of dying is happening under unique circumstances, the goal of the medical staff is to ensure professional and highly humane nursing care [1]. Our goal is to monitor opinions of medical staff on satisfying needs of dying patients in the DSS, to find out their ideas about integration of alternative methods of care and to map opinions on the family members inclusion into the nursing care.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNÁ PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Methodology and resources: Research was realized via anonymous non-standardized self-designed questionnaire that was composed of 22 items, five of which were used to measure respondents identification data. Other items were aimed to monitor opinions of nurses on needs satisfaction and to find out their ideas about integration of alternative methods in care for dying patients in the DSS. Two items were used to find out more about the need to integrate family members into nursing care process. Altogether 75 pieces of questionnaire were distributed and also returned back. The selection of sample was intentional, it was composed of 75 members of medical staff from SUBSIDIA – Specialized institute, for seniors and DSS in Rožňava, LUMEN – Specialised institute, for seniors and DSS in Trebisov and from ONDAVA – DSS in Rakovec nad Ondavou.

Results: From the total number of participants there was 40% of nurses, 33% caregivers and 27% of orderlies. It was expected that the participants are more interested in satisfying of biological need. However, it was found out that 80% of participants are more focused on satisfying psychical needs of patients, meaning the hypothesis nr. 1 was not confirmed. Currently, there is more focus on implementation of alternative approaches to nursing care. Results confirmed that 56% of participants think that basal care and else 44% think that bibliotherapy are vital to implement into the nursing care. Other 44% participants were supporting the music-therapy and 43% aromatherapy. Meaning hypothesis nr. 2 was confirmed. Very positive is fact that 79% views presence of family members as important and 12% as inevitable. Only 5% thinks it is less important. Not only the presence of family members but also their integration into nursing care for dying person is very important as he needs to be in continuous contact with them and he need to feel that he is still part of the family and that he is still important for them. 68% view this integration as important and 21% as less important. Hypothesis nr. 3 was confirmed.

Conclusion: Dying and death are part of life, as well as birth. Dying phases of seniors can last days, weeks, months or years. It is one of the tasks of multidisciplinary team to offer medical and social care to the dying person. Staff represent important help to the dying, but also they offer comfort, hope, stimulation and they are with him till his last moment.

Key words: Linitive care, Dying. Death. Nursing care. Senior.

Bibliography

- [1] KELNAROVÁ, J. 2007. *Tanatologie v ošetrovatelství*. Brno : Littera, 2007. 112 s. ISBN 978-80-85763-36-2.
- [2] PAYNEOVÁ, S., SEYMOUROVÁ, J., INGLETONOVÁ, CH. 2007. *Principy a praxe paliativní péče*. Brno : Společnost pro odbornou literaturu, 2007. 808 s. ISBN 978-80-87029-25-1.
- [3] HULKOVÁ, V. Reforma zdravotníctva a jej implementácia do ošetrovateľstva v Slovenskej republike. In *Monitor medicíny*. 2010. č. 1-2, s. 19-24. ISSN 1338-2551.

Contact address: Bc. Erika Jancová, Henckovce 107, 049 23 Nižná Slaná e-mail: jancova.e@gmail.com
prof. PhDr. Mária Kilíková, PhD. Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Detašované pracovisko Rožňava. e-mail: m.kilikova@gmail.com

TÝRANÝ SENIOR A ROLE SESTRY

Kalátová, D.

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety Bratislava, Ústav sv. J. N. Neumanna Příbram, ČR

Abstrakt

Úvod: Populace stárne a téma seniori bude stále nabývat na aktuálnosti. Ne vždy je přístup k těmto jedincům v naší společnosti takový, jaký bychom rádi viděli. Nevhodné zacházení se seniory, jejich týrání není historicky novým fenoménem ve společnosti, setkávali se s ponižováním a ústrky výměnkářů, s životem v nedůstojných podmínkách ve starobincích či chudobincích a v uzavřených psychiatrických léčebnách. Otázka špatného zacházení se seniory včetně týrání a zanedbávání ze strany rodiny nebo profesionálů byla dlouho na pokraji zájmu společnosti. Ve světě je problematika týraných a zanedbávaných seniorů aktivně sledována asi od osmdesátých let. V České republice byla velice dlouho opomíjena. Násilí páchanému na seniorech se věnuje větší pozornost až v posledním období. Velký problém vnímáme hlavně v tabuizaci této skutečnosti, neboť seniori mají obavy se s tímto problémem někomu svěřit a to hlavně z důvodu příčin, které nejčastěji pramení z jejich nejbližšího okolí. U seniorů žijících v rodině bývají nejčastěji pachatelé jejich nejbližší, u jedinců, kteří žijí s zařízeních, to bývají pečující. Podle statistik je téměř 20% seniorů v naší společnosti týráno, zneužíváno nebo zanedbáváno.

Jádro práce: Týrání seniorů může mít mnoho podob a forem. Od ponižování, neuspokojování tělesných, duševních a sociálních potřeb seniora až po fyzické násilí, sexuální zneužívání, vyhrožování a vydírání, zejména finanční.

Dalším typickým rysem pro týrání je postupný nárůst intenzity. Začíná zpravidla psychickým násilím, postupně se přidává fyzické násilí, útoky směřují proti lidské důstojnosti, posléze proti zdraví. Mohou vyústit až v útoky proti životu. Pro týrání je velmi důležité soukromí. K násilí dochází zpravidla beze svědků v soukromí domova, v institucích se děje také za zavřenými dveřmi.

V rámci péče o seniora je nesmírně důležitý multidisciplinární přístup, kde nezastupitelnou roli má sestra a to ať už se jedná o jedince žijící v domácím prostředí v rámci primární péče, tak o péči v sociálních zařízeních nebo o péči v rámci hospitalizace. Na sestru jsou v souvislosti s touto problematikou kladeny velké nároky, je nutné, aby měla dostatek vědomostí, zkušeností s touto problematikou, dostatek manažerských dovedností a taktu. Ošetřování takto postižených jedinců vyžaduje profesionalitu, neboť péče vychází z komplexního rozboru celé skutečnosti. Sestra zde nevystupuje pouze v roli poskytovatelky ošetrovatelské péče, manažerky, edukátorky, ale hlavně v roli advokátky, která je nápomocná radou i činy v otázce obrany, v hledání pomoci, jak nejlépe situaci řešit. Senioři se mnohdy brání velmi obtížně, nevědí, na koho se mohou obrátit a jak postupovat proti nesnázím svého všedního života. Mají strach s vyjádřením svých obav, popsat je, protože se převážně týkají jejich rodiny, dětí, vnuků či partnera. Mají obavy s poškození jména své rodiny, s dopady prozrazení této skutečnosti, mnohdy hledají vinu u sebe. Jak se nám potvrdilo, senioři ve svých problémech upřednostňují právě sestru, ale ta musí nejprve získat jejich důvěru, a to svým přístupem, jednáním, zájmem o daného člověka a kvalitou ošetrovatelské péče.

Závěr: Syndrom týraného seniora je nutno chápat jako multifaktoriální společenský jev. Prevence, poznávání, včasné odhalení, terapie, rehabilitace, snaha o zlepšení kvality života těchto jedinců je záležitostí interdisciplinární. V eliminaci těchto patologických jevů a snaze o nápravu má jednoznačně nezastupitelné místo sestra.

Klíčová slova: týraný senior, formy týrání, role sestry.

MISTREATED AND THE ROLE OF SENIOR NURSES

Kalátová, D.

College of Health and Social Work St. Elizabeth Bratislava, Institute of St.. N. Neumann, J. Příbram

Abstract

Introduction: The population is aging and the topic of seniors will continue to acquire more relevant. It is not always access to these individuals in our society such as we would like to see. Inappropriate treatment of the elderly, their abuse is not historically new phenomenon in society, met with humiliation and harassment, with life in degrading conditions in an old workhouses or in closed psychiatric hospitals. The issue of abuse of the elderly, including abuse and neglect from family or professionals has long been on the verge of interest. In the world, the issue of abused and neglected seniors actively monitored around since the eighties. In the Czech Republic had long been neglected. Violence against elderly people with a better focus in the last period. The big problem we see mostly taboo in this fact, as seniors are concerned with this problem and tell someone mainly due to causes that often stems from their immediate surroundings. For seniors living in the family are often the perpetrators of their closest, among individuals who live with devices that are nurturing. According to statistics, almost 20% of seniors in our society, abused or neglected.

Core work: Elderly abuse can take many shapes and forms. From humiliation, lack of fulfillment of physical, mental and social needs of seniors to physical violence, sexual abuse, threats and extortion, particularly financial. Another typical feature of bullying is a gradual increase in intensity. Usually begins with psychological violence, gradually adding physical violence, attacks directed against human dignity, then against health. May end up in the attacks against life. For abuse of privacy is very important. Violence occurs usually no witnesses in private homes, in institutions are also happening behind closed doors. The care of the elderly is extremely important multidisciplinary approach, where my sister irreplaceable role and whether it is for individuals living at home in primary care and care in social care facilities or in the hospital. The nurse is in connection with this issue high demands, it is necessary to have sufficient knowledge and experience with this issue, sufficient managerial skills and tact. Treatment of affected individuals requires professionalism, as care based on a comprehensive analysis of the whole story. Nurses not act only as a provider of nursing care managers, educationalists, but mainly in the role of the Advocate, which is helpful advice or action on the issue of defense, in seeking help on how best to address the situation. Seniors are often very difficult to prevent, not knowing who to contact and how to proceed against the difficulties of their everyday life. They are afraid of expressing their fears, to describe them, as it is related to their family, children, grandchildren or partner. They have concerns about harm to the name of his family, with the impact disclosure of this fact, often seek to blame each other. As we confirmed their problems in seniors prefer just a sister, but she must first gain their confidence, their attitudes, behavior, focus on the person and the quality of nursing care. Conclusion: Syndrome abused seniors should be understood as a social phenomenon is multifactorial. Prevention, recognition, early detection, treatment, rehabilitation, efforts to improve the quality of life for these individuals is a matter of

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

interdisciplinary. The elimination of these pathological phenomena and trying to reform has clearly irreplaceable sister.

Keywords: senior mistreated, forms of abuse, the role of nurses

References:

- HAŠKOVCOVÁ, Helena. 2004. *Manuálek o násilí*. 1. vyd. Brno: Národní centrum ošetrovateľských a nelékařských zdravotnických oborů, 2004. 79 s. ISBN 80-7013-397-X.
- KALVACH, Zdeněk, ZADÁK, Zdeněk. 2004. *Geriatric a gerontologie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2004. 861 s. ISBN 80-247-0548-6.
- WEBER, Pavel. 2007. *Stárnutí populace a geriatrice medicíny v ČR na prahu 3. tisíciletí*. Česká geriatrická revue, 2007, č. 5, s. 5.
- TOPINKOVÁ, E. 2010. *Geriatric pro praxi*. Praha: Galén, 2010. 270 s. ISBN 978-80-7262-365-5.

Contact: Kalatova@seznam.cz

NOVÉ TRENDY V RÁMCI SKRÍNINGOVÉHO VYŠETRENIA MLADÝCH ŠPORTOVCOV ZA ÚČELOM PREVENČIE KARDIOVASKULÁRNÝCH KOMPLIKÁCIÍ

Kiško A., Derňárová E., Magurová D., Šantová T., Hudáková A., Šuličová A., Mrošková S., Jakubíková M.
Prešovská univerzita v Prešove Fakulta zdravotníckych odborov

Abstrakt

Úvod: V príspevku prezentujeme realizáciu projektu zameraného na skrínigové vyšetrenie mladých športovcov.

Cieľ: Hlavným cieľom projektu je vytvorenie nových možností v rámci prevencie kardiovaskulárnych komplikácií u mladých športovcov. Rovnako je potrebné rozšíriť obsahovú oblasť výučby študentov Prešovskej univerzity v Prešove o kardiovaskulárnych komplikáciách a možnostiach ich prevencie.

Metodika: V rámci metodiky bol vytvorený protokol vyšetrenia športovcov, ktorý zahŕňal osobnú, rodinnú a športovú anamnézu, predchádzajúce ochorenia srdca a vyšetrenie symptómov ako sú palpitácie, synkopy a iné. Vstupné vyšetrenie zahŕňalo fyzikálne vyšetrenie s hodnotením antropometrických parametrov a indexov, 12 zvodové kľudové EKG a echokardiografické vyšetrenie.

Výsledky a záver: V súvislosti s projektovými cieľmi budeme vytvárať a validovať dotazník skrínigového vyšetrenia. Dotazník v slovenskom a ukrajinskom jazyku bude sprístupnený na webových stránkach participujúcich inštitúcií. Výstupy projektu budú použité na tvorbu edukačných materiálov v oblasti biofyziológie športu a protokolu skrínigového vyšetrenia na základe skúsenosti z klinickej praxe.

Kľúčové slová: Skrínigové vyšetrenie. Športovci. Kardiovaskulárne komplikácie. Edukačné materiály. Prevencia.

NEW TRENDS IN FRAME OF SCREENING INVESTIGATION OF YOUNG SPORTSMEN ZA ÚČELOM PREVENTIV OF CARDIOVASCULAR COMPLICATIONS

Kiško A., Derňárová E., Magurová D., Šantová T., Hudáková A., Šuličová A., Mrošková S., Jakubíková M.
Prešovská univerzita v Prešove Fakulta zdravotníckych odborov

Abstract

Introduction: We present in this paper the implementation of a project aimed at screening for young athletes.

Aim: The main objective of the project is to create new opportunities for prevention of cardiovascular complications in young athletes. It is necessary to expand the content area teaching students Prešov University of cardiovascular complications and opportunities for prevention.

Methodology: As part of the methodology was developed protocol testing of athletes, which included personal, family and sports history, previous heart disease and screening symptoms such as palpitations, syncope, and others. Entrance examinations included physical examination with anthropometric parameters and evaluating indexes, resting 12-lead ECG and echocardiography.

Results and conclusion: In terms of project objectives will create a validated screening questionnaire. Questionnaire in the Slovak and Ukrainian languages will be made available on the website of the participating institutions. Outputs of the project will be used to create educational materials in the field of sports biofyziológie a screening protocol based on the experience of clinical practice.

Key words: Screening. Athletes. Cardiovascular complications. Educational materials. Prevention.

Reference:

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

- KIŠKO, A., KMEC, J., BABČÁK, M., KIŠKO, N. 2010. *Elevated stress NT-proBNP levels can predict an early stage of diastolic heart failure in asymptomatic hypertensives with microvascular disease*. European journal of heart failure Vol. 9, suppl. 1 (2010), p. S204 ISSN 1567-4215.
- KIŠKO, A., DERŇÁROVÁ, Ľ., KMEC, J., JAKUBÍKOVÁ, M., MAGUROVÁ, D., STAŠKO, J., MIKULÁK, M. 2011. *Sudden cardiac death in athletes and persons engaged in sports as a medical and social problem*. Javno zdravje v 21. stoletju : mednarodni posvet, Izola, 15-16 September 2011. Izola: Visoka šola za zdravstvo, s. 48. ISBN 978-961-91734-7-3.
- KIŠKO, A., KMEC, J., DERŇÁROVÁ, Ľ., STAŠKO, J., MIKULÁK, M. 2011. *Muscle bridging manifestation in adolescent soccer player: clinical case*. International medicine & applied science Lokácia. Vol. 3, no. 3 (2011), s. 167-168. ISSN:2061-1617.
- KIŠKO, A., BABČÁK, M., KIŠKO, N., HORLENKO, O. M., SHYP, A. 2010. *An "ideal" strategy for cardiovascular screening in young athletes: controversy and debate*. Medicina sportiva bohemia and slovac. Vol. 19, no. 1 (2010), p. 3. ISSN:1210-5481.

Contact: Doc. MUDr. Alexander Kiško, CSc., Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta zdravotníckych odborov , Partizánska 1, 080 01 Prešov; e-mail: alexander.kisko@unipo.sk

**MOŽNOSTI RIEŠENIA NEPRIAZNIVÝCH DOPADOV HOSPODÁRSKEJ KRÍZY
PROSTREDNÍCTVOM DOBROVOĽNÍCKEJ ČINNOSTI**

Kmecová J.

Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove

Abstrakt:

Úvod: Príspevok sa zameriava na nepriaznivé dopady hospodárskej krízy v sociálnej práci. Význame a úlohách dobrovoľníctva a dobrovoľníckej činnosti. Rieši postavenie dobrovoľníkov v hospodárskej kríze. Tento príspevok definuje dobrovoľníka a bližšie špecifikuje možnosti dobrovoľníckej činnosti. Pojednáva o výhodách a nevýhodách dobrovoľníckej činnosti v rôznych typoch organizácií.

Pre dnešnú dobu je typická pasivita zo strany mnohých ľudí a zainteresovaných strán. Každý čaká na pomoc zo strany štátu, spoločnosti. Jedna z možností pomoci ľuďom je motivácia k vykonávaniu dobrovoľníckej činnosti. Význam, úloha a postavenie dobrovoľníkov je kľúčovým momentom k eliminácii nepriaznivých dopadov na hospodárskú krízu.

Jadro práce: Dôsledky krízy sa prejavujú predovšetkým vo zvyšovaní daní, znižovaní príjmov a podobne. Práve dobrovoľnícka činnosť môže pomôcť človeku predovšetkým po stránke psychickej. Pre dobrovoľníka je typické zvyšovanie svojich vedomostí, zručností a nadobúdanie praxe v mnohých oblastiach svojho života pri práci s klientmi. Pre neziskové organizácie je dobrovoľnícka pomoc nenahraditeľná, aj keď je pre nich nákladná. Nákladovosť spočíva v investovaní do vzdelávania dobrovoľníkov, úhradu nákladov spojených s výkonom dobrovoľníckej činnosti, poistením a podobne. Pre štát dobrovoľníctvo nie je priamym prínosom. Dobrovoľníci totiž nedostávajú finančnú odmenu a neplatia žiadne odvody a dane. Zároveň sú často aj evidovaní na úradoch práce a poberajú sociálne dávky. Nepriamym prínosom pre štátne a verejné inštitúcie sú v oblasti vykonávania dobrovoľníckych činností predovšetkým pre galérie, múzeá, knižnice a podobne.

Záver: Dobrovoľnícka činnosť je predovšetkým prospešná pre konkrétnych ľudí, ktorí túto činnosť vykonávajú. Dobrovoľníci získavajú zručnosti, skúsenosti, prax a rozvíjajú sa ich pracovné návyky. Je nevyhnutné podporovať dobrovoľnícku činnosť vykonávanú tak v Európe ako aj vo svete.

Kľúčové slová: dobrovoľníci, organizácie, hospodárska kríza, riešenia, výhody a nevýhody dobrovoľníctva

**POSSIBILITIES OF SOLVING OF NEGATIVE IMPACTS OF ECONOMIC CRISIS THROUGH
VOLUNTEERING WORK**

Kmecová, J.,

Institute of Social Sciences and Health of the Bl. P. P. Gojdič in Prešov

Abstract:

Introduction: This article is about adverse impacts of the economic crisis in social work. Meaning and tasks of volunteering and volunteer work. This article defines and refines volunteer opportunities volunteering. It discusses the pros and cons of volunteering in different types of organizations. These days are characteristic for passivity of many people and stakeholders. Everyone is waiting for support from state, society. One of the possibilities of

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

assistance to these people is the motivation for the implementation of voluntary activities. It defines volunteer and specifies opportunities for volunteering to eliminate adverse impacts of the economic crisis.

Main task: The consequences of the crisis are especially evident in increasing taxes, reducing income etc. Volunteering can help a person especially from psychological point of view. Volunteers usually increase their knowledge, skills and acquire experience in many areas of their life when working with clients. For non-profit organizations voluntary help is irreplaceable, even if it is costly for them. Cost ratio of investing in training volunteers, costs associated with the performance of volunteer activities etc. For country budget as such volunteering is not profitable. Volunteers do not receive any financial reward and pay no taxes and levies. They are also often registered at social security offices and receive social benefits. Indirect benefits for country and public institutions are in the implementation of voluntary activities, especially for galleries, museums, libraries etc.

Conclusion: Volunteering is especially useful for real people who carried out this activity. Volunteers gain skills, experience, practice and develop their work habits. It is necessary to encourage voluntary activity carried out in Europe and worldwide.

Key Words: volunteers, organizations, the economic crisis, solutions, advantages and disadvantages of volunteering

Literature:

KMECOVÁ, J. 2011. Projektovanie v sociálnej práci. Vydanie prvé. Prešov: DARE, o.z., 2011. 249 s. ISBN 978-80-970757-0-5.

OLÁH, M. – SCHAVEL, M. – ONDRUŠOVÁ, Z. – NAVRÁTIL, P. 2009. Sociálna práca – vybrané kapitoly z dejín, teórie a metód sociálnej práce. Tretie doplnené a prepracované vydanie. Bratislava: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Katedra sociálnej práce, 2009. 228 s. ISBN 80-969449-6-7.

Zákon číslo 406/2011 o dobrovoľníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Contact: Jaroslava Kmecová, e-mail: <jaroslava.kmecova@dare.sk>

PROBLEM KINEZJOFOBII I JEJ RELACJE Z AKTYWNOŚCIĄ FIZYCZNĄ ORAZ SAMOOCENĄ ZDROWIA OSÓB W STARSZYM WIEKU

¹Knapik A., ²Saulicz E., ³Rottermund J., ²Myśliwiec A., ²Kuszeński M.

¹Wydział Opieki Zdrowotnej, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

²Wydział Fizjoterapii, Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach

³Wydział Fizjoterapii, Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej

Abstrakt

Wstęp: Istniejące zarówno w Polsce, jak i Europie trendy demograficzne powodują wzrost znaczenia problemu „pomyślnego starzenia się”. W świetle badań, jednym z kluczowych elementów tego procesu jest optymalny – odpowiednio wysoki poziom aktywności. Stanowi to przesłankę do poszukiwań zarówno uwarunkowań aktywności, jak i wzajemnych relacji: bariery aktywności – jej poziom – zdrowie

Material i metody: Zbadano 498 osób: 307 kobiet i 191 mężczyzn w wieku 60 lat i więcej. W badaniach zastosowano techniki psychometryczne. Poziom kinezjofobii oceniono przy użyciu kwestionariusza KCS, aktywności fizycznej – kwestionariusza SEWL, a samooceny zdrowia – SF-36. Analizy statystyczne obejmowały wykonanie statystyk opisowych, obliczenie wskaźników korelacji oraz poziomu zróżnicowania międzygrupowego (ANOVA).

Wyniki: Badani charakteryzowali się umiarkowanym poziomem kinezjofobii, względnie dobrym poziomem aktywności fizycznej i dobrą samooceną zdrowia fizycznego i psychicznego.

Wnioski: Kinezjofobia ujemnie koreluje z aktywnością fizyczną i samooceną zdrowia. Aktywność fizyczna ma dodatni związek z poczuciem zdrowia.

Słowa kluczowe: kinezjofobia, aktywność fizyczna, samoocena zdrowia, proces starzenia się.

THE PROBLEM OF KINESIOPHOBIA AND ITS CORRELATION WITH PHYSICAL ACTIVITY AND HEALTH SELF-EVALUATION IN THE ELDERLY

¹Knapik A., ²Saulicz E., ³Rottermund J., ²Myśliwiec A., ²Kuszeński M.

¹Health Care Division, Medical University of Silesia in Katowice

²Physiotherapy Division, The Academy of Physical Education in Katowice

³Physiotherapy Division, University of Administration in Bielsko-Biala

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Abstract

Introduction: Demographic trends present both in Poland and in Europe result in the growth of the meaning of the „positive aging” problem. In the light of the research, one of the key elements of the process is optimal, i.e. high enough level of physical activity. It constitutes the premise for research into the conditions for physical activity as well as the correlation between: activity barrier, its level and one’s health.

Material and methods: The research was performed on a group 498 people: 307 women and 191 men, at the age of 60 and more. In the research psychometric techniques were used. The level of kinesiophobia was evaluated using KCS questionnaire, physical activity using SEWL questionnaire and health self-evaluation using SF-36. Statistical analyses encompassed descriptive statistics, calculation of correlation coefficient and the level of variation between groups (ANOVA).

Results: The group researched showed moderate level of kinesiophobia, relatively good level of physical activity and good physical as well as mental health self-evaluation.

Conclusion: Kinesiophobia is characterised by negative correlation with physical activity and health self-evaluation. Physical activity demonstrates positive correlation with health self-evaluation.

Key words: kinesiophobia, physical activity, health self-evaluation, aging process.

Bibliography

- [1] Knapik A., Saulicz E., Gnat R. Kinesiophobia - introducing a new diagnostic tool. *J. Hum. Kinet.* 2011; Vol.28, p.25-31
- [2] Knapik A., Rottermund J., Myśliwiec A., Plinta R., Gruca M. Physical activity and health self-assessment of the elderly. *Przegl.Med.Uniw.Rzeszowskiego* 2011; T.9, z.2, pp.195-204
- [3] Knapik A., Saulicz E., Kuszewski M., Plinta R. An analysis of relations between a self-assessment of health and active life-style. *Med.Sportiva* 2009; Vol.13, No.1, pp.17-21

Contact: Dr Andrzej Knapik, Studium WFiS WOZ Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach (The Academy of Physical Education in Katowice) 40-752 Katowice, ul. Medyków 12, Poland. E-mail: aknapik@tlen.pl

MULTIDISCIPLINÁRNÝ PRÍSTUP KU KVALITE ŽIVOTA A ZMYSLU ŽIVOTA ONKOLOGICKÝ CHORÝCH

Kočišová, A.

UPJŠ v Košiciach, Filozofická fakulta

(Príspevok vznikol v rámci projektu VEGA MŠ SR č. 1/0282/12 „*Interdisciplinárna analýza zmyslu života a jeho komponentov v sociálne významných skupinách adolescentov z hľadiska jeho formovania a možnej intervencie*“)

Abstrakt

Úvod: Podľa štatistických údajov má incidencia zhubných nádorov v SR v posledných desaťročiach vzostupný trend. Bio-psycho-sociálno-spirituálny model človeka pri onkologických ochoreniach predpokladá nutnosť liečebného pôsobenia vo všetkých jeho dimenziách; spolupráca pracovníkov pomáhajúcich profesií je bezpodmienečne nutná. Autorka sa v príspevku zameriava na multidisciplinárny prístup ku koncepcii kvality života a na zmysel života onkologicky chorých.

Metodika a materiál: V empirickej časti je prezentovaný výskum realizovaný v roku 2012, ktorý bol zameraný na skúmanie kvality života onkologicky chorých žien; výskumná vzorka pozostávala zo 168 respondentiek zo všetkých ôsmich krajov SR. Pri skúmaní kvality života a jej jednotlivých domén bol použitý kvantitatívny aj kvalitatívny prístup k výskumu; použitý bol dotazník kvality života WHOQOL-BREF. Pri subjektívnom hodnotení kvality života a zmyslu života respondentiek boli ďalej použité neštrukturované interview a analýza príbehov.

Výsledky: Pri hodnotení jednotlivých domén kvality života ako i pri celkovom hodnotení kvality života onkologicky chorých žien v porovnaní s hodnotami priemernej populácie boli zistené viaceré signifikantné rozdiely a to predovšetkým v doméne *psychické zdravie (prežívanie)*; hodnotené aspekty: pozitívne emócie, koncentrácia, sebahodnotenie, imidž vlastného tela a vzhľadu, negatívne emócie, zmysel života. V uvedenej doméne bol pomocou t-testu zistený významný rozdiel (priemerné skóre respondentiek 14,125) od priemernej hodnoty populácie (priemerné skóre 14,780) o -0,655 pri hodnote $t = -3,310$ na hladine štatistickej významnosti $p=0,001$ v neprospech našej výskumnej vzorky ($n=168$).

Záver: Multidisciplinárny prístup ku kvalite života pri onkologických ochoreniach predpokladá nutnosť liečebného pôsobenia vo všetkých dimenziách a tým aj efektívnejšie liečenie onkologicky chorých a zlepšovanie ich kvality

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

života. Onkologické ochorenia často predstavujú výzvu k mobilizácii duchovného potenciálu a prostredníctvom vzdorovania a zvládania ochorenia dodávajú onkologicky chorým príležitosť žiť zmysluplný život.

Kľúčové slová: Kvalita života. Onkologické choroby. Zmysel života. Multidisciplinárny prístup. Salutogenéza.

MULTIDISCIPLINARY APPROACH TO THE CONCEPT OF QUALITY OF LIFE AND THE MEANING OF LIFE OF CANCER PATIENTS

Kočišová, A.

Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Faculty of Arts

The contribution was made within the frame of VEGA project of Ministry of Education of Slovak Republic no.

1/0282/12 "Interdisciplinary analysis of meaning of life and its components in socially significant groups of adolescents in terms of its formation and possible intervention".

Abstract

Introduction: According to the latest statistical findings the number of patients suffering from malign tumours has considerably increased in the past ten years. In the treatment of oncological diseases one has to fully respect the bio-psycho-socio-spiritual model of human beings and apply a complex approach not only in medical treatment but also in effective cooperation with helping professions as absolutely necessary. The author in this paper focuses on a multidisciplinary approach to the concept of quality of life and the meaning of life of cancer patients.

Methods: The empirical part shows the results of research from 2012 with special respect to methods and methodology used in the research which was focused on finding ways how to improve the quality of life of women patients suffering from oncological diseases; the sample group consisted of 168 women who were diagnosed with breast cancer. The sample group was selected from patients who came from 8 different districts in Slovakia. In the course of research there were used both quantitative and qualitative approaches to the methodology of research. A questionnaire WHOQOL-BREF was used to collect necessary information on the quality of life of oncological patients. Individual case analysis and unstructured interviews were used to get more detailed information.

Results: There were significant differences found in the overall assessment of quality of life and especially in the domain of psychological health (researched aspects: positive feelings, concentration, self-esteem, bodily image and appearance, negative feelings, meaning of life), when the results of our sample group were compared to an average group of population. In that domain by using a t-test found a significant difference (mean score of respondents 14.125) from the average population (mean score 14.780) on -0.655 at $t = -3.310$ value for statistical significance level of $p = 0.001$ to the detriment of our survey sample ($n = 168$).

Conclusion: A multidisciplinary approach to quality of life in oncological diseases need treatment implies action in all dimensions and thus effectively treat cancer patients and improve their quality of life. Cancer often present a challenge to mobilize intellectual potential and by resisting and coping with the disease give cancer patients the opportunity to live a meaningful life.

Key words: Quality of life. Oncological diseases. Meaning of life. Multidisciplinary approach. Salutogenesis.

Literature:

- [1] ANGENENDT, G. et al. 2007. *Praxis der Psychoonkologie*. Stuttgart: Verlag, 2007. 206 s. ISBN 978-3-8304-5316-1.
- [2] MESÁROŠOVÁ, M. et al. 2007. *Psychologické determinanty zvládania onkologických ochorení*. Košice: VÚSI, 2007. 182 s. ISBN 978-80-89338-00-9.
- [3] ŽIAKOVÁ, E. 2001. Možnosti psychologickéj a sociálnej pomoci onkologickým pacientom. In *Práca a sociálna politika*. ISSM 1210-5643, 2001, roč. 9, č. 9, s. 17-19.

Contact on author: PhDr. Agnesa Kočišová, PhD. Department of Social Work, Faculty of Arts, Pavol Jozef Šafárik University in Košice. Petzvalova 4, 040 11 Košice E-mail: agnesa.kocisova@upjs.sk

DOPADY HOSPODÁRSKEJ KRÍZY NA PREVÁDZKU ZARIADENÍ PRE SENIOROV

Krbata R., Pápyová G., Lukšová M., Hodulíková M.

Centrum sociálnych služieb Skalka nad Váhom

Abstrakt

Úvod: Dopady súčasnej globálnej hospodárskej krízy sa svojim ekonomickým vplyvom aj v Slovenskej republike

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

viditeľne prejavujú aj v sociálnej oblasti a sociálnych služieb. Tieto dopady sú citelne u poskytovateľov sociálnych služieb na jednej strane a zároveň u prijímateľov sociálnych služieb (klientov) na strane druhej. Postihnutou skupinou obyvateľstva sú seniori, a to predovšetkým seniori s nízkymi starobnými dôchodkami bez iných možností príjmov na uspokojenie svojich základných životných potrieb. Zariadenia pre seniorov poskytujú svoje služby v zmysle novely zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) s citelnými zmenami v oblasti úhrad klientov za poskytnuté sociálne služby vplyvom novely tohto zákona. Novelizujúcim zákonom v oblasti poskytovania sociálnych služieb je zákon č. 50/2012 Z. z. zo dňa 31. januára 2012 a s účinnosťou od 1. marca 2012.

Metodika a materiál: Cieľom tohto príspevku je podanie výsledku z realizovaného dotazníkového prieskumu ako podkladu štatistickej úlohy so zameraním na finančnú situáciu vplyvajúcu na psychickú spokojnosť klientov v zariadení pre seniorov a zároveň na finančné podmienky prevádzkovania týchto zariadení. Použitou metódou prieskumu bola metóda štatistickej úlohy a to technikou dotazníkového prieskumu, adresovaného pre klientov troch zariadení pre seniorov u verejných poskytovateľov sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti obce. Distribúcia dotazníkov bola realizovaná osobnou návštevou klientov. Metódami spracovania získaných informácií a údajov bola metóda korelačnej analýzy, metóda kontingencie a metóda Chí-kvadrát rozdelenia. Materiálom pre dotazníkový prieskum bol jednoduchý dotazník so 7 otázkami.

Výsledky: Výsledkom dotazníkového prieskumu je určenie závislostí formulovaných v štatistických otázkach. Pri riešení závislostí boli použité údaje získané z otázok v dotazníkoch.

Záver: Prínosom výsledku vyhodnotenej štatistickej úlohy je zamyslenie sa nad súčasným stavom finančných možností klientov v pobytovom zariadení pre seniorov z hľadiska dopadov hospodárskej krízy na Slovensku. Zároveň je dôležité prehodnotiť aj ekonomickú efektívnosť zariadení pre seniorov z hľadiska prevádzkových nákladov.

Keľúčové slová: Hospodárska kríza, senior, zariadenie pre seniorov, sociálne služby.

IMPACT OF ECONOMIC CRISIS ON OPERATING FACILITIES FOR SENIORS

Krbata R., Pápyová G., Lukšová M., Hodulíková M.

Center of Social Services Skalka nad Váhom

Abstract

Introduction: The economic impact of the current global economic crisis in the Slovak Republic is visible also in the social sphere and social services. These effects are considerable among social service providers on the one hand and at the same time among social service recipients (clients) on the other. Affected groups of the population are seniors, especially seniors with low retirement pensions without other revenue opportunities to meet their basic needs. Facilities for the elderly provide their services under the Act no. 448/2008 Col. of Laws on social Services as amended by Act. 455/1991 Coll. on Trade Licensing (Trade Licensing Act), with a noticeable change in customer payments for services provided. Amendment on the provision of social services is provided by the Law. 50/2012 Col. of Laws from January 31st, 2012 that entered into effect on March 1st, 2012.

Methodology and material: The aim of this paper is the result of the administration conducted in the form of a questionnaire survey as the basis of statistical tasks, focusing on the financial situation impacting on customer satisfaction in a mental facility for the elderly as well as the financial terms of the operation of these facilities. Method used was the survey method and the role of statistical technique questionnaire survey addressed 3 facilities for senior citizens at public providers of social services under administration of the municipality. Distribution of questionnaires was conducted via personal visits. Methods used involve: the method of data correlation analysis, and the method of contingency and chi-square distribution. Material for the questionnaire survey was a simple questionnaire with 7 questions.

Results: The results of the questionnaire survey are to determine the dependence of formulated statistical issues. In resolving dependencies we used data obtained from the questions of the questionnaire.

Conclusion: The results of the evaluation benefit statistical task is to reflect on the current state of the financial possibilities of clients in residential facilities for the elderly in terms of the impact of the economic crisis in Slovakia. It is important to re-evaluate economic efficiency of facilities for the elderly in terms of operating costs.

Key Words: Economic Crisis. Facility for Seniors. Social Services.

Literature

[1] Novák, L. *Managerial statistics*. [cit. 2012-09-05]. Available at internet: <<http://www.uniza.fsi.sk>>.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNÁ PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

- [2] MPSVaR SR: *Ako to bude s platením za domovy pre seniorov - How will paying in Facility for Seniors.* [online]. Bratislava : SVŠES [cit. 2008-05-26]. Available at internet: <<http://www.employment.gov.sk/>>.
- [3] Law No. 448/2008 Z. z. Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Contact address: Ing. Roman Krbata, PhD., Centrum sociálnych služieb, 913 31Skalka nad Váhom II/74 Tel.: 0903670290, e-mail: romankrbata@mojtelecom.sk

SPECIFIKA OŠETŘOVATELSKÉ PÉČE U PACIENTA JINÉ KULTURY, ETNIKA

¹Kubicová M., ²Hrubá K., ³Verešová A.,

¹Chirurgická ambulance Vsetín, MUDr. Robert Teleky, ²MUDr. Vojtěch Hrubý ³ Vysoká škola zdravotnická, o.p.s., Praha, ČR

Abstrakt

Úvod: Přednáška je zaměřena na ošetrovatelskou péči o pacienta jiné kultury, etnika. Na respektování jejich přirozených potřeb, ke kterým je nutno přihlížet při ošetrovatelské péči. Práce zahrnuje základní informace o problematice multikulturního ošetrovatelství a vysvětluje základní pojmy. Dotýká se také transkulturní komunikace, a to jak verbální tak neverbální, která je nedílnou součástí péče o pacienty jiné kultury a etnika.

Jádro práce: Ošetrovatelská péče vyžaduje odlišnost v přístupu k pacientovi, ale i v posuzování a uspokojování jeho potřeb. Ke zlepšení kvality péče je nutné, aby ošetroující personál znal základní prvky jednotlivých kultur. Ve zdravotnictví je vzájemná interakce mezi zdravotníkem a pacientem (jeho rodinou, komunitou) nezbytná. Důležité je hledání společných nebo blízkých kulturních hodnot, z nichž je možné vycházet při budování vzájemných vztahů respektu, důvěry, tolerance a porozumění, které poskytují základnu pro řešení zdravotních a sociálních problémů pacienta. [2].

Závěr: V České republice žijí příslušníci národnostních a etnických skupin, pro které se naše republika stala cílovou zemí. Proto je nutné znát jejich hodnotový systém a specifika jejich způsobu života.

Klíčová slova: etnikum, kultura, kulturní šok, multikulturní ošetrovatelství

SPECIFICS OF NURSING CARE FOR THE PATIENT OTHER CULTURES, ETHNICITIES.

¹Kubicová M., ²Hrubá K., ³Verešová A.,

¹Chirurgická ambulance Vsetín, MUDr. Robert Teleky, ²MUDr. Vojtěch Hrubý

³ Vysoká škola zdravotnická o.p.s. Praha

Abstract

Introduction: The lecture focuses on nursing care of the patient other cultures and ethnicities, respect for their natural needs, which must be taken into account in nursing care. The work includes basic information about the issue of multicultural nursing and explains the basic concepts. It is about cross – cultural communication, both verbal and non – verbal, which is part of patient care other cultures and ethnicities.

Core: Nursing care requires a difference in the approach to the patient, but also in assessing and meeting their needs. To improve the quality of care it is necessary that the nursing staff knew the basic elements of the cultures. In health care, it is the interaction between the patient and health care professional (his family, community) necessary. It is important to find common cultural values or nearby from which it can be assumed in building relationships of respect, trust, tolerance and understanding that provide a foundation to address the health and social problems of the patient.

Conclusion: In the Czech Republic there are members of national and ethnic groups, to which our Republic has become a destination country. Therefore, it is necessary to know their value system and specificities of their way of life.

Key words: ethnic group, culture, culture shock, multicultural nursing

Literature

[1] ŠPIRUDOVÁ. L., TOMANOVÁ. D., KUDLOVÁ. P., HALMO. R., *Multikulturní ošetrovatelství II*, 1. vyd. Praha: Grada, 2006. 248s. ISBN 80-247-1213-X.

[2] IVANOVÁ, Kateřina, ŠPIRUDOVÁ, Lenka, a KUTNOHORSKÁ, Jana. *Multikulturní ošetrovatelství I*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 248 s. ISBN 80-247-1212-1.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

[3] ŠPIRUDOVÁ, Lenka, IVANOVÁ, Kateřina, aj. Pečujeme o klienty odlišných etnik a kultur. Transkulturní péče v praxi. [online], Olomouc, únor 2004.

Contact adress: Mgr. Miroslava Kubicová, Chirurgická ambulance, MUDr. Robert Teleky, Vsetín, ČR. E-mail: mirkakubicova@seznam.cz.

VPLYV NEZAMESTNANOSTI NA KVALITU ŽIVOTA A ZDRAVIA NEZAMESTNANÝCH OSÔB

Kucíková M.

Katolícka univerzita v Ružomberku, Pedagogická fakulta, Katedra sociálnej práce

Abstrakt

Úvod: Nezamestnanosť existuje vo všetkých krajinách sveta. Týka sa všetkých – mladých ľudí, žien, mužov či Rómov. Pre ľudí, ale aj pre štát znamená problém, ktorý musia všetci riešiť.

Jadro: Ako individuálny problém má veľký vplyv na človeka a kvalitu jeho života. Výrazne ovplyvňuje ekonomickú stránku života človeka, ako aj jeho fyzické a psychické zdravie. Podpisuje sa aj na živote nezamestnanej osoby v spoločnosti či zmenách vo fungovaní rodiny. Nárast konfliktov v rodine, zvýšená rozvodovosť manželov to je len časť vplyvu, s ktorými sa rodiny s nezamestnaným členom musia vysporiadať.

Záver: Vplyv nezamestnanosti na život človeka a jeho kvalitu je teda nesporný. Dôležité miesto má v tomto probléme rodina, ktorá poskytuje nezamestnanému zázemie a podporu. Je však dôležité, aby človek bez práce nestrácal nádej a bol aktívny pri hľadaní si nového zamestnania. Totižto k vyriešeniu problému nezamestnanosti – a tým aj k rastu kvality života – pomôže len znovuuplatnenie sa na trhu práce.

Kľúčové slová: nezamestnanosť, kvalita života, nezamestnaná osoba, vplyv nezamestnanosti, životná úroveň

IMPACT OF UNEMPLOYMENT ON THE QUALITY OF LIFE AND HEALTH OF UNEMPLOYED PERSONS

Kucíková M.

Catholic University in Ružomberok, Faculty of Education, Department of Social Work

Abstract

Introduction: Unemployment occurs in all countries of the world. It applies to all of us – young people, women, men or Romanies. For people, but for the state too, it presents a problem that needs to be solved.

Core: As an individual problem, unemployment has a huge impact on people and the quality of their lives. It significantly affects the economic side of human life, as well as people's physical and mental health. It also influences the life of an unemployed person in the society and causes changes in the functioning of the family. Increase of conflicts in families, together with an increased number of divorces, these represent just a part of problem the families with their unemployed members have to deal with.

Conclusion: Thus, the impact of unemployment on human life and its quality is indisputable. A very important role in this issue is played by family, which provides an unemployed person with assistance and support. However, it is important for the unemployed not to get depressed. Conversely, they should be active in searching for a new employment. Indeed, the problems connected with unemployment can be only solved – and thus the quality of life increased – by finding a new employment.

Key words: unemployment, quality of life, unemployed person, impact of unemployment, living standard

Literature:

- [1] MAREŠ, P. 2002. Nezaměstnanost jako sociální problém. 3. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, 172 p. ISBN 80-86429-08-3.
- [2] ŽILOVÁ, A. 2003. Komunitná práca s komunitou s vysokou mierou nezamestnanosti. 1. vyd. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB, 2002, 114 p. ISBN 80-8055-721-7.
- [3] RADÍČOVÁ, I., WOLEKOVÁ, H., NEMEC J. 1999. Zabezpečenie v nezamestnanosti In: Zdravie, práca dôchodok (zdravotná politika, ne/zamestnanosť a dôchodkové zabezpečenie v SR). 1 vyd. Bratislava: S.P.A.C.E., 1999, 212 p. ISBN 80-967403-9-3.
- [4] FRANKOVSKÝ, M., KENTOŠ, M. 2006. Psychológia práce a organizácie. 1. vyd. Košice: Spoločenskovedný ústav SAV, 2006, 137 p. ISBN 80-969628-0-9
- [5] BUCHTOVÁ, B. 2002. Nezaměstnanost – psychologický, ekonomický a sociální problém. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2002, 240 p. ISBN 80-247-9006-8.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Contact address: Martina Kucíková, Mgr., Katolícka univerzita v Ružomberku, Pedagogická fakulta, Katedra sociálnej práce, Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok. email: martina.kucikova@gmail.com,

ŽIVOTNÝ ŠTÝL ADOLESCENTOV (PRIESKUM POSTOJOV STREDOŠKOLÁKOV K ALKOHOLU, FAJČENIU A DROGÁM)

^{1,4} Lauková P., ^{2,4} Petrová G., ^{3,4} Juriš P.

¹ Filozofická fakulta Univerzity Komenského, Bratislava, ² Úrad PSK Prešov, ³ Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika, Košice, ⁴ Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Ažbety, n.o. v Bratislave

Abstrakt

Úvod: Zdravie je podmienkou fyzického, mentálneho a sociálneho bytia a nielen neprítomnosti choroby. Životný štýl má najvyšší podiel na formovaní zdravia jednotlivca. Aktívny prístup k podobe a obsahu životného štýlu je povinnosťou jednotlivca, ale aj celej spoločnosti. [2, 4] Zdravý životný štýl si musí každý človek osvojiť a preto je nevyhnutné pre zdravý vývoj našej mladej populácie vytvoriť harmonické a zdravé, najmä rodinné prostredie.

Metodika a materiál: Empirická výskumná metóda formou dotazníka, ktorý pozostával z demografických údajov – pohlavie, vek, obsahoval 26 otázok (4 otázky otvorené, ostatné s voľbou jednej odpovede), anonymný. Cieľom prieskumu bolo zistenie vzťahu študentov stredných škôl k alkoholu, cigaretám a drogám. Empirické údaje boli spracované matematicko – štatistickými metódami. Prieskumnú vzorku tvorili študenti (245 študentov, 119 chlapcov a 126 dievčat) stredných škôl vo Vranove nad Topľou – Strednej odbornej školy A. Dubčeka (SOŠ), Strednej odbornej školy drevárskej (SOŠD) a gymnázia. Išlo o náhodný jednoduchý výber.

Výsledky Priemerný vek prvého ochutnania alkoholu u chlapcov je 13,79 roka, u dievčat 13,23 roka a v celom súbore 13,50 roka. Dievčatá ochutnali prvýkrát alkohol o cca 6 mesiacov skôr ako chlapci. Z celkového súboru 245 študentov 23 detí, t.j. 9,38 % ochutnalo alkohol vo veku nižšom ako 10 rokov. Až 83,07 % študentov SOŠD skúšalo fajčiť, na gymnáziu skúšalo fajčiť 68 % a na SOŠ 75 % skúšalo fajčiť. Z celého súboru experimentovalo s fajčením 182 študentov, t. j. 74,29 %. Priemerný vek, keď respondenti prvýkrát fajčili je na gymnáziu 13,27 roka, na SOŠ 13,68 a na SOŠD 12,83 roka. Z prieskumnej vzorky 245 študentov 63 (25,71 %) fajčilo marihuanu. Zo 65 študentov SOŠD fajčilo marihuanu 35,38 %, na SOŠ zo 63 experimentovalo s marihuanou 17 študentov (21, 25 %) a na gymnáziu zo sto študentov skúšalo fajčiť marihuanu 23 % respondentov. Z výsledkov vyplýva, že marihuana a prípadne aj iné drogy sa začínajú aktívne užívať v našom regióne.

Záver: Výsledky prieskumu potvrdili, že je potrebné vyvíjať enormné úsilie v primárnej prevencii, objektívne informovať mladých ľudí o návykových látkach, o ich negatívnom účinku na zdravie, ako aj vyvrátiť falošný mýtus o pocite slobody, nezávislosti a dospelosti s drogou v životnom štýle [1,3].

Kľúčové slová: adolescenti, životný štýl, návykové látky, drogy.

LIFESTYLE OF ADOLESCENTS (SURVEY ON SECOND GRADE STUDENTS TOWARD ALCOHOL, TOBACCO AND DRUG CONSUMPTION)

^{1,4} Lauková P., ^{2,4} Petrová G., ^{3,4} Juriš P.

¹ Faculty of Arts Comenius University, Bratislava, ² Prešov Self-Governing Region Office in Prešov, ³ Faculty of Medicine, Pavol Jozef Šafárik University, Košice, ⁴ St. Elizabeth University of Health and Social Work in Bratislava

Abstract

Prologue: Health is a condition of physical, mental and social existence besides an absence of illness. Lifestyle has the highest stake in the forming of an individual's health. An active take on the form and content of lifestyle is a duty of each individual, moreover of the whole society. [2,4] Healthy lifestyle has to be incorporated by each human being and therefore it is imperative for the healthy evolution of our youth to create a harmonious and healthy family environment.

Methodology and material: An anonymous questionnaire consisting of demography data including gender, age among other twenty-six questions (including four open questions, other with one answer option) was used as research method. The aim of the questionnaire was to specify the attitudes of secondary school students toward alcohol, tobacco and drugs. Data was evaluated via mathematical-statistical methods. The research sample was made of students of secondary schools in the district of Vranov nad Topľou (245 students, 119 male and 126 female). Selection was random.

Results: The average age of first contact with alcohol among males is 13,79 years of age, among girls 13,23 years of age and jointly 13,5 years of age. Females were prone to consume alcohol for the first time circa six months sooner when compared to males. Among the sample group of 245 students, twenty-three children (9,38%) consumed

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

alcohol for the first time at ten years of age or less. As many as 83,07% students of one of the secondary schools experienced with tobacco, 68% at the other and 75% at the third school of research. Among the whole group, 182 students experimented with smoking, i.e. 74,29%. The average age for the first experience with smoking at the target schools varies from 13,27 years of age to 13,68 years of age and finally 12,83 years of age. From 245 students as many as sixty-three (25,71%) smoked marijuana. The survey results allow us to conclude that marijuana and other drugs are being actively used in our region.

Conclusion: Survey results have proven that it is necessary to exercise enormous effort in primary prevention, objective information campaigns of youth on the negative effect of addictive substances on health as well as in the attempt to destroy the falseness of myths surrounding drugs as a guarantee of liberal, independent and mature lifestyle [1,3].

Key words: adolescents, lifestyle, psychotropic drugs.

Literature

- [1] BYDŽOVSKÝ, J. 2008. *Akutní stavy v kontextu*. Praha: Triton, 2008. 456 s. ISBN 978-80-7254-815-6.
- [2] BYDŽOVSKÝ, J. 2011. *Předlékařská první pomoc*. Praha: Grada, 2011. 117 s. ISBN 978-80-247-2334-1.
- [3] HEIDER, D. 2007. *Význam hranic v dospívání*. (on line) (cit. 2007-01-15) Dostupné <[www: http://www.portal.cz/pd](http://www.portal.cz/pd).
- [4] NOCIAR, A. 2007. *Estimations of alcohol dependence levels among 15-19 yers old students in Slovakia*. Alkoholizmus a drogové závislosti 2007, 3: 145-162.

Contact address: Doc. PhDr. Petronela Lauková, PhD., FiFUK Bratislava, Gondova 2, e-mail: nela.laukova@gmail.com

PRÍSTUPY UČITEĽOV K ŽIAKOM S ŤAŽKOSŤAMI V UČENÍ

Lištiaková, I.

Ústav sociálnych štúdií a liečebnej pedagogiky, Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Abstrakt

Úvod: Ťažkosti v učení sa nepredstavujú len problémy detí, ktoré majú diagnózu porúch učenia. Zahŕňajú spektrum záťažových okolností vo vývine dieťaťa, ktoré spôsobujú, že sa dieťa učí pomalšie, ťažšie, alebo iným spôsobom než jeho rovesníci. Systém školy môže fungovať ako záťažový faktor, ktorý problémy dieťaťa prehľbuje (napr.: šikanovanie, silná orientácia školy na výkon, malý priestor pre individualitu, atď.), alebo môže predstavovať silný zdroj pri ich prekonávaní (napr.: pozitívna klíma triedy, inkluzívne myslenie [1], uplatnenie konštruktivizmu v pedagogike [2], primeraný interakčný štýl učiteľa a vysoká úroveň sebaúčinnosti [3] atď.).

Metodika a materiál: V kvalitatívnom výskume sme prostredníctvom pološtruktúrovaných rozhovorov s učiteľkami primárneho stupňa vzdelávania zisťovali ich prístupy k deťom s ťažkosťami v učení sa. Skúmali sme ich postoj k integrácii, sebareflexiu vlastného vyučovacieho procesu, spôsob spolupráce s rodičmi a s odborníkmi. Získané poznatky boli doplnené údajmi z riešenia modelového prípadu vo fiktívnej situácii a SWOT analýzou zameranou na vonkajšie faktory, ktoré ovplyvňujú prácu učiteľov s deťmi s ťažkosťami (napr.: legislatíva, možnosti ďalšieho vzdelávania, a pod.).

Výsledky: Prístup k deťom s ťažkosťami v učení sa závisí od osobnosti učiteľa. Pomoc dieťaťu s problémami učiteľky považovali za svoju ľudskú povinnosť, ale nie súčasť svojej profesionálnej roly. Výučbu prispôbovali individuálnym potrebám dieťaťa s problémami, no vyjadrili potrebu ďalšieho prakticky orientovaného vzdelávania.

Záver: Jedným zo zdrojov pri riešení situácie detí s ťažkosťami v učení sa je aj prítomnosť odborných zamestnancov na školách, ktorá umožňuje efektívnejšiu komunikáciu a kooperáciu v tíme. Považujeme za dôležité rozvíjať pedagogické myslenie učiteľov smerom k inkluzívnemu, diferencovaniu učiva [4] a vnímaniu vlastnej roly ako súčasti pomáhajúcej profesie

Kľúčové slová: ťažkosti v učení sa, učiteľ, inklúzia, rola učiteľa

APPROACHES TO PUPILS WITH DIFFICULTIES IN LEARNING

Lištiaková, I.

Institute of social studies and therapeutic education, Faculty of Education, Comenius University in Bratislava

Abstract

Introduction: Difficulties in learning do not represent only the problems of children who have a diagnosis of learning disorders. They include a spectrum of stressful circumstances in the child's development, which cause that the child learns slower, harder or in a different way compared to his peers. The system of a school may function as a stress factor that deepens child's problems (e.g.: bullying, strong achievement orientation of the school, little space for individuality, etc.), or it may represent a strong resource in overcoming the difficulties (e.g.: positive classroom climate, inclusive thinking [1], implementation of constructivism in education [2], appropriate teacher interaction style and high self-efficacy [3], etc.).

Methods and material: In the qualitative research, we used semi-structured interview with primary education teachers. We were detecting their approaches to children with difficulties in learning. We were exploring their attitudes towards integration, their self-reflection of their teaching process, the way of cooperation with parents and professionals. The acquired findings were supplemented by data from solving a model case in fictive situation and by SWOT analysis of external factors that effect teachers' work with children with difficulties (e.g.: legislation, opportunities of further education, etc.).

Results: The approach to children with difficulties in learning depends on the personality of the teachers. They consider the help to a child with problems as their human responsibility but not as a part of their professional role. They modified their teaching according to the individual needs of the child with problems but they also expressed a need for further practically oriented education.

Conclusion: One of the resources of solving the situation of children with difficulties in learning is the presence of professionals at schools, which enables a more effective communication and cooperation in a team. We regard it as important to develop pedagogical thinking of teachers towards inclusivity, curriculum differentiation [4] and perceiving their own role as a part of a helping profession.

Key words: difficulties in learning, teacher, inclusion, role of teacher.

Literature:

- [1] KOVÁČOVÁ, B. 2010. *Inkluzívny proces v materských školách : začlenenie dieťaťa s odlišnosťami do prostredia inkluzívnej materskej školy*. Bratislava : Musica Liturgica, 2010. 99 s. ISBN 978-80-970418-0-9.
- [2] KOSTRUB, D. 2008. *Dieťa/žiak/študent – učivo – učiteľ, didaktický alebo bermudský trojuholník?* Prešov : Rokus, 2008. 169 s. ISBN 978-80-89055-87-6.
- [3] GAVORA, P. 2009. Profesijná zdatnosť vnímaná učiteľom. Adaptácia výskumného nástroja. In *Pedagogická revue*. ISSN 1335-1982, 2009, roč. 61, č. 1-2, s. 19-37.
- [4] RIEF, S. F. – HEIMBURGE, J. A. 2006. *How to Reach and Teach All Children in the Inclusive Classroom*. San Francisco : Jossey-Bass, 2006. 480 s. ISBN 978-0-7879-8154-9. p. 3-9.
- [5] LAZAROVÁ, B. 2008. *Netradiční role učitele. O situacích pomoci, krize a poradenství ve školní praxi*. 2. vyd. Brno : Paido, 2008. 69 s. ISBN 978-80-7315-169-0.

Kontaktná adresa: Mgr. Ivana Lištiaková, PhD., listiakova@fedu.uniba.sk, Ústav sociálnych štúdií a liečebnej pedagogiky, Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

ZNÍŽENÝ SOCIÁLNY STATUS VPLYVOM DLHODOBEJ NEZAMESTNANOSTI

Mačkinová, M., Štiavnická, D.

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave

Abstract:

Úvod: Práca je obsahovo zameraná na zhodnotenie významu práce pre človeka a na to aké dôsledky má jej strata na postavenie v spoločnosti, na jeho sociálny status . Hovorí o motivácii pracovať, popisuje vplyvy a dopady nezamestnanosti na kvalitu života jednotlivca a jeho rodinu, príčiny vzniku sociálnej exklúzie a chudoby z dôvodu nezamestnanosti. Ďalej pomenúva niektoré rizikové skupiny a snaží sa objasniť v čom sú ich hlavné nevýhody pre získanie zamestnania.

Metodika a materiál: Oslovili sme 108 respondentov nitrianskeho kraja a jeho širšieho okolia. Metódou bol anonymný dotazník.

Výsledky: Najviac nezamestnaných respondentov je medzi 30-50 rokom, pričom väčšina opýtaných respondentov vidí stratu zamestnania ako novú možnosť pracovného uplatnenia.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Záver: Dôsledky nezamestnanosti sa odzrkadľujú vo všetkých spektrách života nezamestnaného človeka. Okrem toho, že trpí jeho spoločenský status, ohrozený je aj po stránke psycho-somatickej. Zátťažovým situáciám sa počas svojho života nevyhneme, sú pre nás skúškou ako danej situácii budeme čeliť.

Kľúčové slová: Práca. Nezamestnanosť. Znížený sociálny status. Chudoba.

LOWERED SOCIAL STATUS THROUGH LONG TERM UNEMPLOYMENT

Mačkinová, M., Štiavnická, D.

St. Elizabeth University College of Health and Social Work in Bratislava

Abstract:

Introduction: The topic is aimed to evaluate the importance of the value of the work to man and what consequences may bring the lost of the work on personal position and social status. The topic is discussing work motivation, the impacts and effects of unemployment on the quality of life of the individual and his/her family, the causes of social exclusion and poverty in connection to unemployment. Further defines selected risk groups, and seeks to clarify the main disadvantages for to be successful in finding a job.

Methods and samples: We use anonymous questionnaire which was distributed to 108 respondents from Nitra region and the surrounding areas.

Results: Most of the unemployed respondents are between 30-50 years old. Most of the respondents see the lost of the job as a new opportunity for employment.

Conclusions: The consequences of unemployment are reflected in all life aspects of unemployed person. He/she is suffering from the current social status and could be double jeopardize by psychosomatic changes. Stressful situations are unavoidable and could be a test for us how we can manage the situation.

Keywords: Work. Unemployment. Reduced Social Status. Poverty.

Literature:

FRÝDMANOVÁ, M., et al. 1998. Trh práce a lidské zdroje. In J.Večerník, & Matějů,P. (Eds.), *Zpráva o vývoji české společnosti* (s.21-43). Praha: Academia. ISBN 80-200-0703-2.

KOLLÁRIK, T. 2002. Sociálna psychológia práce. Bratislava UK 2002. 189 s., ISBN 80-223-1731-4.

KOZON, A. 2009. Psychológia osobnosti v socializácii. Študijné texty pre študentov sociálnej práce, SpoSoIntE, Trenčín 2009, ISBN 978-80-970121-2-0.

STANEK, V. a kol. 2002. Sociálna politika. SPRINT, Bratislava 2002. ISBN 80-88848-92-X.

Všeobecná deklarácia ľudských práv. 2010. [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné na:

<http://www.vop.gov.sk/ochrana_prav/legislativa/deklaracia/>

Contact: doc. PhDr. Monika Mačkinová, PhD, VŠZ a SP sv. Alžbety, Katedra sociálnej práce
Bratislava, Slovakia, E-mail: monika.mackinova@gmail.com

INFORMOVANOSŤ ŠTUDENTOV SOCIÁLNEJ PRÁCE O AGEIZME AKO SOCIÁLNOU PROBLÉMU

¹Magurová D., ²Magur M., ³Magur M.

¹ Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta zdravotníckych odborov, ² FNŠP J.A. Reimana v Prešove, ³ Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela, Pezinok

Abstrakt

Úvod: Záujem o problematiku kvality života seniorov v posledných rokoch v dôsledku významných demografických zmien výrazne narastá. Špecifikom moderných vyspelých spoločností je aj problematika diskriminácie z hľadiska veku, označovaná ako ageizmus. Mnohé negatívne skúsenosti seniorov s profesionálnou starostlivosťou sú dôvodom na to, že je opodstatnené venovať väčší priestor porozumeniu potrebám starých ľudí a poukázať na sociálny rozmer ageizmu.

Metodika a materiál prieskumu: Cieľ prieskumu: zistiť informovanosť študentov sociálnej práce o problematike ageizmu u seniorov; poukázať na ich skúsenosti s ageizmom u seniorov; zistiť čo si študenti sociálnej práce myslia o starobe a taktiež zistiť ich osobné názory na seniorskú populáciu. Vzorka respondentov: 105 študentov sociálnej práce. Metóda prieskumu: dotazník. Realizácia prieskumu: v mesiacoch január až marec 2012.

Výsledky prieskumu: Pojem ageizmus je známy 92% študentom- respondentom, avšak keď mali uviesť, čo tento pojem znamená, tak správnu odpoveď uviedlo zo súboru respondentov len 45%. 97% respondentov v prieskume uvádzalo, že ageizmus je sociálnym problémom a 82% uviedlo, že je považovaný za formu násillia.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Záver: Výskumy v oblasti vyslovene zameraného na ageizmus sú sporadické a súčasná situácia vyžaduje viac pozornosti a výskumných štúdií

Kľúčové slová: Ageizmus. Senior Sociálny pracovník. Prieskum.

INFORMING OF STUDENTS OF SOCIAL WORK ABOUT AGEISM AS SOCIAL PROBLEM

¹ Magurová D., ² Magur M., ³ Magur M.

¹ Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta zdravotníckych odborov, ² FNŠP J.A. Reimana v Prešove, ³ Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela, Pezinok

Abstract

Introduction: Interest in the issue of the quality of life of seniors in recent years due to the significant demographic changes dramatically increases. A specific feature of modern industrialized societies is the issue of discrimination in terms of age, known as ageism. A lot of negative experiences of seniors with professional care are the reason that it must devote more space for understanding the needs of the elderly people and to highlight the social dimension of ageism.

Methodology and methodology of survey: Goal of survey: know about students' s wareness of the issue of ageism in the elderly; refer to their experience with seniors' ageism; find out what students think about old age and also to identify their personal views on the senior population. The sample of respondents: 105 students of social work. Method of survey: questionnaire. **Implementation of survey:** in the months from January to March 2012.

Results: 92 % of students-respondents understood the term egoism, although only 45% of them understood the real meaning of the term. 97% of respondents in the survey stated that ageism is a social problem and 82% said that it is considered a form of violence.

Conclusion: Research in areas specifically focused on ageism are sporadic and the current situation requires more attention and research studies.

Key words: ageism, senior, social worker, survey.

Literatúra:

- [1] HUDÁKOVÁ, A., MAGUROVÁ, D., MUDRÍKOVÁ, D. 2011. Senior verus ageizmus. In *Prevenca úrazů, otrav a násilí*. (Odborný a vědecký časopis). ISSN: 1801-0261. roč.7, č.2, 2011. s. 192-198.
- [2] TOŠNEROVÁ, T. 2002. *Ageismus průvodce stereotypy a mýty o stáří*. Praha: Ambulance pro poruchy paměti Ústav lékařské etiky 3. LF UK Praha a FNKV Praha, 2002. 45 s. ISBN 80-238-9506-0.
- [3] VIDOVIČOVÁ, L. 2005. *Věková diskriminace - ageismus: úvod do teorie a výskyt diskriminačních přístupů ve vybraných oblastech s důrazem na pracovní trh*. (Spoluautor empirického výzkumu: Rabušic, L.). Praha, Brno: VÚPSV. On- line. <http://www.ageismus.cz/index.php?m=3>

Contact: PhDr. Dagmar Magurová, PhD., PU v Prešove, FZO. E-mail: dagmar.magurova@unipo.sk

Spoluautori: Mgr. Mikuláš Magur: e-mail: magur@fnšppresov.sk; Mgr. Marcel Magur: e-mail: marcel.magur@gmail.com

EDUKAČNÁ ČINNOSŤ BUDÚCICH SESTIER V OBLASTI PREVENČIE NÁDOROVÉHO OCHORENIE PRSNÍKOV
Majerníková, L., Obročníková, A.

Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta zdravotníckych odborov, Katedra ošetrovateľstva

Abstrakt:

Úvod: Onkologické ochorenie predstavuje vážny nielen zdravotný, ale aj spoločenský, psycho-sociálny problém, preto ho treba chápať vývojovo. Do tejto skupiny patrí aj nádorové ochorenie prsníka u žien, ktoré je možné včasnou detekciou vyhľadávať a podľa potreby započat' aj skorú liečbu.

Jadro: Rakovina prsníkov je najčastejším zhubným nádorom žien v mnohých rozvinutých krajinách. Veľké zmeny v incidencii rakoviny prsníka v priebehu krátkej doby a výsledky štúdií u migrujúcej populácii svedčí o tom, že výskyt tohto nádoru je silne ovplyvňovaný faktormi vonkajšieho prostredia. Optimálne a najúčinnéšie opatrenie proti zhubným nádorom je prevencia, a práve preventívne aktivity, t. j. aktivity zamerané na podporu zdravia, predchádzanie ochoreniam či vyhľadávanie (rozpoznanie) ochorení v ich skorých štádiách, patria medzi dôležité úlohy nielen onkologického ošetrovateľstva. Sestra má v primárnej a sekundárnej prevencii nádorových ochorení nezastupiteľné miesto. Preto prostredníctvom projektu na FZO PU študenti ošetrovateľstva realizujú edukačné

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

stretnutia zamerané na dôležitosť včasného a pravidelného skríningu nádorového ochorenia prsníkov u študentiek vysokých a stredných škôl pod vedením odborných asistentov, pričom využívajú moderné edukačné pomôcky.

Záver: U sestier sa základné vedomosti o nádorových ochoreniach, ich príznakoch, včasnej diagnostike, liečbe a prevencii pokladajú laickou verejnosťou za samozrejmosť. Z pohľadu realizácie prevencie ich považujeme za nevyhnutnosť. Aby však sestra bola úspešná v preventívnych aktivitách, musí disponovať vedeckými poznatkami o problematike prevencie jednotlivých onkologických ochorení a byť schopná využiť svoje vedomosti správnym spôsobom „podať ďalej“, čo je podstatou prezentovaného projektu v tomto príspevku.

Kľúčové slova: Nádorové ochorenie prsníkov. Primárna a sekundárna onkologická prevencia. Edukačná činnosť sestry. Ošetrovatel'stvo.

EDUCATIONAL ACTIVITIES OF NURSING STUDENTS IN THE PREVENTION OF BREAST CANCER

Majerníková, L., Obročníková, A.

University of Prešov, Faculty of health, Department of Nursing

Abstract

Introduction: Cancer is a serious disease not only medical but also social and psycho-social issues, therefore it should be understood developmentally. This group also includes breast cancer in women can seek early detection and, if necessary and initiate early treatment.

Core: Breast cancer is the most common malignancy of women in many developed countries. A major change in the incidence of breast cancer in a short time and the results of studies in migrant populations suggests that the incidence of this cancer is strongly influenced by environmental factors. Optimal and effective measure against cancer is prevention, and prevention activities precisely, t. j. activities designed to promote health, prevent disease and search (detection) of diseases in their early stages, are among the important role of not only cancer nursing. Nursing is in primary and secondary prevention of cancer irreplaceable. In the project FZO PU nursing students implement an educational meeting about the importance of early and regular screening for breast cancer among female students of higher and secondary schools under the guidance of lecturers, using modern educational aids.

Conclusion: Nursing of the basic facts about cancers and their symptoms, early diagnosis, treatment and prevention considered general public for granted. In terms of implementation of prevention is considered a necessity. However, a nurse was successful in prevention activities must have scientific evidence on the issue of prevention of cancer and be able to use their knowledge in the right way "to pass on" what is the essence of the project presented in this paper.

Key words: breast cancer. Primary and secondary oncology prevention. Educational activities of nurses. Nursing.

Literature:

MAGERČIAKOVÁ, M. – MALÍKOVÁ, K. 2008. Prevencia z pohľadu sestry vo všeobecnej ambulantnej starostlivosti. In *Revue ošetrovatel'stva, sociálnej práce a laboratórnych metodík*. ISSN 1335-5090, 2008, roč. XIV, č. 3, s.118 -120.

MAGUROVÁ, D. et al. 2008. *Základy edukácie a jej využitie v ošetrovatel'skej praxi*. Vysokoškolské učebné texty. 1.vyd. Prešov: Prešovská univerzita, Fakulta zdravotníctva, 2008. 127 s. ISBN 978-80-8068-821-9.

MAGUROVÁ, D. - MAJERNÍKOVÁ, L. 2009. *Edukácia a edukačný proces v ošetrovatel'stve*. 1.vyd. Martin: Osveta, 2009. 155 s. ISBN 978-80-8063-326-4.

Contact: Prešovská univerzita, Partizánska 1, 080 01 Prešov, e-mail: majernikova@unipo.sk

MIERA OŠETROVATELSKEJ ZÁŤAŽE RODINY POSKYTUJÚCEJ STAROSTLIVOSŤ CHORÉMU PRÍBUZNÉMU S DEMENCIOU

Majerníková, L. Ondriová, I., Fertal'ová, T.

Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta zdravotníckych odborov, Katedra ošetrovatel'stva

Abstrakt

Úvod: Demencia zahŕňa skupinu ochorení, pri ktorých nastáva v dôsledku chorobného procesu mozgu úpadok kognitívnych funkcií, čo výrazne ovplyvňuje správanie pacienta. V domácom prostredí je takto chorý závislý podľa mieri postihnutia od opatrovateľa, zvyčajne príbuzného. Rodinný opatrovateľ je neprofesionálna osoba, ktorá poskytuje primárnu pomoc pri činnostiach denného života, čiastočne alebo úplne, závislej osobe.

Metodika a materiál: Šetrenie bolo realizované pomocou neštandardizovaného dotazníka určeného pre domácich neprofesionálnych opatrovateľov v počte 60 v Prešovskom kraji, ktorý bol doplnený o štandardizované dotazníky

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Test inštrumentálnych denných činností – IADL (Instrumental activities daily living), Bartelov test základných denných aktivít – ADL (Activities daily living), Test ošetrovateľskej záťaže podľa Svanborga.

Výsledky: Hlavným cieľom prieskumu bolo zmapovať mieru ošetrovateľskej záťaže v rodinách poskytujúcich starostlivosť chorému príbuznému s demenciou. Výsledky vyplývajúce z výskumu poukazujú na dopad záťaže u opatrovateľov na ich sociálnu sféru, voľnočasové aktivity, celkové zvládanie rodinných problémov, ale najväčšiu záťaž respondenti vnímali v psychickej oblasti.

Záver: Opatrovanie príbuzného s demenciou predstavuje výraznú záťaž rodiny, preto je potrebné komplexné riešenie tohto problému do ktorého je nevyhnutné zapojiť služby sociálnej a zdravotníckej siete.

Kľúčové slova: Demencia. Pacient. Starostlivosť o chorého príbuzného. Rodina. Miera záťaže. Záťaž opatrovateľa.

THE RATE OF NURSING WORKLOAD FAMILIES PROVIDING CARE TO THE SICK RELATIVE WITH DEMENTIA

Majerníková, E., Ondriová, I., Fertalová, T.

University of Prešov, Faculty of health, Department of Nursing

Abstract:

Introduction: Dementia includes a group of diseases in which occur as a result of the disease process of cognitive decline in brain function, which greatly influences the behavior of the patient. The home is so sick addicted mildly affected by the caregiver, usually a relative. Family is a non-professional caregiver who provides primary assistance in activities of daily living, partly or wholly, to a dependent and its surroundings.

Material and Methods: The investigation was carried out using non-standardized questionnaire for the local non-professional careers in the number 60 in the Prešov region, which was supplemented by standardized questionnaires Test instrumental daily activities - IADL, Activities daily living ADL, Test of nursing workload by Svanborg.

Results: The main objective of the survey was to study the level of nursing workload in families providing care for a sick relative with dementia. The results arising from the research indicate the impact of stress in careers of their social sphere, leisure activities, the overall management of family issues, but the greatest burden respondents perceived the emotional area.

Conclusion: Baby relative with dementia represents a significant burden on the family, so it is necessary to tackle the problem where it is necessary to integrate health and social services network.

Key words: Dementia. Patient. Caring for a sick relative. Family. The rate of stress. Caregiver burden.

Literature:

VAVRUŠOVÁ, L. 2008. *Depresia*. Martin: Osveta, 2008. 220 s. ISBN 80-806-328-09.

VELAS, B. a kol. 2006. Společné usnesení o demenci Alzheimerova typu v pokročilém stadiu. In *Česká geriatrická revue*. ISSN 1214-0732, 2006, roč. 4, č. 1, s. 35-47.

VENGLÁŘOVÁ, M. 2007. *Problematické situace v péči o seniory*. Praha : Grada Publishing a. s., 2007, 96 s. ISBN 978-80-247-2170-5.

Contact: Prešovská univerzita, Partizánska 1, 080 01 Prešov, e-mail: majernikova@unipo.sk

SPOKOJNOST PACIENTOV/KLIENTOV AKO HODNOTIACE KRITÉRIUM KVALITY DOMÁCEJ OŠETROVATELSKEJ STAROSTLIVOSTI VO VYBRANÝCH AGENTÚRACH DOMÁCEJ OŠETROVATELSKEJ STAROSTLIVOSTI

Majerníková, E., Velebírová, E., Hudáková, A.

Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta zdravotníckych odborov, Katedra ošetrovateľstva

Abstrakt

Úvod: Termín domáca ošetrovateľská starostlivosť zahŕňa všetky činnosti a služby poskytované kvalifikovanou sestrou na vysokej odbornej a profesionálnej úrovni klientov v ich prirodzenom domácom prostredí. Ich hlavným cieľom je pomáhať jednotlivcom, rodine a skupine v zdraví alebo chorobe vykonávať činnosti prispievajúce k zdraviu, uzdraveniu alebo pokojnej smrti v prirodzenom sociálnom prostredí.

Metodika a materiál: Šetrenie bolo realizované pomocou neštandardizovaného dotazníka vytvoreného pre klientov a pacientov v agentúrach domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS) v Prešovskom kraji. Výskumu sa zúčastnilo 70 respondentov, klientov/pacientov danej ADOS.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Výsledky: Celkové výsledky, ktoré sledovali základné atribúty kvality poskytovanej ošetrovateľskej starostlivosti ADOS ako poskytovanie informácií, dostupnosť služieb, prístup a práca sestry boli hodnotené respondentmi vysoko pozitívne a to pri komparácii z hľadiska veku, dĺžky poskytovania služieb, pohlavia a lokality ADOS.

Záver: Hodnotenie kvality ošetrovateľskej starostlivosti nie je jednoduché a zahŕňa množstvo objektívnych a subjektívnych ukazovateľov. Jedným z ukazovateľov je aj vyjadrenie spokojnosti samotným pacientom/klientom, čiže prijímateľom starostlivosti, ktorý vyjadruje spokojnosť so službami ich poskytovateľov v súlade so svojimi potrebami, čo sme využili aj v našej práci.

Kľúčové slova: Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti. Kvality ošetrovateľských služieb. Spokojnosť. Hodnotenie kvality.

SATISFACTION OF PATIENTS / CLIENTS AS A BENCHMARK OF QUALITY HOME NURSING CARE IN SELECTED HOME CARE AGENCIES

Majerniková, L., Velebírová, E., Hudáková, A.

University of Prešov, Faculty of health, Department of Nursing

Abstract

Introduction: The term nursing home care includes all activities and services provided by a qualified nurse for a high level training and professional clients in their natural home. Their main goal is to help individuals, families, and groups in health or illness to perform activities contributing to health, healing and peaceful death in the natural social environment.

Material and Methods: The investigation was carried out using non-standardized questionnaire created for clients and patients Home Care Agencies (HCA) in Prešov. The sample consists of 70 respondents, clients / patients of the HCA.

Results: The overall results, followed by the basic attributes of quality nursing care provided HCA as providing information, access to services; access nurses were rated very positively by respondents and compare in terms of age, length of service provision, gender and location HCA.

Conclusion: Quality of nursing care is not easy and involves a number of objective and subjective indicators. One indication is the expression of satisfaction by the patient / client, or recipient of care, which is satisfied with their service providers in accordance with their needs, which we used in our work.

Keywords: Home care agency. Quality of nursing services. Satisfaction. Quality rating.

Literature:

KILÍKOVÁ, M. – JAKUŠOVÁ, V. 2008. *Teória a prax manažmentu v ošetrovateľstve*. Martin: Osveta, 2008. 148 s. ISBN 978-80-89271-72-6.

MATEIDES, A. a kol. 2006. *Manažérstvo kvality*. Bratislava: Miroslav Mračko, 2006. 751 s. ISBN 80-8057-656-4.

NENADAL, J. 2001. *Meření v systémech jakosti*. Praha: Managment Press. 2001. 310 s. ISBN 80-7261-054-6.

Contact: Prešovská univerzita, Partizánska 1, 080 01 Prešov, e-mail: majernikova@unipo.sk

PODMIENKY ÚSPEŠNEJ EDUKÁCIE SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÝCH DETÍ

Majzlanová, K.

Univerzita Komenského v Bratislave, Pedagogická fakulta, Centrum sociálnych štúdií a liečebnej pedagogiky, Katedra liečebnej pedagogiky

Abstrakt:

Úvod: Nepriaznivé materiálno-ekonomické a sociálno-kultúrne podmienky mnohohodetnosť rodín, vysoká nezamestnanosť rodičov, nevyhovujúce bytové podmienky, nedostatočná starostlivosť o výchovu a vzdelávanie detí, nedostatočné uspokojovanie ich potrieb, prežívanie traumatických situácií, mimoriadne nepriaznivé okolnosti – ako napríklad chronické ochorenie dieťaťa, rodiča, rozvod rodičov a pod., vo významnej miere vytvárajú tzv. *znevýhodnené prostredie*. U detí, žijúcich v uvedených podmienkach sa často vyskytuje nízka schopnosť koncentrácie a motivácie prejavujúce sa *nedostatočnou pripravenosťou na učenie a školskú prácu, nezáujmom o získavanie poznatkov, apatiou, nedisciplinovanosťou, spormi a konfliktmi v škole*.

Jadro: Pre deti, u ktorých sú evidentné problémy s učením z dôvodov zaostávania dieťaťa je vhodné vypracovať individuálny edukačný plán. Východiskom pre jeho tvorbu - okrem cieľov vzdelávania - sú individuálne predpoklady žiaka so zohľadnením jeho životných podmienok (individuálne tempo, rodinné prostredie) pedagogická,

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

špeciálnopedagogická, liečebno-pedagogická a psychologická diagnostika žiaka. Vytvorenie bazálnych podmienok pre úspešnú edukáciu kde patrí *kauzálny, interdisciplinárny, systémový, finálny, aktivizujúci prístup ako aj rešpektovanie a dodržiavanie najvyšších hodnôt* je dôležitým predpokladom pre realizáciu podporných intervencií založených na špecifických edukačných potrebách žiakov. Liečebnopedagogické prístupy (arteterapia, biblioterapia, dramaterapia, muzikoterapia, psychomotorická terapia, terapia hrou, ergoterapia, sa uplatňujú u detí, u ktorých sa vyskytli vážnejšie problémy v správaní, čo má negatívny vplyv aj na vzájomné vzťahy medzi deťmi. V tejto oblasti sme uskutočnili výskum so skupinou siedmych detí z prvého a druhého ročníka základnej školy, ktoré pochádzali zo sociálne znevýhodneného prostredia. Cieľom bolo zistiť možnosti pôsobenia liečebnopedagogického programu u detí na rozvíjanie spolupráce, tvorivosti, vytrvalosti a rešpektovanie/dodržiavanie pravidiel.

Záver: Na základe výsledkov výskumu možno povedať, že v priebehu liečebnopedagogického programu došlo u detí k pozitívnym zmenám v ich správaní. Ich stupeň však nebol u všetkých detí rovnaký, výsledky boli zrejme závislé aj od počtu stretnutí, na ktorých sa deti zúčastňovali a tiež ich správanie bolo ovplyvňované rôznymi inými faktormi (podmienkami života v rodine, prospievanie v škole,...). V rámci programu sa osvedčili rituálne hry, hry na odreagovanie napätia a koncentrácie pozornosti. Deti bolo potrebné viac motivovať, častejšie chváliť, povzbudzovať a oceňovať. V rámci školy je nevyhnutná spolupráca s rodinou so psychológom, liečebným a špeciálnym pedagógom, špecifikovať obsah socializácie rodín pomocou školy, posilňovať a budovať osobnú identitu a zabezpečiť sociálnu inklúziu týchto detí.

Kľúčové slová: Sociálne znevýhodnenie, edukácia, prístupy, štýly, diagnostika, individuálny edukačný plán, podpora, liečebná pedagogika.

TERMS OF SUCCESSFUL EDUCATION OF SOCIALLY DISADVANTAGED CHILDREN

Majzlanová, K.

*Comenius University in Bratislava, Faculty of Education, Institute of Social Studies and Education Department
medical pedagogy*

Abstract

Home: Adverse material-economic and socio-cultural conditions of families with more children, parents, high unemployment, poor housing conditions, inadequate care for the education of children, lack of satisfying their needs, experiencing traumatic situations extremely adverse circumstances - such as a chronic illness of a child, a parent, divorce of parents, and so on., significantly create *disadvantaged environment*.

For children living in these conditions, there is often poor concentration, and lack of motivation manifested by lack of readiness to learn and do some school work, lack of interest in the acquisition of knowledge, apathy, lack of discipline, disputes and conflicts at school.

Core work: For children who have obvious problems with learning because they do not have equal abilities an individual educational plan should be developed. The starting point for its work - except for the purpose of education - is placed individually, taking into account the pupil's living conditions (individual pace, family environment), teaching, special pedagogical, psychological and therapeutic educational diagnosis. Creating basal conditions for successful education including a *causal, interdisciplinary, final, activating approach as well as respect for the highest values* is an important condition for the implementation of supporting interventions based on the specific educational needs of students. Therapeutic educational approaches (art therapy, bibliotherapy, dramatherapy, music therapy, psychomotor therapy, play therapy, occupational therapy) are applied with children where serious problems in behavior have been observed, which have a negative impact on relationships among children as well. In this area, we conducted research with a group of seven children in the first and second grades of primary school who come from socially disadvantaged backgrounds. The aim was to investigate the impact of therapeutic educational programme with children to foster collaboration, creativity, perseverance, and respect / following the rules.

Conclusion: According to the results of the research we can say that during the therapeutic educational programme, positive changes in pupil's behavior were observed. Their level was not the same for all the children, the results probably depended on the number of meetings in which the children participated and their behavior was influenced by other factors as well (family life, school results, ...). The program proved ritual games, relaxation and concentration games. Children need to be more motivated, praised, encouraged and rewarded. Within the school, collaboration with the family, psychologist, therapist and special education teacher, specification of the socialization contents with the help of schools, strengthening and building personal identity and ensuring social inclusion of these children are essential.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Key words: Social handicap, education, approaches, styles, diagnostics, individual educational plan, support, therapeutical education.

Literature:

- HORNÁKOVÁ, Marta. 1999. *Liečebná pedagogika pre pomáhajúce profesie*. Bratislava: Občianske združenie sociálna práca. ISBN 80- 968927-6-2 8046 – 126 -0
- MAJZLANOVÁ, Katarína. 2006. *Riešenie zaškolenia sociálne znevýhodnených detí*- [elektronický optický disk (CD ROM)] In: *Salutogenetická koncepcia zdravia v komplexnej starostlivosti o človeka*. - Bratislava : Geotropos. - URL: <http://web.t-com.sk/prolp/docs/zbornik.pdf> S. 92-100. - ISBN 80-9694238-1-1
- MERTIN, Václav. 1995. *Individuálny vzdelávací program*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-0334
- BARTOŇOVÁ, M., ŠANDOR, J. a kolektív autorov. *Nízkoprahové programy pre deti a mládež: Úvod do problematiky*. 1. vyd. Bratislava: Nadácia mládeže Slovenska, 2005. 134 s. ISBN 80-969348-0-5.
- ČÁP, J., DYTRYCH, Z. 1968. *Utvárání osobnosti v náročných životných situáciách*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. 118 s.

Contact: Doc. PaedDr. Katarína Majzlanová, PhD., Univerzita Komenského v Bratislave, Pedagogická fakulta, Ústav sociálnych štúdií a liečebnej pedagogiky, Katedra liečebnej pedagogiky, Šoltésovej 4 811 08 Bratislava. telefon: +421 2 50222147, e-mail: majzlanova@fedu.uniba.sk

KARIÉROVÉ PORADENSTVO AKO POMOC JEDNOTLIVCOM POČAS HOSPODÁRSKEJ KRÍZY

Markovič, D.

Katolícka univerzita v Ružomberku, Pedagogická fakulta, Ústav sociálnych vied

Abstrakt

Úvod: Hospodárska kríza, ktorá vypukla v roku 2008 a jej prejavy pokračujú aj v súčasnom období, výrazne postihla ekonomickú aj sociálnu sféru na Slovensku. V príspevku predstavujeme kariérové poradenstvo ako praktickú činnosť či službu, ktorá môže pomôcť jednotlivcovi v jeho nepriaznivej situácii na trhu práce. Oblasť pôsobenia kariérového poradenstva na jednotlivca dokladujeme využívajúc rámec zručností pre riadenie vlastnej kariéry.

Jadro: Dopady hospodárskej krízy môžeme na Slovensku pozorovať vďaka ukazovateľom ako miera nezamestnanosti, zamestnanosti, vývoj rastu či poklesu hrubého domáceho produktu. Kariérové poradenstvo sa považuje za významný prvok pri predchádzaní nezamestnanosti jednotlivca, pretože vytvára určité premostenie medzi svetom školy a svetom práce, zvyšuje tiež schopnosť adaptácie absolventov. Na Slovensku je poskytované najmä v rezorte školstva a v rezorte práce. Kariéroví poradcovia využívajú pri svojej práci rámec zručností pre riadenie vlastnej kariéry, ktoré pomáhajú klientom definovať a opísať vlastné kompetencie a následne ich zúžitkovať na trhu práce.

Záver: Využitie služieb kariérového poradenstva v čase krízy môže byť užitočné pre jednotlivca nielen vďaka tomu, že získa poznanie vo vzťahu k vlastným vedomostiam, zručnostiam, postojom a ich aplikáciou na trhu práce. Kariérový poradca tiež sleduje dynamické zmeny na trhu práce. Kariérové poradenstvo nie je možné aplikovať ako univerzálny plošný nástroj, ktorý pomáha jednotlivcom na trhu práce kvôli zásade jeho dobrovoľnosti. Je na rozhodnutí a iniciatíve klienta, či poradenstvo využije a získa tak informačnú výhodu oproti iným osobám.

Kľúčové slová: kariérové poradenstvo, globálna hospodárska kríza, zručnosti pre riadenie vlastnej kariéry.

CAREER COUNSELLING AS A HELP FOR INDIVIDUALS DURING THE ECONOMIC CRISIS

Markovič, D.

The Catholic University in Ružomberok, Faculty of Education, Institute of social sciences

Abstract

Introduction: The economic crisis that began in 2008 and still continues in the current period, significantly affected the economic and social sphere in Slovakia. In this paper we present career counselling as a practical activity or service that can help individuals in the unfavourable situation in the labour market. We present professional field of career counselling for individuals pointing out career management skills framework.

Core: The impact of the economic crisis can be observed in Slovakia through indicators such as unemployment rate, growth or decline in the development of gross domestic product. Career counselling is considered to be an important element in the prevention of unemployment of individuals, it creates a bridge between the world of school and the

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

world of work, and it also increases the adaptability of graduates. In Slovakia it is provided mainly in the sphere of education and the sphere of labour. Career counsellor uses in his work career management skills framework to help clients define and describe their own competences and then utilize them in the labour market.

Conclusion: The use of career guidance services in times of crisis can be useful for the individuals not only due to the fact that they could obtain information in relation to their own knowledge, skills, attitude and their application to the labour market. Career advisor also monitors dynamic changes in the labour market. Career counselling cannot be applied as a universal tool that helps individuals in the labour market because of its voluntary nature. It is at the discretion and initiative of the client, whether he uses counselling and gets an advantage over others in labour market.

Keywords: Career counselling, global economic crisis, career management skills.

Literature

- [1] KARASZ, P. 2009. Vplyv globálnej ekonomickej krízy na vývoj hospodárstva Slovenska so zreteľom na trh práce. [online] Bratislava: 2009. 25 s. Dostupné na:
<http://www.euractiv.sk/fileadmin/images/Microsoft_Word_-_PK__studia2.pdf> (2012-10-26)
- [2] MARKOVIČ, D. 2012. *Kariérové poradenstvo pre študentov a absolvoventov VŠ ako aktívny nástroj zvyšovania zamestnanosti*. [dizertačná práca] Ružomberok : PF KU, 2012. 160 s.
- [3] SKILLS DEVELOPMENT SCOTLAND. 2012. *Career Management Skills Framework For Scotland*. [online] 2012. 19 s. Dostupné na:
<<http://www.skillsdevelopmentscotland.co.uk/media/925160/cms%20framework%20for%20scotland%20draft%20for%20consultation.pdf>> (2012-10-26)
- [4] ŽIVČÁK J. a kol. 2008. *Základy kariérneho poradenstva I*. Prešov : ManaCon, 2008. 175 s. ISBN 978-80-89040-35-3.

Contact adress: Daniel Markovič, PhD., Pedagogická fakulta KU, Ústav sociálnych vied, Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok. E-mail: daniel.markovic@ku.sk

SOCIÁLNO-ETICKÉ ASPEKTY FINANČNEJ KRÍZY – RACIONALITA ALEBO IRACIONALITA?

Markovič, P.

Katedra podnikových financií, Fakulta podnikového manažmentu EU v Bratislave

Abstrakt

Úvod: Počas môjho doterajšieho sledovania ekonómie, čo je zatiaľ len 20 rokov, som veľakrát narazil na konštatovanie, že ľudia sú vedení ekonomickými motívmi a konajú výhradne racionálne. Takže, keď budem hladný a pôjdem do obchodu kúpiť si chlieb, pôjdem tam s motívom vymeniť peniaze za iný statok a uspokojiť tak svoju potrebu. To je racionálne. A čo keď pôjdem do obchodu a ukradnem tam chlieb, aby som uspokojil svoju potrebu? Bude to racionálne?

Jadro: S viacvýznamovými pojmami by sme mali v ekonómii narábať opatrnejšie, pojmy vysvetľovať presnejšie. Začnem netradične vysvetlením živočíšnych pudov – spiritus animalis (duch živočíšny), keď ide o vymedzenie ducha, ktorý má svoj pôvod v mozgu. V ekonómii pod týmto pojmom rozumieme nestále a premenlivé prvky v ekonomike, ktoré sú interakciou človeka na jednej strane a neistoty/nejednoznačnosti na strane druhej.

Záver: Užšia väzba na psychológiu človeka nie je náhodná, keďže sme pravidelne konfrontovaní s názormi, že naše konanie sleduje určité motívy a tieto nemusia mať racionálny základ.

Kľúčové slová

Etika, finančná kríza, finančný trh, morálny hazard, racionalita účastníka trhu

SOCIO-ETHICAL ASPECTS OF FINANCIAL CRISIS AND – RATIONALITY OR IRRATIONALITY?

Markovi, P.

Katedra podnikových financií, Fakulta podnikového manažmentu EU v Bratislave

Abstract

Introduction: During my previous tracking economy, which is still only 20 years old, I often came across the statement that people are guided by economic motives and act solely rational. So when I'm hungry and I'm going to the store to buy bread, I'll go there with a motive to exchange money for other livestock and to satisfy their need. It is rational. What if I go into the store and steal the bread out there that I meet their needs? It will be rational?

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Core work: With ambiguous terms, we should carefully handle the economy, explain the concepts more accurately. I start explaining unconventional animal instincts - spiritus animalis (animal spirit) when it comes to the definition of the spirit that has its origin in the brain. In economics, this refers to a volatile variable element in the economy that human interaction is on the one hand and uncertainty / ambiguity on the other.

Conclusion: Closer connection to human psychology is not accidental, since we are regularly confronted with the notion that our behavior follows certain motifs and these may not have a rational basis.

Key words: Ethics, financial crisis, financial markets, moral hazard, the rationality of the market participant

Literature:

1. AKERLOF, G. A. – SHILLER, R. J. 2010. Živočíšne pudy. Praha : Dokořán, 2010. ISBN 978-80-7363-299-1.
2. BALÁŽ, V. 2009. Riziko a neistota – úvod do behaviorálnej ekonómie a financií. Bratislava : VEDA Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2009. ISBN 978-80-224-1082-3.
3. BOETTKE, P. 2011. Robustní politická ekonomie pro 21. století. Praha : Wolters Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-619-6.
4. EPSTEIN, R. A. 2010. Právo, ekonomie, politika. Praha: Wolters Kluwer, 2010. s. 118. ISBN 978-80-7357-529-8.

Contact on author: Doc. Ing. Peter Markovič, PhD.; Katedra podnikových financií, Fakulta podnikového manažmentu EU v Bratislave; Dolnozemska cesta 1/b, 852 35 Bratislava 5; peter.markovic@euba.sk; +421 2 672 95 512

ETIKA V OŠETROVATEĽSTVE A JEJ ZÁKLADNÉ VÝCHOVNÉ CIELE

Mazalánová A., Mazalánová V., Kalátová D., Bydžovský H.

Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky LFUK, Bratislava,

Pedagogická fakulta TU, Trnava a Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava , Ústav ošetrovateľstvá a sociálnej práce sv. Jána Nepomuka Neumanna - Pribram

Abstrakt

Úvod: Nasledujúci príspevok pojednáva o etike, ktorou vo všeobecnosti rozumieme pravidlá alebo princípy, riadiace náležité správanie. Pôvod slova etika je odvodené od gréckeho slova *ethos* čo znamená zvyk, alebo spôsob. Etikou tiež označujeme to, čo by malo byť.

Jadro: V príspevku osobitnú pozornosť venujeme i vysvetleniu rozdielu medzi pojmami etika a morálka. Pod slovom morálka označujeme správanie, ktoré obsahuje úsudky, aktivity a postoje založené na racionálne osvojených a efektívne ustálených normách. Inými slovami morálka vyznačuje čo je dobré a zlé v správaní, charakte, alebo postoj a čo jednotlivci musia urobiť pre život v spoločnosti. Etika ako filozofická veda analyzuje sústavu hodnôt, noriem o mravnom a morálnom správaní ľudí, má nezastupiteľné miesto v ošetrovateľskej praxi. V tejto oblasti je dôležité riadiť sa etickým kódexom sestry, rešpektovať hodnoty ľudského života, ľudských práv a jedinečnosť človeka ako ľudskej bytosti.

Záver: Zdravotnícki pracovníci sú povinní poznať práva pacienta, rešpektovať ich a podporovať ich dodržiavanie bez ohľadu na vek, rasu, pohlavie, náboženské vyznanie, sociálne postavenie a vzdelanie.

Kľúčové slová: etika, morálka, normy, právo, ľudský život

ETHICS IN NURSING AND THEIR BASIS EDUCATIONAL OBJECTIVES

Mazalánová A., Mazalánová V., Kalátová D., Bydžovský H.

Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky LFUK, Bratislava,

Pedagogická fakulta TU, Trnava a Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava , Ústav ošetrovateľstvá a sociálnej práce sv. Jána Nepomuka Neumanna - Pribram

Abstract

Introduction: The following post discusses about ethics, which is generally understood rules or principles governing proper behavior. The origin of the word ethics is derived from the Greek word *ethos* meaning custom or way. Ethics also denote what it should be.

Core: In the paper special attention is paid to the explanation of the difference between the concepts of ethics and morality. The word morality denote behavior that includes judgments, actions and attitudes acquired based on rational and efficient steady standards. In other words, morality characterized by what is right and wrong in behavior,

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

character, and attitude and what individuals must do to live in society. Ethics as a philosophical science of analyzing a set of values, norms of moral behavior and moral people, has a unique place in nursing practice. In this area, it is important to adhere to a code of ethics sisters, to respect the values of human life, human rights and the uniqueness of a human being.

Conclusion: Health care professionals are required to know the patient's rights, respect and support the compliance, regardless of age, race, sex, religion, social status and education.

Keywords: ethics, morals, standards, law, human life

References:

- [1] FIŠEROVÁ, J. 1997. Etika v ošetrovatelství. 1. vyd. Brno : Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, 1997. 60 s. ISBN 80-7013-310-4.
- [2] GLASA, J. – ŠOLTÉZ, L. a kol. 1998. Ošetrovateľská etik. 1. vyd. Martin : Osveta, 1998. 211 s. ISBN 80-217-0594-9.
- [3] GOLDMANN, R. – CICHÁ, M. 2004. Etika zdravotní a sociální práce. 1 vyd. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2004. 126 s. ISBN 80-244-0907-0.
- [4] IVANOVÁ, K. 2005. Etika pro pracovníky ve zdravotnictví. 1. vyd. Ostrava : OUO, 2005. 94 s. ISBN 80-7368-069-6.

Contact: PhDr. Anna Mazalánova, PhD., MPH, Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky LFUK, Špitálska 24, 813 72 Bratislava, E-mail: annamazalanova@gmail.com

DOPADY HOSPODÁRSKEJ KRÍZY NA KVALITU ŽIVOTA A ZDRAVIE ČLOVEKA

Michelf, R.

Ústav Kráľovnej Pokoja z Medžugorja v Bardejove

Abstrakt

Úvod: Za peniaze si nemôžeme kúpiť zdravie, lásku ani vnútorný pokoj. Za peniaze si nemôžeme kúpiť šťastnú a fungujúcu rodinu, ani skutočných priateľov. Ale ostatné áno. Vieme si zaplatiť dobré vzdelanie, kvalitné bývanie, moderné šaty i výdobytky modernej techniky. Peniaze nám pomáhajú dosiahnuť kvalitu života a naplniť život peknými zážitkami. Peniaze sú dôležitý prostriedok, cesta k hojnosti a prosperite.

Jadro: Nezamestnanosť predstavuje najväčší dopad hospodárskej krízy na život človeka v tom zmysle, že ak nie sú uspokojené základné potreby jednotlivca, ktoré súvisia s potrebou určitého množstva finančných prostriedkov na život, tak to vedie k výraznému zníženiu a obmedzeniu dôstojnej kvality života človeka.

Záver: Politickí činitelia musia brať do úvahy nielen informácie o objektívnych životných a pracovných podmienkach, ale aj subjektívne hodnotenie kvality života od jednotlivých občanov, hodnotenie kvality spoločnosti, v ktorej žijú, ktoré je často spojené s vnímaním úrovne nezamestnanosti ako najväčšieho dopadu hospodárskej krízy na kvalitu života a zdravie človeka.

Kľúčová slová: Kvalita života. Nezamestnanosť. Zdravie.

THE EFFECTS OF DEPRESSION ON QUALITY OF LIFE AND HUMAN HEALTH

Michelf, R.

Institute Queen of Peace of Medjugorje in Bardejov

Abstract

Introduction: The money we can't buy health, love and inner peace. We can not buy a safe and functioning family money can't buy nor real friends. But others did. We have to pay for a good education, good quality housing, modern dress and the luxuries of modern techniques. Help us achieve the quality of life money and fill life nice experiences. Money is a key tool, the path to abundance and prosperity.

The core: Unemployment represents the life of a man in the sense that if you are not satisfied the basic needs of the individual, which are linked with the need for a certain amount of funds for life, so this leads to a significant reduction and restriction of decent quality of life for humans.

Conclusion: policy makers must take into account not only the objective information on living and working conditions, but also the quality of individual citizens, the quality of the society in which they live, which is often linked to the perception of the level of unemployment as the impact of the economic crisis on the serious nature of these quality of life and health of a person.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Key words: Quality of life. Unemployment. Health.

Literature:

- [1] BUCHTOVA, Bozena et al., 2002. *Nezaměstnanost psychologický, ekonomický a sociální problém*. Unemployment as psychological, economic and social problem. Praha: GRADA PUBLISHING, 2002. 240 p. ISBN 80-247-9006-8.
- [2] MATOUSEK, O. et al. 2005. *Sociální práce v praxi*. Social work in practice. 1. ed. Prague: Portal, 2005. 352 p. ISBN 80-7367-002-X.
- [3] Paul SAMUELSON, A. P. - NORDHAUS, D. W. 2000. *Ekonomika*. Economics. 1. ed. Bratislava: ELITE, 2000. 822 p. ISBN 80-8044-059-X.

Contact address: E-mail: michel.rado@centrum.sk. PhDr. Radoslav Michel, Ústav Kráľovnej Pokoja z Medzugerja, Štefániková 64, 085 01 Bardejov - Department of Medzugerje, Stefanikova 's, 64, 085 01 Bardejov.

BUDÚCNOSŤ OŠETROVATEĽSTVA V OBDOBÍ TURBULENCIE

Murgová, A., Wiczmándyová, D.,

Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Abstrakt

Úvod: Svet prežíva revolučné zmeny a tie majú dopad na všetky oblasti nášho života. Doba, v ktorej dnes žijeme, sa vyznačuje politickými a sociálnoekonomickými problémami. Celý svet žije v prostredí turbulencie, na ktorú si národy niekedy rýchlejšie, inokedy pomalšie zvykajú.

Jadro: Ako dlho potrvá súčasná hospodárska kríza? Jej dopady v zdravotníctve neobchádzajú nikoho. Kríza zasahuje všetkých: poisťovne, poskytovateľov i pacientov a tým hlavne zdravotnú starostlivosť o ľudí. Pre poisťovne to znamená znižovanie sumy poisťného. Nemocnice dostávajú od poisťovní málo peňazí, nemajú na splácanie faktúr, dlh sa opäť zvyšuje, pribúdajú exekúcie, následkom je zúženie zdravotnej starostlivosti iba na akútnu, zatvárajú sa oddelenia, nemocnice. Pre ambulancie zas zmluvy, ktoré im ponúkajú poisťovne, nepokryjú náklady na prevádzku. Prečo sa svet dostal do tohto stavu, ktorý je podľa belgického nositeľa Nobelovej ceny Ilyi Prigogina pomenovaný „obdobie chaosu a turbulencie“? Dva dôležité fenomény – globalizácia a informačná explózia – sú dnes všeobecne pokladané za hlavné príčiny väčšiny súčasných problémov. Ako teda na turbulentné prostredie reagovať? Najhoršou stratégiou by bolo vyčkávať. Sestry si nemôžu dovoliť čakať na normalizáciu, na návrat do „starých zlatých časov“ – musia sa naučiť žiť a pracovať v trvalom prostredí zmätku a neistôt a akceptovať toto prostredie ako novú výzvu.

Záver: Sestry a ošetrovateľstvo sa nachádzajú na dôležitej historickej križovatke. Na jednej strane chaos a turbulencia, na druhej strane, nesmierna príležitosť a možnosti. Zdravotnícke zariadenia na cestu kvality sa musia vydať, aby práca sestier bola zmysluplná, aby sa splnili očakávania pacientov a tak sa vytvárali hodnoty.

Kľúčové slová: Ošetrovateľstvo. Turbulencia. Budúcnosť. Zmena.

FUTURE OF NURSING IN A PERIOD OF TURBULENCE

Murgová A, Wiczmándyová D.

Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Abstract

Introduction: The world is experiencing revolutionary changes and they have the impact on all areas of our lives. The time in which we live is characterized by political and socio-economic problems. The whole world lives in an environment of turbulence to which the nations sometimes faster, sometimes slower are getting used to.

Core: How long will the current economic crisis last? Their impact affects everyone in health care. The crisis affects everyone: insurance companies, providers and patients and the health care mainly about people. For insurance companies, this means reducing the amount of the insurance premium. Hospitals receive little money from the insurance companies, they do not have enough to repay bills, and debt is increasing again, executions increase, which results in a reduction of health care only to acute one, closing the departments, hospitals. To the ambulances it means that the contracts offered by insurance companies do not cover operating costs. Why the world got to this state, which is by Belgian Nobel Prize winner Ilyi Prigogina named, „the period of chaos and turbulence“? Two important phenomena - globalization and information explosion - are now generally regarded as the main cause of most of the current problems. So how to respond to the turbulent environment? The worst strategy would be to wait.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Nurses cannot afford to wait for normalization, for returning to „good old times “- they must learn to live and work in an environment of confusion and uncertainty and accept the environment as a new challenge.

Conclusion: Nurses and nursing are at the important historical crossroads. On the one hand, chaos and turbulence, on the other hand, the big opportunity and possibilities. Medical facilities have to work on quality to be delivered so the work of nurses is meaningful and the expectations of patients can be met and thus values can be created.

Keywords: Nursing. Turbulence. Future. Changes.

Literature:

FARKAŠOVÁ, D. *Ošetrovateľstvo teória*. Martin: Osveta, 2005. 215 s. ISBN 8061824.

HANZLÍKOVÁ, A. a kol. 2006. *Komunitné ošetrovateľstvo* 2. vyd. Martin: Osveta, 280s. ISBN 80-8063-213-8.

ŠKRLA, P.- ŠKRLOVÁ, M. 2003. *Kreativní ošetrovateľský management* 1. vyd. Praha: Advent- Orion, 2003. 485 s. ISBN 80- 7172- 841- 1.

Contact: e-mail: annamurgov@gmail.com, FZaSP TU v Trnave, Detašované pracovisko Michalovce

NEZAMESTNANOSŤ

Musilová, E.¹, Štiavnická, D.²

1Fakulta ošetrovateľstva a zdravotníckych odborných štúdií, SZU Bratislava

2Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave

Abstrakt

Úvod: Nezamestnanosť je problémom nie len jedinca, ale aj spoločnosti. Ľudské správanie smeruje predovšetkým k produktívnej práci, ktorá vytvára predmety a hodnoty, ktoré spoločnosť uznáva a identifikuje sa s nimi. Prácou sa vytvára symbolický svet, v ktorom človek žije. S nezamestnanosťou je neodmysliteľne spätý faktor chudoby a sociálnej izolácie. Neoddeliteľnou súčasťou je práca sociálnych pracovníkov pri asistencii nezamestnaným pri ich každodenných problémoch a snahách o zvýšenie svojej životnej úrovne.

Metodika a materiál: Oslovili sme 90 náhodných obyvateľov žilinského kraja a jeho širšieho okolia, ktorých sme sa pýtali na tému nezamestnanosti. Metódou bol anonymný dotazník.

Výsledky: Najviac postihnutí nezamestnanosťou sú ľudia od 50-60 rokov so základným, alebo stredoškolským vzdelaním. Ako pracujúci považujú svoju životnú úroveň skôr za nízku, po strate zamestnania by ešte výraznejšie klesla.

Záver: Nezamestnanosť je vážny problém spoločnosti. Dôsledky ekonomickej transformácie spoločnosti sa prejavili na slovenskej rodine dosť negatívne. Mnoho rodín sa ocitlo na pokraji biedy v dôsledku nárastu nezamestnanosti, zvyšovania životných nákladov a iných negatívnych javov, ktoré sprevádzajú politickú a ekonomickú transformáciu spoločnosti.

Kľúčové slová: Nezamestnanosť. Chudoba. Životná úroveň.

UNEMPLOYMENT

Musilova, E., Štiavnická D.

Faculty of nursing and professional health care, Slovak medical university in Bratislava

Abstract

Introduction: Unemployment is not just problem of one person, but it's problem of all society. Human behavior goes mainly to productive work, which makes items and values, which society recognizes and identifies with. Symbolic world, where we live in, is made by work. With unemployment is inherently connected factor of poverty and social isolation. Inseparable part is work of social workers assisting unemployed with their everyday problems and wishes to increase their living standards.

Methodology and material: We ask 90 random citizens of Žilina region and near surrounding, who were asked to unemployment topic. Methodology was anonymous questionnaire.

Results: The most affected by unemployment are people aged 50 - 60 years with elementary or high school education. As employed people, they consider their living standards as low, but after losing their job, their standards would markedly decrease.

Conclusion: Unemployment is serious problem of society. Results of economic transformation of society showed up on slovak family really negatively. Many families found they-self on the edge of poverty in result of increasing

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

unemployment, living payments and other negative effects, which accompany politic and economic transformation of society.

Keywords: Unemployment, Poverty, Living standards.

References:

- [1] ANDREJIOVÁ, L., MAGUROVÁ, D.: Nezamestnanosť ako sociálny jav a jeho dôsledky. Zdravotníctvo a sociálna práca, roč. 7, 2012, č. 1-2, s. 8-17. ISSN 1336-9326.
- [2] BUGRI, Š., PRIBIŠOVÁ, E., ŽÁK, S., PAULOVICHOVÁ, M.: Dopad hospodárskej krízy na nezamestnanosť v Slovenskej republike. In: Spolupráca pomáhajúcich profesií – determinant kvality života populácie. I. Zväzok. Zborník vedeckých prác, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o., str. 549-556. ISBN 978-80-8946410-4.
- [3] BUGRI, Š.: Nezamestnanosť ako makroekonomický problém. Zdravotníctvo a sociálna práca, roč. 7, 2012, č. 3, s. 89-94. ISSN 1336-9326.
- [4] PRIBIŠOVÁ E., BUGRI Š. – Nezamestnanosť v Slovenskej republike v čase svetovej hospodárskej krízy. Ekonomika, financie a manažment podniku VI. Medzinárodná vedecká konferencia doktorandov Fakulty podnikového manažmentu EÚ v Bratislave. 2012. ISBN 978-80-225-3500-7

Contact address: e-mail: eva.musilova@szu.sk

BIOETIKA A TRANSKULTÚRNA STAROSTLIVOSŤ V KONTEXTE HUMÁNEJ GEOGRAFIE

¹ Novotný, R., ² Pažinková, M., ³ Novotná, Z.

¹ Klinika vnútorného lekárstva II, FNsP J.A. Reimana v Prešove, ² Poliklinika Sekčov v Prešove

³ Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove

Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0432-10.

Súhrn

Úvod: Základným poslaním ošetrovateľstva je zblížovať prírodovedné a humanitné bádania a objasňovať biologické a spoločenské procesy a na druhej strane akceptovať autenticitu človeka v globálnom kontexte. Pre ošetrovateľskú komunitu je potrebná identifikácia bioetických aspektov ošetrovateľstva s návrhom možných implikácií.

Jadro: Leiningrovej kultúrny ošetrovateľský model odmieta v ošetrovateľstve najčastejšie uvádzané metaparadigmatické pojmy (osoba, prostredie, zdravie a ošetrovateľská starostlivosť). V Leiningrovej metaparadigme sú pojmy: starostlivosť o človeka (human care), kontexty prostredia (environmental contexts), pohoda alebo zdravie (well-being or health) (Leiningerová, 1991). Zmena paradigmatických pojmov akcentuje bioetický význam Leiningrovej teórie s aplikáciou spirituálneho dobra v holistickom kontexte. Poznanie humanistických ošetrovateľských modelov je aktuálne pre všetky kategórie zdravotníckych pracovníkov.

Geografia aj ošetrovateľstvo patria k vedám s otvorenými hranicami vo vzťahu k iným vedným disciplinám, preto vykazujú prienikové a teda hybridnú pozíciu. (Matlovič 2006, s. 19–21). Kreácia geografickej analýzy a syntézy z perspektívy trinitárnej koncepcie podľa Matloviča (2007) pri projekcii do klinickej bioetiky v ošetrovateľstve má obsahovať nasledujúce časti:

1. Empiricko-analytická časť: identifikácia postavenia a úlohy ošetrovateľstva optikou štruktúr a foriem zdravotníckeho systému z hľadiska fyzických a technických komponentov. Leiningrovej model definuje uvádzaný aspekt ako starostlivosť o človeka.
2. Kriticko-analytická časť: identifikácia ošetrovateľského procesu a jeho aktérov (lekár, sestra, pacient) a interakcií ošetrovateľského procesu s okolím optikou spoločensko-politických, kultúrnych a ekonomických zákonitostí a procesov. Leiningrovej model definuje túto časť analýzy ako kontexty prostredia.
3. Hermeneuticko-analytická časť: identifikácia a porozumenie významovým dominantám, t.j. základným bioetickým princípom a hodnotám. Leiningrovej model definuje dominantu ako pohodu alebo zdravie.
4. Syntetická časť (identifikácia zjednocujúcich nítí, t.j. proces klinickej bioetiky).

Záver: Bioetická reflexia je nevyhnutná pre formovanie ošetrovateľského myslenia. Kreácia hybridity geografie definuje ošetrovateľstvo ako klinickú prax, ktorá nadväzuje kreatívne spojenia medzi analyticko-odbornou úlohou a sociálno-kultúrnou úlohou ošetrovateľstva. Koncept trinitárneho geografického humánneho modelu je použiteľný v ošetrovateľskej bioetike.

Kľúčové slová: Ošetrovateľský model. Paradigma. Geografie. Ošetrovateľstvo. Bioetika.

BIOETHICS AND TRANSCULTURAL NURSING IN CONTEXT OF HUMAN GEOGRAPHY

¹ Novotný, R., ² Pažinková, M., ³ Novotná, Z.

¹ Clinic of Internal Medicine II, J. A. Reiman Faculty Hospital in Prešov. ² Úrad pre dohľad / Supervisory Authority, Bratislava. ³ Faculty of Health Professions, University of Prešov

This work was supported by Agentúra na podporu výskumu a vývoja on the basis of agreement No APVV-0432-10.

Abstrakt

Introduction: The primary objective of nursing is to unite natural sciences and humanities research and to clarify the biological and social processes, and, on the other side, to accept the authenticity of a human person in a global context. For the nursing community, it is important to identify bioethical aspects of nursing with suggestion of possible implications.

Core work: Leininger's cultural nursing model rejects the most frequently quoted metaparadigm nursing concepts (entity, environment, health and nursing care).

Leininger's metaparadigm concepts are: human care, environmental contexts, well-being or health (Leininger, 1991). Change of the paradigm concepts accentuates the bioethics importance of Leininger's theory with application of spiritual goodness in a holistic context. Knowledge of humanistic nursing models is topical for all categories of health professionals.

Geography and nursing are among the sciences with open borders in relation to other disciplines; therefore, they show an intersection, and accordingly, hybrid position. (Matlovič 2006, page 19-21). Creation of the geographical analysis and synthesis from the perspective of the Trinitarian conception by Matlovič (2007) for projection in clinical bioethics in nursing should include following elements:

1. Empirico-analytical part: identification of the position and role of nursing by optics of structures and forms of the health system in term of aspects of physical and technical components. Leininger's model defines the above referred aspect as the human care.
2. Critico-analytical part: identification of the nursing process and the persons involved (doctor, nurse, and patient) and interactions of the nursing process with environment through the optics of socio-political, cultural and economic patterns and processes. Leininger's model defines this part of the analysis as the environmental contexts.
3. Hermeneutico-analytical part: identification and understanding of the semantic dominants, i.e. fundamental bioethical principles and values. Leininger's model defines the dominant as the comfort or health.
4. Synthesis part: (identification of unifying threads, i.e. the process of clinical bioethics).

Conclusion: Bioethical reflection is necessary for the formation of nursing thinking. Creation of hybridity of geography defines nursing as the clinical practice, which develops creative connections between the professional-analytical task and socio-cultural role of nursing. The Trinitarian concept of the geographical human model is applicable in nursing bioethics.

Key words: Nursing Model. Paradigm. Geography. Nursing. Bioethics.

List of bibliographic references:

- LEININGEROVÁ, M., McFARLAND, M. R. (2002): Transcultural Nursing. Concept, Theories, 3rd ed. New York, McGraw-Hill, Medical Publishing Division, 2002. In: ŽIAKOVÁ, K. a kol. *Ošetrovateľské konceptuálne modely*. 1. vyd. Martin : Osveta, 2007. 189 s.
- LEININGEROVÁ, M. (1991): Looking to the future of nursing and the relevancy of culture care theory. In ŽIAKOVÁ, K. a kol. *Ošetrovateľské konceptuálne modely*. 1. vyd. Martin : Osveta, 2007, s. 149, 189 s.
- MATLOVIČ, R. (2006): *Geografia – hľadanie tmelu (k otázke autonómie a jednoty geografie, jej externej pozície a inštitucionálneho začlenenia so zreteľom na slovenskú situáciu)*. Acta Facultatis Studiorum Humanitatis et Naturae Universitatis Prešovensis, Folia Geographica, č. 9, s. 6–43.
- MATLOVIČ, R. (2007): *Hybridná idiograficko-nomotetická povaha geografie a koncept miesta s dôrazom na humánnu geografiu*. Geografický časopis, 59, č. 1, s. 3–23, 64 s.
- MATLOVIČ, R. (2009): *K problematike novej systemizácie regionálnogeografických poznatkov*. Acta Facultatis Geographica Comenianae, 53, s. 11–18.

Contact on the autor: PhDr. Zuzana Novotná, PhD., Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta zdravotníckych odborov, Partizánska 1, 08001 Prešov, e-mail: zuzana.novotna@unipo.sk; tel:051/7562463

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

**VYUŽITIE SESTERSKÝCH KOMPETENCIÍ V KONTEXTE ONKOLOGICKEJ PREVENČIE –
VÝSLEDKY POROVNÁVACEJ ŠTÚDIE.**

Obročníková, A., Majerníková, E.

Katedra ošetrovateľstva, Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská Univerzita v Prešove

Abstrakt

Cieľ: Zámerom komparovanej štúdie bolo zistiť, do akej miery sa podieľajú sestry primárnej zdravotnej starostlivosti v onkologickej prevencii v závislosti od štátnej príslušnosti (pracujúce v Slovenskej republike a vo Veľkej Británii – Wales).

Metodika: Realizovaná štúdia mala charakter kauzálny – komparatívneho výskumu, ex – post facto. Výskumnú vzorku tvorilo 165 respondentov (počtom 87 sestier v SR a 78 sestier VB) pracujúcich v ambulantných zariadeniach primárnej zdravotnej starostlivosti. Zber údajov prebiehal v období január – júl 2012. Hlavnou metódou výskumu bol neštandardizovaný dotazník, ktorý bol po osobnom súhlase sestry predložený a dobrovoľne vyplnený. Pre štatistickú komparáciu sledovaných skupín sme použili dvojrozmernú indukčnú štatistiku, Studentov dvojvzorkový t – test.

Výsledky: Štatistickým spracovaním a analýzou získaných údajov sa potvrdila signifikantne významná korelácia medzi participáciou sestier v onkologickej prevencii a štátnou príslušnosťou. V skupine anglických sestier boli pozorované lepšie skórovacie výsledky oproti slovenským sestram vo vedení dokumentácie o prítomných rizikových faktoroch podmieňujúcich onkogenézu, v edukácii pacienta / klienta o škodlivosti identifikovaného rizikového faktora a vedení jej záznamu, v demonštrácii selfdetekčných techník, v realizácii fyzikálneho vyšetrenia u pacienta s dôrazom na prvé príznaky a aktívnom pozývaní pacientov k preventívnym prehliadkam, či očkovaniu. V príspevku ponúkame časť výsledkov štúdie.

Záver: Zistené výsledky poukázali na vyššiu mieru uplatnenia preventívnych činností anglickými sestrami. Pozorované pozitívne diferencie možno vysvetliť oprávnením sestier vykonávať preventívne prehliadky a to aktívnym pozývaním pacientov k jednotlivým skríningovým vyšetreniam podľa národných kritérií zohľadňujúce vek, pohlavie, rizikovosť rodiny (NICE odporúčani). Uvedené fakty môžu byť stimulom pre zviditeľnenie preventívnej starostlivosti v SR, ktorá bude realizovaná sestrami za uznania ich legitímnych kompetencií všetkými zúčastnenými rezortmi.

Kľúčové slová: sestry, primárna zdravotná starostlivosť, prevencia, onkologické ochorenia, kompetencie.

**USE OF NURSING COMPETENCES IN THE KONTEXT OF ONCOLOGICAL PREVENTIV – RESULTS
OF COMPARATIVE STUDY**

Obročníková, A., Majerníková, E.

Dept. Nursing, Faculty of Health Professions, Prešov University in Prešov

Abstract

Aim: The aim of the comparative research study was to determine the extent to which nurses are involved in primary health care in the cancer prevention, depending on nationality (working in the Slovak Republic and the United Kingdom - Wales).

Methods: The realized study was character of causal - comparative research, ex - post facto. The research sample consisted of 165 respondents (number 87 nurses in SR and 78 UK nurses) working in outpatient primary care. The data collection was gathered in the period from January to July 2012. We chose the exploratory research method - non-standardized questionnaire, which was submitted and voluntarily completed with personal consent by nurses. For statistical comparison of observed groups, we used two-dimensional inductive statistics, dualsamples Student's t - test.

Results: The statistical processing and analysis of the data showed a significant correlation between the participation of nurses in cancer prevention and nationality. In a group of British nurses were observed scoring with better results compared in group of Slovak nurses in leading documentation of present risk factors underlying oncogenesis, in the education of patient / client about the harmfulness of the identified risk factor and its recording, in demonstrating the body self examination techniques, in the implementation of physical examination with an emphasis the early signs in a patient and in active inviting patients to preventive examinations or vaccinations. In this contribution we offer a part of results of present study.

Conclusion: The results showed a higher rate in application of the preventive activities in Brithish nurses, what it can be explained by licensed nurses to perform preventive inspections and by actively inviting patients to each screening examination according to national criteria, taking into account age, gender, risk families (NICE

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

recommendations). These facts may be an incentive for effectiveness of preventive care in Slovakia, which will be carried out by nurses for recognition of their legitimate competencies by all stakeholders.

Key words: nurse, primary health care, prevention, cancer, competencies.

Literature:

- AYRES, C. G. 2009. Said another way. Nurse's role in cancer control. *Nursing forum*. 2009, vol. 44, no. 1, p. 64-67. ISSN 0029-6473, ,
- CORE COMPETENCIES FOR PRACTICE NURSING. 2007. [online]. Primary Care Trust: Brighton and Hove City NHS. [cit.2012-07-01]. s. 21. Dostupné na internete: <<http://www.brightonandhovepct.nhs.uk/healthprofessionals/generalpractice/practicenursing/proissues/documents/CORECOMPETENCIES2007.doc>>.
- DIBA, S. CH., PLEŠKO, I., HLAVA, P. 2012. *Incidencia zhubných nádorov v Slovenskej republike 2007*. Bratislava: NCZI, 2012. 135 s. ISBN 978-80-89292-27-1.
- FAIT, T. et al. 2008. *Preventivní medicína*. Vyd. Praha: Maxdorf, 2008. 551 s. ISBN 978-80-7345-160-8.
- RYBÁROVÁ, Ľ. et al. 2008. Hodnotenie účasti sestier a pôrodných asistentiek na preventívnych programoch. Prešovská univerzita v Prešove. *Molisa* 5. 2008, 5/2008 s. 163- 167. ISBN 978-80-8068-882-0.
- YARNALL, K. S. et al. 2003. Primary care: Is there enough time for prevention? *American Journal of Public Health*. 2003, vol. 93, no. 4, p. 635 – 641. ISSN 0090-0036.

Contact address: PhDr. Andrea Obročníková, Katedra ošetrovateľstva, Fakulta zdravotníckych odborov Prešovskej Univerzity v Prešove, Partizánska 1, 080 01 Prešov. E-mail: andrea.obrocnikova@unipo.sk

ZDRAVÉ STARNUTIE Z POHĽADU OŠETROVATEĽSTVA

Ondriová I. , Fertal'ová, T., Magurová D., Majerníková , Ľ., Cmorejová, V., Lengyelová , A.

Fakulta zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove

Abstrakt

Úvod: Staroba je spojená s množstvom strát v takmer všetkých oblastiach ľudského života, ktorých možným dôsledkom môže byť samota, či sociálna izolácia. Ekonomické ukazovatele potvrdzujú znižujúci sa význam a vážnosť seniorov v spoločnosti, ako i neschopnosť spoločnosti postarať sa o dôstojnú starobu svojich starších príslušníkov. Je preto nutné už dnes začať s podporou zdravého starnutia. Mala by chrániť starších ľudí pred nechcenými dôsledkami civilizácie tohto storočia. To vyžaduje zmenu životného postoja senior. Cieľom našej práce bolo identifikovať zdravotný stav, postoje k zdraviu starších ľudí a sociálny status v súvislosti so zabezpečovaním ich potrieb. Realizáciou výskumu sme chceli zistiť celkový bio-psycho-sociálny stav starších občanov na dôchodku, nezávisle od veku, bydliska, pohlavia, so zameraním na posúdenie kvality ich života vo vzťahu k poskytovaniu zdravotno-ošetrovateľských služieb. Výskum sme realizovali dotazníkovou metódou v období október 2011 – január 2012. Na vyhodnotenie výsledkov výskumu sme použili deskriptívne štatistické metódy. Výskumnú vzorku tvorilo 70 respondentov, dôchodcov žijúcich v meste Prešov a v okolitých obciach.

Výsledky :Na základe analýzy údajov sme zistili, že u väčšiny respondentov je prítomná polymorbidita a rôzne funkčné obmedzenia poukazujúce na potrebu pomoci a diagnosticko-liečebný dohľad.

Záver: Staroba je nielen choroba, samota a pasivita. Je to vek, ktorý má tiež svoje čaro. Starší ľudia sú integrovaní v spoločnosti, majú pomerne dobrý prehľad o spoločenskom dianí a cítia, že aj oni sú jeho súčasťou. Sú optimistickí nakoľko súčasná doba prináša väčšinou lepšie vymoženosti, či už technické, sociálne alebo aj služby poskytované občanom. Sú aktívni, lebo vedia, že aktivita znamená udržanie dobrého zdravia a dobré zdravie je zárukou ich slobody a vôle vykonávať veci, ktoré majú radi, a na ktorých im záleží. Je to v prvom rade ich rodina a rodinní príslušníci, ktorí sú pre nich veľmi dôležití, tak ako aj pocit, že sú pre svoje okolie stále potrební.

Kľúčové slová : Starnutie. Staroba. Osamelosť v starobe. Zdravé starnutie

HEALTHY AGING FROM THE PERSPECTIVE OF NURSING

Ondriová, I., Fertal'ová, T., Magurová, D., Majerníková, Ľ., Cmorejová, V., Lengyelová, A.

Faculty of Health professions of Prešov university in Prešov

Abstract

Introduction: Old age is associated with a lot of losses in almost all areas of human life, which potentially may result in loneliness, and social isolation. Economic evidence diminishing the importance and seriousness of the

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

elderly in society, as well as the company's inability to care for aging well their older members . It is therefore necessary to begin today to support healthy aging. It should protect the elderly from unwanted consequences of civilization this century. This requires a change in attitudes senior aim of our study was to identify the health, attitudes to the health of older people and social status in relation to the provision of their needs. Implementation of research, we wanted to determine the overall bio-psycho-social status of the elderly in retirement, regardless of age, place of residence, gender, focusing on the assessment of the quality of life in relation to the provision of health-care services.

Methods of research: The research was conducted by questionnaires in the period October 2011 - January 2012. To evaluate the results of research, we used descriptive statistical methods. The research sample consisted of 70 respondents, living in Prešov and surrounding communities.

Results: Based on the data analysis, we found that the majority of respondents are present polymorbidity and various functional constraints pointing to the need for assistance and diagnostic-therapeutic surveillance.

Conclusion: Old age is not only disease, loneliness and passivity. It is an age which also its charm. Older people are integrated into society, they have quite a good grasp of social life and feel that they too are part of it. They are optimistic as the present time usually brings more conveniences, whether technical, social, or the services provided to citizens. They are active, because they know that the activity is maintaining good health and good health, in turn, guarantees their freedom and the will to carry out the things they like, and they care about. It is the first family and their family members who are very important to them, as well as the feeling that they are to their surroundings still needed.

Key words: Aging. Age. Loneliness in old age. Healthy aging.

References:

1. BODNÁROVÁ, B., a kol.: Integrácia starších ľudí do spoločnosti v kontexte integrácie Slovenska do EÚ. Bratislava, Prognostický ústav SAV 2002 .56 s. ISSN 0862-9137.
2. FARKAŠOVÁ, D., a kol.: Výskum v ošetrovatel'stve. Martin, Osveta 2002. 88 s. ISBN 80-8063-111-5.
3. HAŠKOVCOVÁ, H.: České ošetrovatel'ství 10, manuálek sociální gerontologie – praktické příručky pro sestry. Brno, Institut pro další vzdělávání pracovníku ve zdravotnictví 2002. 73 s. ISBN 80-7013-363-5.
4. HEGYI, L.: Geriatria pre praktického lekára. Bratislava, Herba 2004. 298 s. ISBN 80-89171-06-0
5. MUHLPARCH, P.: Schola gerontologica. Brno, Masarykova Univerzita 2005. 314 s. ISBN 80-210-3838-1.

Contact address: PhDr. Iveta Ondriová PhD., Partizánska 1, 080 01 Prešov. e-mail: ondriova@unipo.sk;

DZIECKO W POLSKIEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Orłowska Małgorzata

Uniwersytet Jana Kochanowskiego – Polska, Instytut Pedagogiki i Psychologii, Zakład Pracy Socjalnej i Promocji Zdrowia

Abstrakt

Wstęp: Bieda dotyka dzieci we wszystkich krajach, nawet tych najbogatszych. Jest ona szczególnie niebezpieczna dla dziecka i całego społeczeństwa ze względu na jej odległe konsekwencje. Stąd w wielu krajach są podejmowane specjalne programy.

Część główna: W Polsce takich niestety nie ma. W polskim systemie pomocy społecznej podstawową kategorią świadczeniobiorców jest cała rodzina. Tymczasem bieda dotyka w różnym stopniu jej poszczególnych jej członków. Największy odsetek biednych jest wśród dzieci. W obszarze pomocy społecznej jest ich prawie 1 mln 300 tys. Badania podjęte przez Autorkę w stolicy kraju – Warszawie, ujawniły zapaść cywilizacyjną, której doświadczają dzieci z rodzin objętych pomocą społeczną.

Wnioski: Ze względu na skalę zjawiska jest to istotna kwestia społeczna wymagająca natychmiastowego przeciwdziałania.

Słowa kluczowe: dziecko; pomoc społeczna; wykluczenie; bieda dzieci polskich.

A CHILD IN THE POLISH SYSTEM OF SOCIAL HELP

Orłowska Małgorzata

Jan Kochanowski University – Poland The Institute of Pedagogy and Psychology, The Department of Social Work and Promotion of Health

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNÁ PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Summary

Introduction: Poverty can afflict children in all countries, even those which are the richest. It is especially dangerous for a child and the whole of society because of its wide-spread consequences. Therefore in many countries special programs are undertaken. Unfortunately there are no such programs in Poland.

Core work: In the Polish system of social help the whole family is the basic category of patients. However, poverty strikes different members of a family in a different way. The largest percentage of poor people is among children. Almost 1 million 3 hundred children are in the area of social help. The research done by the author in the capital of the country – Warsaw – shows the crisis of civilization which especially afflicts children under social help.

Conclusions: Because of the fact that this phenomenon is so widely spread, it is an important social issue which demands immediate intervention.

Key words: child; social help; exclusion; Polish children's poverty.

Bibliography:

LISTER R. Bieda, Warszawa 2007, Wyd. Sic! ISBN 978-83-60457-18-4

ORŁOWSKA M., 2010, Sytuacja dzieci w rodzinach objętych pomocą społeczną w wybranych dzielnicach m. st. Warszawy Praga Południe, Praga Północ, Targówek, Warszawa 2010, Wyd. Wspólna Droga – United Way Polska, ISBN 978-83-926577-9-8

ZAWADZKA B., 2007, Dorastająca młodzież wobec problemu własnego zdrowia. Kraków 2007, Wyd. AWF, ISBN 978-83-89121-38-7

UBÓSTWO dzieci. UNICEF Innocenti Research Centre, Report Card 10, Florencja 2012, ISSN 1605-7317

Contact address: Małgorzata Orłowska Prof. dr hab.; Jan Kochanowski University – Poland, The Institute of Pedagogy and Psychology; Manager The Department of Social Work and Promotion of Health
E-mail: m.orlowska@wp.pl Tel: +48 605 252 511

MAJETKOVÉ PORADENSTVÍ JAKO JEDEN Z NÁSTROJŮ ZAJIŠTĚNÍ OBČANŮ PŘED DOPADY KRIZE

Pala M.¹, Pribišová E.², Šramka M.³

1 Vysoká škola zdravotnická, o.p.s., Praha 2 Ústav sociálních věd a zdravotnictva bl. P.P.Gojdiča, Prešov

3 Vysoká škola zdravotnictva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava

Abstrakt

Úvod: Od roku 2008 se stále se pohybujeme v období krize. Tato krize vznikla jako důsledek nekvalitní práce bankovního sektoru. Následně se projevila krize etiky politiky i podnikání bankovního sektoru, když státy a jejich občané byli nuceni sanovat ztráty bank – tedy soukromých podnikatelských subjektů. Zde se zaměřujeme na srovnání produktů, jimiž mohou občané zajistit svůj majetek proti inflaci a připravit si tak lepší podmínky sociální a zdravotní péče na stáří a důchodový věk.

Metodika a materiál: Cílem výzkumu je srovnání současných možností zajištění občanů. Údaje jsou zpracovány matematicko statistickými metodami.

Výsledky: Z výsledků posledních 10 let vyplývá srovnání jednotlivých možných forem ochrany majetku a zajištění na důchod. Banky svým klientům za úschovu peněz platí úrok ve výši 1-3% ročně, u stavebního spoření se pohybuje okolo 6% ročně, penzijní fondy hospodaří s úrokem 2,5-3,5%. Z toho vyplývá, že při oficiální inflaci pohybující v průměru okolo 3% občané díky dalším poplatkům o svůj majetek ve většině případů pomalu přicházejí a důstojné stáří se zajistit těmito prostředky nemohou. Jedním z možných východisek je investování do depozitních majetkových fondů. Tyto fondy existují od šedesátých let minulého století a pracují pro své klienty se zhodnocením ve výši 8-15% ročně. Ovšem problémem je malá informovanost o této možnosti. Současně je také problémem také pozdní schvalování těchto fondů ze strany národních bank východního bloku: v ČR byly schváleny před 6 lety, ve SR teprve před 2 roky a v Polsku proces stále probíhá. Občané našich států tedy postupně dostávají možnost lepšího zajištění svého majetku a zajištění na důstojné stáří a důchod.

Závěr: Výsledky výzkumu potvrzují, že ze současných možností zajištění na stáří a na důchod nejsou nejvýkonnější ani banky, ani stát ani penzijní fondy, ale renomované majetkové fondy.

Klíčové slova: roční úrok, banky, penzijní fondy, majetkové fondy

PROPERTY CONSULTANCY AS ONE OF INSTRUMENTS TO SECURE CITIZENS AGAINST IMPACTS OF CRISIS

Pala M.¹, Pribišová E.², Šramka M.³

Department: ¹College of Nursing, Praha ²Department PSK, Prešov ³St. Elizabeth University of Health and Social Work, Bratislava

Abstract:

Introduction: Since 2008 we are in period of crisis. This crisis has been caused by poor quality of banking sector's work. Subsequently it has manifested in crisis of politic ethics and business of banking sector, when states and their citizens have been forced to bail out losses of banks – thus of private business entities. Here we focus on comparison of products, by which citizen are able to secure their property against inflation and provide themselves better social and health care for their retirement.

Methods and materials: The aim of this research is to compare current possibilities of ensuring of citizens. Data are processed by mathematical statistical methods.

Results: Research provides us with data last 10 years. This data shows comparison of each individual possible forms of asset protection and provision for retirement. Banks pay their clients for safekeeping of their money interest of 1-3% annually, for building savings about 6% annually, pension funds manage interest of 2,5-3,5%. It follows that at the official inflation ranging averaging around 3% citizens due to additional fees in most cases are slowly losing their property and cannot make decent retirement through these means. One of possible way-outs is investing in equity funds deposit. These funds have existed since the sixties of the last century and are working for their clients with evaluation of 8-15% per year. But the problem is the lack of information of this possibility. At the same time it is also a problem too late approval of funds from the national banks of the Eastern bloc: in the Czech Republic were approved 6 years ago, in SR only 2 years ago in Poland process is still ongoing. The citizens of our states thus gradually given the opportunity to better secure their property and ensure on decent old age and retirement.

Conclusion: The results of this research confirm, that from current possibilities of providing for retirement and pension are not the most efficient banks, neither state nor pension funds, but reputable property funds.

Key words: annual interest, banks, pension funds, property funds

Literature:

<http://www.investujeme.cz/penzijni-fondy-kdo-nabizi-nejvyssi-penzi/>

<http://www.es-investments.cz/cz/produkty/investini-fondy-.html>

http://www.franklintempleton.cz/cs_CZ/investor/fondy/ceny-vykonnost

Contact: Ing. Martin Pala <Pala118@seznam.cz>

ŽIVOTNÍ STYL MANAŽERŮ V SOCIÁLNÍ PRÁCI

Pala M.¹, Pribišová E.², Šramka M.³

¹ Vysoká škola zdravotnícká, o.p.s., Praha ² Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P.P.Gojdiča, Prešov

³ Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava

Abstrakt

Úvod: Životní styl podstatným způsobem ovlivňuje zdraví jedince. Zdraví neznamena jen nepřítomnost nemoci, ale je souhrnem fyzického, mentálního a sociálního bytí člověka. Péče o zdraví a tedy i zdravý a aktivní životní styl je povinností každého jednotlivce a nejen státu. Proto by si měl každý člověk vytvořit vlastní zdravý životní styl. To platí zvláště u všech manažerů, protože jejich pracovní zatížení je velmi vysoké. Zde se zaměřujeme na manažery sociální práce, aby bylo srovnání jejich současného životního stylu a byly navržena zlepšení pro jejich zdravější životní styl.

Metodika a materiál: Empirická výzkumná metoda formou dotazníku. Cílem výzkumu je zjistit současný životní styl manažerů v sociální práci ve srovnání s průměrným vzorkem v populaci. Empirické údaje jsou zpracovány matematicko statistickými metodami.

Výsledky: V souboru od roku 2011 je v současné době 30 manažerů je 18 žen a 12 mužů. Z výsledků vyplývá, že péči o zdravý životní styl přikládá důležitost 42% účastníků. Aktivně pravidelně sportuje 38% manažerů, nepravidelně dalších 48%. Stravovací intervaly dodržuje pouze 14% manažerů a zdravou skladbu stravy dodržuje 36%. Pitný režim dodržuje 22% manažerů. Z tohoto způsobu životního stylu vyplývá dopad v podobě výsledků BMI, kde 86% manažerů má nadváhu a 68% obezitu.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Záver: Výsledky výzkumu potvrdzujú, že v súčasnom životnom styli manažerů v sociálnej práci je mnoho rezerv. Je nutné a vhodné vyvinúť ďalšie osvetové a preventívne aktivity ke zlepšeniu tohoto stavu.

Kľúčové slova: životný štýl, stravovanie, BMI

LIFESTYLE OF MANAGERS IN SOCIAL WORK

Pala M.¹, Pribišová E.², Šramka M.³

¹ College of Nursing, Praha ² Department PSK, Prešov

³ St. Elizabeth University of Health and Social Work, Bratislava

Abstrakt:

Introduction: Lifestyle materially affects the health of the individual. Health is not just the absence of disease, but is a summary of the physical, mental, and social wellbeing of man. Health care and therefore a healthy and active lifestyle is the responsibility of each individual and not the state. Therefore, everyone should create his own healthy personal lifestyle. This is specifically important for all managers, because their workload is very high. Here we focus on social work managers to compare their current lifestyles and suggested improvements for a healthier lifestyle.

Methods and materials: The empirical research method using a questionnaire. The aim of the research is to identify current lifestyle of managers in social work, to compare it with an average sample of the population. Empirical data are processed by mathematical statistical methods.

Results: In the group since 2011 are currently 30 managers, from which is 18 women and 12 men. The results show that the care of a healthy lifestyle attaches importance to 42% of participants. In the sport activities participates regularly 38% and 48% irregularly. Regular food supply intervals are observed only in 14% of managers and only 36% managers have healthy diet composition. Drinking regime complies with 22% of managers. This type of lifestyle shows impact of BMI in terms of following results, where 86% of managers are overweight and 68% obese.

Conclusion: The results confirmed large opportunity gap in the current lifestyle of managers in social work. It is necessary and appropriate to develop additional educational and preventive activities to improve this situation.

Key words: lifestyle, eating, BMI.

References:

- [1] BUGRI, Š., PRIBIŠOVÁ, E. Zriaďovanie, prevádzkovanie a financovanie domovov sociálnych služieb na Slovensku. Recenzovaný zborník vedeckých prác. ISBN 978-80-8132-044-6. Prešov 2012, str. 198-206.
- [2] ŽÁK S., BUGRI Š., PRIBIŠOVÁ E. – Ekonomické východiská, postavenie a význam finančného manažmentu v systéme spolupracujúcich osôb v paliatívnej a hospicovej starostlivosti – Medzinárodná konferencia, Bardejov 2011, ISBN: 978-80-8132-016-3, EAN: 9788081320163, Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Bardejov 2011
- [3] ANDREJIOVÁ L., HLOCH S., BUGRI Š., PRIBIŠOVÁ E. – Development of eco-production and competitiveness using recovery of cable waste material with social impacts, str. 46 – 58, Deník harp okulu, Journal of Naval science and engineering, Kasim november 2011, volume 7,m number 2, ISSN 1304-2025

Contact: Ing. Martin Pala <Pala118@seznam.cz>

SOCIÁLNY STATUS VS ONKOLOGICKÁ LIEČBA

Paľo, M.¹ Eliašová, A.², Veselá, Z.³

¹ VŠZ a SP sv. Alžbety, n.o. v Bratislave, externý doktorand v študijnom odbore verejné zdravotníctvo. ² Fakulta Zdravotníckych odborov Prešovskej Univerzity v Prešove

³ UPJŠ, Lekárska fakulta, Institute for Society and Health of Public Health, Košice

Abstrakt:

Úvod: Onkologický chorý pacient potrebuje dostatočný čas a skúsenosť, aby sa vyrovnal so zmenami a prispôbil sa novým životným situáciám. Tak sa začína meniť sociálna situácia

chorého a tiež aj jeho vzťahy k rodine a pracovnej societe. Sociálna podpora je ochrannou bariérou pre onkologických pacientov a zahŕňa nielen podporu rodiny a priateľov, ale aj zdravotníckych pracovníkov (1). Zložitá práca pri prevencii ochorení, samotnom liečení a hlavne v doliečovacích fázach je skomplikovaná životným postojom orientovaným na prítomnosť a u nezamestnaných onkologických chorých s minimálnym zameraním na budúcnosť. Onkologickí pacienti sa podrobujú onkologickej liečbe, ktorá je veľmi zdĺhavá a ťažká. Prináša so sebou mnohé komplikácie a starosti. Od pacientov sa očakáva spolupráca na dosiahnutie pozitívnych výsledkov z liečby.

Výsledky: Súbor tvorilo 159 pacientov s histologizovaným zhubným nádorom v oblasti hlavy a krku. Podľa pohlavia najväčšie zastúpenie mali muži 96,23 % (n = 153) a len 3,77% (n = 6) bolo žien. Zdravotná starostlivosť bola poskytovaná ambulantne u 71,69% (n = 114) pacientov. Najpočetnejšiu skupinu respondentov nezávisle na pohlaví predstavoval vek v intervale od 45-59 rokov (n = 102). Zaradenie nášho súboru zamestnaných pacientov činilo 31,44% (n = 50). Najväčšiu skupinu tvorili nezamestnaní, a to až 68,55% (n = 109), kde sme zaradili pacientov nezamestnaných, pacientov poberajúcich plný invalidný dôchodok a dôchodcov.

Údaje výskumu boli spracovávané štatistickými postupmi, ktoré boli uskutočnené pomocou programu SPSS verzia 18.0. Na spracovanie získaných dát a overenie hypotéz boli použité deskriptívna analýza a metódy induktívnej štatistiky zamerané na testovanie hypotéz pomocou testov, ktoré sú podmienené typom získaných premenných, a to multivariačná logistická regresia. Výsledky nadobudli štatistickú významnosť $p < 0.05$, $p < 0.001$.

V sledovanom súbore onkologických chorých bol sociálny status (žije s niekým vs žije sám/sama) a ekonomická aktivnosť (zamestnaní vs nezamestnaní) skúmané vo vzťahu k vyhľadaniu pomoci po operácii (áno vs nie). Potvrdil sa štatisticky významný vzťah medzi najnižším vzdelaním (na hladine významnosti $p < 0.05$), ekonomickou aktivnosťou (zamestnaní vs nezamestnaní) (na hladine významnosti $p < 0.001$) a vyhľadaním pomoci po operácii. Hodnoty OR naznačujú až takmer 4-krát väčšiu pravdepodobnosť nevyhľadania pomoci v skupine nezamestnaných v porovnaní so skupinou zamestnaných a 5-krát väčšiu pravdepodobnosť nevyhľadania pomoci v skupine s najnižším vzdelaním oproti skupine s najvyšším vzdelaním.

Záver: Na zdravotný stav má najväčší vplyv rodinné prostredie, životný štýl počas celého života človeka. Liečba rakoviny nie je úplná bez starostlivosti o chorého po liečbe. Ľudia, ktorí sa liečia na onkologické ochorenia, musia byť pod stálou lekárskou kontrolou. Častejšie kontroly sú v prvých dvoch rokoch, kedy väčšina recidív nastáva práve v tomto období (2). Zefektívnenie starostlivosti o onkologických pacientov sa načrtá aj na poli sociálnej práce.

Kováčová (3) odporúča sociálnych pracovníkov špecializujúcich sa len na prácu s onkologickými pacientmi. Masarová (4) dodáva, že prostredníctvom Ligy proti rakovine a jej sociálnemu program dochádza k upevňovaniu sociálnych kontaktov.

Kľúčové slová: onkologický pacient, onkologická liečba, sociálny status

SOCIAL STATUS VS. CANCER TREATMENT

Paľo, M.¹ Eliašová, A.², Veselá, Z.³

¹ College of Healthcare and SP St. Elizabeth n.o. in Bratislava, external PhD student in the field of study Public Health ² Faculty of Paramedical Prešov University in Prešov

³ UPJŠ, Faculty of Medicine, Institute for Society and Health of Public Health, Košice

Abstract

Introduction: Cancer ill patient needs sufficient time and experience to cope with the changes and adapt to new living situations. That is beginning to change the social situation sick and also its relationship to family and work society. Social support is a protective barrier to cancer patients and includes not only the support of family and friends, but also health care workers (1). Difficult work in disease prevention, treatment itself and especially in convalescent phases is complicated oriented attitude in life and in the presence of unemployed cancer patients with minimal focus on the future. Cancer patients undergoing cancer treatment, which is very time consuming and difficult. It has many complications and worries. Patients are expected to cooperate in order to achieve positive results from the treatment.

Results: The group consisted of 159 patients with histological malignancy in the head and neck. The largest representation by gender, male subjects had 96.23% (n = 153) and only 3.77% (n = 6) were women. Health care was provided on an outpatient basis 71.69% (n = 114) patients. The largest group of respondents, regardless of gender was in the age range of 45-59 years (n = 102). The inclusion of our group of employed amounted to 31.44% of patients (n = 50). The largest group were unemployed, up 68.55% (n = 109), where we included patients unemployed patients receiving full disability pension and retirement.

Research data were processed by statistical procedures were performed using SPSS version 18.0. The processing of the acquired data and test hypotheses used descriptive analysis methods and inductive statistics to test hypotheses using tests that are conditional on the type of variables collected, and multivariate logistic regression. Results acquired statistical significance $p < 0.05$, $p < 0.001$.

In the study group of cancer patients was social status (living with someone vs. living alone) and economic vigorosity (employed vs. unemployed) examined in relation to seek help after surgery (yes vs no). Confirmed a statistically significant relationship between the least educated (at a significance level of $p < 0.05$), economic activism (employed vs. unemployed) (at a significance level of $p < 0.001$), and searching for help after surgery. OR values

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

indicate almost four times more likely not to seek help a group of unemployed compared to the employed, and five times more likely not to seek help the group with the lowest education group compared with the highest education.

Conclusion: The health impact is greatest family environment, lifestyle throughout a person's life. Cancer treatment is not complete without a care for the patient after treatment. People who are treated for cancers must be under constant medical supervision. More frequent checks are in the first two years, when most relapses occur at this time (2). Streamlining the care of cancer patients and outlines the field of social work.

Kováčová (3) is recommended for social workers who specialize in working with only cancer patients. Masarová (4) adds that by the League Against Cancer, and its social program leads to the consolidation of social contacts.

Key words: oncologic patient, oncological chemotherapy, social status.

Literature:

1. KOMAREK, L. – RAŤOVA, J. - KODL, M. - KERNOVA, V. et al. 2002nd Support and health policies in the prevention of cancer diseases National Health Institute, Prague 2002.
2. MECHL, Z. - LOVASOVÁ, Z. - NEURWIRTHOVÁ, J. - SMILEK, P. 2011th Malignant tumors of the head and neck. 2009, <http://www.euni.cz/tema.php?id=48> - Available 7th 3rd 2011th
3. KOVÁČOVÁ, L. – HNATOVÁ, I. - KOVALČÍKOVÁ, N. 2012th Social Work - an integral part of care to improve the quality of life of patients with cancer disease. In Cooperation helping professions - determinant of quality of life of the population. Proceedings. Department of Social Affairs and Health bl. P.P. Gojdič. Prešov, 2012. ISBN 978-80-89464-10-4
4. MASAROVÁ, E. 2012th Social care for the cancer patient management League Against Cancer. In Cooperation helping professions - determinant of quality of life of the population. Proceedings. Department of Social Affairs and Health bl. P.P. Gojdič. Prešov, 2012. ISBN 978-80-89464-10-4.

Contact address: MD. Marek Palo, Reiman University Hospital in Prešov, Department of Radiation Oncology, e-mail: marekpalo@yahoo.com

ASPEKTY STAROSTLIVOSTI O ŽENU, MATKU S ÚZKOSTNÝMI PORUCHAMI V TEHOTENSTVE A POPÔRODNOM OBDOBÍ.

Peřinová N., Baňasová V.

ÚSVaZ bl. P. P. Gojdiča v Prešov, FNsP J. A. Reimana Prešov a FNsP J. A. Reimana Prešov

Abstrakt

Úvod: Tehotenstvo, pôrod a popôrodné obdobie sú dôležité obdobia v živote ženy a jej rodiny. Očakávané tehotenstvo je považované za radostnú udalosť. Obdobie zahrňujúce tehotenstvo, pôrod a šesťnedeľie, je časom nielen úžasných, ale aj náročných telesných a psychických zmien. Ženy vnímajú, že: „sa necítia celkom v poriadku“, ale niekedy tento pocit signalizuje začiatok poruchy.

Jadro práce: Byť matkou, najmä po prvýkrát je to nová úloha, nová rola, nová osoba, nové podmienky zodpovednosti. Reakcia na túto situáciu je preto pochopiteľná. Únavnosť, starosti a obavy, pocity slabosti, náladovosť, problémy s koncentráciou, odosobnenie, podráždenosť, neistota, pochybnosti, ambivalentný vzťah k budúcej dieťaťu. Vegetatívne príznaky sú úzkostné javy, ktoré zo zásady v období tehotenstva a po pôrode prežíva takmer 80% žien.

V popôrobnom období je to pod vplyvom hormonálnych zmien, ale veľmi dôležitú úlohu zohrávajú sociálne a psychologické faktory, ktoré súvisia so zmenenou spoločenskou úlohou ženy. Mnoho tehotných a čerstvých mamičiek si neuvedomuje, že zmeny nálad a psychické problémy sa bežne vyskytujú počas tehotenstva a po pôrode. Môžu byť mierne, ale aj vážne.

Záver: S popôrobnou depresiou sa stretávame u veľkého percenta žien a nemali by ostávať nepovšimnuté. Je to choroba ako každá iná, ktorá ovplyvňuje nielen ženu samotnú, ale tiež jej najbližšie okolie. Najdôležitejšími faktormi v uzdravení je podpora a trpezlivosť jej najbližších. Žena, matka s depresiou potrebuje emočnú podporu rodiny a priateľov.

Kľúčové slova: Pôrod. Psychika tehotnej. Tehotenstvo. Psychické faktory. Ošetrovateľská starostlivosť.

ASPECTS OF THE CARE OF A WOMAN, A MOTHER WITH ANXIETY DISORDERS DURING PREGNANCY AND THE POSTNATAL PERIOD

Peřinová N., Baňasová V.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

ÚSVaZ bl. P. P. Gojdiča v Prešov, FNsP J. A. Reimana Prešov and FNsP J. A. Reimana Prešov

Abstract

Introduction: Pregnancy, childbirth and the postpartum period are important time in a woman's life and her family. Expected pregnancy is considered to be a joyful event. Period including pregnancy, childbirth and puerperium, is not only amazing, but also challenging the body over time and psychic change. Women perceive that: "do not feel quite right," but sometimes this sense of launch failures.

The core of the job: Being a mother, especially after the first time it's a new role, a new role, a new person, new terms of responsibility. In response to this situation is therefore understandable. Worries and fears, feelings of weakness, moodiness, difficulty concentrating, irritability, insecurity, doubt, ambivalent relationship with the future child. The vegetative symptoms are anxiety phenomena that the principle in the period of pregnancy and after delivery is experiencing almost 80% of women.

In the post-natal period is under the influence of hormonal changes, but the very important role played by social and psychological factors that are related to the changed social role of women. Many pregnant and fresh mums don't realize that mood swings and mental problems commonly occur during pregnancy and after childbirth. May be mild, but also serious.

Conclusion: With postnatal depression, we meet in a large percentage of women and should not be allowed to be left unnoticed. It is a disease like any other, which affects not only women, but also its closest surroundings itself. The most important factors in recovery is to support and patience her next.

Keywords: Childbirth. The psyche of a pregnant. Pregnancy. Psychological and social factors. Postpartum period.

Literature:

ROZTOČIL, A., et al.,. Modern porodnictví. Praha: Grada Publishing Inc., 2008, p. 405. ISBN 978-80-247-1941-2.
RATISLAVOVÁ, Catherine. Applied psychology porodnictví. 1. ed. Prague: Advertising atelier Area, 2008. 106 s. ISBN 978-80-254-2186.

ELLEN, h., JANOSIKOVÁ, j., DAVIESOVÁ, I. 2009. Psychiatric nursing care. Martin: Osveta, 2009. 551s. ISBN 8080630178.

PRAŠKO, j. Psychotherapy poporodních depresí. 2002b. In Psychiatry: the journal for odern psychiatry [online]. Prague: the TIGIS, spol. s.r.o., 2002, 6, suppl 2, pp. 39-44, [cit. 2012-03-15]ISSN 1211-7579. Available at: http://www.tigis.cz/images/stories/psychiatrie/2002/suppl_02/10_suppl_2002_.PDF < 02.

Contact on the author: PhDr. Nadezhda Peřinová PhD, Fakulty Hospital of J. A. Reimann with Policlinic in Prešov
e-mail: perinova@fnspresov.sk

NÍZKOPRAHOVÝ PRÍSTUP V SLUŽBE ĽUDOM BEZ DOMOVA NA ZLEPŠENIE KVALITY ICH ŽIVOTA A ZDRAVIA V OŠETROVNI SVÄTEJ ALŽBETY V BRATISLAVE

Poloňová J.

*Katedra sociálnej práce, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave,
Nízkoprahové denné centrum a stredisko osobnej hygieny - Ošetrovňa svätej Alžbety*

Abstrakt

Úvod: Ľudia bez domova sú marginalizovanou skupinou obyvateľstva a teda jednou z cieľových skupín sociálnej práce. Problém bezdomovectva sa stal národným, celoeurópskym a celosvetovým sociálnym problémom čom svedčia aj frekventované diskusie zamerané na hľadanie efektívnych spôsobov riešenia tejto aktuálnej problematiky. V súčasnej ekonomickej kríze sa riešenie bezdomovectva ukazuje ešte naliehavejším; rok 2010 bol vyhlásený za Európsky rok boja proti chudobe a sociálnej exklúzii. Táto výzva motivovala mnohé neziskové organizácie aby v spolupráci so samosprávou a štátnou správou aplikovali prístupy a kreovali stratégie na riešenie problematiky bezdomovectva. Metódy a prístupy smerujúce k riešeniu či zmierneniu exklúzie ľudí bez domova sú mnohé. Cieľom môjho príspevku je priblížiť a objasniť význam nízkoprahového prístupu k ľuďom bez domova a priblížiť poskytovanie služieb na zlepšenie ich kvality života.

Jadro práce: Príspevok je zameraný na nízkoprahový spôsob pomoci ľuďom bez domova v konkrétnom sociálnom zariadení - v Nízkoprahovom dennom centre a stredisku osobnej hygieny, v Ošetrovni svätej Alžbety. Metódou je analýza poskytovania sociálnych služieb zlepšujúcich kvalitu života a zdravia ľudí bez domova. Vychádzajúc zo štatistik a osobných skúseností z poskytovaných služieb chcem vyzdvihnúť charakter nízkoprahového a harm reduction prístupu k ľuďom bez domova a konkrétne činnosti, ktoré im v našom centre poskytujeme.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Výsledky a záver: V našom centre pristupujeme ku klientom s osobným záujmom o ich životnú situáciu – volíme partnerský prístup v atmosfére dôvery a minimalizujeme bariéry pri poskytovaní sociálnych služieb. To znamená, že máme na klientov minimálne vstupné požiadavky na prijatie služby, ktorú momentálne potrebujú. Výsledkom je väčšia dôvera a otvorenosť zo strany klientov, preferovanie nášho zariadenia klientmi ako aj pozitívne ohlasy od iných spolupracujúcich organizácií/ odborníkov.

Kľúčové slová: Ľudia bez domova. Nízkoprahový prístup. Sociálne služby. Ošetrovanie. Kvalita života.

A LITTLE TRESHOLD APPROACH IN HELPING FOR HOMELESS IN ST. ELIZABETH AMBULANCE IN BRATISLAVA

Poloňová J.

Dept. Of Social Work, St. Elizabeth University College of Health and Social Work, Bratislava,

Nízkoprahové denné centrum a stredisko osobnej hygieny - Ošetrovňa svätej Alžbety

Abstract:

Introduction: Homeless people are marginalized population groups and thus one of the target groups of social work. The problem of homelessness has become a national, pan-European and global social phenomenon, as evidenced by the frequent discussions aimed at finding effective ways to address this current issue. In the current economic crisis, homelessness solution shows to be more urgent, the year 2010 was declared as the European Year for Combating Poverty and Social Exclusion. This challenge motivated many NGOs in collaboration with government and public municipal organizations to create strategies to apply approaches to address homelessness. There are many methods and approaches aimed at solving or reduction the exclusion of the homeless people. The aim of my paper is to present and clarify the meaning of low-threshold access to homeless people and to zoom in providing the services to improve their quality of life.

Core work: The paper is focused on low-threshold way to help homeless people in a particular social institution - in a Low-threshold day center and the center of personal hygiene, the Dispensary of St. Elizabeth. The method is to analyze the provision of social services that improve the quality of life and health of homeless people. Based on statistics and personal experience of the services provided, I would like to pick a character of the low threshold and harm reduction approach to the homeless people and to zoom in the specific activities that we provide them at our center.

Results and conclusion: In our center we approach clients with a personal interest in their life situation - a partnership approach is chosen in an atmosphere of trust and we minimize barriers to the provision of social services. This means that we ask to clients minimum entry requirements for receiving services they urgently need right in that moment. The result is a level of trust and openness on the part of clients, preferring our facility by clients as well as positive feedback from other cooperating organizations or experts.

Keywords: Homeless people. Low-threshold approach. Social services. Care. Quality of life.

Literature:

- [1] DEPAUL SLOVENSKO, nezisková organizácia. 2010. *Inklúzia sociálne vylúčených a modely fungovania nízkoprahových zariadení na Slovensku*. Zborník príspevkov z odbornej konferencie. Bratislava: Depaul Slovensko, n.o., 2010. 60 s. ISBN 978-80-970578-2-4.
- [2] PRŮDKOVÁ T. – NOVOTNÝ, P. 2008. *Bezdomovectví*. Praha : Triton, 2008. 93 s. ISBN 978-80-7387-100-0.
- [3] FEANTSA (Fédération Européenne d'Association Nationales Travaillant avec les Sans-Abri), 2010. *Homelessness and Homeless Policies in Europe: Lessons from Research*. Brussels : European Consensus Conference on Homelessness, 2010. 96ps. ISBN 978-9075529685. [Cit. 2012-10-07]. Dostupné na internete: <http://www.feantsa.org/files/freshstart/Toolkits/Ethos/Leaflet/EN.pdf>.
- [4] PRIBIŠOVÁ, E., BUGRI, Š. *Sociálna práca s osobami v nepriaznivej životnej situácii a hmotnej núdzi*. 3.kapitola skript Metódy sociálnej práce v praxi. VŠZaSP – ÚSVaZ Prešov 2012. ISBN 978-80-8132-039-2, EAN 9788081320392.

Ccontact adress: Mgr. Jaroslava Poloňová, Katedra sociálnej práce, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, Námestie 1.mája č. 1, P.O.Box 104, 810 00 Bratislava e-mail: j.polonova@gmail.com

ABSENCIA ŽIVOTNÝCH HODNÔT SEGREGOVANEJ RÓMSKEJ MLÁDEŽE V KOHERENCII S HOSPODÁRSKOU KRÍZOU

Potomová, T.

SOŠ elektrotechnická, Stropkov

Abstrakt

Úvod: Dopady hospodárskej krízy na kvalitu života a sociálnu oblasť v nás evokujú syntézu s hodnotovou krízou marginalizovaných skupín. V príspevku akcentujeme na preferované hodnoty života a významné faktory, ktoré najviac hendikepujú segregovaných rómsku mládež.

Jadro: Segregované afinitívne prostredie v rómskych osadách so zabehnutým životným štýlom nevytvára priestor pre dlhodobé životné aspirácie a správnu hodnotovú orientáciu, ktorá významnou mierou participuje na kvalite života.

Záver: Príspevok ponúka východiska pri premene hodnôt a hľadaní novej cesty za vlastným šťastím a osobným rozvojom v podobe aktívnej účasti a prevzatia zodpovednosti samotnými aktérmi.

Kľúčové slová: Hodnoty. Segregácia. Rómska mládež. Kvalita života.

THE ABSENCE OF LIFE VALUES IN SEGREGATED ROMA YOUTH IN COHERENCE WITH AN ECONOMIC CRISIS

Potomová, T.

SOŠ elektrotechnická Stropkov

Abstract

Introduction: The impact of an economic depression on quality of life and social area evoke the synthesis of value crisis in marginalized groups. In this contribution we emphasize preferred values of life and significant factors, which disadvantage segregated Roma youth the most.

Body: The segregated affinity environment in Roma settlements with their own traditional way of life does not enable to have long-term career aspiration and social value orientation, which participate in quality of life significantly.

Conclusion: The contribution provides the opportunities of values change and looking for new way of happiness and personal development in the manner of active participation and assuming full responsibility for this.

Key words: Values. Segregation. Roma youth. Quality of life.

Bibliography

- [1] BALVÍN, J.: 2004. *Výchova, vzdelávání a kultura ve vztahu k národnostním menšinám*. Praha: RADIX, 2004. 495 s. ISBN 80-902972-6-9.
- [2] BALVÍN, J., KUSIN, V.: 2009. *Filozofické aspekty sociálnej práce a edukácie v rómskych komunitách*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, 2009. 191 s. ISBN 978-80-8094-542-8.
- [3] TAVEL, P.: 2004. *Zmysel života podľa V.E.Frankla*. Bratislava: IRIS, 2004. 270 s. ISBN 80-89018-81-5.
- [4] ŠEVČÍKOVÁ, S.: 2003. *Sociální práce s Romy prizmatem hodnot Romů*. In: Sociálna práca. ISSN 1213-624, roč. 2003, č.4.
- [5] HUDEČEK, J.: 1986. *Hodnotové orientace v motivační sféře osobnosti*. Praha: ACADEMIA, 1986. 95 s. ISNN 0069-2298.

Contact adress: T. Potomová, e-mail: tpotomova@gmail.com, SOŠE Stropkov

CHUDOBA AKO SOCIÁLNY JAV DOPADU HOSPODÁRSKEJ KRÍZY

Pribišová, E., Žák, S., Bugri, Š., Lehocký, L.

¹ *Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove*

Abstrakt

Úvod: Chudobou všeobecne rozumieme sociálny jav, ktorý je charakteristický nedostatkom životných prostriedkov jednotlivca alebo skupiny. V tomto zmysle je považovaná za sociálny problém, prípadne za sociálno-patologický jav. Niekedy sa miesto mnohознаčne definovaného pojmu absolútnej chudoby používa pojem bieda.

Jadro práce: Chudoba nie je pojmom prevzatým z minulosti, ale je aj súčasným, jedným z najrozšírenejších sociálnych problémov celého sveta. Postihuje veľkú časť obyvateľov celej zeme (takmer 1/3 obyvateľstva celej

planéty). Sú štáty, ktoré sú komplexne považované za chudobné a ich stav potom prináša ďalšie negatívne dopady tohto javu, ktoré vytvárajú nekonečnú reťaz negatív. Nevyskytuje sa iba v najchudobnejších krajinách sveta (Afrika, Latinská Amerika), ale je problémom aj najbohatších krajín sveta. Trhová ekonomika priniesla svetu nielen bohatstvo, ale aj chudobu. Chudoba a sociálne vylúčenie sú javy mnohodoménové. Tak, ako neexistuje jediná, alebo správna definícia chudoby, neexistuje ani jediný všeobecne prijatý spôsob jej merania. Každé meranie chudoby znamená, že meriame len určitý koncept chudoby. Dvadsať storočie prinieslo rôzne koncepcie štátnej sociálnej politiky – od politiky zamestnanosti, cez sociálne poistenie a sociálne zabezpečenie až po nové chápanie chudoby a chudobných. Chudoba, napriek osobitným snahám viacerých krajín a rôznych svetových organizácií, ktoré sa usilujú stupňovať povedomie verejnosti a neprestajne šíriť osvetu o tomto negatívnom jave, zostáva stále dôležitým celospoločenským problémom, ktorý sa dotýka či už priamo, alebo nepriamo každého z nás.

Záver: Prijímanie štandardov na úrovni štátu v oblasti regulácie sféry chudoby, bolo a je aktuálnou otázkou aj v rámci integračných procesov SR v rámci členstva v EÚ. Pre možnosti znižovania chudoby v krajine je dôležitý celkový stav ekonomiky v krajine. To, do akej miery sa rast ekonomiky premieňa do tvorby a udržania zamestnanosti a nových pracovných miest, závisí od motivačných aspektov sociálnej politiky Slovenska. Systém sociálneho štátu má zabezpečiť pre všetkých občanov podmienky na slušný život a na pomoc v prípade núdze.

Kľúčové slová: Hospodárska kríza. Trh práce. Nezamestnanosť. Chudoba. Životné minimum. Hmotná núdza.

THE POVERTY AS THE SOCIAL ENTITY OF THE IMPACT OF ECONOMIC CRISES

Pribišová, E., Žák, S., Bugri, Š., Lehocký, L.

The Institute of social sciences and healthcare of bl. P. P. Gojdič in Prešov

Abstract

The introduction: Generally, the poverty is understood as the entity which is characterized by the lack of resources of the individual or the group. In this meaning, it is understood as the social problem or socially – pathological entity. Sometimes, the words as misery, distress or underprivileged may be used instead of poverty as the definition of the concept of absolute poverty.

The body: The poverty is not the term taken from the past but it is also current, one of the most spread social problems of the whole world. It touches the great part of the inhabitants of the whole Earth (almost 1/3 of inhabitants of the planet). There are the countries which are totally seen as the poor and that status then brings other negative impacts of this entity which creates never-ending chain of negatives. It is not only in the poorest countries of the world (Africa, Latin America) but it is the problem of the richest countries, too. The poverty and social exclusion are entities of many dimensions. So as there is not one true definition of the poverty, there does not exist one generally applicable and accepted reason of its measurement. Each measurement of the poverty means that the people measure just particular concept of the poverty. The twentieth century has brought different concepts of state welfare – from the unemployment policy, through the social insurance and social security and as far as new understanding of poverty and the poor. The poverty, despite of individual actions of more countries and different world organizations which are trying to increase the awareness of the public and all the time spread the further education about this negative entity, it still remains important whole-society problem which is touching directly or indirectly all of us.

The conclusion: The acceptance of the standards on the state level in the area of poverty sphere regulation was in past and still is in present a current question in the range of integration processes of Slovakia in the range of European Union membership. For the possibilities of lowering of the poverty in the country is important the overall status of economics in that particular country. To the extent of which the increase of economics is introduced into the creation and maintaining of the employment and new working positions is dependent on the motivational aspects of social politics of Slovakia. The system of social state has to secure the agreeable life and the help in the time of need for all the citizens.

Key words: The economic crises. The job market. The unemployment. The poverty. The life minimum. The material need.

Literature:

BUGRI, Š., PRIBIŠOVÁ, E.: Veřejná ekonomika. Brno 2011. ISBN 978-80-86710-30-3

MARKOVIČ, P.: Ohodnocovanie finančných nástrojov. Bratislava 2012. ISBN 978-80-225-3445-1

TOMEŠ, I.: Úvod do teorie a metodologie sociální politiky. Praha, 2010. Portál, s.r.o., 2010. ISBN 978-80-73676-80-3

ŽILOVÁ, A.: Chudoba a jej premeny na Slovensku. Badín: Mentor, 2005. ISBN 80-96-893-22-X

Štatistický úrad SR. Zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach domácností EU SILC 2010. [online]. 2011, [cit. 2012-1-18]. Dostupné na internete: http://portal.statistics.sk/files/Sekcie/sek_600/eu-silc-2010.pdf.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

<http://www.employment.gov.sk/>

http://portal.statistics.sk/files/Sekcie/sek_600/eu-silc-2010.pdf

Zákon NR SR č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon NR SR č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Contact on author: Ing. Emília Pribišová, PhD., MPH – email: pribisova@usvaz.sk

PSYCHOSPOŁECZNE ASPEKTY ZJAWISKA BEZDOMNOŚCI JAKO WYZNACZNIK DZIAŁAŃ POMOCOWYCH

Pstrąg, D.

Uniwersytet Rzeszowski

Abstrakt

Wstęp: Za osobę bezdomną uznaje się zwykle kogoś, kto nie zamieszkuje w lokalu spełniającym warunki umożliwiające uznanie go za pomieszczenie mieszkalne a także nie posiada zameldowania na pobyt stały. Pamiętać jednak należy, iż formalne prawo do zamieszkania w konkretnym lokalu czy też brak takiego prawa, nie przesądza o rzeczywistej bezdomności. Zjawisko to nie sprowadza się bowiem jedynie do braku mieszkania. Bezdomność to raczej swoisty stan świadomości określający tożsamość człowieka i jego społeczny status.

Istota: W literaturze przedmiotu dokonuje się niekiedy rozróżnienia, pomiędzy pojęciami „bezdomności” i „włóczęgostwa”. Bezdomnym jest człowiek, który znalazł się w sytuacji przymusowej, nie ma mieszkania więc „żyje na ulicy”, nie akceptując takiego stanu. Włóczęga natomiast preferuje taki styl życia i w zasadzie nie potrzebuje nawet stałego miejsca zamieszkania, bo traktowałby je jako ograniczenie osobistej wolności. Oba stany, pozornie różniące się od siebie znacząco, są jednak skrajnymi stadiami tego samego zjawiska. Przechodzenie w stan permanentnej bezdomności jest bowiem długotrwałym, wieloetapowym i dynamicznym procesem. Można więc wyróżnić pewne etapy bezdomności, przez które przechodzi jednostka, podlegająca stopniowej patologizacji, są to: kryzys ról społecznych, kryzys ekonomiczny (pauperyzacja), bezdomność formalna (pierwotna), stygmatyzacja społeczna, kształtowanie się tożsamości dewiacyjnej, akceptacja istniejącego stanu rzeczy, wejście w dewiacyjne role społeczne, dewiacyjna stabilizacja (bezdomność wtórna).

Konkluzja: Na każdym z wymienionych etapów zachodzą u człowieka specyficzne zmiany o charakterze psychospołecznym, którym można jednak przeciwdziałać poprzez adekwatne formy wsparcia społecznego. Skuteczność takich oddziaływań uzależniona jest od prawidłowego dostosowania ich, do potrzeb podopiecznego, znajdującego się na konkretnym etapie wchodzenia w bezdomność.

Słowa kluczowe: bezdomność, etap, działania pomocowe

PSYCHOSOCIAL ASPECTS OF HOMELESSNESS AS THE INDICATOR OF SUPPORT ACTIONS

Pstrąg, D.

University of Rzeszow

Abstract

Introduction: The homeless person is normally defined as a person who does not live in the place that meets the conditions enabling to recognize it as living quarters and is not registered for permanent residence. Nevertheless, one should remember that the formal right to live in a particular place, or the lack of such right, does not determine the actual homelessness. This phenomenon cannot be defined merely as the lack of house. Homelessness is rather a peculiar state of consciousness determining the identity of the man and his social status.

The essence of the problem: Reference books sometimes provide a distinction between the concepts of “homelessness” and “vagrancy”. Homeless is a person who finds himself in the difficult situation, does not have a home so he “lives on the street” and does not accept this state. Whereas vagrant prefers this kind of lifestyle and basically does not need a permanent place of residence, because he would treat it as a limitation of personal freedom. Both states, apparently differing from each other are, however, the extreme phases of the same phenomenon. Entering the state of permanent homelessness is in fact a long-term, multistage and dynamic process. Therefore, one can distinguish certain stages of the homelessness that the individual, who is subject to gradual pathologization, goes through, and these are: crisis of social roles, economic crisis (pauperism), formal homelessness (primeval), social stigma, deviant identity formation, acceptance of the status quo, entry into deviant social roles, deviant stabilization (secondary homelessness).

Conclusion: At the each of these stages a man experiences specific psychosocial changes that can be countered, however, by appropriate forms of social support. The effectiveness of such interactions is dependent on their proper adjustment to the needs of the charge, who is at a certain stage of entering the homelessness.

Key words: homelessness, stage, support actions

Literature:

- [1] DĘBSKI, M., STACHURA K. (red) *Oblicza bezdomności*, Wyd. UG, Gdańsk: 2008. ISBN 978-83-7326-496-0
- [2] MENDEL, M., *Spoleczeństwo i rytual: heterotopia bezdomności*, Wyd. Marszałek A., Toruń: 2007. ISBN 978-83-7441-681-8.
- [3] STANKIEWICZ, L.2002. *Zrozumieć bezdomność: aspekty polityki społecznej*, Wyd. UWM, Olsztyn: 2002. ISBN 83-7299-163-4.

Address: Dorota Pstrąg, ul. Hetmańska 43/45, 35 – 078 Rzeszów, RP, Workplace: Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów, e-mail: dorotaps@poczta.onet.pl

PRÍNOS SKUPINOVEJ EDUKÁCIE PRE PACIENTOV S NARUŠENÝM MENTÁLNYM ZDRAVÍM

¹ Raková, J., ² Kureková, M.

¹Ústav ošetrovateľstva, Lekárska fakulta UPJŠ v Košiciach ²Psychiatrické oddelenie, NsP Rimavská Sobota

Abstrakt

Úvod: Narušené mentálne zdravie a vznik psychických porúch je čoraz častejší fenomén súčasnosti a jeho dôsledky sú závažné pre jednotlivca i pre celú spoločnosť. V príspevku zameranom na oblasť psychiatrického ošetrovateľstva poukazujeme na dôležitosť poskytovania informácií formou skupinovej edukácie u pacientov s depresiou ako aj na jej prínos v nami vybranej skupine edukantov.

Metodika a materiál: V roku 2011 sme realizovali komplexnú edukáciu, skupinovú formou, ktorej sa zúčastnilo 14 edukantov (10 žien, 4 muži). Pre spoluprácu boli oslovení pacienti s depresiou na otvorenom psychiatrickom oddelení NaP Rimavská Sobota. Uskutočneniu 4 edukačných stretnutí predchádzala distribúcia neštandardizovaného dotazníka (vstupného), ktorého výsledné zistenia preukázali deficit vedomostí pacientov s depresiou. Po uplynutí 3 týždňov od edukácie, edukanti opakovane vyplnili (výstupný) neštandardizovaný dotazník, za účelom potvrdenia efektívnosti uskutočnenej edukácie.

Výsledky: Skupinová edukácia potvrdila vyššiu úroveň vedomostí o ochorení depresia v našej skupine edukantov. Pozitívne sa zmenil aj ich záujem o skupinovú edukáciu po jej absolvovaní. Z našich zistení tiež vyplynulo, že poučení edukanti zmenili svoj prístup k ochoreniu a liečbe a zlepšila sa aj celková spolupráca. Kladne zo strany edukantov bol hodnotený opätovný kontakt edukátora s edukantom aj po ukončení edukácie a uvítali by možnosť účasti podporných osôb (najbližších príbuzných, priateľov) na edukačnom stretnutí.

Záver: Zdravie ako najdôležitejšia hodnota v živote človeka má svoj telesný, mentálny, sociálny a v novodobom ponímaní i spirituálny rozmer. Edukácia ako jedna z kompetencií sestry môže prispieť i pacientom s narušeným mentálnym zdravím k získaniu nových poznatkov, postojov a zručností, ktoré ovplyvnia ich ďalšiu realizáciu v živote.

Kľúčové slová: Mentálne zdravie. Skupinová edukácia. Pacient s depresiou. Sestra.

THE BENEFIT OF GROUP EDUCATION FOR PATIENTS WITH IMPAIRED MENTAL HEALTH

¹ Raková, J., ² Kureková, M.

¹ Institute of Nursing, Faculty of Medicine UPJŠ in Košice ²Psychiatrické oddelenie, NsP Rimavská Sobota

Abstract

Introduction: Impaired mental health and incidence of mental illness is becoming more common phenomenon at present. The paper aimed at the area of psychiatric nursing notes the importance of providing information in the form of group education of patients with depression as well as its benefit to a selected group of our educants.

Material and methods: In 2011, we conducted a complex education by group form, which was attended by 14 educants (10 women, 4 men). The patients with depression were asked to cooperate in an open psychiatric ward in the hospital in Rimavska Sobota. Realization of four educational meetings preceded the distribution of non-standardized questionnaire (input); the resulting findings demonstrated knowledge deficits of patients with depression. After three-weeks of educative process, educants filled (output) non-standardized questionnaire, in order to confirm the effectiveness of the educational activity.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Results: The group education confirmed a higher level of knowledge about the depression disease in our group of educants. After educational activity they have positively changed their interest in group education. Our findings also showed that our educants changed their approach to the disease and treatment and the global cooperation was improved. Educants positively re-evaluated their possibility to contact educator after educative process and welcomed the opportunity that support persons (relatives and friends) could be encourages to participate on educational meetings.

Conclusion: Health as the most important value in human life has its physical, mental, social and spiritual dimension. Educational activity as one of the most nurse competence can also help patients with impaired mental health to gain new knowledge, attitudes and skills and to affect its implementation in the next life.

Key words: Mental health. Group education. Patient with depression. Nurse.

Literature:

- [1] NEMCOVÁ, J., HLINKOVÁ, E. a kol. 2010. *Moderná edukácia v ošetrovatel'stve*. Martin: Osveta, 2010. 260 s. ISBN 978-80-8063-321-9.
- [2] ZAMBORIOVÁ, M. 2004. Preventívne opatrenia v psychiatrickom ošetrovatel'stve. In: Kafka, J. a kol. *Mentálne zdravie, psychiatria a ošetrovatel'stvo*. Košice: Merkur-Smékal, s.r.o. pre Knihy HANZLUVKA, 2004. 280-286, ISBN 80-89203-01-09.
- [3] ZRUBCOVÁ, D. 2011. Podpora duševného zdravia v kontexte ošetrovatel'stva. In: Řehulka, E., Sollárová, E. et al. *Výchova ke zdraví: česko-slovenské zkušenosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 48-71, [online]. [cit. 2012-09-08]. Dostupné na: <http://www.ped.muni.cz/z21/knihy/2011/41/texty/c-s_mono_final_C.pdf>.

Kontaktná adresa: Jana Raková, PhD., LF UPJŠ Košice, janka.rakova@gmail.com,

REINTEGRACJA OSÓB SPOŁECZNIE WYKLUCZONYCH W POLSCE. ASPEKTY ORGANIZACYJNE, PRAWNE I PEDAGOGICZNE

Rejman Jozef

Wydział Pedagogiczny, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu,

Abstrakt

Wstęp: Do szczególnej kategorii klientów instytucji pomocy społecznej należą osoby: 1. długotrwale bezrobotne, 2. uzależnione od alkoholu i narkotyków, 3. zwolnione z więzień, 4. bezdomne, 5. leczone psychiatrycznie, 6. posiadające status uchodźcy. Wcześniej, przez wiele lat korzystali oni z często nieprawidłowych metod udzielanej pomocy społecznej. To ukształtowało głęboko utrwaloną ich społeczną pasywność, niesamodzielność i brak elementarnych kompetencji zawodowych i społecznych. Te cechy znacznie utrudniają ich reintegrację.

Metodologia i wykorzystane materiały: Długotrwale stosowanie wobec tych osób tradycyjnych form pomocy społecznej okazywało się nieskuteczne. Dlatego, w celu podniesienia efektów pracy z nimi polski Parlament uchwalił ustawy: w 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, a w roku 2006 o spółdzielniach socjalnych. Zawarte w nich przepisy określają m. in. zatrudnienie tych osób. Odbywa się ono w ramach programów o nazwach: "centrum integracji społecznej" (CIS) i "klub integracji społecznej" (KIZ). Dla potrzeb tego opracowania zostały przeanalizowane przepisy tych ustaw. Analizując je, postawiono dwa pytania: 1. W jakim stopniu ich przepisy sprzyjają indywidualizacji procesu oddziaływań reintegracyjnych? 2. Na ile mogą pomóc poprawieniu kompetencji społecznych osób w nich uczestniczących?

Wnioski: Przepisy tych wyżej wymienionych ustaw – skupiając się na problemach finansowych i pracowniczych oraz prawach i obowiązkach uczestników tych programów - niezadowalająco regulują problematykę organizacyjną oraz oddziaływań edukacyjnych i terapeutycznych na osoby wykluczone społecznie.

Słowa kluczowe: społeczne wykluczenie bezrobocie, zatrudnienie socjalne, reintegracja, regulacja prawna, programy, cele terapeutyczne, indywidualizacja, kompetencje społeczne.

ORGANISATIONAL, PEDOGOGICAL AND LEGISLATIVE ASPECTS OF SOCIAL REINTEGRATION IN POLAND

Rejman Józef

Wydział Pedagogiczny, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu,

Abstract

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Introduction: The following categories of clients in Polish social institutions need specific attention: 1. long term unemployed 2. drug and alcohol addicts 3. released prisoners 4. homeless 5. undergoing psychiatric therapy 6. refugees

For many years, they have benefited from often erroneous methods of social help, which consequently established their social inactivity, dependence, lack of basic social and professional skills, and in the result – impeded their social reintegration.

Methodology and sources: Long term application of the traditional methods of social help showed to be unsuccessful. In order to increase their efficiency Polish parliament passed bills on social employment in 2003 and on social cooperative societies in 2006.

Both acts are analysed in this paper. The main questions I am looking answers to are as follows: 1. Do the new acts allow to adapt the methods and approaches of social help to individual needs and circumstances? 2. To what extent do they support the development of social skills of participants of the program?

Conclusion: Both acts focus on social employment, financial issues and rights and responsibilities of participants taking part in the program. The acts, however, are not satisfactory with regards to regulation of organisational issues and not clear on therapeutical and educational approaches directed towards socially excluded individuals.

Key words: social exclusion, unemployment, social employment, reintegration, regulation, program, therapeutical objectives, social skills

Bibliography:

1. M. DANECKA, Dylematy zatrudnienia socjalnego, w: Polityka społeczna, nr 5- 6/2012
2. K. JAŚNIKOWSKA – RUDANIECKA, Doświadczenia i dobra praktyka ekonomii społecznej – bystrzyckie Centrum Integracji Społecznej, w: J. Staręga - Piasek (red.), Ekonomia społeczna. Perspektywa Rynku pracy i pomocy społecznej, Instytut Rozwoju Służb Społecznych, Warszawa 2007
3. B. KOWALCZYK, Ekonomia społeczna w pomocy społecznej w Polsce w walce z wykluczeniem społecznym, w: K. Wódz, S. Pawlas – Czyż (red.), Praca socjalna wobec nowych obszarów wykluczenia społecznego. Modele teoretyczne. Potrzeby praktyki, Wydawnictwo Edukacyjne, AKAPIT, Toruń 2008

Author's contact details:

Work address: dr Józef Rejman, Wydział Pedagogiczny, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu, e-mail: sekretariatpedagogiki@pwsz.tarnobrzeg.pl

Home address: ul. Króla Augusta 27, m. 83, 35 - 210 Rzeszów, Polska, email: jozef@rejman.org; phone +48 660 390 985

FIZJOTERAPIA W LECZENIU ZAWROTÓW GŁOWY I ZABURZEŃ RÓWNOWAGI POCHODZENIA PRZEDSIONKOWEGO U OSÓB STARSZYCH

¹ Rottermund J., ² Knapik A.

¹ Wyższa Szkoła Administracji, Wydział Fizjoterapii, Bielsko-Biała

² Śląski Uniwersytet Medyczny, Wydział Opieki Zdrowotnej, Studium WFiS, Katowice

Streszczenie

Wstęp: Wiele osób starszych w sytuacjach wymuszonych i nie tylko, traci równowagę, często upada co wywołuje rozmaite skutki trudne do przewidzenia. Problem zaburzeń kontroli stabilności związany jest ze schorzeniami typowymi dla wieku starczego, co musi wpływać na rodzaj i metody proponowanej fizjoterapii. Zawroty głowy i deficyty równowagi związane są z chorobami i dotyczą schorzeń sercowo-naczyniowych, psychiatrycznych, neurosensorycznych oraz przyjmowania leków, a wynikiłe uszkodzenia w poszczególnych narządach określono zespołem starczym

Treść pracy: Celem prezentowanej pracy jest wskazanie metod pracy fizjoterapeuty w leczeniu zawrotów głowy i zaburzeń równowagi związanych z uszkodzeniem układu przedsionkowego. Uszkodzenie ucha wewnętrznego połączone z utrudnionym przepływem śródchłonki w kanałach półkolistych wywołuje reakcje patologiczne na ruchy ciała człowieka. Opracowano techniki usprawniania polegające na wykonywaniu ruchów uwalniających lub manewrów repozycyjnych złożeń, dobieranych w zależności od ustępowania objawów Przedstawiono trzy zespoły różnicujące przyczyny upośledzonej funkcji przedsionka, wskazując na możliwości prowadzenia usprawniania. Zaprezentowano techniki wykonywanych ćwiczeń ruchowych wpływających na funkcjonowanie osób starszych w ostateczności poprawiając ich jakość życia.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Podsumowanie: Prawidłowo pracujący układ ruchu i układ równowagi umożliwia utrzymanie postawy ciała, marsz, bieg, obroty. Układ przedsionkowy znajdujący się w uchu wewnętrznym dostarcza do mózgu informacje o położeniu głowy, pozwala to kontrolować wspólnie z układem sensomotorycznym i wzrokowym mięśnie odpowiadające za postawę ciała. Likwidacja zawrotów głowy lub zaburzeń równowagi u osób starszych daje szansę na przywrócenie lub utrzymanie sprawności i samodzielności. Umiejętność właściwej reakcji na czynniki destabilizujące w trakcie lokomocji pozwala na poprawę jakości życia ludzi w podeszłym wieku, jest to przecież niezwykle istotny element prowadzonej fizjoterapii.

Słowa kluczowe: Układ przedsionkowy. Zawroty głowy. Zaburzenia równowagi. Ćwiczenia ruchowe.

PHYSIOTHERAPY IN VERTIGO AND VESTIBULAR BALANCE DISORDER TREATMENT IN ELDERLY PEOPLE

¹Rottermund J., ²Knapik A.

¹ University of Administration in Bielsko-Biala, Physiotherapy Department

² Medical University of Silesia, School of Medicine in Katowice, Health Care Department, Physical Education and Sport College

Summary

Introduction: Many elderly people in forced and other situations, lose their balance, often fall, which cause various, difficult to predict, effects. The problem of balance disorder is related to conditions typical of senility, which must have an impact on the type and method of physiotherapy proposed. Vertigo and balance deficit result from illnesses and are related to cardiovascular, psychiatric, neurosensory conditions as well as taking medicine, and damage stemming from them in particular organs are defined as senility complex.

Content: The objective of the work presented is to identify physiotherapist's methods of work when treating vertigo vestibular balance related disorders. Injury of inner ear combined with hindered flow of endolymph in semi-circular canals cause pathological reactions to one's body movements. Improvement techniques developed consist in releasing moves or deposit repositioning manoeuvres, selected on the basis of symptoms disappearance. Three syndromes differentiating the reasons for handicapped auricle function are presented, pointing to possibilities of improvement introduction. Motor exercise techniques which have impact on the functioning of the elderly, resulting in life quality improvement, are presented.

Summary: Correctly functioning motor and balance system enables keeping body posture, march, jog, rotations. Vestibular system located in inner ear delivers information about head's position to the brain, allowing to control, together with sensory-motor and eyesight system, muscles responsible for body posture. Elimination of vertigo and balance disorders in the elderly offers a chance to bring back and maintain fitness and independence. The ability to react correctly to destabilizing factors during locomotion enables life quality improvement for the elderly, which is an extremely important element of physiotherapy undertaken.

Key words: Vestibular system. Vertigo. Balance disorder. Motor exercises.

Literatúra:

Famuła A., et al. 2008. *Telereceptywna i proprioceptywna sprawność regulacyjna równowagi a stabilność ciała u osób starszych*. Ortopedia, Traumatologia, Rehabilitacja, p-ISSN 1509-3492. 2008, 10, 4, 384-395.

OISZEWSKI J (red.), 2005. *Fizjoterapia w otolaryngologii dla studentów fizjoterapii*. Ośrodek Wydawniczy Augustana, Bielsko-Biała. ISBN 83-88778-80-3.

POŚPIECH L., GAWRON W. 2012. *Rehabilitacja ruchowa w zawrotach głowy*. [w:] W. Narożny, A. Prusiński (red.), *Leczenie zawrotów głowy i zaburzeń równowagi*. Warszawa: medical education. ISBN 978-83-62510-29-0.

Contact on author: dr Jerzy Rottermund. Wyższa Szkoła Administracji, Wydział Fizjoterapii ul. A. Frycza-Modrzewskiego 12 43-300 Bielsko-Biała. E-mail: jerzy_rottermund@op.pl

SYTUACJA RODZINNA WIEŻNIÓW W POLSCE WYZWANIEM DLA PROFESJONALNYCH ODDZIAŁYWAŃ RESOCJALIZACYJNYCH I POMOCY SPOŁECZNEJ

Sakowicz, T.

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Wydział Pedagogiczny i Artystyczny, Zakład Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji, Polska

Abstrakt

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNÁ PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Wprowadzenie. We wstępie do artykułu na temat sytuacji rodzinnej więźniów w Polsce jako wyzwaniu dla profesjonalnych oddziaływań resocjalizacyjnych i pomocy społecznej przybliżone zostaną pewne informacje na temat przestępczości. Przestępczość bowiem obecna jest w życiu społecznym i stwarza wiele problemów nie tylko dla społeczeństwa jako ogółu ale również dla rodzin osób w nią uwikłanych. Zakres przestępczości w Polsce jest olbrzymi. Posiadamy wiedzę na ten temat z mediów oraz oficjalnych dokumentów statystycznych. Niniejsze opracowanie przygotowano w oparciu o analizy statystyczne prezentowanej problematyki.

Negatywne skutki przestępczości. Przede wszystkim przestępczość zakłóca aktualny porządek społeczny oraz w dotkliwy sposób degraduje rodzinę. Najbardziej jednak skutki przestępczej aktywności rodziców odczuwają dzieci. Prawdopodobnie w Polsce żyje około dwóch milionów ludzi stygmatyzowanych problemem więziennym. Stygmatyzacja więzienna dotyka nie tylko samych więźniów. W większym stopniu dotyka ich rodzin oraz dzieci w nich wychowywanych. Aktualnie wiadomo o stu tysiącach dzieci, których przynajmniej jedno z rodziców odbywa karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym.

Niedomagania pracy resocjalizacyjnej i wsparcia społecznego na wolności. Podejmowane programy resocjalizacyjne od dawna dostrzegają konieczność objęcia szczególną troską rodziny więźniów. Skutki osadzenia w więzieniu jednego z rodziców zubożają całą rodzinę szczególnie jednak znacznie stygmatyzują ją w środowisku lokalnym.

Perspektywa skutecznego rozwiązywania problemów społecznych. Praca resocjalizacyjna w zakładzie karnym ma na względzie odbudowywanie relacji interpersonalnych więźnia z jego najbliższym otoczeniem: partnerem życiowym, dziećmi, rodzicami a nawet przyjaciółmi. Jej kontynuowanie w warunkach wolnościowych to wyzwanie dla wszystkich odpowiedzialnych służb społecznych by życie społeczne stawało się nie tylko możliwe ale przede wszystkim wartościowe.

Konkluzja. Zakres osób dotkniętych przestępczością osądzoną i skazaną w Polsce stanowi poważny problem, z którym społeczeństwo boryka się od dawna. O ile resocjalizacja osadzonych w więzieniu jest raczej dobrze zorganizowana to jednak praca z pozostałymi na wolności członkami rodziny przestępcy ma wiele do życzenia. Pozostawieni nierzadko bez środków do życia żony i dzieci więźniów oczekują realnego wsparcia społecznego dla przezwyciężania podstawowych problemów dnia codziennego.

Słowa kluczowe: rodzina, więzień, pomoc społeczna, resocjalizacja, stygmatyzacja więzienna, relacje interpersonalne.

THE FAMILY SITUATION OF POLISH PRISONERS SEEN AS A CHALLENGE FOR PROFESSIONAL RESOCIALIZING OPERATIONS AND SOCIAL SUPPORT

Sakowicz, T.

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Wydział Pedagogiczny i Artystyczny, Zakład Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji, Polska

Abstract

Foreword. In the foreword for this paper about the family situation of Polish prisoners seen as a challenge for professional resocializing operations and social support approach any informations about criminality. This criminality observed in social life causes a number of problems, which do not only influence the society per se, but also the people involved in it. The scope of criminality is gigantic in Poland. We have knowledge in it from media and official statistic documents. In this work applied statistic analysis.

Negative results of criminality. First of all it disturbs the actual state of social affairs and seriously degrade family unit, with children are believed to be affected by their parents' criminal activity to the greatest extent. Probably in Poland we have about two million people stigmatic of prison's problems. The prison's stigmatic touching not only prisoners. In more degree touching their's families and children in them. Actually we know about one hundred thousand children, which at least one of parent seating in prison.

Indispositions resocializing work and social support beyond the prison. All the resocializing programmes have always been focused on providing the prisoners' families with special care. The imprisonment of one family member has a significant effect on the entire family unit and leads to its stigmatization in a local environment.

Perspective rational solution of social problems. Thus the resocializing programmes, which are constantly being introduced to prisons, deal with the problem of rebuilding interpersonal relationships of a prisoner and the people in their surrounding such as their partner, their children, their parents and even their friends.

Conclusion. The number of people sentenced and imprisoned in Poland is considered to be significant and accounts for a serious problem, that the society has been dealing with for a long time now. While the resocialization of the prisoners is believed to be well-organized, the programmes focused on prisoners' families and relations are still far from perfection.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNÁ PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Key words: family, prisoner, social support, resocialization, interpersonal relationship, stigmatization of prisoners.

References:

1. BRĄGIEL, J., SIKORA, P. (red.), *Praca socjalna wobec rzeczywistych i potencjalnych zagrożeń człowieka*, Uniwersytet Opolski, Opole 2005. ISBN 83-7395-128-8.
2. ILNICKA, R.M., CICHŁA, J. (red.), *Resocjalizacja od tradycji do współczesności. Wybrane konteksty*, Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi, Głogów 2010. ISBN 978-83-924011-8-6.
3. JASIŃSKI, Z., WIDELAK, D. (red.), *W poszukiwaniu optymalnego modelu więzienia resocjalizującego*, Uniwersytet Opolski, Opole 2010. ISBN 978-83-929872-9-1.
4. MACHEL, H., *Sens i bezsens resocjalizacji penitencjarnej – casus polski. Studium penitencjarno-pedagogiczne*, IMPULS, Kraków 2006. ISBN 83-7308-775-3; ISBN 978-83-7308-775-0.
5. SAKOWICZ, T., *Wybrane aspekty środowiska rodzinnego w percepcji i ocenie osób osadzonych w polskich zakładach karnych*, IMPULS, Kraków 2009. ISBN 978-83-7587-181-4.
6. SIEMASZKO, A., GRUSZCZYŃSKA, B., MARCZEWSKI, M. (red.), *Atlas przestępczości w Polsce 4*, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Oficyna Naukowa, Warszawa 2009. ISBN 978-83-7459-086-0.

Contact on author: dr Tadeusz Sakowicz, adiunkt w Zakładzie Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji, Wydział Pedagogiczny i Artystyczny, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Polska, ul. Krakowska 11, 25-092 Kielce; tel +48 606-719-120; e-mail: tadeusz.sakowicz@ujk.edu.pl

NOWE WYZWANIA DLA POLITYKI I PRACY SOCJALNEJ – PRÓBA PROGNOZY

Sawa-Czajka Elżbieta

Wyższa Szkoła Stosunków Międzynarodowych i Amerykanistyki w Warszawie

Abstrakt

Úvod: Prognozowaniem rozwoju sytuacji międzynarodowej zajmuje się wiele ośrodków rządowych i prywatnych. Badane są również zjawiska stanowiące nie tyle zagrożenia, co raczej wyzwania, które staną przed państwami jako problemy do rozwiązania w przyszłości.

Jadro: Niewątpliwie do takich wyzwań należą problemy społeczne, których rozwiązanie w dużym stopniu zależy od władz państw i instytucji polityki społecznej. Artykuł jest próbą prognozy nowych zadań polityki społecznej i pracowników socjalnych.

Záver: Należą do nich: zubożenie dużych grup ludności, bezrobocie, rozwój nowych technologii i powstawanie nowych podziałów społecznych (prekariat). Artykuł powstał w oparciu o badania własne autorki i analizę wybranej literatury.

Kľúčové slová: polityka socjalna, pracownicy socjalni, podziały społeczne, prekariat.

Abstract

Introduction: There are many centers for forecasting the international situation. We also know many social problems that will become much more important in the future.

Core Work: The governments and institutions of social policy will have to solve these problems. The paper is an attempt to forecast the new tasks of social policy and social workers.

Conclusion: These include: the impoverishment of large sections of the population, unemployment, development of new technologies and the emergence of new social divisions (the precariat). The article is based on the author's own research and analysis of selected literature.

Key Words: social policy, social workers, social divisions, the precariat.

Literature:

- [1] Dąbrowa, S. 2009. Prognozowanie zagrożeń a rzeczywisty rozwój sytuacji międzynarodowej. In *Współczesna maska Meduzy*. Włodowski, S.J, Sawa-Czajka, E. (eds.). Toruń: TSW. ISBN 978-83-925176-6-5.
- [2] Dudek, M., Sawa-Czajka, E. 2012. *Wybrane zagadnienia pracy socjalnej z rodziną*, Warszawa: WSSMiA. ISBN 978-83-934874-0-0.
- [3] Smoczyński, W. 2012. *Prekariusze wszystkich krajów łącznie się*, <http://www.polityka.pl/swiat/analizy/1519162,1,prekariat-mlodzi-bez-perspektyw-nowa-klasa-spoeczna.read>, 24.10.2012. ISSN 0032-3500.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Contact of author: Elżbieta Sawa-Czajka, dr. Wyższa Szkoła Stosunków Międzynarodowych i Amerykanistyki w Warszawie, email: esawa@interia.pl

KRÍZA VZŤAHOV A ETIKOTERAPIA

Sedlák P.

Neštatná chirurgická ambulancia, Univerzitná nemocnica Bratislava, NsP Kramáre

Abstrakt

Úvod: Etikoterapia nie je liečebná metóda, ale špecifický diagnostický a liečebný prístup a proces založený na prirodzenej duchovnosti, jednote a celostnosti života, sveta, človeka, lekára i pacienta. Duchovnosť považuje za prvotný, príčinný, rozhodujúci, nehmotný existenciálny princíp, vzťahovo štruktúrovaný, ktorý sa uskutočňuje a zviditeľňuje prostredníctvom hmoty, ktorú určuje, riadi, zjednocuje v jeden prirodzený celok.

Jadro práce: Etikoterapia sa opiera prirodzené univerzálne zákony, ktoré určujú duchovný a hmotný poriadok celku, t.j. **hierarchické, hodnotové, funkčné, zmysluplné, dejinné, vzťahmi zjednotené, organizované usporiadanie** ducha a hmoty. **Vzťah** je interaktívny, komplexný, duchovnými **zákonmi riadený nehmotný zjednocujúci proces**. Rozhodujúcim, je vertikálny vzťah človeka k prameňu číreho pluripotentného života, absolútnych hodnôt, mier a síl, múdrosti, spravodlivosti a dobra, k Bohu. V tomto vzťahu je prirodzeným zákonom lásky konštituovaná duchovná dimenzia človeka, jej hodnotové **nastavenie a nasmerovanie, pre život ako povinnosť**, ako i **dar** prirodzenej **rozumnosti a slobody**, ako duchovné prostriedky, **pre život ako možnosť**, žiť, alebo nežiť v súlade so zákonným duchovným a hmotným poriadkom celku. Vertikálny vzťah umožňuje náročný, celoživotný proces milovania Boha, seba a svojho blížneho vo všetkých ľudoch, v horizontálnej rovine, ktorá je však zaťažená mocou zla. Táto dejinná duchovná moc zla spôsobuje, že človek nemôže uniknúť krízam vzťahov, telesným a psychickým chorobám. bolesti, utrpeniu, umieraniu. Etikoterapia ponúka návrat k duchovným hodnotám, ktoré uzdravujú vzťahy, budujú spoločné dobro a v rozličnej miere liečia psychofyzický organizmus. Ponúka celú pravdu o človeku, svete, Bohu. Pravda je hlavným atribútom etikoterapie, vyžaduje však zmenu myslenia, správania, konania lekára i pacienta, aby ich oslobodila a uzdravila. Etikoterapeutické sedenie je duchovný proces riadený Duchom pravdy a milosrdnej lásky, ktorého nástrojom je lekár. Etikoterapia nie je o kulte zdravia. Pomáha prijať, pochopiť a odpovedať na reč, láskavé napomenutie choroby, ako životnej úlohy, výzvy k novému životu, možnosti objaviť svoju duchovnosť, slobodu a celostnosť. Vzdať sa „starého“ človeka, zlého životného štýlu, zlozvykov v správaní a konaní, odmietnuť zdanlivo totálnu, osudovú psychofyzickú, spoločenskú podmienenosť.[1] Prijat' a premeniť skutočne nevyhnutné, dlhodobé a hlboké utrpenie. Obdať utrpenie zmyslom a objaviť jeho hodnotu ako obety. [2]

Záver: Etikoterapia je profesionálna, **lekárska pomoc duchovnej osobe pacienta, lekárska starostlivosť o dušu**, ktorá v žiadnom prípade nie je iba úlohou psychiatra. Je to jednoducho úloha pre každého praktického lekára.[3, 4]

Kľúčové slová: Etika, prirodzená duchovnosť, kríza vzťahov, zdravie, utrpenie.

RELATIONSHIPS CRISIS AND ETHICOTHERAPY

Sedlak, P.

Outpatient surgical ward, Univerzitná nemocnica Bratislava, NsP Kramáre

Abstract

Introduction: Ethicotherapy is not a curative method, but a specific diagnostic and healing approach and a process based on natural spirituality, unity and wholeness of life, the world, a man, a doctor and a patient. Spirituality exists as a primary given, causal, decisive, non-material, relationally structured existential principle, that realizes and reveals itself in the material sphere, which it determines, directs, leads and unifies into one natural whole.

Core of paper: Ethicotherapy is based on the natural universal laws, which determine the spiritual and material order of the whole, i.e. **a hierarchical, value, functional, meaningful, historical, unified by relations, organized ordering of spirit and material**. Relationship is an interactive, complex, non-material unifying process directed by spiritual laws. The most crucial relation is a vital vertical relationship of a man to God, the source of the pure pluripotent life, absolute values, measures and powers, wisdom, righteousness and goodness. In this relationship, by the natural law of love, is constituted the spiritual dimension of a man. The setting of his values and the directive for **the life as an obligation**. Also the gift of natural wisdom and freedom, as spiritual means for **the life as a possibility**, to live, or not to live in keeping with the lawful spiritual and material order of the whole. This vertical relation enables a challenging life-long process of loving God, myself and my neighbour within all other people in the horizontal relation plane, which is, however burdened by the power of evil. This historical power of evil causes,

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

that a man cannot escape from relationship crises, physical and psychical diseases, pain, suffering and dying. Ethicotherapy offers return to the spiritual values, which heal disturbed relationships, build up the common goodness and in a various measures treat the psycho-physical organism. Ethicotherapy offers the whole truth of a man, the world and God. Truth is the main attribute of ethicotherapy, but requires changes in thinking, behaviour, actions of the doctor and the patient, in order to be liberating and healing. An ethicotherapeutic procedure is a spiritual process directed by the Spirit of truth and merciful love, through a doctor. Ethicotherapy is not about the cult of health. It helps to accept, to understand and to answer to the language and warning of sickness, as a life task, a challenge to a new life, a possibility to discover our spirituality, freedom and entireness. To relinquish the „old“ man, the wrong style of life, bad habits in behaviour and action, to refuse a seemingly total, destined, physical, psychical and social determination [1]. To accept and change truly inevitable, long-time and profound suffering. To add a sense to suffering and to discover its value as a sacrifice [2].

Conclusion: Ethicotherapy is a professional, doctor's help given to the spiritual person of a patient, a doctor's care of the soul, which is not, in any case, only the role of a psychiatrist. It is simply a task for every practical physician. [3, 4].

Key words: ethics, natural spirituality, relationships crisis, health, suffering .

Literature:

- [1] FRANKL, V.E.: *Vôľa k zmyslu*, vydavateľstvo LÚČ, Bratislava 2010, ISBN978-80-7114-799-2
- [2] FRANKL, V.E.: *Trpiaci človek*, vydavateľstvo LÚČ, Bratislava 2007, ISBN978-80-7114-638-4
- [3] FRANKL, V.E.: *Neuvedomený Boh – Psychoterapia a náboženstvo*, vydavateľstvo LÚČ, Bratislava 2005, ISBN80-7114-469-X
- [4] FRANKL, V. E.: *Lékařská péče o duši*. Nakladatelství CESTA, Brno 1995, ISBN 80-85319-39-X.

Contact address: MUDr. Sedlák Peter, Neštatná chirurgická ambulancia, Univerzitná nemocnica Bratislava, NsP Kramáre, Limbová 5, 830 01 Bratislava. E-mail: petersedlak@mail.t-com.sk

HOSPODÁRSKA KRÍZA A JEJ DOPAD NA JEDINCOV A ICH RODINY

¹ Slávik M., ² Sláviková N.

¹ PU v Prešove, *Fakulta humanitných a prírodných vied* ² PU v Prešove, *Filozofická fakulta*

Abstrakt

Úvod: náš príspevok sa zaoberá príčinami súčasnej hospodárskej krízy a niektorými jej negatívnymi dopadmi, ktoré v niektorých oblastiach narastajú už do neúnosnej miery a prinášajú tak so sebou mnoho ďalších problémov týkajúcich sa života jedincov aj ich rodín.

Jadro práce: Príčiny súčasnej hospodárskej krízy sú staršieho dáta. Súvisia najmä s nástupom neoliberalizmu a z neho vyplývajúcej neoliberalizovanej ekonomiky. Následná deregulácia finančných trhov a vzostup nadnárodných spoločností vytvorili celý rad problémov a vznik finančných bublín, ktoré napokon praskli a praskajú aj naďalej. Hospodárska kríza veľmi úzko súvisí aj s krízou morálnou, nakoľko vládni predstavitelia mnohých krajín nezodpovedne a bez ohľadu na budúcnosť neúmerne zadlžujú svoje krajiny len preto, aby sa za každú cenu čím dlhšie udržali pri moci.

Hospodárska kríza prináša následne množstvo negatívnych dopadov, z ktorých za najvýznamnejšiu býva považovaná vysoká nezamestnanosť. Strata zamestnania a nemožnosť získať vhodnú prácu postihne množstvo jedincov. Niektorí ju zvládnu lepšie, no pre mnohých to znamená doslova traumy, pretože im spôsobuje problémy v oblasti ekonomickej, sociálnej aj psychickej. Prináša stratu sociálneho statusu, prestíže, spoločenských kontaktov, postupnú sociálnu izoláciu, rastúci pocit neschopnosti, neužitočnosti, zbytočnosti a bezmocnosti, stratu sebadôvery, poruchu v osobnom vytváraní identity a v sebarozvoji jedinca. Často to vedie až k alkoholizmu a páchaniu kriminálnych činov. Stres, ktorý z nezamestnanosti plynie sa niekedy prejaví dokonca aj na zdraví, v podobe ochorení imunitného, kardiovaskulárneho a nervového systému, ako aj rôznych duševných a psychosomatických ochorení (1). Nezamestnanosť, znižovanie príjmov a časté následné zadlžovanie zapôsobia takmer vždy negatívne aj na život celej rodiny v podobe zhoršenej rodinnej atmosféry, konfliktov, kríz, rozchodov aj rozvodov. Z minimálnych príjmov dokonca aj tam kde sú rodičia zamestnaní je čoraz ťažšie vyžiť, preto sú často nútení jeden alebo aj obaja rodičia pracovať naplno (dokonca ak majú možnosť aj v dvoch zamestnaniach) aby mohli užiť svoju rodinu, čo výrazne oslabuje plnenie výchovnej funkcie rodiny.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Záver: Je zrejmé, že hospodárska kríza a z nej vyplývajúca nezamestnanosť a znižovanie príjmov je problém, ktorý sa týka nielen jednotlivcov, ale celej spoločnosti. No zatiaľ neboli vytvorené efektívne opatrenia na elimináciu hospodárskej krízy, ani efektívne mechanizmy, ktoré by nezamestnaným umožnili riešiť ich problém. Dnes si však len ťažko možno predstaviť ďalší pozitívny vývoj bez adekvátnej štátnej pomoci (2). Je preto veľmi potrebné, aby sa vládni činitelia venovali problematike nezamestnanosti viac ako doposiaľ, nakoľko pri jej neriešení sa problém rozšíri na vážnejší a ďalekosiahlejší problém chudoby, od ktorého je možno len otázkou času, kedy sa verejnosť vyburcuje k radikálnym krokom. Súčasná hospodárska kríza môže byť teda aj začiatkom nového smerovania globálnej svetovej ekonomiky (3).

Kľúčové slová: Hospodárska kríza nezamestnanosť, jedinec, rodina

ECONOMIC CRISIS AND ITS IMPACT ON INDIVIDUALS AND THEIR FAMILIES

¹Slávik M., ²Sláviková N.

¹PU Prešov, Faculty of Humanities and Natural Sciences, ²PU Prešov, Faculty of Philosophy,

Abstract

Introduction: our paper traces the cause of economic crisis at present and some of its negative impacts in various spheres of our life, which causes many problems among individuals and their families.

Main part of the paper: The causes of the economic crisis are rooted in history. They are linked with the emergence of neoliberalism and the consequent economy. The subsequent deregulation of the financial market and the increase of multinational corporations have contributed to a range of problems and the formation of financial bubbles, which have burst and continue to do so. The economic crisis is closely associated with the moral one, as the governmental representatives irresponsibly encumber their countries only to secure their positions. The economic crisis brings about many negative impacts. The most dramatic one is high rate of unemployment. The social, economic and psychological impact of the crisis affects many individuals, who respond to it in different ways. The loss of social status, prestige, gradual social isolation, the growing feeling of uselessness and helplessness, or loss of confidence are some of the consequences of the crisis. This often leads to alcoholism and crime. The ultimate stress causes many cardiovascular diseases as well as deficient immune system. Unemployment, decrease in salary and indebtedness result in bad atmosphere in the whole family, conflicts among people, increase in divorce rate. It is difficult to get by on minimum wage; therefore, many couples are forced to find extra work to be able to support their families. This in turn weakens the educational function of the family.

Conclusion: It is apparent that economic crisis affects not only individuals but also whole societies. Neither effective precautions to eliminate the economic crisis nor mechanisms to tackle the unemployment have been created so far. It is impossible to imagine further positive development without state aid. It is therefore important that members of government deal with the issues of unemployment. Ineffective solution of the problems may deepen poverty and bring about widespread discontent among people. The current economic crisis may well be the beginning of the new direction of global world economy.

Key words: Economic crisis, unemployment, individual, family.

Bibliography: |

- [1] RÁKOŠ, J. (2006). Motivácia človeka a psychická záťaž. Vplyv nezamestnanosti na psychiku. In Zborník príspevkov „Psychológia práce a organizácie“
- [2] SEDLÁČEK, T.(2009).Ekonomie dobra a zla. 1. vyd. Praha: nakladatelství 65.pole., 272 s. ISBN 978-80-903944-3-8
- [3] STAŇEK, P.(2009) Odhalenie príčin hospodárskej krízy. In Slovo [online]. 18-19/2009 [cit. 2011-01-27].

Contact address: PhDr. Milan Slávik, PhD. Katedra psychológie, FHPV PU v Prešove. . (milan.slavik@unipo.sk).

MARKETING SPOŁECZNY WOBEC PROBLEMÓW WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO (PROBLEM CHUDOBY A SOCIÁLNEHO VYLÚČENIA Z PERSPEKTIVY SOCIÁLNEHO MARKETINGU)

Szyszka, Michał

Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, Wyższa szkoła administracji w Bielsku Białej

Abstrakt: Marketing społeczny, obejmujący kampanie społeczne jak również reklamę społeczną odgrywa ważną rolę we współczesnych przestrzeniach publicznych, umożliwiając łączenie działań prospołecznych i medialnych. Jego narzędzia i elementy wykorzystywane są przez administrację publiczną, samorządową, jednostki szczebla

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

centralnego, samorządy, instytucje realizujące działania polityki społecznej, a także organizacje pozarządowe (fundacje i stowarzyszenia) oraz jednostki drugiego sektora. Celem artykułu jest omówienie pragmatyki współczesnego marketingu społecznego, krytyczny opis tej subdyscypliny i jej narzędzi oraz wykazanie najważniejszych tendencji w rozwojowych oraz dokonujących się przemian. Omówionym wycinkiem tej szerokiej i bogatej materii są działania i kreacje związane z szeroko pojętymi problemami ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Metodika a materiál (Jadro): Część badawcza opracowana została na podstawie analizy treści mediów (przede wszystkim kreacji kampanii społecznych oraz reklam społecznych) funkcjonujących w przestrzeni publicznej w Polsce w latach 2000 – 2012. Obserwacje konfrontowane są z analogicznymi przekazami (kampanie, reklamy) eksponowanymi w krajach Europy Zachodniej.

Kľúčové slová: marketing społeczny, reklama społeczna, wykluczenie społeczne, ubóstwo

PROBLEM OF THE POVERTY AND SOCIAL EXCLUSION FROM THE PERSPECTIVE OF SOCIAL MARKETING

Szyszka, Michał

Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, Wyższa szkoła administracji w Bielsku Białej

Abstract:

Introduction: Social marketing, including social campaigns as well as social advertising, performs an important role in the contemporary public spaces by enabling to combine pro-social and media related activities. Its tools and elements are used by public and local administration, central authority units, local governments, institutions operating in the social policy area and non-governmental organizations (foundations and associations) and the units of the second sector. The aim of the article is to describe the pragmatics of contemporary social marketing, the critical description of this sub-discipline and its tools and to present the most important developmental tendencies and occurring changes. The part of this vast and abundant topic that has been commented are the activities and creations concerning the widely understood problems of poverty and social exclusion.

Methods and materials: The research part has been prepared on the ground of media content analysis (mostly social campaigns and social advertisements), that was present in Poland's public space during the years 2000-2012. The observations are confronted with analogical communicates (campaigns, advertisements) presented in the West European countries.

Key words: social marketing, social advertisement, social exclusion, poverty

Literature:

- [1] P. KOTLER, N. ROBERTO, N. LEE, *Social Marketing. Improving the Quality of Life*, SAGE Publications, California 2002.
- [2] *Propaganda dobrych serc, czyli rzecz o reklamie społecznej*, red. D. Maison, P. Wasilewski, Agencja Wasilewski, Kraków 2002.
- [3] *Szlachetna propaganda dobroci, czyli drugi tom o reklamie społecznej*, red. P. Wasilewski, Agencja Wasilewski, Kraków 2007
- [4] *Social Marketing: Theoretical & Practical Perspectives*, red. M.E. Goldberg, M. Fishbein, S.E. Middlestadt, Lawrence Erlbaum Associates, New Jersey, London 1997

Contact adress: Dr Michał Szyszka, **Wyższa Szkoła Administracji**, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, ul. A. Frycza Modrzewskiego 12, 43-300 Bielsko-Biała. E-mail: szyszkathome@gmail.com; m.szyszka@wsa.bielsko.pl.

MOŽNOSTI E-LEARNINGU PRI ZVYŠOVANÍ KVALITY ŽIVOTA ONKOLOGICKÝ CHORÝCH ADOLESCENTOV A PRI HĽADANÍ ICH ZMYSLU ŽIVOTA

Šišanská K.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Filozofická fakulta, Katedra sociálnej práce

Príspevok vznikol v rámci projektu VEGA MŠ SR č. 1/0282/12 „Interdisciplinárna analýza zmyslu života a jeho komponentov v sociálne významných skupinách adolescentov z hľadiska jeho formovania a možnej intervencie“.

Abstrakt

Úvod: Problematika civilizačných ochorení, medzi ktoré radíme aj onkologické ochorenie je i v 21. storočí veľmi aktuálna. I napriek tomu, že sa každoročne zvyšuje percento vyliečených pacientov/tiek, faktom ostáva, že

v priemyselne vyspelých štátoch patria onkologické choroby medzi najčastejšie sa vyskytujúce civilizačné choroby. Adolescencia predstavuje náročné vývinové obdobie v živote človeka (jedná sa o obdobie, ktoré je ťažké na sebaurčenie, na procesy súvisiace s otázkami a odpoveďami o zmysle života, o kvalite života) o to viac, keď do života dospievajúceho/cej, ktorý je komplikovaný už sám o sebe, vstúpi tak závažné ochorenie, ako je rakovina. Je nevyhnutné hľadať tie najoptimálnejšie spôsoby, ktoré by chorých mladých ľudí zorientovali a usmernili, navyiac také, ktoré sú pre nich atraktívne a zaujímavé. Jedným z nich môže byť i využívanie e-learningu.

Jadro práce: Príspevok charakterizuje onkologické ochorenie vo všeobecnosti, popisuje rizikové faktory vzniku rakoviny a jej multideterminovanosť. Pri pohľade na kvalitu života onkologických pacientov prihliada hlavne na telesné, psychické, sociálne a duševné aspekty, s čím úzko súvisí aj otázka zmyslu života. Dôležitú časť tvorí definovanie psychosociálnych aspektov onkologického ochorenia a ucelený pohľad na možnosti sociálnej práce v onkologickej praxi. Autorka popisuje obdobie dospievania a to predovšetkým v kontexte špecifik onkologického ochorenia. E-learning vymedzuje ako modernú súčasť edukácie, ktorého cieľom je zvýšiť zdravotné uvedomenie adolescentných pacientov. Prezентuje praktické príklady využívania elektronického vzdelávania v oblasti zdravotníctva a poukazuje na vzťah medzi výpočtovou technikou a dnešnými adolescentmi. V empirickej časti autorka predstavuje výsledky kvalitatívne orientovaného výskumu, ktorého hlavným cieľom bolo zistiť, nakoľko dnešní adolescenti využívajú modernú techniku vo všeobecnosti, vo svojom každodennom živote, ale tiež konkrétne, v súvislosti so svojou diagnózou (napríklad vyhľadávanie informácií o chorobe, liečbe, dôsledkoch, chatovanie v špecificky zameraných virtuálnych miestnostiach a podobne). Ďalšími cieľmi bolo zistiť, či majú záujem o využívanie e-learningových pomôcok, či už niekedy prišli do kontaktu s e-learningovou pomôckou (ak áno, tak ako hodnotia túto skúsenosť) a tiež zistiť, ako hodnotia nami ponúknutú e-learningovú pomôcku. Autorka použila metódu pološtruktúrovaného rozhovoru. Údaje kvalitatívneho charakteru boli vyhodnotené metódou kvalitatívnej analýzy. Výskumnú vzorku tvorilo 31 onkologicky chorých adolescentov liečiacich sa na Oddelení detskej onkológie a hematológie v Košiciach.

Záver: Hoci onkologické choroby putujú s ľudstvom snáď už od jeho počiatku a vedomostí o nich a ich liečbe pribúda, žiaľ, ani v 21. storočí sa nám nepodarilo absolútne ich spoznať a vykynožiť. Navyiac aspekty, ktoré so sebou prinášajú v tak vývinovo dôležitom období života človeka, ako je adolescencia, sú veľmi citlivé a špecifické. Trend vytvárania multidisciplinárnych tímov zdravotníckej starostlivosti o onkologického pacienta sa musí v budúcnosti zákonite rozvíjať i na Slovensku. To, že súčasťou týchto tímov by mal byť aj sociálny pracovník je potvrdené v celosvetovom meradle. Jednou z oblastí sociálnej práce v onkologickej praxi by mala byť i edukácia pacientov, teda proces ich výchovy a vzdelávania, pričom do vzdelávacieho systému je nevyhnutné zapájať novodobé technológie. Využívanie moderných technológií je samozrejmosťou súčasťou života dnešných adolescentov. Zvyšujú kvalitu ich života, často predstavujú jedinou možnosť, ako ostať v kontakte so životom za múrmi nemocnice, či bytu, v ktorom sa liečia. Využívajú technológie i v súvislosti so svojou diagnózou. Vítajú možnosť využívať e-learningové pomôcky, ktoré by im anonymnou formou pomohli nájsť odpovede, na otázky, ktoré ich trápia.

KLúčové slová: Onkologické choroby. Multideterminovanosť. Psychosociálne aspekty. Dospievanie. Kvalita života. Zmysel života. E-learning. Sociálna práca v onkologickej praxi.

POSSIBILITIES OF E-LEARNING IN IMPROVING THE QUALITY OF LIFE OF ADOLESCENT CANCER PATIENTS AND IN SEARCHING FOR THEIR MEANING OF LIFE

Šišanská, K.

Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Faculty of Arts, Department of Social Work

The contribution was made within the frame of VEGA project of Ministry of Education of Slovak Republic no. 1/0282/12 "Interdisciplinary analysis of meaning of life and its components in socially significant groups of adolescents in terms of its formation and possible intervention".

Abstract

Introduction: The issue of civilization diseases, such as cancer is very current in the 21st century. Despite the fact that the percentage of cured patients increases year by year, the fact remains, that cancer diseases belong to the most frequent civilization diseases in industrialized countries. Adolescence is a challenging developmental period in a person's life, (a time that is very difficult for self-determination, processes related to questions and answers about the meaning of life and quality of life) even more when the life of an adolescent, who is already complicated itself, is faced with such a serious disease as cancer. It is necessary to look for the most optimal ways that can direct and guide young people, mostly ways that are attractive and interesting for them. One of them can be using of e-learning.

Core work: The contribution characterizes cancer in general, describes risk factors for cancer and its multi-determinability. Looking at the quality of life of cancer patients, it focuses mostly on physical, psychological, social

and spiritual aspects, which are closely connected to the question of meaning of life. An important part is the definition of psychological aspects of cancer disease and integrated view at possibilities of social work in the oncological practice. The author describes the period of adolescence, mostly in the context of specifications of oncological disease. She defines e-learning as a part of modern education, which aims to increase health awareness of adolescence patients. The author presents practical examples of using of e-learning in the field of health care and highlights the relationship between today's high-tech and adolescents. The empirical part of the thesis presents the results of quality oriented research, which aimed to determine how today's adolescents use modern technology in general, in their everyday life, but also specifically in relation to their diagnosis (e.g. searching information about the disease, treatment, consequences, chatting in specifically designed virtual rooms, etc.). Other objectives were to find out, if they are interested in using the e-learning tool (if yes, how do they evaluate such an experience) and also to find out, how they evaluate the e-learning tool offered by us. The author used the method of semi-structured interview. Data of the qualitative nature were evaluated by the qualitative analysis method. The research sample consisted of 31 adolescent cancer patients receiving treatment at the Department of Pediatric Oncology and Hematology in Košice.

Conclusion: Although oncological diseases have traveled with humanity perhaps since its beginning and the knowledge about them and their treatment is increasing, unfortunately even in the 21st century, we have not been able to get to know them absolutely and exterminate them. Moreover, the aspects that they bring with them in such an important developmental period of the person's life are very sensitive and specific. The trend of creating multidisciplinary health care teams for oncological patient must inevitably develop also in Slovakia. The fact that the part of such team should also be a social worker is confirmed worldwide. One of the areas of social work in oncological practice should be the patient education, so the process of their education, while it is necessary to engage new technologies into the educational process. The use of modern technology is a natural part of today's adolescents' lives. They improve the quality of their lives, often present the only way to stay in contact with life outside the hospital's walls or the flat in which they are being treated. They use technologies in relation to their diagnosis. They welcome the opportunity to use the e-learning tools, which would help them to find answers to the questions that bother them in anonymous form.

Key words: Cancer. Multi-determinism. Psychological Aspects. Social Aspects. Adolescence. Quality of Life. Sense of Life. E-learning. Social Work in Oncology Practice.

Literature:

- BURG, Mary Ann. 2010. Barriers to Accessing Quality Health Care for Cance Patients: A Survey of Members of the Association of Oncology Social Work. In *Social Work in HealthCare*. ISSN 0098-1389, 2010, vol. 49, no. 4, p. 38-52.
- CAMPBELL, S., et al. 2004. Cancer peer support programs—do they work? In *Patient Education and Counseling*. ISSN 0738-3991, 2004, vol. 55, no. 1, p. 3-15.
- GULÁŠOVÁ, I. 2009. *Telesné, psychické, sociálne a duchovné aspekty onkologických ochorení*. Martin: Osveta, 2009. 100 s. ISBN 978-80-8063-305-9.
- HUBA, M. 2007. *Základy e-vzdelávania*. Bratislava : Vydavateľstvo STU, 2007. 160 s. ISBN 978-80-227-2748-8.
- ŽIAKOVÁ, E. 2001. Podporné programy pre onkologických pacientov/ky ako jedna z možností zvyšovania ich kvality života. In *Kvalita života a ľudské práva v kontextoch sociálnej práce a vzdelávania dospelých: Zborník príspevkov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou, konanej v dňoch 3. a 4.4.2001 v Prešove*. Prešov : FF PU, 2001. ISBN 80-8068-088-4, s. 367-374.

Contact on author: PhDr. Katarína Šišňanská, PhD. *Department of Social Work, Faculty of Arts, Pavol Jozef Šafárik University in Košice*. E-mail: katarina.sinanska@upjs.sk

ANALÝZA SMRTELNÝCH NÁSLEDKOV UŽÍVANIA PSYCHOAKTÍVNYCH LÁTOK Z POHĽADU REGIÓNOV SLOVENSKA

^{2,3} Šidlo, J., ² Kuruc, R., ² Šikuta, J., ¹ Galbavý, A., ^{2,3} Galbavý, Š.

¹Ústav verejného zdravotníctva Bratislava, ²Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety,

³Ústav súdneho lekárstva, Lekárskej fakulty Univerzity Komenského, Bratislava

Úvod

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

K závažným celospoločenským problémom, nielen na Slovensku, patrí užívanie drog a drogová závislosť, ktoré prinášajú so sebou poškodenie zdravia, nielen toxickým pôsobením drogy samotnej, ale aj v dôsledku šírenia infekčných ochorení, napr. AIDS alebo hepatitídy. Najtragickejším následkom užívania/zneužívania drog sú úmrtia súvisiace s jednorazovou alebo opakovanou aplikáciou drogy. Z tohto dôvodu je monitorovanie úmrtí súvisiacich s drogami a úmrtnosti užívateľov drog jedným zo základných ukazovateľov závažnosti drogového problému. Cieľom práce je prezentácia regionálneho výskytu smrteľných následkov užívania psychoaktívnych látok (PAL) iných ako alkohol v Slovenskej republike.

Metódy

Súbor tvorili všetky hlásené prípady zosnulých, ktorí zomreli v súvislosti s užitím/užívaním drog a psychoaktívnych látok iných ako etanol na území Slovenskej republiky v rokoch 2004 až 2010. Vo všetkých prípadoch bola vykonaná pitva štandardnou metódou adoplňujúce histopatologické a toxikologicko-chemické laboratórne vyšetrenia. Prípady boli rozdelené do dvoch skupín podľa metodiky Európskeho monitorovacieho centra pre drogy a drogovú závislosť na priame a nepriame úmrtia súvisiace s psychoaktívnymi látkami.

Záver

Výsledky analýzy ukázali, že najviac hlásených prípadov úmrtí súvisiacich s psychoaktívnymi látkami je v metropolách Bratislava a Košice a v ich okolí, čo najpravdepodobnejšie odráža skutočnosť, že v uvedených lokalitách sa nachádza najväčšie množstvo užívateľov resp. zneužívateľov drogy psychoaktívnych látok iných ako alkohol. S uvedenými údajmi je v kontraste nízky počet prípadov hlásených z pracoviska v Prešove napriek malej vzdialenosti regiónu od východoslovenskej metropoly. Priemerný počet úmrtí v súvislosti s predávkovaním nelegálnou drogou sledovanom období v Slovenskej republike bol 5 na 1 milión obyvateľov veku od 15 do 64 rokov, čo radí Slovenskú republiku na štvrté miesto v Európe poradi krajín s najnižším výskytom úmrtí z predávkovania nelegálnymi drogami.

Kľúčové slová: psychoaktívne látky, smrteľné následky, Slovensko.

ANALYSIS OF FATAL USE OF PSYCHOACTIVE SUBSTANCES WITH A REGIONAL VIEW OF SLOVAKIA

^{2,3} Jozef Šidlo, ² Roman Kuruc, ² Ján Šikuta, ¹ Andrej Galbavý, ^{2,3} Štefan Galbavý,

¹ Health care surveillance authority, Bratislava, ² Institute of Forensic Medicine, Faculty of Medicine Comenius University, ³ St. Elizabeth University College of Health and Social Sciences

Introduction: A serious social problem not only in Slovakia include drug use and drug addiction, which entail health risk, not only the toxic action of the drug itself, but also due to the spread of infectious diseases for example AIDS or hepatitis. Most tragic consequences of single or repeated application of the drug are drug-related death. Therefore, monitoring of drug-related deaths and mortality of drug users are one of the indicators of severity of the drug problem. The aim of this work is the presentation of regional fatal consequences of psychoactive substances other than alcohol in the Slovak republic.

Methods: Group consisted of all reported cases of deceased died in connection with use of psychoactive substances other than alcohol in the Slovak republic from 2004 to 2010. In all cases, an autopsy was performed by the standard method and additional histopathological and chemical-toxicological examinations. All cases were divided into two groups according to the methodology of the European Monitoring Centre for Drug and Drug Addiction for the direct and indirect death with psychoactive substances.

Summary and conclusions: Results of the analysis showed that most reported cases of death related to psychoactive substances are in the Bratislava and Košice, which most likely reflects the fact that in these areas is the largest number of users. The data presented in contrast to a small number of cases reported from facility in Prešov region despite the short distance from the eastern metropolis. The average number of deaths related to drug overdose in the period was 5 to 1 million people aged 15 to 64 years. The Slovak republic ranks fourth in Europe in order of countries with the lowest incidence of deaths from overdoses of drugs.

Key words: psychoactive substance, abuse, death consequences, Slovakia.

References:

- Stav drogových závislostí a kontrola drog v Slovenskej republike Správa 2010. Národného monitorovacieho centra pre drogy. Generálny sekretariát Výboru ministrov pre drogovú závislosť a kontrolu drog. Bratislava 2010
http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/combating_drugs/c22569_en.htm
<http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/protidrogova-politika-72746/>
<http://www.slovanet.sk/ruvztt/old/formulare/NPDS.pdf>
Immigrant and native-born female heroin addicts in Israel.

Isralowitz R, Bar Hamburger R. J Psychoactive Drugs. 2002 Jan-Mar; 34(1): 97-103.

Contact: stefan.galbavy@gmail.com

MOŽNOSTI PROTÓNOVEJ LIEČBY NÁDOROV MOZGU A OKA NA SLOVENSKU

M. Šramka 1, A. Furdová2, J. Ružička 3, Š. Galbavý 1

1. *Klinika stereotaktickejrádiokirurgie OÚSA a Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava,* 2. *Klinika oftalmológie Lekárskej fakulty UK a UNB, Nemocnica Ružinov, Bratislava*

3. *Fakulta matematiky, fyziky a informatiky UK, Mlynská dolina F1, 842 48 Bratislava*

Abstrakt

Úvod: Protónová terapia umožňuje lepšiu kontrolu terapeutickú dávku žiarenia ktorej je vystavený pacient. Ožarovaním nádoru protónmi je možné zničiť viacej nádorových buniek a zároveň minimalizovať poškodenie zdravého tkaniva. Liečba fotónmi (elektrónmi) si vyžaduje aplikáciu vyššími dávkami. U protónov je terapia efektívnejšia. Neveľké zvýšenie dávky aplikovanej do objemu nádoru vedie ku značnému zvýšeniu lokálnej kontroly nádoru. Protóny a fotóny (respektíve elektróny) majú rovnaký biologický účinok na ožarované bunky. Lepšie priestorové rozloženie dávky vedie ku zníženiu bočných efektov a ku zvýšeniu kontroly nádoru. V súčasnej dobe vo svete nastáva boom protónovej terapie.

Protónová terapia: Znalosť odozvy na dávku žiarenia rozličných nádorov a zdravého tkaniva ukazuje, že protónová terapia poskytuje nové možnosti pri liečbe zhubných nádorov. Považuje sa za mimoriadne perspektívnu modalitu liečby nádorov a mnohé krajiny sveta sa snažia, bez ohľadu na vysoké investičné a prevádzkové náklady, vybudovať si vlastné protónové centrá (Japonsko, USA a krajiny EÚ).

Na Slovensku budujeme Protónový terapeutický komplex Cyklotrónového centra SR v Ústrednej vojenskej nemocnici v Ružomberku. Komplex bude vybavený novou technológiou pre uskutočňovanie protónovej liečby, vysoko-sofistikovanou technológiou, ktorá je vo svete málo známa. Bola vyvinutá vo Fyzikálno-technickom centre v Ruskej federácii za účelom zabezpečenia širokej dostupnosti protónovej liečby. Nová technológia vzhľadom na relatívne veľmi nízke investičné a prevádzkové náklady umožní širokú dostupnosť protónovej liečby nielen vo vyspelých a bohatých krajinách, ale i v krajinách, ktoré drahú technológiu nemajú. Slovensko je popri RF a USA tretia krajina, kde sa nová technológia plánuje uviesť do klinickej praxe.

Protónový komplex v Ústrednej Vojenskej nemocnici v Ružomberku: Protónový terapeutický komplex môže byť umiestnený v areáli nemocnice alebo u lineárneho rádioterapeutického elektrónového urýchľovača. Systém umožňuje robiť protónovú rádioterapiu v širokom rozsahu energií, je možná nielen protónová terapia melanómov oka, ale aj hlbokých štruktúr mozgu. Systém využíva spôsob 3D skenovania nádorov úzkym zväzkom protónov, pričom je možné meniť intenzitu protónového zväzku, systém umožňuje protónovú terapiu s modulovanou intenzitou, IMPT - Intensity Modulated Particle Therapy). Protónový terapeutický komplex umožňuje uskutočňovať i vysoko konformnú protónovú terapiu.

Perspektívnosť protónovej terapie: V súčasnosti sa za najmodernejšiu stratégiu pre radiačnú terapiu považujú koncepty IMRT (Intensity Modulated Radiotherapy) a IMPT (Intensity Modulated Proton Therapy), u ktorých sa už začalo klinické využívanie. Problémy vyplývajúce z pohybu sú vyriešené v stereotaktickejrádiokirurgii, snažia sa ich riešiť uvádzaním novej modality radiačnej terapie IGRT (Image Gated Radiotherapy — rádioterapia riadená obrazom — s využívaním zobrazovania prostredníctvom CT. Zlepšenie tejto modality terapie sa očakáva zahrnutím do procesu funkčného zobrazovania, t.j. využitím informácií z pozitronového emisného tomografu (PET), a tomografiou pracujúcou na princípe magnetickej rezonancie s funkčným zobrazovaním (fMRT). Protónová terapia v kombinácii s IGRT, nazývaná multi-dimenzionálna rádioterapia predstavuje budúcnosť radiačnej terapie v najbližšom desaťročí.

Záver: Nový Protónový terapeutický komplex Cyklotrónového centra SR budovaný v ÚVN v Ružomberku umožňuje uskutočňovať moderné modality rádioterapie. Vďaka až 10-krát nižším investičným a prevádzkovým nákladom umožní v budúcnosti dosiahnuť na Slovensku širokú dostupnosť protónovej liečby onkologických ochorení.

Kľúčové slová: Protonová terapia, nádory oka a mozgu, protonový komplex na Slovensku

POSSIBILITIES OF PROTON TREATMENT OF BRAIN AND EYE TUMORS IN SLOVAKIA

M. Šramka¹, A. Furdová², J. Ružička³, Š. Galbavý¹

¹. St. Elizabeth University College of Health and Social Work, Bratislava

². Clinic of ophthalmology, Faculty of Medicine, Comenius University, University Hospital Bratislava

³. Faculty of Mathematics, Physics and Informatics UK, Mlynska dolina F1, 842 48 Bratislava

Abstract

Introduction: Proton therapy enables better control of a clinical irradiation dose, which a patient is submitted to. By irradiation of the tumor with protons it is possible to destroy more tumor cells and simultaneously to minimize the damage of a healthy tissue. The treatment with photons (electrons) applies the application of higher doses. At protons the therapy is more effective. The small increase of the dose, applied into the volume of the tumor, leads to substantial increase of the tumor local control. Protons and photons (respectively electrons) have the same biological influence on the tumor irradiation. The better space distribution of the dose leads to decrease of side effects and to increase of tumor control. At present in the world there is a boom of proton therapy.

Proton therapy: The knowledge of the reaction on the irradiation dose of various tumors and healthy tissue shows, that proton therapy enables new possibilities at treatment of malign tumors. It is considered to be an extraordinary perspective modality of tumor treatment and many countries in the world try irrespective of high investment and operational expenses to build their own proton centers: Japan, the USA and the EC countries.

In Slovakia we are building the Proton Therapy Complex of the Cyclotron Center of the SR in the Central Military Hospital in Ruzomberok. The Complex will be supplied with the new technology for performing the proton treatment by means of a highly-sophisticated technology, which is very little known in the world. It has been developed in the Physical and Technological Center in Russian Federation to provide proton treatment to wide accessibility. The new technology due to relatively very low investment and operational expenses will make possible a wide accessibility of proton treatment both in the developed and rich countries, and in the countries, which do not possess the expensive technology. Slovakia, besides Russian Federation and the USA, is the third country, where the new technology is planned to be put into clinical practice.

Proton Complex in the Central Military Hospital in Ružomberok: The Proton Therapy Complex can be placed in the area of a hospital or at a linear radiotherapy electron accelerator. The system enables to perform the proton radiotherapy in a wide range of energies, both the proton therapy of eye melanoma and also deep brain structure are possible. The system applies the method of the 3D scanning of tumors with a narrow proton beam, and it is possible to change the intensity of the proton beam, the system enables the proton therapy with a modulated intensity, IMPT – Intensity Modulated Particle Therapy. The Proton Therapy Complex makes it possible to perform the highly-conformed proton therapy as well.

Perspectives of Proton Therapy: At present the most modern strategy for radiation therapy they consider the concepts of IMRT (Intensity Modulated Radiotherapy) and IMPT (Intensity Modulated Proton Therapy), at which there has begun their clinical application. The problems, connected with the movement, are solved in a stereotactic radiosurgery. They try to solve them by application of a new modality of radiation therapy IGRT (Image Gated Radiotherapy) – radiotherapy, which is operated by an image – with application of the image by means of CT. The improvement of this therapy modality is expected with its including into the process of functional imaging, that is by using the information of Positron Emission Tomography (PET), and tomography, which operates on the principal of magnetic resonance with a functional imaging (fMRT). Proton therapy in combination with IGRT, called a multi-dimensional radiotherapy, represents the future of radiation therapy in the nearest tens of years.

Conclusion: The new Proton Therapy Complex of the Cyclotron Center of the SR, which is being built in the Central Military Hospital in Ruzomberok makes it possible to perform modern modalities of radiotherapy. Due to ten-times lower investment and operational expenses it will enable in future to obtain in Slovakia a wide accessibility of proton treatment of cancer diseases.

Key words: Proton therapy, eye and brain tumors, Proton Complex in Slovakia

References:

1. BALAKIN V., E.: Na základe osobných údajov o protonovej terapii poskytnutých autorom. Bratislava 2012.
2. EGGER E. et al: Maximizing local tumor control and survival after proton beam radiotherapy of uveal melanoma, Int.J.Radiat.Oncol. Biol. Phys. 2001;51;1348-47.
3. OELFK U.: Intensity modulated radiotherapy with energy photon and hadron beams. horoshkov V.S.,
4. CPLT, ITEF, Moskva, 2006.

Contact: Prof. MUDr. Miron Šramka, DrSc., e-mail: msramka@ousa.sk

STEREOTAKTICKÁ RÁDIOCHIRURGIA MENINGEÓMOV MOZGU A JEJ VPLYV NA KVALITU ŽIVOTA A ZDRAVIA

M. Šramka¹, M. Chorvath¹, A. Galbavý²

1. Klinika stereotaktickej rádiochirurgie OÚSA a Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava; 2. Úrad verejného zdravotníctva SR, Bratislava

Abstrakt

Úvod: Stereotaktická rádiochirurgia je vhodnou metódou na kontrolu rastu benigných intrakraniálnych meningiómov pre starostlivo vybranú skupinu pacientov. Cieľom práce bola retrospektívna štúdia 38 pacientov u ktorých bola vykonaná stereotaktická rádiochirurgická operácia v období od roku 2004 - 2008 u benigných intrakraniálnych meningiómov a stanoviť faktory súvisiace s obrazovým (MR) sledovaním tumoru, klinického stavu a prípadné neurologické komplikácie. Doba sledovania bola minimálne 5 rokov po stereotaktickej rádiochirurgickej operácii.

Metóda: Retrospektívna štúdia bola robená na 38 pacientov z toho bolo 26 žien 12 mužov s MR zobrazenými tumorami a u ktorých podľa kritérií WHO boli potvrdené meningiómy. Z tejto skupiny boli vylúčení pacienti s tumorami vyvolanými žiarením, s viacerými meningiómami, neurofibromatózou typu 2 a pacienti, ktorí už v minulosti absolvovali rádioterapiu alebo súbežnú rádioterapiu. Osmi pacienti boli po klasickej neurochirurgickej operácii. Väčšina tumorov postihuje lebečnú bázu alebo tentórium. Priemerný objem tumoru bol 7,17 cm³ (0,9-34,64 cm³), priemerná radiačná dávka bola 13,7 Gy (8,0 – 17,0 Gy), sledovanie pacientov po stereotaktickej rádiochirurgii bolo 85,18 mesiacov (51 – 108 mesiacov).

Klinické vyhodnotenia a magnetická rezonancia boli získavané počas 6, 12 mesiacov a neskôr každý rok po vykonaní rádiochirurgického zákroku. Veľkosť tumoru a opuch boli zaznamenané a porovnávané so zobrazeniami získanými magnetickou rezonanciou vykonanou v deň rádiochirurgického zákroku a boli porovnané s neskoršími vyšetreniami. Zväčšenie ožarovaného tumoru o viac ako 2 mm pri pravidelných zobrazeniach magnetickou rezonanciou bolo považované za ďalej rozvíjajúci sa tumor.

Výsledky: Hodnotenie sledovania tumoru po stereotaktickej rádiochirurgickej operácii po 5 rokoch predstavovalo kontrolu rastu v 89,4 %. U všetkých 38 pacientov nevyvolalo radiačné ožarovanie komplikácie. Rádiochirurgický zákrok je vhodný pokiaľ sa jedná o tumor, ktorý umožňuje patologickú klasifikáciu, znižuje pravdepodobnosť, že sa tumor objaví znova alebo sa bude vyvíjať ďalej. Aj keď sa po rádiochirurgickom zákroku tumor znova objaví, alebo sa bude zväčšovať, v niektorých prípadoch nie je možné úplné odstránenie tumoru kvôli tomu, že sú prepojené s mozgovými nervami a vnútromozgovými žilami alebo durálnymi sínusmi. Po vykonaní rádiochirurgického zákroku sa u žiadneho z pacientov nevyskytol ďalší tumor súvisiaci s rádiologickou liečbou.

Záver: Stereotaktické rádiochirurgické ožiarovanie benigného vnútromozgového meningiému na sledovanej vzorke dokázalo zvýšiť podiel kontroly tumorov. Pacienti s malým rozsahom tumoru a pacienti, ktorí sa nepodrobili predtým klasickej neurochirurgickej operácii majú lepšie vyhliadky po jednorázovom stereotaktickom rádiochirurgickom zákroku. Stereotaktická rádiochirurgia zlepšuje kvalitu zdravia a kvalitu života u pacientov s meningiómom mozgu.

Kľúčové slová : stereotaktická rádiochirurgia, meningiómy, kvalita zdravia a života

STEREOTACTIC RADIOSURGERY APPLIED TO TREATMENT OF BENIGN INTRACRANIAL MENINGIOMAS, ITS INFLUENCE ON PATIENT'S HEALTH AND HIS LIFE.

M. Šramka¹, M. Chorvath¹, A. Galbavý²

¹. St. Elizabeths Cancer Institute and St. Elizabeth University of Health and Social Work, Bratislava, Slovakia,

². Public Health Authority of the Slovak Republic, Bratislava, Slovakia.

Abstract

Introduction: Stereotactic radiosurgery is considered as adequate method to follow up the Benign intracranial meningiomas on well-selected patients.

Objective of this study: a) to analyze retrospectively the sample of 38 patients who underwent the stereotactic radiosurgery between 2004 - 2008 because of the Benign intracranial meningiomas b) to determinate the factors related to magnetic resonance imaging, medical conditions or other neurological complications. The well-selected patients have been followed up min. 5 years median follow up 85,18 m (51-107 m) after stereotactic radiosurgery.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Methods: The retrospective analysis has been performed on 38 patients (26 women median age 58,85 y, (32-84 y), 12 men median age 57,42 y (38-79 y)) with magnetic resonance imaging whom the WHO histologically confirmed the Benign intracranial meningiomas. Patients with radiation-induced tumor, patients with multiple meningiomas and neurofibromatosis type 2 and patients who underwent the radiotherapy in the past or who received the external beam radiation therapy have been excluded from this analysis. Eight patients underwent surgical resection. The majority of the meningiomas are located on the cranial base/tentorium. The median tumor volume was 7,17 cm³ (0,9-34,64 cm³), the median tumor margin dose was 13,7 Gy (8,0-17,0Gy). The well-selected patients have been analyzed in the period of 60 months after the stereotactic radiosurgery. The clinical evaluations and magnetic resonance imaging have been obtained at 6, 12 and 24 months and then yearly after stereotactic radiosurgery. The tumor size and its edema were recorded and compared with magnetic resonance imaging on the day of the stereotactic radiosurgery and later these results were compared with further medical examinations. The enlargement of the tumor greater than 2 mm was considered as local progression.

Results : The evaluation of this follow up after stereotactic radiosurgery in the period of 5 years contributed to the tumor control in 89,4%. Not all of 38 patients had radiation-related complications. Stereotactic radiosurgery is an adequate method to treat the tumor with possible pathological classification. In this case the stereotactic radiosurgery decreases the risk of tumor recurrence or its progression. Even if the tumor appears after the stereotactic radiosurgery again or it enlarges, the full excision is not possible because of the anastomosis between the tumor and cranial nerves, cranial arteries or dural sinuses. The follow up on 38 patients did not indicate the radiation-related tumor after the stereotactic radiosurgery.

Conclusion : Through the well-selected patients stereotactic radiosurgery achieved to increase the tumor control rate. Patients with small size tumor and patients who didn't undergo the surgical resection in the past have the best outcomes after the stereotactic radiosurgery. Stereotactic radiosurgery applied to treatment of Benign intracranial meningiomas, have influence on patient's health and his life.

Key words: stereotactic radiosurgery, meningiomas, quality of health and life

Literature:

- FRIEDEMANN W.A., MURAD G.J., BRADSHAW P., et al.: Linear accelerator surgery for meningioma. J. neurosurgery. 2005, 103(2): 206-209.
- KOLLOVA A., LISCAK R., NOVOTNÝ J., et. al.: Gamma knife surgery for benign meningiomas. J. neurosurgery, 2007, 107(2): 325-336.
- KONDZIOLKA D., MATHIEU D., LUNSFORD et. al : Radiosurgery as definitive management of intracranial meningiomas. Neurosurgery, 2008 62(1) :53-60
- BYDŽOVSKÝ, J. Diferenciální diagnostika nejčastějších symptomů. Praha: Triton, 2010. 144 s. ISBN 978-80-7387-352-3.
- POLLOK BE., STAFFORD SL., LINK MJ., BROWN PD., GARCES YI., FOOTE RL.: Single-Fraction Radiosurgery of Benign Intracranial Meningiomas. Neurosurgery, 2012, 71(3): 604-613.

Contact: e-mail: msramka@ousa.sk

HOSPODÁRSKA KRÍZA A MANAŽMENT ZDRAVOTNÍCTVA V KRAJINÁCH EURÓPSKEJ ÚNIE

¹ Švec, J., ¹ Bencová, V., ² Krčméry, V.

¹ I. Onkologická klinika Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

² Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o., Bratislava

Abstrakt:

Úvod: Globálna finančná kríza na jednej strane a požiadavka Európskej komisie udržať limit deficitu štátneho rozpočtu na druhej strane stavia vlády členských štátov Európskej únie pred dilemu, akými reformnými krokmi dosiahnuť vyrovnaný rozpočet a zároveň neohroziť hospodársky rast krajiny a sociálne postavenie jej obyvateľov. Nevyhnutné krátenie verejných výdavkov negatívne postihuje sociálne služby a zdravotnú starostlivosť takmer v každom členskom štáte EÚ. Keďže kvalita a dostupnosť zdravotnej starostlivosti závisí od investícií do inovačných technológií a modernizácie liečebných postupov, stagnácia až pokles rozpočtu v rezorte zdravotníctva v súčasnosti sa negatívne prejaví v budúcnosti. Jednou z možností, ako predísť negatívne dopadu finančnej krízy na zdravotnú starostlivosť je reforma jej efektivity na všetkých úrovniach jej manažmentu. Kvalitu a dostupnosť zdravotnej starostlivosti postihujú okrem dopadu súčasnej katastrofálnej finančnej krízy aj ďalšie

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

parametre, ktoré sa prejavujú najmä v ekonomicky slabších štátoch EÚ. Svetová zdravotnícka organizácia v správe z roku 2011 pod názvom „Health Policy Responses to the Financial Crisis“ upozorňuje, že stúpajúca nezamestnanosť, pokles reálnych príjmov a zvyšujúca sa chorobnosť časti obyvateľstva v dôsledku malnutície a škodlivých zlozvykov (fajčenie, alkoholizmus, drogová závislosť) kladie zvýšené nároky na rozsah zdravotnej starostlivosti, čo si vyžaduje nárast a nie krátenie rozpočtu rezortu zdravotníctva (1). Európska federácia nemocníc a zdravotnej starostlivosti (HOPE) vo svojej správe varuje pred snahou vlád členských štátov EÚ riešiť pokles likvidity zdravotných poisťovní, krátenie miezd, poklesu finančného krytia výkonov a nárastu cien liekov posúvaním časti výdavkov na pacienta. Tento tzv. „out-of-pocket“ pokrýva zdravotnícku starostlivosť iba čiastočne a nie je riešením (2). WHO v predmetnej správe upozorňuje, že krátenie verejných financií v rozpočte zdravotníctva v období súčasnej krízy prichádza v čase, kedy sme svedkami prudkého nárastu vedeckých informácií, ktoré bez adekvátneho financovania nebude možné efektívne využiť v klinickej praxi.

Jadro: Cieľom predloženej práce je porovnať súčasnú situáciu v zdravotnej starostlivosti vo vybraných krajinách Európskej únie a v Slovenskej republike na báze analýz WHO a posúdiť možnosti reformných krokov, ktoré by mohli zmierniť dopad súčasnej finančnej krízy na rezort zdravotníctva a sociálnych služieb. Z pohľadu potreby reformných krokov v Slovenskej republike práca prináša údaje o možnostiach zvýšenia efektivity poskytovaných služieb v intenciách odporúčania medzinárodných organizácií.

Záver: Negatívny dopad súčasnej hospodárskej krízy na zdravotníctvo a sociálne služby má východiská v stabilizácii financovania rezortov, v reformných krokoch vedúcich k zvýšeniu efektivity poskytovaných služieb a v úsporných opatreniach, ktoré nezaťažia sociálne postavenie občanov členských štátov EÚ.

Kľúčové slová: Finančná kríza, Európska únia, Európska štatistika, zdravotná starostlivosť, štatistika OECD, reforma

ECONOMIC CRISIS AND HEALTH CARE MANAGEMENT IN MEMBER COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION

¹ Švec, J., ¹ Bencová, V., ² Krčméry, V.

¹ *I. Onkologická klinika Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave*

² *Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava*

Abstract

Introduction: The global crisis on one site and the European commission requirement to keep down the limit of State budget deficit on the other site opens up a dilemma, what kind of reform step should be taken by governments of EU Member states to keep the budget balanced and at the same time to secure state economic growth and social status of their citizens. The unavoidable shortage of public expenses has profound negative impact on social services and health care in nearly each EU Member state. Since the quality of and access to the health care depends upon investments into innovation technologies and modernisation of treatment modalities, stagnation or even decline of revenues in the health care sector today will be reflected tomorrow. One of the possibilities on how to avoid the negative impact of the financial crisis on health care is anchored within reforms of the health care policy at each of its level. Namely, besides the contemporary catastrophic financial crisis, the quality and accessibility of health care is influenced by other parameters playing a negative role especially in weak European states. The World Health Organisation in its 2011 report entitled „Health Policy Responses to the Financial Crisis“ pointed out that the increased unemployment, decline in real incomes, increased morbidity due to malnutrition and unhealthy life style (smoking, alcohol and drug abuse etc.) is putting more effort on health care, what requires an increase – not decrease of state budget into the health care sector [1]. In its 2012 report, the European Federation of Hospitals and Health Care (HOPE) warns Member state governments to solve the decrease of health insurance liquidities, income shortage, and rising prices of pharmaceuticals by shifting increased expenses onto the patient's shoulder. This s.c. „out-of-pocket“ can cover health care only marginally and represents no real solution [2]. The WHO underlined that the shortage of public expenses in the health care budget is hitting the sector in a time of enormous increase of new scientific information, which – without appropriate financing – will not be possible to implement into qualitatively new and better health care modalities applicable into the effective clinical practice of tomorrow.

Core: The aim of the present paper is to compare the contemporary situation in the health care sector in some selected EU Member states and the Slovak Republic based upon WHO data and to consider possibilities of reform steps that could weaken the financial crisis impact on the health care and social service sector. From the point of view of urgent needs of reforms of health care management in the Slovak Republic, the paper is presenting data about

possibilities to enhance the health care effectiveness based upon requirements of international health care organisations.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Conclusion: The negative impact of the global financial crisis onto health and social services has an outcome in the stabilisation of appropriate health care financing, in the reform of health care effectivity, and in the implementation of saving alternatives having no impact onto social stability of the population.

Key words: Financial crisis, European Union, European Commission, OECD statistics, health care reforms

Literature:

- (1) WHO Report Health Evidence Network: Health policy responses to the financial crisis in Europe, 2012, WHO Europe home page
<http://www.euro.who.int/en/what-we-do/data-and-evidence/health-evidence-network-hen/publications/2012/health-policy>
- (2) HOPE: The crisis, hospitals and health care, Epha Publ. 2011, <http://www.eph.org/a/5111>
- (3) European Voice.com: Health care and the economic crisis. European Commission, Brussels, March 19, 2012

Contact address: Dr.h.c. Prof. MUDr. Juraj Švec, DrSc., I . Onkologická klinika LFUK, Onkologický ústav sv. Alžbety, Heydukova 10, 81250 Bratislava. email: jšvec@ousa.sk

RIZIKOVÉ FAKTORY ŽIVOTNÉHO ŠTÝLU A KARCINÓM KRČKA MATERNICE

Tirpáková, M.

Lekárska fakulta ÚVZ UPJŠ Košice.

Abstrakt:

Úvod: Karcinóm krčka maternice je druhým najčastejším onkologickým ochorením v ženskej populácii vo veku 15 - 44 rokov. Vzorku tvorilo 240 respondentiek, z toho 120 prípadov žien s histopatologickým nálezom a 120 zdravých žien v kontrolnej skupine. Na identifikáciu a kvantifikáciu sa použili primárne somatické, funkčné, psycho-sociálne, socio-ekonomické parametre a histopatologické nálezy zo zdravotnej dokumentácie respondentiek.

Metodika a materiál: Získané údaje sa štatisticky spracovali v programe Excel a SPSS-14, štatistická významnosť parametrov medzi rizikovou skupinou chorých žien a kontrolnou skupinou sa testovala chí-kvadrát a Fisherovým exaktným testom.

Výsledky: Z analyzovaných výsledkov výskumu vyplýva, že negatívne riziko vzniku rakoviny krčka maternice ovplyvňuje aj spôsob stravovania, konzumácia alkoholu a fajčenie.

Záver: Prioritou je stabilizovať vzťah k upevneniu postojov v populácii k vlastnému zdraviu v rovine intervencie podpory zdravia. V budúcnosti v podobnej štúdii bude potrebné doplnenie sledovaných rizikových parametrov a bližšia špecifikácia už známych rizikových faktorov.

Kľúčové slová: karcinóm krčka maternice, rizikové faktory, kvalita života, fajčenie, alkohol

RISK FACTORS OF LIFESTYLE AND CERVICAL CANCER,

Tirpáková, M.

Faculty of Medicine University of P. J. Safarik, Institute of public health, Košice

Abstract:

Introduction: Carcinoma of the uterine cervix is the second most common cancer in the female population aged 15-44 years. Sample consisted of 240 respondents, of which 120 cases of women with histopathological findings and 120 healthy women in the control group. For identification and quantification were used primarily somatic, functional, psycho-social, socio-economic parameters and histopathological findings of the medical records of respondents.

Methods and Materials: The data were statistically processed in Excel and SPSS-14 statistical significance of parameters between the risk group of women patients and the control group was tested by chi-square and Fisher's exact test.

Results: The analyzed results of research show that the negative risk of cervical cancer also affects diet, alcohol consumption and smoking.

Conclusion: The priority is to stabilize the relationship to the strengthening of attitudes in the population to their own health on the level of health promotion interventions. In future similar studies will be necessary to supplement the monitoring of risk parameters and more detailed specification already known risk factors.

Keywords: cervical cancer, risk factors, quality of life, smoking, alcohol.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

References:

- DENNY L, KUHN L, DE SOUZA M, POLLACK AE, DUPREE W, WRIGHT JR TC. Screen-and-treat approaches for cervical cancer prevention in low-resource settings: a randomized controlled trial. JAMA 2005, 294: 2173-2181.
- HAJDUCH M., JAROŠOVÁ M., TROCHANEC R.: Cytogenetické a molekulárne biologické markery v onkologii solidných nádoru a hemetologických malignit. Klin. Onkol. 2004, 17, Suppl., s. 51-56.
- CHARGUI R, DAMAK T, KHOMSI F et al. Prognostic factors and clinicopathologic characteristics of invasive adenocarcinoma of the uterine cervix. Am J Obstet Gynecol 2006, 194 (1), 43-48.

Contact: Ústav verejného zdravotníctva, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Lekárska fakulta, Šrobárova 2, 041 80 Košice. E-mail: tirpakova.m@centrum.sk

SPOLOČENSKÉ DÔSLEDKY MIGRÁCIE SESTIER

Tkáčová, L., Wiczmandyová, D.

Fakulta zdravotníctva a sociálnom práce Trnavského univerzity v Trnave, Katedra ošetrovateľstva.

Abstrakt

Úvod: S dodržiavaním ľudských práv úzko súvisí aj jav, ktorý sa stáva neoddeliteľnou súčasťou v novodobej epoche Slovenskej republiky, a tou je migrácia obyvateľstva. Zahraničná migrácia je definovaná ako druh priestorovej mobility obyvateľov, ktorej podstatou je pohyb osôb cez hranice štátov s úmyslom usadiť sa v druhej krajine na určité obdobie [1].

Jadro: Po vstupe SR do Európskej únie nastal veľmi významný pohyb pracovných síl von z krajiny. Počet obyvateľov Slovenska, ktorí pracujú v niektorej z krajín Európskej únie sa odhaduje na približne 170 000. Do zahraničia odchádzajú rôzne kategórie ľudí, od nízko kvalifikovaných, ktorí pracujú v zahraničí za minimálnu mzdu, až po vysoko špecializovaných odborníkov, ktorí na Slovensku mnohokrát nenachádzajú dostatočné uplatnenie a finančné ohodnotenie. Mnohí ľudia žijú v regiónoch s vysokou nezamestnanosťou a prakticky nemajú možnosť nájsť si v nich adekvátne pracovné uplatnenie [2]. Práca sestier je nenahraditeľná. Pracovné podmienky v zdravotníctve, status sestier a nízke finančné ohodnotenie sú hnacou silou, ktorá má za následok migráciu sestier do zahraničia.

Záver: Migrácia je prirodzenou stratégiou ľudí na zlepšenie kvality života, alebo získanie nových skúseností a osobný rast. Najsilnejšou motiváciou migrácie, ktorej hovoríme dobrovoľná, je nájsť si prácu a užiť si seba a svoju rodinu. Transformácia vzdelávania sestier zo stredoškolského na vysokoškolské, predĺženie štúdia, trojstupňový systém vzdelávania nezmenil postavenie sestier v slovenskej spoločnosti. Povolanie sestry je veľmi náročné a zodpovedné. Slovenské zdravotníctvo a spoločnosť, stále nedoceňuje náročnosť tohto povolania, aj preto vzdelané sestry, ale aj iní pracovníci zdravotníctva odchádzajú pracovať do zahraničia [3].

Kľúčové slová: migrácia, spoločenské dôsledky, sestra.

THE SOCIAL CONSEQUENCES OF NURSES'S MIGRATION

Tkacova, L., Wiczmandyova, D.

Fakulty of Health and Social Work, Trnava University in Trnava, Department of nursing

Abstract

Introduction: With respect for human rights is closely related to the phenomenon that has become an integral part of the modern era of the Slovak republic, and that is population migration. Foreign migration is defined as a kind of spatial mobility of people, the essence of which is the movement of people across national borders to take up residence in another country for a certain period [1].

Merit: After Slovakia joined the European union, there has been very significant movement of labor out of the country. The population of Slovakia who work in some country of the European union is estimated at about 170 000. There are different categories of people who go abroad, from low-skilled working for a minimum wage, to finally highly qualified experts, who in Slovakia often don't sufficient enforcement and financial rewards. Many people live in regions with high unemployment and they haven't practically possibility to find an opportunity of adequate job [2]. Work of nurses is irreplaceable. Working conditions in the health service, status of nurses and low financial rewards are the driving force that has resulted in the migration of nurses abroad.

Conclusion: Migration is a natural strategy to improve people's quality of life, and gain new experiences and personal growth. The strongest motivation for migration, which says voluntary, is to find a job and feed yourself and family. Transforming nursing education from secondary to higher education, extension study, three-tiered system of

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

education didn't change the status of nurses in Slovak society. Nurse profession is very demanding and responsible. Slovak health care and society still underestimates the complexity of the profession, and therefore educated nurses and other health workers are leaving to work abroad [3].

Key words: migration, social consequences, nurse.

Literature

- [1] DIVINSKÝ, Boris.: Zahraničná migrácia v Slovenskej republike. Stav, trendy, spoločenské súvislosti. Bratislava, Friedrich Ebert Stiftung, 2005. ISBN 80-8914-04-9.
- [2] KRIGLEROVÁ GALLOVÁ, E., VYLITOVÁ, R. 2007. *Migranti*. 1. vyd. Bratislava: Reprografia, 2007. 217s. ISBN 80-89008-21-6.
- [3] WICZMÁNDYOVÁ, D., TKÁČOVÁ, Ľ. 2010. Sociálno-ekonomický aspekt migrácie sestier. In *Vzdelávanie v nelekárskych odboroch- zborník príspevkov zo 4. medzinárodnej vedeckej konferencie*. Bratislava: SZU, 2010. ISBN 978-80-89352-47-0, s.62-70.

Contact address: Mgr. Ľubomíra Tkáčová, FZaSP TU, Katedra ošetrovateľstva, e-mail: lubomira.tkacova@truni.sk

ABSOLVENTSKÝ PROGRAM – ŠANCA PRE ABSOLVENTOV ŠKÔL

Tomášková L.

Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o. v Bratislave,

Abstrakt

Úvod: Po vzniku samostatnej SR (1993) nastali priepastné rozdiely v životnej úrovni medzi regiónmi Slovenska. Nezamestnanosť v SR v súčasnosti dosahuje dvojciferné čísla, čo rozdrfely v životnej úrovni stále viac prehľbuje.

Jadro : Viacero spoločností na Slovensku sa preto začalo v posledných 10 rokoch zameriavať na tzv. Absolventské programy (trainee programy). V absolventských programoch ide o prepojenie teoretických vedomostí získaných počas štúdia s praxou, ktorú absolvent získava týmto programom. Väčšinou ide o špecifické pozície napríklad z oblasti strojárstva, elektrotechniky, marketingu a pod.. Absolventský program môže byť prostriedkom vytváranie personálnych rezerv spoločnosti na obsadenie riadiacich pozícií. Podmienkou pre zaradenie do absolventského programu je ukončené požadované vzdelanie a prax max. do 2 rokov od ukončenia štúdia. Ďalšie podmienky sú individuálne. Závisia o potrieb každej spoločnosti, resp. pracovného miesta (napr. cudzí jazyk, doplnkové vzdelanie, počítačové znalosti a pod.). Absolventské programy sú naprogramované ako viacfázové programy. Na to, aby absolventské programy dobre fungovali potrebuje firma splňať dve základné podmienky. Prvou podmienkou je, že firmy dokážu absolventov hneď plnohodnotne využívať. Druhou podmienkou je viera v to, že absolventi sa dokážu rýchlo učiť a v krátkom čase dokážu zvládať aj náročnú prácu [2].

Riziká pre spoločnosti, ktoré využívajú absolventské programy na získanie nových zamestnancov je viacero. Jedným z najväčších rizík sú nepochybne financie, ktoré sú vkladané do zamestnanca zaradeného do programu. Spoločnosť investuje finančné prostriedky na jeho postupné zapracovanie, mnohokrát na odborné a jazykové vzdelávanie. Jednou z možností financovanie programu je zapojenie sa do projektu Európskeho sociálneho fondu a štátneho rozpočtu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia (OP ZaSI). Do projektu sa môžu zapojiť spoločnosti z územia celej Slovenskej republiky s výnimkou Bratislavského kraja.

Záver: Absolventské programy dávajú šancu čerstvým absolventom uplatniť sa na trhu práce, získať pracovné návyky a chuť pracovať. Spoločnostiam prinášajú „nový vietor“ do pracovných kolektívov, kvalifikovaných, vysoko flexibilných ľudí s kvalitným teoretickým základom a v neposlednom rade „pracovnými návykmi nedeformované“ pracovné sily, ktoré prispievajú k celkovému rozvoju firmy.

Kľúčové slová: nezamestnanosť, abstrakt, vzdelanie, prax, absolvent, regionálna politika.

TRAINEE PROGRAM – CHANCE FOR SCHOOL GRADUATES

Tomášková L.

College of social sciences and health sciences of beatified P. P. Gojdič in Prešov, St. Elizabeth University of health and social sciences in Bratislava,

Abstract

Introduction: By the establishment of the Slovak republic (1993) abysmal differences among Slovak regions arose. Unemployment in SR today reaches double-digits what is deepening living standard.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Content: Therefore several companies in Slovakia has started focusing on so called Trainee programs in last 10 years. The goal of these trainee programs is to connect theoretical knowledge, gained by studies, with experience, which is gained in this program. The point is mostly in specific positions, e.g. field of engineering, electrotechnics, marketing etc. The trainee program can be the way to create company pool of labour for occupying control positions. Condition for assignment to the trainee program is finished required education and work experience max. to 2 years from finishing studies. Other conditions are individual. They depend on needs of particular companies, or work position (e.g. foreign language, additional education, PC literacy etc.). The trainee programs are programmed as multiphase programs. To work right, the company has to fulfil two basic conditions. The first condition is that the company is able to employ the graduates in immediately. The second condition is belief in the fact that the graduates are able to learn quickly and can manage even hard work in short time. (2)

There are several risks for companies with trainee programs for gaining new employees. One of the highest risks is undoubtedly finances that are invested on the employee integrated into the program. The company invests finances for employee's gradual integration, many times for professional and language education. One of possibilities of program financing is to join European social fund and state budget within Operational program Employment and social inclusion (OP ZaSI). Companies from the whole Slovak republic, except Bratislava region, can join this project.

Conclusion: Trainee programs give chance to fresh graduates to be employed on labour market, to gain work habits and taste for working. They bring "new wind" to companies' work teams, qualified, highly flexible people with quality theoretical basis and last but not least, manpower "un-deformed by work habits", that contributes to whole company development.

Key words: unemployment, abstract, education, experience, graduate, regional policy

Bibliography

- [1] <http://openiazoch.zoznam.sk/cl/105448/Nezamestnanost-absolventov-vysokych-skol-je-takmer-tretinova>
- [2] <http://www.profesia.sk/cms/newsletter/maj-2011/vychovajte-si-vlastnych-zamestnancov/43200>
- [3] <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=4>

Contact: Ing. Lucia Tomášková, e-mail: lucia.tomaskova@centrum.sk

ETICKÉ PRÍČINY HOSPODÁRSKEJ KRÍZY PODĽA BENEDIKTA XVI.

Vansač, P., Kubík, F.

Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove

Abstrakt:

Úvod: V dnešnej dobe sa azda najviac skloňuje slovo kríza. Nejde tu len o hospodársku krízu, ale aj o finančnú, politickú, sociálnu a duchovnú krízu. Otázka, ktorá sa vynára v súvislosti s krízou je: Čo je príčinou krízy? Odkiaľ pochádza? Ako ju odstrániť? Cieľom príspevku je poukázať na etické príčiny hospodárskej krízy v intenciách sociálnej náuky Cirkvi a najmä Benedikta XVI.

Jadro práce: Sociálna náuka Cirkvi zdôrazňuje, že vzťah medzi ekonomikou a morálkou je podstatný a vnútorný. Na to poukazovali pápeži už od formovania sociálnej náuky Cirkvi. Pápež Lev XIII. a Ján XXIII. poukazujú, že zamestnávateľia na základe spravodlivosti majú vyplácať robotníkom spravodlivú mzdu, ktorou by mohli užiť svoje rodiny. Podobne aj bl. Ján Pavol II. poukázal na konflikt medzi zamestnancami a vlastními podnikmi, ktorý spočíval na vyplácaní nízkej mzdy a zanedbávaní ochranných prostriedkov. Benedikt XVI. poukázal na podzamestnanosť, kde sa viac práce prenáša na menej pracujúcich. Taktiež poukázal na zlyhanie finančného sektora, ktorý pre svoje správne fungovanie potrebuje etiku. Navrhuje mikropôžičky ako prevenciu voči chudobe a úžere.

Benedikt XVI. zdôrazňuje, že ekonomika a hospodárstvo musí byť zamerané na ľudský rozvoj človeka, nielen na tvorenie zisku a pre zisk. Hospodársku krízu podľa Benedikta XVI. možno vidieť z ekonomického, sociálneho a politického aspektu. Čo sa týka ekonomickej sféry hospodárskej krízy, pápež zdôrazňuje, že podnikanie uspokojuje len úzky okruh ľudí, ktorí doň investujú a je zanedbaná sociálna sféra. Poukazuje, že nie je dovolené premiestňovanie podnikov z krajiny do krajiny pre priaznivé podmienky, keď ľudia ostávajú bez sociálnych istôt. V sociálnej oblasti Benedikt XVI. poukazuje na krízu, ktorá sa prejavuje voči úcte k ľudskému životu, otvorenosti pre život a voči ľudskej dôstojnosti. V politickej oblasti je kríza vzťahov a nedôvera, ktorá sa prejavuje vo vnútri jednotlivých krajín, ale aj na medzinárodnej úrovni.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Záver: Príčiny hospodárskej krízy je potrebné hľadať u človeka, v jeho svedomí a v morálke života. Pápež Benedikt XVI. jasne pomenoval príčiny krízy, keď poukázal na krízu dôvery medzi ľuďmi, krízu úcty k ľudskému životu a ľudskej dôstojnosti, krízu sociálneho cítenia zo strany vlastníkov výrobnej sféry a krízu jednoduchej slušnosti človeka voči človeku.

Kľúčové slová: Ekonomika. Etika. Hospodárska kríza. Práca. Úcta k životu.

ETHICAL CAUSES OF ECONOMIC CRISIS ACCORDING TO BENEDICT XVI.

Vansač P., Kubík, F

Institute of Social Sciences and Health of Bl. P. P. Gojdič in Prešov

Abstract

Introduction: Nowadays the word crisis is the most frequent. It is not only an economic crisis but also the financial, political, social and spiritual crisis. The question coming in connection with the crisis: What is the cause of the crisis? Where is it come from? How to remove it? The aim of this paper is to high light the ethical reasons for the economic crisis within the purview of the Social Doctrine of the Church, and especially Pope Benedict XVI

Core: The social doctrine of the Church shows that the relationship between economics and ethics is essential and internal. Popes have pointed to that since the formation of the Social Doctrine of the Church. Pope Leo XIII. and John XXIII. suggest that employers have to pay to workers a fair wage to feed their families. Similarly, John Paul II. pointed out to the conflict between workers and owners of the company, which was based on paying low wages and neglecting protective equipment. Benedict XVI. pointed to underemployment, where more work is transferred to less workers. He has also pointed to the failure of the financial sector, which needs ethics for its proper functioning. He suggests microloans to prevent against poverty and usury.

Benedict XVI. stresses that the economy should be aimed at developing of people, not only for making profit and for profit. Economic crisis can be seen from the economic, social and political aspects according to Benedict XVI. Regarding to the economic sphere of the crisis, the Pope emphasizes that the business satisfies only a small group of people who invest to it and neglected the social sphere. In the social sphere Benedict XVI. points to the crisis, which manifests itself to the respect for human life, openness to life and to human dignity. On the political sphere there is the crisis of relationships and disbelief, that manifests inside the country but also internationally.

Conclusion: The causes of economic crisis are needed to look in a human's conscience and its moral life. Pope Benedict XVI. clearly identifies the causes of the crisis, when he points to a crisis of confidence among the people, the crisis of respect for human life and human dignity, the crisis of a social sentiment of the owners and the crisis of a simple human decency of man to man.

Keywords: Economics. Ethics. Economic crisis. Work. Respect for life.

Bibliography

- [1] BENEDIKT XVI.: Caritas in veritate, Spolok Svätého Vojtecha 2009, ISBN 978-80-7162-786-9
- [2] JÁN XXIII.: Pacem in terris, In: Sociálne encykliky, Konferencia biskupov Slovenska 1997, Spolok sv. Vojtecha Trnava 1997, ISBN 80-7162-203-6
- [3] JÁN PAVOL II.: Laborem exercens, In: Sociálne encykliky, Konferencia biskupov Slovenska 1997, Spolok sv. Vojtecha Trnava 1997, ISBN 80-7162-203-6
- [4] PÁPEŽSKÁ RADA PRE SPRÁVODLIVOSŤ A POKOJ.: Kompendium sociálnej náuky Cirkvi, Spolok sv. Vojtecha, Trnava 2008, ISBN 978-80 7162-725-8

Contact:

PETER VANSÁČ, ThDr. Ph.D., Institute of Social Sciences and Health of Bl. P. P. Gojdič in Prešov, Jilemnického č. 1/A, 080 01 Prešov. e-mail: pvansac@sinet.sk

ZATRUDNIANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA POLSKIM RYNKU PRACY

Wieczorek, G.

Wydział Pedagogiczny, Akademia im. J. Długosza w Częstochowie, Doktor Nauk Humanistycznych

Abstrakt

Wprowadzenie: Zarówno w Polsce, jak i w wielu innych krajach na rynku pracy funkcjonuje taka grupa osób, która potrzebuje indywidualnego podejścia, zarówno do kształcenia, jak i tzw. dopasowania do odpowiedniego stanowiska pracy. Dla takiej grupy osób praca zawodowa spełnia wiele funkcji, może być pomocna w socjalizacji, w akceptacji,

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

w samorealizacji oraz w rehabilitacji. Wiele osób niepełnosprawnych zgłasza swoją chęć do pracy, potrafi i chce dobrze pracować, ale niektóre miejsca pracy powinny być odpowiednio dostosowane. Praca spełnia szczególną rolę dla osób niepełnosprawnych, gdyż posiadając pracę czują się potrzebne, ich czas jest odpowiednio wypełniony i często mogą zapomnieć o dysfunkcji swojego organizmu.

Tekst zasadniczy: W obecnych czasach rynek pracy ulega ciągłym przemianom. Kreuje pożądane sylwetki pracowników, wobec których wciąż rosną oczekiwania. Wzrasta bezrobocie i coraz bardziej widoczne staje się niedostosowanie wykształcenia absolwentów szkół do potrzeb rynku pracy. Szczególną grupą, której aktywność zawodową, a raczej jej brak obserwujemy, są osoby niepełnosprawne. Rynek pracy dla osób niepełnosprawnych w Polsce jest „ograniczony”, gdyż tej grupie pracowników przysługuje wiele uprawnień, które gwarantuje im Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Pracodawcy, którzy decydują się na zatrudnienie osoby z niepełnosprawnością ma zarówno obowiązki, jak również przywileje wynikające z tego tytułu.

Konkluzje: Niska aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych wynika z wielu przyczyn, a mianowicie: jak wynika z wielu badań jest zbyt mała liczba ofert pracy, brak zainteresowania pracodawców oraz ich niechętny stosunek do osób niepełnosprawnych, jak również niewiedza pracodawców o potencjalnych korzyściach zatrudniania osób z niepełnosprawnością, jak również słabe bodźce finansowe. Do tych przyczyn można również dodać ogólny kryzys gospodarczy i zwolnienia pracowników. Na polskim rynku pracy zauważyć można także stereotypy na temat niepełnosprawności, gdyż pracodawcy często wyobrażają sobie osoby niepełnosprawne jako schorowane i niedołężne, co nie zachęca ich do zatrudnienia takich osób. Osoby niepełnosprawne, podobnie jak osoby sprawne chcą kończyć szkoły, pracować, spełniać swoje społeczne obowiązki. Osoby niepełnosprawne często posiadają większą motywację do pracy niż osoby pełnosprawne, cechują się systematycznością, dokładnością, punktualnością, pracowitością, odpowiedzialnością, rzetelnością.

Kluczowe pojęcia: niepełnosprawni, praca, rynek pracy, formy zatrudnienia, przeciwwskazania do wykonywania zawodu.

HIRING PEOPLE WITH DISABILITIES IN THE POLISH LABOR MARKET

Wieczorek G.

Faculty of Education Jan Długosz University in Częstochowa, Dr, Ph.D.

Abstract

Introduction: In Poland, as in other countries, the labor market is a group of people, which requires an individual approach to education and "fit" for the job. Work experience can perform many functions, such may be helpful in socialization, as well as the rehabilitation of the disabled. Most people with disabilities expressed their willingness to work and able to work well, although some jobs should be adapted for the disabled. Pay attention to the fact that disabled people having a job they feel needed, have filled the time and can also forget about the dysfunction of their bodies.

Core work: Nowadays, the job market is constantly changing. Creates the desired silhouette of workers for whom the expectations continue to rise. Unemployment rises and more it becomes clear mismatch between education graduates to the labor market. A special group whose professional activity, or rather the lack see are people with disabilities. The labor market for people with disabilities in Poland is "limited" because this group of employees is entitled to many rights, which guarantees the Act of 27 August 1997 on Vocational and Social Rehabilitation and Employment of Disabled Persons. Employers who choose to employ a person with a disability has both obligations as well as the benefit of this title.

Conclusion: The low activity of the disabled due to a number of reasons, namely: according to many studies is too small number of jobs, the lack of interest shown by employers and their reluctance to persons with disabilities, as well as employers' ignorance of the potential benefits of employing people with disabilities, as well as weak financial incentives. For these reasons, you can also add a general economic crisis and redundancies. The Polish labor market can be seen as stereotypes about disability, because employers often imagine people with disabilities as diseased and infirm, which does not encourage them to employ such persons. People with disabilities, as well as people without disabilities want to finish school, to work, to fulfill their social responsibilities. People with disabilities often have a greater incentive to work than non-disabled people, characterized by regularity, accuracy, punctuality, diligence, responsibility, honesty.

Keys words: disability, work, labor market, employment forms, contraindications to practice

Literature:

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNÁ PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

- GONCIARZ B., GIERMANOWSKA E. (red.) (2009). *Zatrudniając niepełnosprawnych. Wiedza, opinie i doświadczenie pracodawców.* Warszawa.
- MAJEWSKI T. (2006). *Praca zawodowa – ważny wyznacznik jakości życia osób niepełnosprawnych, (w:) Jakość życia osób niepełnosprawnych i nieprzystosowanych społecznie.* (red.) Z. Palak. Lublin.
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 stycznia 2000 roku w sprawie zakładów aktywności zawodowej (Dz.U. nr 6, poz. 77).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
- Ustawa z dnia 27.08.1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, opublikowana w Dz.U. z 1997 r. Nr 123 poz. 776 – z późniejszymi zmianami opublikowanymi w Dz.U. z 2003 r. Nr 7 poz. 79.
- WIECZOREK G. (2009). *Edukacja oraz rehabilitacja osób niepełnosprawnych. (w:) Osoby z niepełnosprawnością w systemie pomocy społecznej.* (red.) M. Mirowska. Częstochowa. ISBN 978-83-7455-095-6.
- WIECZOREK G. (2009). *Social and Vocational Rehabilitation of Disabled Persons in Poland. (w:) Between Theory and practice – a modern view on the social work.* (red.) D. Marzec, B., Kraus, A. Žilová. Częstochowa. ISBN 978-83-7455-130-4.
- WIECZOREK G. (2012). *Przeciwwskazania do wykonywania zawodów przez osoby niepełnosprawne. (w:) Aktywność zawodowa osób z niepełnosprawnością.* (red.) D. Tomczyszyn, W. Romanowicz. Biała Podlaska. ISBN 978-83-61044-65-7.

Contact on author: dr Gertruda Wieczorek, Wydział Pedagogiczny Akademii im. J. Długosza w Częstochowie, ul. Waszyngtona 4/8, 42-200 Częstochowa, Polska (Faculty of Education Jan Długosz University in Częstochowa, 42-200 Częstochowa, ul Waszyngtona 4/8; Poland;) e-mail: gerdawieczorek@op.pl

NIEPRZYSTOSOWANY ANOMIJNY CZŁOWIEK

¹ Woźniak-Krakowian A., ² Marzec Danuta,

¹ *Wydział Nauk Społecznych, Akademia im. J. Długosza w Częstochowie, Doktor Nauk Humanistycznych*

² *Wydział Pedagogiczny, Akademia im. J. Długosza w Częstochowie, Doktor Nauk Humanistycznych, Profesor Nadzwyczajny AJD, Doktor Habilitowany*

Abstrakt

Wprowadzenie: Anomię rozpatrywano wielowątkowo, co w efekcie dało bogatą mozaikę różnorodnych wizji tej problematyki. W wysoko rozwiniętych społeczeństwach kapitalistycznych, zwanych postindustrialnymi, wiele konfliktów społecznych spowodowanych jest trwałym dobrobytem, a nie kryzysami ekonomicznymi. Uzupełnieniem teorii strukturalno - funkcjonalnych E. Durkheima i R. K. Mertona czy T. Parsonsa jest koncepcja anomii dobrobytu W. Simona i J., H. Gagnona. W socjologii, zwłaszcza zachodniej, ta właśnie teoria uważana jest za najbardziej dojrzałą i precyzyjnie określoną. Stała się ona również inspiracją dla innych badaczy, jak: D. Riesman, L. Srole, H. Mc.Closky, J. H. Schaar, czy R. M. Mac Iver, którzy również w swych pracach badawczych zwracali się ku różnym aspektom pojęcia anomii.

Tekst zasadniczy: Anomia, to taka sytuacja ekonomiczna i społeczna, która powoduje, że metafory społeczne tracą swoją zdolność organizowania metafor osobistych). Sprowadza się do rozbieżności między społeczną rzeczywistością a osobistymi motywacjami i stosunkiem emocjonalnym jednostek. Pojawia się wówczas, gdy jednostki nie mają motywacji lub gdy się ona obniża (A. Woźniak-Krakowian. 1996. s.413). Jednostka adoptuje się do zaistniałych warunków anomii przyjmując różnorodne postawy: optymalnego konformisty; obojętnego konformisty; przymusowego karierowicza; konformistycznego dewianta; obojętną: eskapistę; konwencjonalnego reformatora; misjonarza; pełnego buntownika, (por. W. Simon, J. H. Gagnon. 1976. s. 370).

Konkluzje: Anomia, jak wynika z koncepcji, wizji różnorodnych autorów badających to zjawisko, nie jest jednoznacznie i dokładnie określona. Daje to badaczom reprezentującym różne naukowe dyscypliny możliwości interpretacyjne zgodne z własnymi zainteresowaniami, bowiem każdy z nich akcentuje w anomii to, co jest mu bliskie. Anomia dotyczy zarówno jednostki, powodując zmiany w świadomości, hierarchii zinternalizowanych wartości, wywołuje określone reakcje behawioralne będące wynikiem przystosowania się do zaistniałej sytuacji, jak i społeczeństwa, które tworzy warunki, w jakich owa jednostka żyć musi.

Kluczowe pojęcia: anomia, osobowość, przystosowanie, postawy,

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

ANOMIJNY UNADAPTED MAN

¹ Woźniak-Krakowian A., ² Marzec D.,

¹ Faculty of Social Sciences Jan Długosz University in Częstochowa, Dr, Ph.D.

² Faculty of Faculty of Education Jan Długosz University in Częstochowa, Prof. AJD, dr hab.

Abstract

Introduction: Anomie were considered multi-threaded, which in turn gave a rich mosaic of diverse visions of this issue. In advanced capitalist societies, known as post-industrial, many social conflicts caused lasting prosperity rather than economic crises. Complement the theory of structural - functional E. Durkheim and Merton, RK and T. Parsons is the concept of anomie prosperity W. and J. Simon, H. Gagnon. In sociology, especially the west, this particular theory is considered to be the most mature and precisely defined. It became the inspiration for other researchers, such as: D. Riesman, L. Srole, H. McClosky, JH Schaar, and RM Mac Iver, who also works in his research turned to various aspects of the concept of anomie.

Core work: Anomie, then such economic and social situation, which makes the metaphor of social lose their ability to organize personal metaphors. It boils down to the differences between social reality and personal motivations and emotional attitude of individuals. Occurs when individuals do not have the motivation or if it reduces (cf. A. Woźniak-Krakowian., 1996. p.413). Entity adapts to the existing conditions of anomie taking different attitudes: the optimal conformist; neutral conformist (detached conformist); forced climber (compulsive Achiever); conformist deviant, neutral (detached person); escapist (escapist); conventional reformer (conventional reformer) missionary, full rebel (total rebel), (see W. Simon, Gagnon JH. 1976. s. 370).

Conclusion: Conclusions: Anomie, according to the concept, the vision of a variety of authors examining this phenomenon, it is clearly and precisely defined. This gives researchers representing various scientific disciplines interpretive possibilities in line with their own interests, because each of them anomie emphasis in what is close to him. Anomie refers to both units, causing a change in consciousness, internalized hierarchy of values, causes specific behavioral responses as a result of adapting to the situation and the society that creates the conditions in which this unit has to live.

Keys words: anomie, personality, adjustment, attitudes.

Literature:

SIMON W., GAGNON J.H. (1976). The anomaly of affluence a post-Merittian conception. *American Journal of Sociology*, 82

WOŹNIAK-KRAKOWIAN A. (1996). Anomia zagrożenia dla społeczeństwa czy jednostki, (w:) D. K. Marzec (red.) *Opieka i wychowanie w okresie transformacji systemowej*. Częstochowa. Wyd. WSP, ISBN 83-7098-117-8

WOŹNIAK-KRAKOWIAN A. (1999). Anomia a poczucie alienacji, (w:) A. Rosoń, M., S. Szczepański (red.) *Tolerancja*, 6, Częstochowa Wyd. WSP, ISBN 83-7098-780-X

WOŹNIAK-KRAKOWIAN A., Tarnopolski A. (2002). Anomia i człowiek postmodernizmu, Częstochowa. Wyd. WSP, ISBN 83-7098-823-7

WOŹNIAK-KRAKOWIAN A. (2003). Anomia – Typologia zachowań anomijnych, (w:) A. Rosoń, M., S. Szczepański (red.) *Tolerancja*, t.8-9, Częstochowa Wyd. WSP, ISBN 83-7098-739-7.

Contacts on authors: dr Agata Woźniak-Krakowian, Faculty of Social Sciences Jan Długosz University in Częstochowa ; 42-200 Częstochowa, ul Waszyngtona 4/8; Polen; a.krakowian@ajd.czyst.pl

Prof. AJD. dr hab. Danuta Marzec, Faculty of Faculty of Education Jan Długosz University in Częstochowa; 42-200 Częstochowa, ul Waszyngtona 4/8; Polen; damarzec@poczta.onet.pl

PRÁVNÁ ÚPRAVA DOBROVOĽNÍCTVA A JEHO VÝHODY PRE SPOLOČNOSŤ

Zavacká, D.

Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o., v Bratislave

Abstrakt

Úvod: Príspevok je venovaný dobrovoľníctvu, ktoré predstavuje významnú podporu spoločnosti najmä v oblasti školstva, získavaní finančných prostriedkov na rozmanité účely, organizovaní rekreačných aktivít, prednášaní alebo lektorskej činnosti. Dobrovoľníctvo je historicky späté so sociálnymi pracovníkmi a ich aktivitami.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Jadro: Práca je rozdelená do troch kapitol, kde je rozobratý právny rámec dobrovoľníctva jeho podpora, význam a výhody pre spoločnosť.

Záver: Dobrovoľníctvo naberá na svojom význame v spoločnosti práve v období hospodárskej krízy, ktorá panuje v spoločnosti v posledných rokoch.

Kľúčové slová: Dobrovoľníctvo. Zákon o dobrovoľníctve. Definícia dobrovoľníctva. Podpora dobrovoľníctva. Bezodplatnosť. Podpora slabších. Pomoc spoločnosti. Hospodárska kríza

LEGISLATION ON VOLUNTEERING AND ITS BENEFITS TO SOCIETY

Zavacká, D.,

Department of Social Sciences and Health of bl. P. P. Gojdič in Presov, St. Elizabeth University of Health and Social Sciences n.o. in Bratislava

Abstract

Introduction: The paper is devoted to volunteering, which is the important support of the company especially in the field of education, raising funds for various purposes, organizing recreational activities, lecturing or lecturing activities. Volunteering is historically linked with the social workers and their activities.

Core: The work is divided into three chapters, where dismantled the legal framework for volunteering, support of volunteering, its importance and benefits to society.

Conclusion: Volunteering becomes even more important in the society at a time of economic crisis.

Key word: Volunteering. Volunteer Act. The definition of volunteering. Support for volunteering. Support weak. The economic crisis.

Sources:

[1] Zákon č. 406/2011 Z.z. o dobrovoľníctve; Act No. 406/2011 Z.z. on volunteering;

[2] Brumovská, T., Seidová, G.: *Mentoring*. Portál. 2010;

[3] Tošner, J., Sozanská, O.: *Dobrovoľníci a metodika práce s nimi v organizáciách. - Volunteers and methods of work with them in organizations*. Portál. 2002

[3] Brozmanová – Gregorová, A., Mračková, A.: 10 rokov dobrovoľníctva na Slovensku. 10 years of volunteering in Slovak Republic.

Contact adress: Darina Zavacká, darina.zavacka@poradca.ing.sk

ZAMOŻNOŚĆ RODZINY A ZACHOWANIA ZDROWOTNE DORASTAJĄCEJ MŁODZIEŻY

Zawadzka B.

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Abstrakt

Celem przeprowadzonych badań było poznanie zależności między zamożnością rodziny, a zachowaniami zdrowotnymi młodzieży w wieku 14-18 lat.

Metoda i materiał: Badaniami objęto 1572 osoby. W badaniach posłużono się metodą sondażu diagnostycznego, a jako narzędzie wykorzystano międzynarodowy kwestionariusz do badań zachowań (HBSC).

Wyniki: Uzyskane wyniki i przeprowadzona analiza pozwoliły na określenie związku między zmiennymi: zamożnością rodziny, a spożywaniem zdrowych i niezdrowych produktów, stosowaniem diety odchudzającej, aktywnością ruchową w czasie wolnym, oraz zachowaniami ryzykownymi przez młodzież (picie alkoholu) w wieku 14-18 lat.

Zamożność rodziny decyduje o możliwości zaspakajania potrzeb członków rodziny. W aktualnej sytuacji ze względu na bardzo trudną sytuację ekonomiczną rodzice nie są w stanie zabezpieczyć potrzeb dzieci (w tym głodu).

Słowa kluczowe: zamożność rodziny, zachowania zdrowotne, korzystne i niekorzystne dla zdrowia.

FAMILY PROSPERITY VS HEALTH-WISE BEHAVIOUR OF ADOLESCENTS

Zawadzka, B.

J. Kochanowski University in Kielce.

Summary:

Introduction: The aim of the research was getting to know the relation between family prosperity and health-wise behavior of adolescents at the age of 14-18.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Method and material: 1572 people have been investigated. In the research the method of diagnostic survey was used and as a tool an international questionnaire for behavior research was used (HBSC).

Results: The obtained results and the analysis that has been carried out made it possible to pinpoint the relation between family prosperity and the consumption of healthy and unhealthy products, being on a slimming diet, being active in your free time, and young people's risky behaviour (at the age of 14-18).

Family prosperity decides about the possibility of meeting the needs of family members. In the present situation parents are not able to satisfy children's needs (including hunger).

Key words: Family prosperity, health-wise behavior, beneficial and not beneficial for health.

Literature:

- [1] ZAWADZKA B., Dorastająca młodzież wobec problemu własnego zdrowia, AWF, Kraków 2007 Adolescents against the problem of their own health, AWF, Cracow 2007.
- [2] WYNAROWSKA B., The health of young people in Poland and in other countries. The report of the research done in 1994. IMiDZ. Woynarowska B., Zdrowie młodzieży szkolnej w Polsce i innych krajach. Raport badań przeprowadzonych w 1994 roku, IMiDZ
- [3] WILK T., Education, values and life-styles represented by the contemporary youth in Poland in different economic regions, "Impuls", Cracow 2003. Wilk T., Edukacja, wartości i style życia reprezentowane przez współczesną młodzież w Polsce w odmiennych rejonach gospodarczych, „Impuls”, Kraków 2003.

The address for correspondence: Prof. dr hab. Bożena Zawadzka. The Institute of Pedagogy and Psychology Jan Kochanowski University in Kielce, 25-249 Kielce Krakowska 11, Poland. E-mail: bozenazawadzka@interia.pl

JÓZEF I JEGO RODZINA A KRYZYS GŁODU W EGIPCIE (RDZ 37-50)

Zbroja Bogdan

Wydział Teologiczny, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Polska

Abstrakt

Wprowadzenie: Księga Rodzaju opowiada o śnie Faraona, w którym zapowiedział mu Bóg, że po siedmiu latach obfitości nastąpi siedem lat głodu. Dzięki mądrości Józefa, który został sprzedany, jako niewolnik z narodu Izraelskiego, Egipt i sąsiednie kraje nie uległy zagładzie w czasie suszy. Rada Józefa, by gromadzić 20 procent nadwyżki zboża i przechować ją, zapewniła olbrzymi zysk dla Faraona, który stał się po kryzysie właścicielem całej ziemi i wszystkich obywateli jego kraju.

Metoda i materiał: Egzegetyczna analiza tekstu biblijnego Księgi Rodzaju.

Wyniki: Znaczenie mądrości Bożej w czasie trwania, przed oraz po kryzysie głodu w Egipcie na podstawie dzieła Józefa Egipskiego.

Wnioski: Artykuł podkreśla biblijny fakt, że mądra decyzja jednego „Bożego człowieka” i jej konsekwentne realizowanie może być skuteczną metodą na ogromne bogactwo oraz na ratunek dla wielu niezaradnych w czasie kryzysu.

Słowa kluczowe: Kryzys głodu w Egipcie, Księga Rodzaju, Józef Egipski, roztropny rządca.

JOSEPH AND HIS FAMILY AND THE FAMINE CRISIS IN EGYPT (GENESIS 37-50)

Zbroja Bogdan

Wydział Teologiczny, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Polska

Abstract

Introduction: The Book of Genesis tells the story of Pharaoh's dream, in which God announced to him that after seven years of abundance will come seven years of famine. Thanks to the wisdom of Joseph, who was sold as a slave from the nation of Israel, Egypt and neighboring countries had not been destroyed during the drought. It was Joseph's advice to collect the 20 percent of the leftover of grain and store it which ensured the enormous profit for the Pharaoh. Afterwards the Pharaoh became the owner of all the land and all the citizens of his country.

Method and research material: Exegetical study of the biblical text of Genesis

Results: The importance of the wisdom of God during, before and after the crisis of famine in Egypt on the basis of the work of Joseph of Egypt.

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

Conclusions: The article emphasizes the biblical fact that a full of wisdom decision of the one "man of God" and its consistent implementation could be an effective method leading to immense wealth, and to a rescue for many helpless in times of crisis.

Keywords: Famine crisis in Egypt, Book of Genesis, Joseph of Egypt, wise administrator.

Bibliography:

- [1] WENHAM, G. J. *Genesis 16-50, Word Biblical Commentary*, vol. 2. Nashville: Thomas Nelson, 1998. 343-494 s. ISBN 9780849902017.
- [2] BRZEGOWY T. *Pięcioksiąg Mojżesza*. Tarnów: Biblos, 1998. 78 s. ISBN 9788385380639
- [3] RAVASI, G. *Księga Rodzaju (12-50)*. Red. Nauk. T. M. Dąbek OSB. Kraków: Wydawnictwo M, 1998. 142 s. ISBN 9788387243949
- [4] POŁOK, B. *Wprowadzenie do ksiąg Starego Testamentu*. Opole: Wydawnictwo św. Krzyża, 1999. 50 s. ISBN 9788386865946.

Contact address: Ks. dr hab. Bogdan Zbroja, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Wydział Teologiczny, Ul. Siostry Faustyny 3, 30-420 Kraków, e-mail: bogdan.zbroja@upjp2.edu.pl

WYCHOWAWCZA I OPIEKUŃCZA ROLA PRACY SOCJALNEJ Z RODZINĄ ZAGROŻONĄ WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM.

¹ Zięba Beata, ² Paluch Marek

¹ *dr pedagogiki, adiunkt na Uniwersytecie Rzeszowskim. Pracuje w Instytucie Pedagogiki w Katedrze Pedagogiki Społecznej.* ² *dr hab., profesor Uniwersytetu Rzeszowskiego. Pracuje w Instytucie Pedagogiki, jest kierownikiem Katedry Pedagogiki Społecznej.*

Abstrakt

Wstęp: W dobie współcześnie zachodzących zmian społecznych wynikających z intensywnych przemian w polityce, gospodarce, przemyśle, rozwoju technicznym i postępującej globalizacji - nie da się ukryć, że oprócz pozytywnych skutków tych przemian, które warunkują ogólny postęp i rozwój – negatywnym skutkiem jest problem z przystosowaniem się niektórych jednostek, rodzin do tych zmian, które wymagają aktywności własnej, przewartościowania swoich potrzeb, zmiany postaw, pracy nad samorozwojem, wyrzeczeń, umiejętności dostosowania się do tych wymagań. A niestety – to są trudne zadania i nie każdy im może sprostać. Jakże są tego skutki?

Część właściwa: Skutkiem tego niedostosowania są z pewnością problemy natury funkcjonowania społecznego, alienacja, zagubienie w tej wymagającej rzeczywistości społecznej, niska samoocena, brak pracy nad sobą, niewydolność wychowawcza i życiowa rodziny, bezrobocie, bieda, bezdomność i inne. Efekty mogą być zgubne nie tylko dla tych, których bezpośrednio ten problem dotyczy, ale też tych, którzy wchodzi w interakcje z nimi.

Polityka społeczna zakłada pomoc społeczną w różnych jej formach wobec rodzin zagrożonych marginalizacją społeczną na skutek ich dysfunkcji lub patologizacji życia. Do działań zarówno wychowawczych jak i opiekuńczych szczególnie predystynowana jest praca socjalna, jako szczególny wymiar działalności pomocowej wobec potrzebującym.

Zakończenie: Pomoc społeczna państwa pod szczególną opieką ma rodziny, których dysfunkcjonalność może przekładać się na niewłaściwe oddziaływanie wychowawcze na młodsze pokolenie, stąd tak ogromne nadzieje pokłada się w działalności zawodowej jaką jest praca socjalna.

EDUCATIONAL AND CARING ROLE OF SOCIAL WORK WITH FAMILY THREATENED BY SOCIAL EXCLUSION.

¹ Zięba Beata, ² Paluch Marek

¹ *Dr. of pedagogy, assistant professor at the University of Rzeszów. She works at the Institute of Education in the Department of Social Pedagogy.*

² *dr hab., A professor at the University of Rzeszów. He works at the Institute of Education, is the head of the Department of Social Pedagogy.*

Abstract

Introduction: In the modern era of social changes resulting from the intense changes in the political, economic, industrial, technological development and progressing globalization - there is no denying that in addition to the

vedecký časopis
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA PRÁCA
ročník 7, 2012, Supplementum

positive effects of these changes, which determine the overall progress and development - the negative effect is the problem of adaptation some individuals, families, those changes that require their own activities, rethink their needs changing attitudes, work on self-development, austerities, the ability to adapt to these requirements. And unfortunately - it is difficult tasks and not everyone can cope with them. What are the consequences?

Part of appropriate: As a result of this maladjustment are certainly problems in social functioning, alienation, confusion in this demanding social reality, low self-esteem, lack of work on each other, educative and life insufficiency, unemployment, poverty, homelessness, and more. The effects can be pernicious not only for those directly affected by this problem, but also those who interact with them.

Social policy presupposes social assistance in various forms to families at risk of social marginalization as a result of dysfunction or pathology life. For both educational and care activities especially intended is social work, as a special dimension of aid to the needy.

End: Social assistance have special care for families whose dysfunction may translate into inappropriate educational interaction on the younger generation, hence the huge expectations about professional social work.

Key word: social work, family, social exclusion,

Bibliography:

- [1] R. A. SKIDMORE, Wprowadzenie do pracy socjalnej, Wydawnictwo „Śląsk“, Katowice 1998.
- [2] D. GRANIEWSKA (red.), Sytuacja rodzin i polityka rodzinna w Polsce. Uwarunkowania demograficzne i społeczne, IpiSS, Warszawa 2004.
- [3] B. BALCERZAK-PARADOWSKA, Rodzina i polityka rodzinna na przełomie wieków, IpiSS, Warszawa 2004.
- [4] TARKOWSKA E., W. WARZYWODA-KRUSZYŃSKA, K. WÓDZ (red.), Biedni o sobie i swoim życiu, Wydawnictwo „Śląsk“, Katowice-Warszawa 2003.

Contact adress: e-mail: adebe@interia.sk

VZŤAHOVÉ PRÍČINY A SOCIÁLNE DÔSLEDKY SÚČASNEJ EKONOMICKEJ KRÍZY V EURÓPSKEJ ÚNII

Žák S., Bugri Š., Pribišová E.

*Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o. v Bratislave, Ústav sociálnych vied a zdravotníctva
bl. P. P. Gojdiča v Prešove*

Abstrakt

Úvod: Výchľad občanov Slovenskej republiky a jeho nádeje na vybudovanie spravodlivého sociálneho štátu po roku 1993 a následne po vstupe do Európskej únie sa neplnia, kvalita života prevažnej väčšiny obyvateľov štátu klesá, úroveň chudoby narastá a počet občanov postihnutých chudobou sa zvyšuje.

Jadro práce: Kríza generuje potrebu prijímať opatrenia na konsolidáciu štátneho rozpočtu, redukcii štátneho a verejného dlhu a zefektívnenie hospodárenia štátu. V rozhodnutiach orgánov Európskej únie prijímaných k riešeniu prejavov krízy a jej dôsledkov výrazne absentuje etický rozmer a morálny obsah opatrení. Rozhodnutia prijímané na úrovni vrcholných volených orgánov Európskej únie a transformované do ekonomického a sociálneho prostredia Slovenska sú málo účinné, skutočnú krízu riešia neúplne a problematicky, sú výrazne nehumánne, celkovú ekonomickú a sociálnu situáciu väčšiny slovenských občanov zhoršujú. Obzvlášť problematický je etický a morálny rozmer platenia strát súkromných bánk z verejných zdrojov, vyplývajúca potreba zvyšovania daní, znižovanie sociálnych dávok, dehumanizácia sociálneho a ekonomického systému, nerešpektovanie základných ekonomických pravidiel a vyplývajúce zhoršovanie spoločenských vzťahov, nárast chudoby, negatívne zmeny kvality života a vznikajúce sociálne nepokoje. Ústredným prvkom navrhovaných a prijímaných záverov k očakávanému zmierňovaniu prejavov finančnej, dlhovej a sociálnej krízy sú opakované nekonceptné opatrenia a neúplné, čiastkové riešenia, ktorých skutočné dopady na kvalitu životnej úrovne obyvateľov sú negatívne a stav vecí zhoršujúce.

Záver: V európskej integrácii sa prehľbuje dehumanizácia spoločenských, ekonomických a sociálnych vzťahov, kríza postupne odhaľuje dezilúziu, neschopnosť a nízku snahu nájsť a uplatniť skutočné riešenia v prospech väčšiny obyvateľov a predísť zhoršovaniu vzťahov v sociálnych skupinách, eliminovať nárast chudoby v uvedomovaní si možných sociálnych nepokojov.

Kľúčové slová: Chudoba, kvalita života, dlhová kríza, sociálne dôsledky, dane.

**CAUSES AND CONSEQUENCES OF THE CURRENT ECONOMIC CRISIS SOCIAL RELATIONSHIP
WITHIN THE EUROPEAN UNION**

Žák, S., Bugri, Š., Pribišová, E.

St. Elizabeth University of Health and Social sciences, in Bratislava

Abstract:

Introduction: Views of the citizens of the Slovak Republic, and their hopes to build an equitable welfare state after the 1993 and subsequent to the entry into the European Union will fail to comply with the vast majority of the population of the State, quality of life is declining, the level of poverty is increasing and the number of people affected by poverty is increasing.

Core of the work: The crisis has generated the need to adopt measures for the consolidation of the State budget, the State and the reduction of public debt and streamline the management of the State. In the decisions of the bodies of the European Union to deal with the crisis and its consequences considerably by manifestations of the absence of integrity and moral content of the measures. Decisions taken at the level of top elected bodies of the European Union and transformed into an economic and social environment of Slovakia are underperforming, the real crisis dealt with incomplete and controversially, are also inhumane, the overall economic and social situation of most significantly of Slovak citizens from getting worse. Particularly problematic is the ethical and moral dimension of private banks with public funds, resulting in losses to increase taxes, reducing social benefits, social and economic system, the failure to respect the basic tactic to dehumanise economic rules and the resulting deterioration of social relations, an increase in poverty, negative changes in quality of life and the resulting social unrest. A central element of the proposed and adopted conclusions on the expected financial debt alleviation symptoms, and social crisis are repeated and incomplete, partial solutions, which measures non-conceptual real impacts on the quality of the standards of living of the population are negative and deteriorating state of affairs.

Conclusion: In European integration deepens social, economic and social relations, a tactic to dehumanise crisis gradually reveals the disillusionment, the inability to find and apply real solutions and for the benefit of the majority of the population and prevent deterioration of relations in social groups, eliminate poverty, increase in the potential social unrest.

Keywords: poverty, quality of life, the credit crisis, the social consequences of the tax.

Bibliography :

1. WHEELAN, CH.: Odhalená ekonómia, Kaligram Bratislava 2012, ISBN 978-80-8101-523-6
2. TIETMEYER, H.: Euro a ekonomiky v transformaci, Liberální institut Praha 1999, ISBN 80-902701-9-0
3. MEŽŘICKÝ, V.: Globalizace, Portál Praha 2003, ISBN 80-7178-748-5

Contact on an author: Ing. Silvester Žák, St. Elizabeth University of Health and Social sciences, in Bratislava , e-mail: silvesterzak@gmail.com

